

Warszawa, dnia 24 czerwca 2022 r.

Poz. 1329

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO¹⁾**

z dnia 19 kwietnia 2022 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego

Na podstawie art. 46a ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 oraz z 2022 r. poz. 655, 1079 i 1116) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego (Dz. U. poz. 1637 oraz z 2020 r. poz. 538) załącznik nr 5 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Podstawę programową kształcenia w zawodzie muzyk, stanowiącą załącznik nr 5 do rozporządzenia zmienianego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, stosuje się:

- 1) od roku szkolnego 2022/2023 we wszystkich klasach ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, szkoły muzycznej I stopnia i szkoły muzycznej II stopnia;
- 2) w roku szkolnym 2022/2023 w klasie I ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, a w latach następnych również w kolejnych klasach tej szkoły.

§ 3. W klasach dotychczasowej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia o sześcioletnim cyklu kształcenia prowadzonych w ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia stosuje się podstawę programową kształcenia w zawodzie muzyk, stanowiącą załącznik nr 5 do rozporządzenia zmienianego w § 1, w brzmieniu dotychczasowym, do czasu wygaśnięcia tych klas.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2022 r.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego: *P. Gliški*

¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 1951).

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE MUZYK

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA ORAZ W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA

Uczeń:

- 1) szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
- 2) przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
- 3) posiada wiedzę niezbędną do rozwijania umiejętności w zakresie przedmiotu głównego i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;
- 4) zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
- 5) wykazuje wrażliwość artystyczną w kreatywnym realizowaniu zadań;
- 6) rozwija pasję muzyczną przez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
- 7) publicznie prezentuje swoje dokonania;
- 8) podczas gry na instrumencie prawidłowo operuje aparatem gry;
- 9) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista proste utwory muzyczne;
- 10) wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworów;
- 11) świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
- 12) wykorzystuje ekspresję muzyczną i muzyczno-ruchową;
- 13) realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem;
- 14) ocenia jakość wykonywanych zadań;
- 15) pracuje w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz bierze współodpowiedzialność za efekt tej pracy;
- 16) integruje się i współpracuje z członkami zespołu;
- 17) buduje relacje oparte na zaufaniu;
- 18) wykazuje się w działaniu aktywną postawą;
- 19) organizuje swoją indywidualną pracę;

- 20) systematycznie rozwija swoje umiejętności;
- 21) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 22) przewiduje skutki podejmowanych działań;
- 23) jest przygotowany do kontynuowania nauki;
- 24) potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z treścią.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE DLA OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA

AUDYCJE MUZYCZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:

- 1) posługuje się pojęciami muzycznymi;
- 2) potrafi opisać dzieło, posługując się terminologią muzyczną.

2. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki

Uczeń rozpoznaje zagadnienia w słuchanych przykładach z literatury muzycznej, zwraca uwagę na różnorodność środków wyrazu.

3. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych

Uczeń opisuje dzieło, posługując się terminologią muzyczną na podstawie zapisu nutowego.

4. Rozwijanie kreatywności

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, aktywnie słucha muzyki.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń świadomie słucha muzyki, uczestniczy w wydarzeniach muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:

1) stosuje podstawowe pojęcia z zakresu:

- a) elementów dzieła muzycznego (rytmiki, melodyki, harmoniki, artykulacji, agogiki, dynamiki, kolorystyki),
- b) budowy utworu (w oparciu o budowę okresową i ewolucyjną),
- c) faktury utworu (monofonia, polifonia, homofonia),

- d) gatunków i form muzycznych (kanon, inwencja, fuga, forma okresowa dwu- i trzyczęściowa, rondo, temat z wariacjami, forma sonatowa, formy cykliczne: suite, sonata, symfonia, koncert solowy, opera),
 - e) obsady wykonawczej wokalne i instrumentalnej (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór),
 - f) budowy instrumentów muzycznych i rodzajów głosu ludzkiego;
- 2) wymienia cechy polskich tańców narodowych oraz cechy polskiej muzyki ludowej, posługuje się pojęciem stylizacji muzyki ludowej;
- 3) wymienia i ogólnie charakteryzuje:
- a) epoki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzykę XX i XXI wieku),
 - b) twórczość wybranych kompozytorów (w szczególności: J. S. Bacha, W. A. Mozarta, F. Chopina, K. Szymanowskiego, W. Lutosławskiego),
 - c) zawody związane z muzyką, w tym: wykonawca – instrumentalista i wokalista, kompozytor, dyrygent, lutnik, reżyser dźwięku,
 - d) najważniejsze wydarzenia muzyczne (np. festiwale, konkursy);
- 4) potrafi korzystać ze wskazanych tradycyjnych i multimedialnych zbiorów literatury muzycznej, oprogramowania komputerowego wspomagającego naukę i rozwój kompetencji muzycznych.

2. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki

Uczeń:

- 1) rozpoznaje w słuchanych przykładach muzycznych:
- a) elementy dzieła muzycznego (rytmikę, melodykę, harmonikę, artykulację, agogikę, dynamikę, kolorystykę),
 - b) budowę utworu (okresową i ewolucyjną),
 - c) fakturę utworu muzycznego (monofonię, polifonię, homofonię),
 - d) formy muzyczne (kanon, formę okresową dwu- i trzyczęściową, rondo, temat z wariacjami),
 - e) obsadę wykonawczą wokalną i instrumentalną (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór),
 - f) brzmienie instrumentów muzycznych i rodzaje głosu ludzkiego;
- 2) określa na przykładach muzycznych cechy polskich tańców narodowych.

3. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych

Uczeń:

1) zauważa w zapisie nutowym:

- a) elementy dzieła muzycznego (rytmikę, melodykę, harmonikę, artykulację, agogikę, dynamikę, kolorystykę),
- b) budowę utworu (okresową i ewolucyjną),
- c) fakturę utworu muzycznego (monofonię, polifonię, homofonię),
- d) formy muzyczne (kanon, formę okresową dwu- i trzyczęściową, rondo, temat z wariacjami),
- e) polskie tańce narodowe;

2) odczytuje z partytury obsadę wykonawczą.

4. Rozwijanie kreatywności

Uczeń:

- 1) komponuje miniatury muzyczne z wykorzystaniem cech polskich tańców narodowych oraz wybranych form muzycznych;
- 2) stosuje proste formy ruchu podczas słuchania utworu muzycznego.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń:

- 1) zapoznaje się z różnorodną literaturą muzyczną;
- 2) kształtuje umiejętność świadomego odbioru muzyki i jej wartościowania;
- 3) wyraża własne opinie dotyczące słuchanych utworów;
- 4) bierze udział w koncertach i festiwalach.

CHÓR

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń posiada umiejętności pracy w zespole, potrafi ponosić odpowiedzialność za siebie i grupę oraz świadomie współtworzy dzieło.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalne

Uczeń świadomie i umiejętnie posługuje się aparatem głosowym.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń zna literaturę chóralną realizowaną w trakcie zajęć chóralnych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń bierze czynny udział w audycjach, koncertach, konkursach i festiwalach.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas śpiewu w chórze (siedzącą i stojącą);
- 2) prawidłowo reaguje na gest dyrygenta;
- 3) dba o spójność i wyrównanie brzmienia;
- 4) współpracuje z grupą w zespole chóralnym;
- 5) świadomie współtworzy dzieło (interpretacja i ogólny wyraz artystyczny);
- 6) interpretuje ze zrozumieniem tekst słowny i muzyczny;
- 7) czyta nuty głosem a vista w stopniu podstawowym;
- 8) opanowuje pamięciowo część utworów poznanych podczas zajęć chóru.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalne

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę niezbędną do rozwijania techniki wokalne;
- 2) posługuje się techniką wokalną w stopniu podstawowym (oddech, fonacja, artykulacja, rezonans, pozycja dźwięku, dykcja) w celu uzyskania prawidłowej intonacji zarówno linearnej, jak i pionowej;
- 3) świadomie operuje dynamiką;
- 4) precyzyjnie realizuje rytmikę utworu.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń:

- 1) potrafi przedstawić sylwetki kompozytorów wykonywanych utworów chóralnych;
- 2) posiada podstawowe wiadomości o stylach wykonywanych utworów;
- 3) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń:

- 1) dba o estetykę zachowania się na scenie;
- 2) właściwie interpretuje dzieła muzyczne przygotowywane pod kierunkiem dyrygenta zespołu chóralnego;
- 3) świadomie współtworzy dzieło (ogólny wyraz artystyczny, interpretacja, rytmika, artykulacja, dynamika, agogika).

FORTEPIAN DLA RYTMIKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Znajomość techniki gry na fortepianie

Uczeń posługuje się różnymi elementami techniki pianistycznej.

2. Kształtowanie wyobraźni muzycznej i wrażliwości słuchowej

Uczeń świadomie przekazuje treść muzyczną, wykorzystując wiedzę i wyobraźnię muzyczną, zwraca uwagę na estetykę brzmienia.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń efektywnie organizuje swoją pracę, rozwija umiejętność gry a vista.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Znajomość techniki gry na fortepianie

Uczeń:

1) posługuje się różnymi technikami gry:

- a) zna budowę i zasady działania mechanizmu fortepianu,
- b) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie,
- c) stosuje różne rodzaje artykulacji (legato, staccato, portato),
- d) stosuje technikę palcową, pasażową, podwójnych dźwięków, akordową,
- e) prowadzi dwugłos w jednej ręce,
- f) prawidłowo używa prawego pedału;

2) poprawnie realizuje zadania wykonawcze:

- a) właściwie realizuje zapis muzyczny utworu (wysokość dźwięku, zapis metrorytmiczny, artykulacja, dynamika, frazowanie, agogika, pedalizacja, aplikatura),
- b) prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i podstawy polifonii,
- c) świadomie pracuje nad interpretacją utworu muzycznego zgodnie z jego stylem i budową formalną,
- d) wykonuje utwór z pamięci;

3) posługuje się umiejętnością gry gam i pasaży do czterech znaków przykluczowych:

- a) zna zasady prawidłowego palcowania gam i pasaży,
- b) wykonuje prawidłowo gamy i pasaże oraz kadencję wielką doskonałą w tonacjach majorowych i minorowych;

4) posiada zasób środków wykonawczych niezbędnych do realizacji przedmiotu improwizacja fortepianowa.

2. Kształtowanie wyobraźni muzycznej i wrażliwości słuchowej

Uczeń:

- 1) świadomie kształtuje stronę brzmieniową i wyrazową wykonywanych utworów, w tym własnych kompozycji;
- 2) wykonuje ze zrozumieniem utwory muzyczne: polifoniczne, klasyczne i inne, np.: utwory kameralne, utwory dowolne, własne kompozycje.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) umiejętnie planuje swoją pracę – dzieli ją na etapy, koncentruje się na wybranym zagadnieniu;
- 2) doskonalą swoje umiejętności przez systematyczną pracę;
- 3) samodzielnie i dokładnie odczytuje tekst nutowy;
- 4) świadomie koryguje swoje błędy.

FORTEPIAN DODATKOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry na fortepianie, nabywa podstawowych umiejętności technicznych i interpretacyjnych w grze na instrumencie wraz z elementami analizy utworu.

3. Nauka gry a vista

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując nabytą wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele;
- 2) w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą oraz świadomie uczy się utworu na pamięć;
- 3) w podstawowym zakresie potrafi samodzielnie wykorzystywać technologię informacyjną i komunikacyjną w nabywaniu wiedzy i rozwoju umiejętności.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń:

- 1) zna i określa poszczególne części fortepianu;
- 2) prawidłowo rozpoznaje klawisze i oktawy;
- 3) zna możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zachowuje odpowiednią postawę przy instrumencie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
- 3) realizuje podstawowy zapis notacji muzycznej w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
- 4) prawidłowo realizuje zapis graficzny artykulacji, dynamiki i pedalizacji;
- 5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
- 6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
- 7) posługuje się grą dwudźwięków, akordów i prostych ozdobników;
- 8) rozumie oznaczenia agogiczne;
- 9) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku i frazowania;
- 10) analizuje budowę formalną utworu;
- 11) wykonuje utwory w fakturze homofonicznej i polifonicznej.

3. Nauka gry a vista

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
- 2) gra a vista proste utwory w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:

- 1) gra łatwe utwory na cztery ręce z nauczycielem lub innym uczniem;
- 2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika, artykulacja).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) realizuje zalecenia nauczyciela oraz koryguje popełniane błędy podczas samodzielnej pracy;
- 2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;

- 3) wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach (zwłaszcza ogólnomuzycznych);
- 4) wykorzystuje do własnego rozwoju technologię informacyjną i komunikacyjną (nagrania muzyczne, zasoby nutowe).

IMPROWIZACJA FORTEPIANOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie wyobraźni muzycznej i twórczego myślenia

Uczeń w sposób kreatywny realizuje zadania z zakresu improwizacji fortepianowej i podstaw kompozycji.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu teorii muzyki w praktyce

Uczeń poznaje miniatury muzyczne o różnorodnej stylistyce i charakterze, na ich przykładzie potrafi tworzyć improwizacje i kompozycje o określonej budowie formalnej, stosuje w grze kontrasty związane z elementami muzyki.

3. Wykorzystanie improwizacji fortepianowej do zajęć rytmiki prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń improwizuje do ćwiczeń muzyczno-ruchowych wykorzystywanych w ramach zajęć rytmiki prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze'a.

4. Zdobywanie umiejętności w zakresie szybkości i wielotorowości myślenia przez ćwiczenia transpozycyjne i grę a vista

Uczeń rozwija umiejętność antycypacji przebiegu muzycznego i wyczucia klawiatury.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie wyobraźni muzycznej i twórczego myślenia

Uczeń:

- 1) improwizuje melodię i jej warianty;
- 2) kreuje własne improwizacje konstruowane na zasadach podobieństwa, przeciwieństwa i przejścia (tj. sposobu łączenia stanów kontrastujących) na gruncie harmoniki funkcyjnej, w oparciu o wybrane skale lub w oparciu o technikę modelowania interwałowego;
- 3) tworzy krótkie kompozycje oparte na dowolnym materiale dźwiękowym (np. na gruncie harmoniki funkcyjnej czy na wybranych skalach);
- 4) dba o jakość dźwięku w improwizacji.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu teorii muzyki w praktyce

Uczeń:

- 1) tworzy wypowiedzi muzyczne (improwizowane lub przygotowane) o określonej budowie formalnej (AB, ABA) na gruncie harmoniki funkcyjnej oraz w oparciu o wybrane skale;

- 2) kształtuje improwizacje zgodnie z czasem trwania motywu, frazy, zdania, okresu muzycznego (improwizacja następnika do podanego poprzednika);
- 3) różnicuje grę ze względu na elementy muzyki (dynamika, artykulacja, kolorystyka, faktura, charakter improwizacji);
- 4) improwizuje w tonacjach majorowych i minorowych do dwóch znaków przykluczowych włącznie na podstawie wybranych kadencji;
- 5) wykorzystuje w grze różne typy faktury fortepianowej (np. akordową, figuracyjną).

3. Wykorzystanie improwizacji fortepianowej do zajęć rytmiki prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń:

- 1) improwizuje wstęp do lekcji rytmiki w stylu klasycznym lub neoklasycznym;
- 2) improwizuje w oparciu o podane wartości, grupy i tematy rytmiczne w różnym metrum oraz w różnych tempach;
- 3) tworzy proste akompaniamenty do polskich piosenek ludowych, popularnych i dziecięcych, a także kolęd i pastorałek w oparciu o podstawowe akordy w danej tonacji;
- 4) komponuje proste formy taneczne w stylistyce klasycznej lub neoklasycznej;
- 5) improwizuje miniatury oparte na technice modelowania interwałowego w przebiegu periodycznym i aperiodycznym o charakterze ilustracyjnym;
- 6) potrafi współpracować w grupie przy tworzeniu zespołowej improwizacji instrumentalnej lub wokально-instrumentalnej.

4. Zdobywanie umiejętności w zakresie szybkości i wielotorowości myślenia przez ćwiczenia transpozycyjne i grę a vista

Uczeń:

- 1) transponuje pojedyncze dźwięki, interwały i współbrzmienia wieloskładnikowe obiema rękami w różnych układach fakturalnych;
- 2) kształci umiejętność gry na fortepianie bez obserwowania klawiatury;
- 3) grając a vista, antycypuje dalszy przebieg utworu;
- 4) poznaje wybrane przykłady literatury pianistycznej, zdobywa doświadczenie w zakresie szybkiej orientacji w tekście muzycznym.

INSTRUMENT GŁÓWNY – AKORDEON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień ucznia, kształtowanie jego wrażliwości estetycznej, wyobraźni oraz poczucia piękna.

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę ogólnomuzyczną, niezbędną do nauki gry na akordeonie;
- 2) poznaje podstawową literaturę akordeonową, oryginalną i transkrybowaną;
- 3) nabywa pod kontrolą nauczyciela podstawowych umiejętności interpretowania wykonywanych utworów zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę na temat ogólnej budowy instrumentu, prawidłowej postawy podczas gry oraz zasad prawidłowego prowadzenia i zmian miecha;
- 2) poznaje sposoby wydobywania i kształtowania dźwięku na akordeonie;
- 3) nabywa umiejętności właściwego posługiwania się aparatem gry;
- 4) poznaje techniki gry w oparciu o wszystkie manualy akordeonu – MD, MM, MB/A;
- 5) zdobywa umiejętności gry a vista w kluczu wiolinowym i basowym.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Wdrażanie ucznia do systematycznego ćwiczenia na instrumencie, kształtowanie umiejętności ćwiczenia efektywnego oraz samodzielnego przygotowania łatwych utworów.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) kształtuje umiejętności koncentracji i panowania nad treścią;
- 2) rozwija psychiczną gotowość do występów publicznych;
- 3) zdobywa umiejętności dokonywania właściwej samooceny występu publicznego;
- 4) poznaje różne sposoby zapamiętywania utworów;
- 5) poszerza liczbę utworów w swoim repertuarze;
- 6) poznaje zasady i sposoby zachowania na scenie;
- 7) poznaje zasady i sposoby radzenia sobie w zmiennych warunkach towarzyszących aktywności estradowej.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) uczestniczy jako solista i kameralista w różnych formach życia artystycznego;

- 2) jest świadomym odbiorcą kultury jako słuchacz koncertów, spektakli operowych i teatralnych;
- 3) czynnie uczestniczy w domowym muzykowaniu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę z zakresu zasad muzyki (notacja muzyczna, pojęcia i terminy muzyczne) niezbędną w grze na instrumencie;
- 2) posiada podstawową wiedzę na temat stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych;
- 3) zna i wykonuje repertuar akordeonowy – oryginalny i transkrybowany w zakresie szkoły muzycznej I stopnia i dwóch lat drugiego etapu edukacji muzycznej;
- 4) posiada zróżnicowany pod względem stylistycznym repertuar, zarówno w zakresie literatury oryginalnej, jak również transkrybowanej;
- 5) czyta zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym;
- 6) samodzielnie odczytuje tekst ze zrozumieniem;
- 7) wykorzystuje zdobytą wiedzę ogólnomuzyczną w pracy nad utworem.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna ogólną budowę instrumentu, potrafi nazwać poszczególne części akordeonu i określić ich rolę w procesie powstawania dźwięku;
- 2) zna podstawowe zasady prawidłowej eksploatacji akordeonu;
- 3) zna funkcje i układ poszczególnych manualów instrumentu i działanie systemu rejestrowego (skale, notacje, transpozycje);
- 4) zna i stosuje podstawowe sposoby artykulacji akordeonowej: palcowej, miechowej i miechowo-palcowej;
- 5) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 6) prawidłowo prowadzi i zmienia miech;
- 7) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;
- 8) rozwija technikę gry w oparciu o wszystkie manualy akordeonu – MD, MM, MB/A;
- 9) jest wrażliwy na jakość i estetykę dźwięku;
- 10) zna i stosuje sposoby kształtowania dźwięku na akordeonie;

- 11) poprawnie wykonuje utwory muzyczne zróżnicowane pod względem stylistycznym, wykorzystując zdobyte umiejętności techniczne i wiedzę ogólnomuzyczną;
- 12) poprawnie wykonuje utwory pod względem technicznym i artystycznym.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń:

- 1) zna cele i sposoby efektywnego ćwiczenia;
- 2) samodzielnie pracuje w domu nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 3) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
- 4) opracowuje pod względem techniczno-wykonawczym utwory o łatwym i średnim stopniu trudności (wstępne opracowanie aplikatury, zmian miecha, rejestracji);
- 5) poprawnie i samodzielnie odczytuje zapis nutowy o różnym stopniu trudności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) zna sposoby uczenia się utworów na pamięć;
- 2) przygotowuje utwory do wykonania estradowego;
- 3) wykonuje wybrane utwory z pamięci;
- 4) stosuje zasady poprawnego zachowania na estradzie;
- 5) bierze udział w audycjach i koncertach szkolnych, przesłuchaniach oraz innych formach prezentacji artystycznej.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) poznaje życie kulturalne środowiska, poszerza wiedzę ogólnomuzyczną i korzysta z aktualnych informacji multimedialnych;
- 2) czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego, występując jako solista lub kameralista w różnych zespołach;
- 3) jest aktywnym uczestnikiem muzykowania domowego w różnych formach życia rodzinnego;
- 4) wykazuje się kreatywnością i inicjatywą w realizacji zadań i projektów zespołowych;
- 5) posiada podstawowe przygotowanie do uczestnictwa w kulturze.

INSTRUMENT GŁÓWNY – ALTÓWKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie oraz rozbudzenie wrażliwości muzycznej, kształtowanie świadomego i kompetentnego odbiorcy dóbr kultury

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska oraz nabywa umiejętności stosownego zachowania w czasie rozmaitych wydarzeń kulturalnych;
- 3) podejmuje próby świadomego kształtowania własnego gustu estetycznego, niezależnie od postaw, poglądów i wartości promowanych w mediach;
- 4) wzrasta w poszanowaniu dziedzictwa kulturowego swojego i innych narodów.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na instrumencie oraz rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i historii swojego instrumentu, stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Opanowanie oraz doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) nabywa umiejętności przyjmowania odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie oraz posługiwania się prawidłowym aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej, wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) próbuje tworzyć proste tematy melodyczne i grać ze słuchu;
- 5) z pomocą nauczyciela usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki, doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne, poszerzając środki wyrazu o nowe i pogłębiając już opanowane;
- 6) rozwija wirtuozowskie elementy gry;
- 7) pod kierunkiem nauczyciela poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie organizacji, kontroli i samooceny.

4. Przygotowanie do występów solowych i zespołowych oraz uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń:

- 1) poznaje zasady występów dotyczące umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi muzykami;
- 2) przez udział w koncertach doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym wyrażaniu swojej wrażliwości artystycznej;
- 3) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 4) pracuje nad osiągnięciem stopnia koncentracji pozwalającego na pokonanie tremy i prawidłowy przebieg występu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie oraz rozbudzenie wrażliwości muzycznej, kształtowanie świadomego i kompetentnego odbiorcy dóbr kultury

Uczeń:

- 1) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
- 2) rozróżnia i nazywa podstawowe gatunki muzyki;
- 3) określa własne preferencje repertuarowe i brzmieniowe;
- 4) samodzielnie dociera do interesujących interpretacji i wykonania;
- 5) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 6) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na instrumencie oraz rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) zna budowę altówki i smyczka;
- 2) definiuje poszczególne części instrumentu i smyczka;
- 3) stosuje podstawowe zasady konserwacji altówki i smyczka;
- 4) zna notację w kluczu altowym i wiolinowym;
- 5) zna podstawowe pojęcia i określenia muzyczne, niezbędne w realizacji utworów;
- 6) zna zasady prawidłowego wydobywania i kształtowania dźwięku;
- 7) zdobywa podstawową wiedzę na temat stylów i epok;
- 8) zna różnorodne interpretacje; umie je ocenić i określić z pomocą nauczyciela mocne i słabe strony wykonania;
- 9) wykorzystuje technikę informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej;

- 10) wykorzystuje dostępne środki techniczne do rejestracji swoich występów oraz analizy i weryfikacji osiągnięć.

3. Opanowanie oraz doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) przyjmuje prawidłową postawę podczas gry;
- 2) posługuje się prawidłowym aparatem gry;
- 3) potrafi z pomocą nauczyciela nastroić altówkę;
- 4) w stopniu elementarnym wykorzystuje technikę przygotowawczą lewej i prawej ręki;
- 5) kontroluje i koryguje intonację oraz jakość dźwięku;
- 6) umie grać łatwe akordy i dwudźwięki;
- 7) swobodnie wykonuje flażolety naturalne;
- 8) interpretuje utwór zgodnie z zapisem (metrorytmika, dynamika, agogika);
- 9) prezentuje opanowanie podstaw techniki gry z uwzględnieniem prawidłowego podziału smyczka;
- 10) posługuje się wybranymi sposobami artykulacji;
- 11) umie grać w pozycjach I-VII;
- 12) potrafi zawibrować długie dźwięki;
- 13) wykazuje się umiejętnością frazowania;
- 14) prawidłowo odtwarza linię melodyczną głosem;
- 15) gra ze słuchu proste melodie;
- 16) rozpoznaje i koryguje błędy;
- 17) samodzielnie odczytuje łatwy utwór;
- 18) umie zorganizować pracę nad utworem;
- 19) dostosowuje sposób ćwiczenia do zaistniałego problemu;
- 20) stosuje różne techniki zapamiętywania tekstu;
- 21) umie z pomocą nauczyciela rozwijać technikę gry;
- 22) dba o prawidłowe warunki pracy (materiały nutowe, ustawienie pulpitu, oświetlenie).

4. Przygotowanie do występów solowych i zespołowych oraz uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń:

- 1) zna i stosuje zasady dotyczące publicznego występu (strój, zachowanie);
- 2) umie skupić się przed i podczas występu;
- 3) zna techniki pozwalające opanować treść;

- 4) współpracuje z innymi muzykami;
- 5) w prezentacji estradowej wykorzystuje wyobraźnię muzyczną i ekspresję;
- 6) umie wykonać z akompaniamentem utwory o niskim i średnim poziomie trudności;
- 7) analizuje wspólnie z nauczycielem swoje występy i konstruktywnie wykorzystuje spostrzeżenia;
- 8) utrzymuje w gotowości wykonawczej wybrane utwory;
- 9) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole;
- 10) zdobywa obycie estradowe.

INSTRUMENT GŁÓWNY – FAGOT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na fagocie – odpowiednio do wieku;
- 2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
- 3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna i stosuje w praktyce różnorodne metody pracy z instrumentem i utrwała umiejętności gry.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności. Odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) świadomie słucha muzyki i dokonuje właściwego wyboru literatury muzycznej oraz nagrań;
- 2) rozpoznaje brzmienie fagotu w słuchanych utworach;
- 3) znajduje w środkach masowego przekazu informacje o interesujących go nagraniach muzycznych, poszerzających jego wiedzę w tym zakresie;
- 4) porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów;
- 5) poszerza wiedzę na temat epok w historii muzyki i kompozytorów;

- 6) zna podstawową literaturę muzyczną przeznaczoną na fagot;
- 7) zna w stopniu podstawowym historię fagotu;
- 8) gra utwory o zróżnicowanym charakterze wybrane przez pedagoga;
- 9) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 10) wykorzystuje poznaną wiedzę z zakresu epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce;
- 11) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) czyta poprawnie nuty w kluczu basowym;
- 2) zna zasady notacji muzycznej w stopniu umożliwiającym samodzielne odczytanie zapisu nutowego w ramach realizowanego programu;
- 3) zna budowę i higienę użytkowania stroika fagotowego;
- 4) przestrzega podstawowych warunków higieny pracy (np. wietrzenie pomieszczeń, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu);
- 5) dba i właściwie troszczy się o instrument;
- 6) potrafi nazwać poszczególne części fagotu;
- 7) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 8) opanowuje technikę prawidłowego oddechu i zadęcia;
- 9) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 10) utrzymuje właściwą postawę ciała podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 11) zna i stosuje właściwą aplikaturę w obrębie skali B₁-b¹;
- 12) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
- 13) umiejętnie stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 14) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 15) właściwie odczytuje i realizuje rytm w wykonywanych utworach;
- 16) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o poprawną intonację dźwięków;
- 17) dysponuje biegłością palcową w stopniu podstawowym;
- 18) zwraca uwagę na jakość i estetykę dźwięku;

- 19) gra a vista utwory o przeciętnej skali trudności;
- 20) uwzględnia znaczenie narządów jamy ustnej oraz zmiennej plastyki warg, mięśni twarzy, pracy języka;
- 21) zna zasady prawidłowego wykonania ćwiczeń przygotowawczych: ćwiczenia oddechowe, z zakresu emisji dźwięku;
- 22) realizuje w stopniu zadowalającym przewidziane dla niego zadania techniczno-wykonawcze.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje dostosowany do jego możliwości zapis nutowy, uwzględnia metrorrytmikę, dynamikę i agogikę;
- 2) interpretuje utwory pod nadzorem pedagoga zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci utwory lub ćwiczenia;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem;
- 6) w muzykowaniu zespołowym uczy się współpracy i odpowiedzialności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) zna i stosuje zasady zachowania się na estradzie: odpowiedni strój, ukłon, wejście i zejście z estrady;
- 3) potrafi dostroić instrument podczas występów;
- 4) potrafi wykonać publicznie utwory z pamięci;
- 5) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
- 6) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 7) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych.

INSTRUMENT GŁÓWNY – FLET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na flecie – odpowiednio do wieku;
- 2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;

3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna możliwości techniczne instrumentu i stara się w prawidłowy sposób wykorzystywać metody pracy z fletem.

3. Nabywanie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń potrafi samodzielnie przygotowywać się do lekcji.

4. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej specjalności.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych.

6. Posługiwanie się sprzętem elektronicznym

Uczeń posiada umiejętności obsługi komputera.

7. Przygotowanie do kontynuowania nauki na poziomie szkoły średniej

Uczeń jest świadomy wyboru kolejnego etapu swojej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty;
- 2) interesuje się kulturą;
- 3) zna historię swojego instrumentu oraz literaturę fletową, odpowiednią do etapu nauczania;
- 4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem upodobań ucznia) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
- 6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami;
- 8) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę fletu, potrafi dbać o instrument;
- 2) potrafi samodzielnie złożyć i rozłożyć instrument;
- 3) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia niezbędne do dalszego rozwoju;

- 4) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 5) zna i stosuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 6) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
- 7) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 9) właściwie odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 10) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o prawidłową intonację;
- 11) dysponuje podstawową biegłością palcową;
- 12) zna zasady notacji muzycznej;
- 13) dba o estetykę wykonania i jest wrażliwy na jakość dźwięku;
- 14) realizuje przewidziane programem nauczania zadania techniczno-wykonawcze.

3. Nabywanie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) organizuje swoje miejsce pracy (pulpit ustawiony na odpowiedniej wysokości, uporządkowany materiał nutowy, odpowiednie oświetlenie, przewietrzone pomieszczenie);
- 2) organizuje swoją pracę, aby ćwiczyć ilość czasu potrzebną do czynienia postępów na danym etapie;
- 3) organizuje próby zespołu kameralnego (duet, trio) bez udziału nauczyciela;
- 4) analizuje swoją grę podczas ćwiczenia i świadomie koryguje błędy;
- 5) potrafi samodzielnie się rozegrać, stosując znane mu ćwiczenia;
- 6) potrafi się koncentrować i relaksować, zarządzając swoim czasem, aby ćwiczenie było efektywne.

4. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje łatwy, dostosowany do jego możliwości zapis nutowy, uwzględnia metrykę, dynamikę i agogikę;
- 2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy oraz koryguje popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga utwór lub ćwiczenie;

5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
- 5) jest świadomym odbiorcą sztuki i kultury.

6. Posługiwanie się sprzętem elektronicznym

Uczeń:

- 1) potrafi dokonywać nagrań własnych wykonania;
- 2) samodzielnie wyszukuje nagrania utworów, które gra lub które go interesują;
- 3) potrafi odnaleźć i wydrukować legalnie dostępne nuty zadanych lub interesujących go utworów.

7. Przygotowanie do kontynuowania nauki na poziomie szkoły średniej

Uczeń:

- 1) świadomie planuje swój rozwój zawodowy;
- 2) jest świadomy roli kultury muzycznej w społeczeństwie swojego kraju i innych narodów;
- 3) jest odbiorcą kultury o dobrze ukształtowanym guście muzycznym.

INSTRUMENT GŁÓWNY – FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie wrażliwości muzycznej i zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) pod kierunkiem nauczyciela rozwija swoje zainteresowania, wrażliwość i wyobraźnię muzyczną oraz naturalną potrzebę ekspresji twórczej;
- 2) kształtuje swój smak i gust muzyczny.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy o muzyce

Uczeń:

- 1) posiada podstawowe wiadomości z historii i budowy instrumentu;
- 2) zdobywa w podstawowym zakresie wiadomości ogólnomuzyczne;
- 3) nabywa umiejętności rozpoznawania cech charakterystycznych budowy formalnej utworów.

3. Kształcenie umiejętności gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) nabywa umiejętności właściwego posługiwania się aparatem gry;
- 2) rozwija sprawność w zakresie stosowania podstawowych technik gry na fortepianie;
- 3) interpretuje utwory muzyczne zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną;
- 4) opanowuje różnorodne formy utworów z literatury fortepianowej oraz gamy do siedmiu znaków;
- 5) nabywa umiejętności prawidłowej gry a vista i gry zespołowej.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie

Uczeń podczas samodzielnego ćwiczenia doskonali umiejętności efektywnej organizacji czasu pracy, świadomego wyboru metod ćwiczenia oraz korygowania własnych błędów.

5. Publiczna prezentacja

Uczeń zdobywa niezbędne umiejętności do poprawnego wykonania programu artystycznego na zakończenie szkoły muzycznej I stopnia.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie wrażliwości muzycznej i zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija swoją muzyczną wrażliwość i poznaje środki ekspresji;
- 2) poznaje literaturę muzyczną z różnych źródeł, świadomie i aktywnie słucha muzyki;
- 3) uczęszcza na koncerty w szkole i poza szkołą oraz czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły;
- 4) odróżnia i nazywa podstawowe gatunki muzyki;
- 5) określa własne preferencje repertuarowe i interpretacyjne.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy o muzyce

Uczeń:

- 1) posiada podstawowe wiadomości z historii instrumentu, zna mechanizm działania poszczególnych elementów oraz charakterystyczne cechy brzmienia;
- 2) opanowuje zasady muzyki:
 - a) zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym oraz oznaczenia interpretacyjne,
 - b) układ pokrewieństwa kwintowego tonacji w systemie dur-moll oraz różnice w budowie gam,
 - c) interwały, rodzaje trójdźwięków (dur, moll, zwiększony, zmniejszony) wraz z przewrotami oraz D⁷ i czterodźwięk zmniejszony z przewrotami;
- 3) zna główne funkcje harmoniczne oraz podstawowe rodzaje kadencji;

- 4) rozróżnia i zna elementy dzieła muzycznego, style muzyczne oraz sylwetki i twórczość najważniejszych kompozytorów;
- 5) rozpoznaje i wskazuje cechy charakterystyczne budowy formalnej utworów np.: ABA, forma sonatowa, rondo, wariacje, utwory polifoniczne, etiuda;
- 6) w wykonywanym repertuarze potrafi określić charakterystyczne cechy epoki, stylu oraz kompozytora, np. technika imitacyjna w polifonii barokowej, faktura homofoniczna w utworach klasycznych, tempo rubato w romantycznej kantylenie.

3. Kształcenie umiejętności gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) wydobywa i kształtuje odpowiedni dźwięk w zależności od dynamiki, rejestru i charakteru wykonywanego utworu;
- 2) prawidłowo operuje aparatem gry, potrafi świadomie kontrolować jego elastyczność i swobodę;
- 3) stosuje w tempach umiarkowanych podstawowe techniki gry: palcową, pasażową, dwudźwiękową, akordową;
- 4) potrafi śpiewnie prowadzić frazę kantylenową;
- 5) gra różnymi sposobami artykulacji: portato, legato i staccato;
- 6) prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i polifoniczną;
- 7) właściwie posługuje się prawym pedałem: rytmicznym i synkopowanym;
- 8) interpretuje utwory muzyczne zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną, zwracając szczególną uwagę na: jakość dźwięku, metrykę, agogikę, dynamikę, artykulację i frazowanie;
- 9) wykonuje utwory z różnych epok muzycznych: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, współczesności (XX i XXI wieku);
- 10) prawidłowo i ze zrozumieniem prezentuje w grze różne formy muzyczne: etiudy, utwory polifoniczne, klasyczny cykl sonatowy (do wyboru np.: sonatinę, sonatę, koncert), utwory kantylenowe, utwory taneczne, utwory ilustracyjne;
- 11) prawidłowo gra wszystkie gamy durowe oraz molowe harmoniczne i melodyczne; odpowiednie do nich pasaże toniczne, pasaże oparte na czterodźwiękach dominanty septymowej i akordach septymowych zmniejszonych z przewrotami; kadencje i gamy chromatyczne;
- 12) gra a vista łatwe utwory muzyczne w wolnym tempie:
 - a) posiada orientację przestrzenną na klawiaturze we wszystkich rejestrach,

- b) kojarzy zapis nutowy z jego brzmieniem,
- c) dokonuje wstępnej analizy utworu,
- d) spostrzega i realizuje oznaczenia zawarte w tekście nutowym;

13) nabywa podstawowych umiejętności w zakresie gry zespołowej i je rozwija:

- a) dąży do zgodności w zespołowej interpretacji utworu,
- b) odpowiedzialnie współpracuje ze współwykonawcą.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy utworu w kluczach wiolinowym i basowym, poprawnie realizując wysokość dźwięków, aplikaturę, rytm, metrum, tempo, artykulację, dynamikę, frazowanie, pedalizację, charakter muzyczny;
- 2) samodzielnie opracowuje proste utwory, dbając o poprawność tekstową;
- 3) systematycznie i efektywnie organizuje czas samodzielnej pracy;
- 4) podczas samodzielnego ćwiczenia świadomie doskonali poprawność wykonawczą zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami technicznymi oraz interpretacyjnymi;
- 5) koryguje popełniane błędy i dobiera odpowiednie, wskazane przez nauczyciela metody ćwiczenia do ich pokonywania.

5. Publiczna prezentacja

Uczeń:

- 1) stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworów muzycznych z wykorzystaniem różnych technik pamięciowych; stosuje aktywne formy nauki tekstu muzycznego;
- 2) posiada umiejętność koncentracji na zadaniu muzycznym podczas publicznego występu;
- 3) dokonuje krytycznej i szczegółowej oceny wykonanych przez siebie utworów;
- 4) prezentuje podczas audycji lub przesłuchania śródrocznego umiejętności:
 - a) gry a vista,
 - b) samodzielnego opracowania prostego utworu,
 - c) gry zespołowej;
- 5) na egzaminie końcowym prezentuje następujący program:
 - a) Sinfonia lub Preludium i Fuga J. S. Bacha,
 - b) etiuda uwzględniająca technikę palcową obydwu rąk,
 - c) etiuda zawierająca inny problem techniczny,
 - d) dwie części sonaty klasycznej (jedna część do wyboru: allegro sonatowe, rondo lub wariacje oraz wolna część cyklu sonatowego),

e) utwór dowolny.

INSTRUMENT GŁÓWNY – GITARA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń:

- 1) pod kierunkiem nauczyciela rozwija swoje zainteresowania, wrażliwość i wyobraźnię muzyczną oraz naturalną potrzebę ekspresji twórczej;
- 2) kształtuje swój smak i gust muzyczny;
- 3) poznaje pojęcia i terminy muzyczne, historię gitary, jej budowę i zasady konserwacji;
- 4) uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych i poznaje literaturę muzyczną przedmiotu.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje podstawy gry na instrumencie: prawidłowe funkcjonowanie aparatu gry, elementy techniki gitarowej oraz środki wyrazu artystycznego;
- 2) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną do zrozumienia i wykonywania utworów;
- 3) poznaje notację muzyczną (w tym oznaczenia notacji gitarowej), kształci umiejętność odczytywania muzycznego sensu utworu oraz grę a vista prostych utworów solowych i kameralnych;
- 4) poznaje sposoby efektywnej pracy, kształci nawyki systematycznego i świadomego ćwiczenia, samodzielnego opracowywania krótkich i łatwych utworów oraz świadomego korygowania błędów.

3. Przygotowanie do występów publicznych i świadomego odbioru dóbr kultury

Uczeń:

- 1) potrafi publicznie prezentować swoje umiejętności, zna zasady obycia estradowego, kształci umiejętności koncentracji oraz radzenia sobie z treścią;
- 2) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska (solista, kameralista, akompaniator);
- 3) potrafi współpracować z innymi wykonawcami;
- 4) kształtuje własny gust estetyczny.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania i uzdolnienia muzyczne;

- 2) uczestniczy jako świadomy odbiorca w życiu muzycznym szkoły i w wydarzeniach kulturalnych poza szkołą;
- 3) świadomie korzysta z nagrań muzycznych i ze źródeł informacji;
- 4) zna podstawy budowy gitary klasycznej, zasady użytkowania, strojenia, wymiany strun i konserwacji instrumentu;
- 5) rozróżnia rodzaje gitar;
- 6) zna historię gitary i muzyki gitarowej w zakresie podstawowym;
- 7) poznaje literaturę gitarową z różnych epok.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry (postawa, układ rąk, właściwy sposób wydobycia dźwięku);
- 2) dba o właściwy dobór akcesoriów (krzesło, ustawienie pulpitu, oświetlenie oraz wykorzystanie podnóżka, podgitarnika lub poduszki);
- 3) posługuje się metronomem i tunerem lub kamertonem;
- 4) kształci podstawową technikę gry (koordynacja pracy obu rąk, niezależność palców, tłumienie strun, uderzenie tirando i apoyando, gra dwudźwięków, trójdzźwięków, czterodźwięków i podstawowych akordów gitarowych, gra naturalnych i sztucznych frazoletów, chwyt barré, gra w pozycjach i zmiany pozycji, realizacja arpeggio, legato, tremolo, rasgueado i podstawowych ozdobników);
- 5) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
- 6) analizuje własną grę;
- 7) dba o jakość dźwięku;
- 8) analizuje własną grę pod kątem realizacji wskazówek nauczyciela, interpretacji i poprawności technicznej;
- 9) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
- 10) realizuje oznaczenia dynamiczne i agogiczne;
- 11) z pomocą nauczyciela interpretuje utwory muzyczne zgodnie ze stylem, z charakterem i budową formalną, zwracając uwagę na rytm, agogikę, dynamikę, barwę, artykulację i frazowanie;
- 12) gra a vista łatwe utwory solowe i kameralne;
- 13) samodzielnie opracowuje łatwe utwory pod względem techniczno-wykonawczym (aplikatura, frazowanie, dynamika, interpretacja);

- 14) wykorzystuje wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych do zrozumienia i wykonywania utworów gitarowych;
- 15) realizuje różne formy muzykowania zespołowego (np. zespoły gitarowe, akompaniament lub zespoły kameralne z udziałem innych instrumentów);
- 16) wykonuje utwory z różnych epok (od renesansu do muzyki współczesnej) i gatunków: miniatury instrumentalne, formy cykliczne w całości lub wybrane części, opracowane samodzielnie utwory dowolne oraz etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych;
- 17) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 18) wykonuje gamę C-dur oraz gamy krzyżkowe do czterech znaków – jednogłosowo, w tercjach, sekstach i oktawach;
- 19) zna podstawowe akordy durowe i molowe w wyżej wymienionych tonacjach;
- 20) rozwija swoje zdolności i zainteresowania muzyczne;
- 21) z pomocą nauczyciela planuje swoją pracę domową.

3. Przygotowanie do występów publicznych i świadomego odbioru dóbr kultury

Uczeń:

- 1) uczestniczy w publicznych występach jako solista, kameralista lub akompaniator;
- 2) nawiązuje kreatywną współpracę z innymi wykonawcami;
- 3) zna zasady zachowania się na estradzie;
- 4) jest otwarty i wrażliwy na potrzeby innych osób;
- 5) dokonuje krytycznej oceny swojej prezentacji;
- 6) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych;
- 7) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 8) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska jako wykonawca.

INSTRUMENT GŁÓWNY – HARFA HACZYKOWA/PEDAŁOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija wrażliwość artystyczną oraz zainteresowania muzyczne przez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na harfie

Uczeń:

- 1) kształci prawidłową postawę przy instrumencie oraz posługiwanie się prawidłowym, naturalnym i swobodnym aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija technikę instrumentalną oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu;
- 5) rozwija umiejętności interpretacyjne.

3. Zdobywanie podstawowej wiedzy teoretycznej

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy muzyczne i pojęcia niezbędne do realizacji utworu muzycznego;
- 2) zdobywa podstawową wiedzę dotyczącą budowy i historii instrumentu;
- 3) zdobywa wiedzę dotyczącą stylistyki i budowy formalnej utworów, posiłkuje się wiedzą z przedmiotów zarówno teoretycznych, jak i praktycznych, w celu prawidłowej realizacji wykonywanego repertuaru.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) pod kierunkiem nauczyciela poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny;
- 2) przez słuchanie nagrań uczy się kształtować własny gust estetyczny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń kształci umiejętności koncentracji, zasad zachowania się na estradzie podczas występu, współpracy z innymi instrumentalistami w zespole, wspierając ich swoją wiedzą i wrażliwością artystyczną.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) muzykuje na instrumencie oraz rozwija swoją muzyczną wrażliwość;
- 2) rozwija muzykalność przez grę w duetach i większych zespołach;
- 3) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły;
- 4) uczęszcza na koncerty w szkole i poza szkołą;
- 5) potrafi określić własne preferencje repertuarowe i brzmieniowe;
- 6) rozwija zainteresowania muzyczne przez wyszukiwanie ciekawych nagrań;

7) odróżnia i nazywa podstawowe gatunki muzyki, takie jak: muzyka klasyczna, folklorystyczna, popularna i jazzowa.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na harfie

Uczeń:

- 1) prawidłowo, naturalnie i swobodnie posługuje się aparatem gry;
- 2) kształci odpowiednie nawyki siedzenia przy instrumencie, gwarantujące prawidłowy rozwój oraz zdobycie właściwej techniki gry;
- 3) posługuje się podstawową techniką gry na harfie pozwalającą na wykonywanie utworów;
- 4) potrafi nastroić harfę, używając elektronicznego aparatu do strojenia instrumentu; potrafi korygować strój instrumentu w miarę pojawiających się problemów intonacyjnych;
- 5) samodzielnie ustawia odpowiednie haczyki lub pedały przed rozpoczęciem gry oraz w trakcie wykonywania utworu;
- 6) prawidłowo odczytuje zapis muzyczny od strony melodyki, harmonii, rytmiki, dynamiki, agogiki, pulsu, artykulacji i frazowania;
- 7) właściwie realizuje zawarte w utworze oznaczenia artykulacyjne oraz typowe dla harfy wybrane efekty brzmieniowe, takie jak: glissanda, flażolety, arpeggia, zarywanie strun paznokciami, *près de la table*, wykonywanie efektów perkusyjnych;
- 8) prawidłowo interpretuje utwór, zwracając uwagę na jego stylistykę, a także dba o piękno dźwięku i intonację w wykonywanych dziełach;
- 9) w pracy nad utworami rozwija pamięć muzyczną, potrafi zagrać ze słuchu nieskomplikowane melodie;
- 10) potrafi zaaranżować łatwe utwory do celów muzykowania zespołowego;
- 11) zapoznaje się z techniką pedałową harfy koncertowej; dostrzega zmiany harmoniczne w przebiegu utworu oraz rolę mechanizmu pedałowego;
- 12) zapoznaje się z różnorodnymi sposobami efektywnego ćwiczenia.

3. Zdobycie podstawowej wiedzy teoretycznej

Uczeń:

- 1) dysponuje elementarną wiedzą w zakresie historii harfy oraz jej budowy (umie nazwać poszczególne, najważniejsze części instrumentu), zna zasady prostej konserwacji instrumentu, m.in. umie samodzielnie założyć strunę;
- 2) zna notację w kluczu wiolinowym i basowym;
- 3) zna terminologię muzyczną w zakresie melodyki, frazowania, rytmiki, artykulacji, dynamiki i agogiki oraz podstawowych harfowych efektów brzmieniowych;

- 4) rozpoznaje formę, prostą harmonię, określa czas powstania i stylistykę utworów, które wykonuje;
- 5) zna i stosuje zasady prawidłowego wydobywania i kształtowania dźwięku.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) rozpoznaje i koryguje błędy;
- 2) stosując wskazówki nauczyciela i respektując wymagania tekstu, umie dostosować metodę ćwiczenia do sposobu rozwiązania występującego problemu technicznego;
- 3) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie na instrumencie w harmonogramie dnia;
- 4) ocenia efekty swojej pracy;
- 5) dba o prawidłowe warunki pracy (materiały nutowe, ustawienie harfy, stołka i pulpitu).

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) koncentruje się przed wyjściem na estradę i podczas występu przed publicznością;
- 2) potrafi prawidłowo nastroić harfę przed występem publicznym;
- 3) w prezentacji estradowej wykorzystuje swoją wyobraźnię muzyczną i wrażliwość;
- 4) potrafi umiejętnie słuchać drugiego głosu podczas gry w duetach;
- 5) bierze udział w popisach i audycjach muzycznych.

INSTRUMENT GŁÓWNY – KLARNET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę z zakresu zasad muzyki i notacji muzycznej;
- 2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje możliwości techniczne instrumentu i prawidłowy sposób wydobywania dźwięków na klarncie.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem.

4. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności – indywidualnie i w pracy zespołowej.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych;
- 2) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym, biorąc udział w audycjach szkolnych i koncertach pozaszkolnych.

6. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w celu poszerzania wiedzy oraz dalszego kształcenia i rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań oraz interesuje się kulturą;
- 2) zna podstawową literaturę przeznaczoną na klarnet;
- 3) zna w stopniu podstawowym historię swojego instrumentu;
- 4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem własnych upodobań) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
- 6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 7) wykorzystuje, w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce, poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów;
- 8) potrafi wykorzystać umiejętności i zdobytą wiedzę w kształtowaniu swojej osobowości.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
- 2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
- 4) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia niezbędne do dalszego rozwoju;
- 5) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 7) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności: legato i non legato;
- 8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;

- 9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 10) prawidłowo realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 11) potrafi samodzielnie lub z pomocą nauczyciela nastroić instrument oraz wydobyć właściwą intonację;
- 12) dysponuje biegłością palcową umożliwiającą mu wykonanie wybranych utworów;
- 13) zna zasady notacji muzycznej;
- 14) dba o estetykę wykonania – jest wrażliwy na jakość techniczną i artystyczną dźwięku.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) zna podstawowe warunki pracy i higienę pracy i ich przestrzega (przewietrzone pomieszczenie, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu);
- 2) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
- 3) organizuje i realizuje pracę nad poszczególnymi elementami warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- 4) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 5) odznacza się w grze kreatywnością, muzykalnością i wrażliwością artystyczną.

4. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje zapis nutowy, dostosowany do jego możliwości; uwzględnia oznaczenia metrytmiczne, dynamiczne i agogiczne;
- 2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) rozwija umiejętność koncentracji przed występem i podczas gry przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
- 5) czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym;

6) kształtuje własne poglądy na temat muzyki, słuchając różnych wykonania dzieł muzycznych i porównując te wykonania.

6. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

- 1) samodzielnie poszukuje, analizuje i dobiera informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) potrafi obsługiwać aparaturę umożliwiającą rejestrację gry w celu dokonania analitycznej oceny swoich prezentacji.

INSTRUMENT GŁÓWNY – KLAWESYN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń:

- 1) kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry;
- 2) zdobywa podstawy techniki klawesynowej;
- 3) poznaje zasady interpretacji materiału muzycznego;
- 4) rozwija własną muzykalność.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na klawesynie oraz z podstawową wiedzą muzyczną i kontekstem historyczno-estetycznym

Uczeń:

- 1) poznaje różne odmiany klawesynów;
- 2) poznaje wybraną literaturę przedmiotu oraz reprezentatywne utwory z repertuaru klawesynowego skomponowane w różnych stylach i okresach historycznych.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy oraz aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym

Uczeń:

- 1) postępuje zgodnie z zasadami etyki;
- 2) poznaje i stosuje zasady komunikacji społecznej;
- 3) uczestniczy w życiu kulturalnym jako odbiorca sztuki, a także przez grę solową i kameralną.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń:

- 1) posiada prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) we właściwy sposób posługuje się aparatem gry z dobrą korelacją lewej i prawej ręki;
- 3) posiada podstawową technikę klawesynową obejmującą biegłość palcową, zróżnicowaną artykulację, umiejętność wykonywania ozdobników oraz korzystania z systemu rejestrów;
- 4) prawidłowo wykonuje przebiegi gamowe majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne w tonacjach do sześciu znaków w pozycjach oktawy, tercji, seksty i decymy oraz gamy chromatyczne w pozycji oktawy, rozłożone akordy molowe i durowe, czterodźwięki dominanty septymowej i akordy septymowe zmniejszone z przewrotami;
- 5) prawidłowo odczytuje prosty zapis muzyczny, interpretuje zawarte w nim oznaczenia wykonawcze;
- 6) posiada umiejętność gry polifonicznej;
- 7) stosuje różne sposoby zapamiętywania utworów;
- 8) wykonuje a vista utwory o małym stopniu trudności;
- 9) samodzielnie opracowuje proste utwory;
- 10) twórczo interpretuje utwór, uwzględniając zasady notacji, cechy stylu i strukturę formy muzycznej, specyfikę instrumentu oraz elementy wyrazowe;
- 11) dysponuje repertuarem obejmującym zróżnicowane formy i style, w tym formy taneczne, polifoniczne, sonaty wczesnoklasyczne oraz utwory współczesne;
- 12) wykonuje utwory w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 13) w podstawowym zakresie realizuje basso continuo, stosuje elementy improwizacji oraz wykonuje kadencje do czterech znaków;
- 14) korzysta w praktyce z zasobów wiedzy teoretycznej.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na klawesynie oraz z podstawową wiedzą muzyczną i kontekstem historyczno-estetycznym

Uczeń:

- 1) zna i definiuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne;
- 2) posiada podstawową wiedzę z zakresu historii, budowy i obsługi klawesynu;
- 3) posiada podstawową wiedzę z zakresu dawnych praktyk wykonawczych;
- 4) zna reprezentatywne dzieła literatury klawesynowej;
- 5) potrafi wymienić i zdefiniować podstawowe cechy form i gatunków muzyki klawesynowej;

- 6) definiuje strukturę formalną wykonywanego utworu, zna zasady akcentowania, wskazuje motywy, frazy i inne odcinki muzyczne;
- 7) pozyskuje niezbędne materiały i wiedzę ze zbiorów bibliotecznych i multimedialnych;
- 8) korzysta z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

3. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym

Uczeń:

- 1) przestrzega zasad kultury i etyki;
- 2) systematycznie rozwija swoje umiejętności;
- 3) jest zdolny do samodzielnej i dobrze zorganizowanej pracy;
- 4) jest przygotowany do pracy zespołowej oraz do współpracy w grupie i na rzecz grupy;
- 5) potrafi odpowiednio prezentować się na estradzie oraz krytycznie oceniać własne dokonania;
- 6) jest obiektywny i rzetelny w ocenie swoich kwalifikacji;
- 7) potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z tremą;
- 8) poszerza swoją wiedzę i korzysta z zasobów kultury w różnych jej formach, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową;
- 9) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego i korzysta z zasobów kultury w różnych dziedzinach sztuki.

INSTRUMENT GŁÓWNY – KONTRABAS

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija muzyczne zainteresowania;
- 2) uczęszcza na koncerty i słucha muzyki z nagrań;
- 3) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
- 4) poznaje wiedzę dotyczącą charakterystycznych stylów wykonawczych.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia muzyczne niezbędne do odczytania i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) stosuje w praktyce estradowej style wykonawcze;
- 3) zdobywa wiedzę z zakresu historii, budowy instrumentu oraz zasad jego konserwacji.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz udoskonala sprawność aparatu gry prawej i lewej ręki;
- 2) poszerza spektrum umiejętności technicznych i interpretacyjnych oraz doskonali umiejętność prezentacji estradowej;
- 3) poznaje zasady precyzyjnego strojenia instrumentu;
- 4) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 5) podejmuje próby improwizacji prostych tematów melodycznych oraz doskonali umiejętność gry ze słuchu.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) poznaje pod kierunkiem nauczyciela sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, stosowania odpowiednich technik oraz kształci umiejętność kontrolowania własnej gry i samooceny;
- 2) rozwija, wdraża i stosuje nabyte umiejętności samodzielnej pracy w praktyce solistycznej i kameralistycznej.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) poznaje zasady występów publicznych, nabywa umiejętności koncentracji i właściwego skupienia celem prezentacji estradowej;
- 2) poznaje i stosuje sposoby pokonywania sytuacji trudnych związanych z występem estradowym;
- 3) współpracuje z akompaniatorem i rozwija umiejętności współpracy z instrumentalistami w ramach zespołu/orkiestry.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) posiada niezbędną wiedzę i uczestniczy w życiu muzycznym swojej szkoły i środowiska (koncerty, audycje, uroczystości okolicznościowe), występuje solo i w różnych formach muzykowania zespołowego (zespół instrumentalny, zespół kameralny, orkiestra);
- 2) korzysta z dostępnych dóbr kultury;
- 3) zna podstawowe gatunki muzyki oraz charakterystyczne style wykonawcze;

- 4) rozwija swoje muzyczne zainteresowania: uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań, poznaje wybrane utwory z literatury kontrabasowej.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna i stosuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne;
- 2) zna i odczytuje zapis nutowy, w szczególności: nazwy strun, oznaczenia pozycji, aplikaturę, kierunki smyczka, oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne i agogiczne;
- 3) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną w działaniach praktycznych;
- 4) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży (do czterech znaków przykluczowych);
- 5) zna w stopniu podstawowym historię, budowę oraz zasady konserwacji kontrabasu i smyczka, a także ich bezpiecznego transportu;
- 6) stosuje wybrane elementy technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
- 7) wykorzystuje techniki audiowizualne do rejestracji swoich występów i weryfikacji osiągnięć;
- 8) zna i stosuje sposoby frazowania, pogłębiając stronę wyrazową granych utworów;
- 9) rozwija i buduje z pomocą nauczyciela świadomość stylów wykonawczych utworów.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje poprawną postawę podczas gry na instrumencie (postawa stojąca, postawa siedząca);
- 2) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;
- 3) jest wrażliwy na jakość dźwięku, intonacji i rytmu;
- 4) posiada kompetencje do publicznej prezentacji utworów;
- 5) stosuje podstawową technikę gry z uwzględnieniem właściwego podziału smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
- 6) wykorzystuje równe sposoby artykulacji: *detachè*, *martelè*, *portato*, *legato*, *staccato* i *pizzicato*;
- 7) gra w pozycjach „szybkowych” bez użycia kciuka, a także w pozycjach kciukowych;
- 8) realizuje poprawnie oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne i agogiczne;
- 9) podejmuje próby wibracji dźwięku, udoskonala ją oraz swobodnie stosuje;
- 10) precyzyjnie stroi instrument;
- 11) zna i wykorzystuje w swojej grze flażolety naturalne;

12) czyta nuty a vista w stopniu pozwalającym na zagranie prostych melodii;

13) doskonalą grę ze słuchu.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) realizuje uwagi nauczyciela podczas pracy nad utworem;
- 2) świadomie i systematycznie ćwiczy oraz koryguje własne błędy;
- 3) doskonalą pod kierunkiem nauczyciela organizację własnego warsztatu pracy;
- 4) kontroluje jakość dźwięku, intonację i rytm;
- 5) potrafi ocenić słuchany utwór i jego wykonanie;
- 6) wykorzystuje i wdraża metody samodzielnego ćwiczenia, opracowując utwory o podstawowym i średnim stopniu trudności jako solista, a także jako kameralista (zespół/orkiestra).

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) zna i stosuje podstawowe zasady odpowiedniego zachowania się i prezencji na estradzie;
- 2) zdobywa i rozwija doświadczenia w zakresie występów publicznych;
- 3) stosuje poznane sposoby koncentracji, dbając o prawidłowy przebieg występu;
- 4) współpracuje z akompaniatorem oraz rozumie potrzebę współdziałania w zespole/orkiestrze;
- 5) jest świadomy znaczenia muzykowania zespołowego w rozwoju artystycznym, wykazując dbałość o zachowanie proporcji brzmieniowych, jednolitą artykulację i czystość intonacji;
- 6) zna na pamięć część utworów ze swojego repertuaru;
- 7) rozwija zainteresowania muzyczne i odczuwa satysfakcję z działalności estradowej;
- 8) jest przygotowany do kontynuowania nauki.

INSTRUMENT GŁÓWNY – OBÓJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Nabywanie wiedzy muzycznej i rozwijanie muzykalności

Uczeń:

- 1) rozwija swoje zainteresowania muzyczne;
- 2) rozwija zdolności i predyspozycje muzyczne oraz wrażliwość;
- 3) zdobywa wiedzę o muzyce.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę oboju i jego możliwości techniczne;
- 2) zdobywa umiejętności posługiwania się aparatem gry, techniką i ekspresją wyrazu.
3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) realizuje indywidualnie i zespołowo projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
- 2) uczestniczy w audycjach i koncertach szkolnych oraz poza szkołą;
- 3) potrafi samodzielnie pracować nad repertuarem.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym i odbioru dóbr kultury

Uczeń jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki i innych form życia kulturalnego.

5. Przygotowanie do występów przed publicznością

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Nabywanie wiedzy muzycznej i rozwijanie muzykalności

Uczeń:

- 1) interesuje się kulturą, uczęszcza na koncerty;
- 2) pogłębia zainteresowania muzyczne, słuchając nagrań;
- 3) zna podstawową literaturę muzyczną na obój;
- 4) posiada podstawowe wiadomości z zakresu budowy i historii swojego instrumentu;
- 5) gra wybrane przez pedagoga (z uwzględnieniem swoich upodobań) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 6) zna i definiuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany oboju;
- 2) zna zasady konserwacji oboju, dba o stroiki;
- 3) właściwie posługuje się techniką oddechu i zadęcia;
- 4) prawidłowo operuje i kontroluje strumień powietrza;

- 5) utrzymuje właściwą postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 6) zwraca uwagę na jakość i barwę dźwięku;
- 7) świadomie posługuje się środkami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa oraz struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 9) samodzielnie stroi instrument oraz świadomie dba o czystość intonacji;
- 10) posiada umiejętności techniczne oraz biegłość palcową umożliwiające wykonywanie utworów o bardziej skomplikowanej budowie;
- 11) dba o estetykę wykonania;
- 12) realizuje zadania techniczno-wykonawcze przewidziane programem szkoły I stopnia.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i prawidłowo odczytuje dostosowany do swoich możliwości tekst nutowy, realizuje oznaczenia metrytmiczne, dynamiczne i agogiczne;
- 2) pod kierunkiem pedagoga interpretuje utwory zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
- 4) organizuje swoją pracę w sposób przemyślany, rozumie potrzebę systematyczności;
- 5) wykorzystuje nabytą wiedzę teoretyczną do pracy nad repertuarem;
- 6) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
- 7) czyta proste utwory a vista, wykorzystując znajomość notacji muzycznej;
- 8) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz w zespołach kameralnych i orkiestrze;
- 9) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności za poziom wykonywanych utworów.

4. Przygotowanie do występów przed publicznością

Uczeń:

- 1) bierze udział w koncertach szkolnych, audycjach i konkursach;
- 2) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do swoich występów;
- 3) koncentruje się przed wyjściem na scenę i podczas gry przed publicznością;
- 4) dba o właściwy strój i odpowiednie zachowanie na scenie;
- 5) uczy się panować nad tremą;
- 6) umie dokonać krytycznej oceny własnej gry.

5. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym i odbioru dóbr kultury

Uczeń:

- 1) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego – jako słuchacz i wykonawca;
- 2) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych;
- 3) bierze udział w kursach, lekcjach otwartych i warsztatach;
- 4) poznaje literaturę muzyczną za pomocą tradycyjnych środków oraz technik multimedialnych.

INSTRUMENT GŁÓWNY – ORGANY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń poznaje podstawy teoretyczne muzyki tonalnej i atonalnej, zagadnień metrycznych, elementy notacji muzycznej oraz zaznajamia się z terminami muzycznymi dotyczącymi konstrukcji i wykonania dzieła muzycznego.

2. Umuzycznienie i rozwój zainteresowań muzycznych

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań;
- 2) bierze udział w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

3. Zdobycie i rozwój umiejętności gry na organach pozwalających na wykonywanie utworów z różnych epok, zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi

Uczeń:

- 1) zaznajamia się z działaniem i obsługą organów;
- 2) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz odpowiedniego posługiwania się aparatem gry;
- 3) rozwija umiejętności techniczne w zakresie gry na manuale i klawiaturze pedałowej.

4. Kształtowanie wrażliwości muzycznej i poczucia piękna

Uczeń rozwija umiejętności w zakresie interpretacji muzycznej zgodnej ze stylem i indywidualnym charakterem dzieła muzycznego.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) zdobywa umiejętności samodzielnej organizacji pracy, ćwiczenia oraz interpretacji utworów muzycznych;
- 2) poznaje i stosuje różnorodne techniki szybkiego czytania i zapamiętywania tekstu muzycznego.

6. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) rozwija zdolności do publicznej prezentacji przygotowanych utworów;
- 2) kształci umiejętności koncentracji przed występem oraz podczas prezentacji estradowej;
- 3) zna i stosuje różne sposoby opanowania pamięciowego utworów;
- 4) poznaje zasady współpracy z asystentami (registantami).

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne w zakresie melodyki, rytmiki, dynamiki, agogiki i artykulacji;
- 2) prawidłowo odczytuje zapis nutowy w różnych kluczach;
- 3) potrafi analizować budowę formalną utworów organowych oraz określać jej specyfikę;
- 4) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną w praktyce wykonawczej (potrafi odpowiednio odczytać i zastosować w grze oznaczenia rytmiczne, dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne).

2. Umuzykalnianie i rozwój zainteresowań muzycznych

Uczeń:

- 1) uczestniczy w różnych przejawach życia kulturalnego, w szczególności w audycjach klasowych, koncertach szkolnych, konkursach i innych imprezach muzycznych;
- 2) poznaje literaturę muzyczną za pomocą tradycyjnych środków oraz technik multimedialnych;
- 3) wyraża w sposób kompetentny opinie estetyczne związane ze zjawiskami muzycznymi.

3. Zdobyć i rozwój umiejętności gry na organach pozwalających na wykonywanie utworów z różnych epok, zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi

Uczeń:

- 1) zna budowę, działanie i sposób obsługi organów;
- 2) kształci nawyki zachowania prawidłowej postawy (właściwe ułożenie rąk na manuale i nóg na klawiaturze pedałowej);
- 3) rozwija technikę gry organowej (manualowej, pedałowej i wzajemnej ich korelacji) w jej różnorodnych przejawach (biegłość, artykulacja itd.), pozwalającą na wykonywanie dzieł muzycznych z różnych stylów;

4) wykorzystuje technikę gry fortepianowej, stosowaną w różnych formach muzycznych do doskonalenia umiejętności gry na organach.

4. Kształtowanie wrażliwości muzycznej i poczucia piękna

Uczeń:

- 1) zna i posługuje się różnorodnymi registrami organowymi i ich zestawieniami, dopasowując do nich odpowiedni sposób gry (artykulacja, tempo, frazowanie);
- 2) rozumie zagadnienia związane z niepowtarzalnością brzmieniową organów jako instrumentu oryginalnego i umieszczonego w indywidualnej przestrzeni akustycznej;
- 3) dąży do „ożywiania” dźwięku organowego przez kształtowanie wrażliwości artykulacyjnej i umiejętne stosowanie tempo rubato.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) organizuje swoją pracę, ćwiczy w sposób racjonalny;
- 2) stosuje w praktyce wskazówki i zalecenia nauczyciela;
- 3) poszukuje indywidualnych i optymalnych dla siebie technik ćwiczenia na organach;
- 4) korzysta z nowoczesnych technik szybkiego czytania i zapamiętywania;
- 5) praktykując grę a vista, dąży do zachowania ciągłości narracyjnej;
- 6) samodzielnie przygotowuje i prezentuje utwory organowe;
- 7) rozumie potrzebę systematycznej pracy dla osiągnięcia wyznaczonych celów.

6. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) świadomie rozpoznaje własne stany emocjonalne oraz potrafi kontrolować swoje zachowanie podczas występu;
- 2) zna i stosuje sposoby koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
- 3) stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworów;
- 4) dysponuje podzielnością uwagi umożliwiającą mu samodzielne rejestrowanie bądź współpracę z asystentem;
- 5) potrafi dokonywać krytycznej oceny wykonanych przez siebie utworów.

INSTRUMENT GŁÓWNY – PERKUSJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę, niezbędną do realizacji zadań muzycznych, obsługi instrumentów oraz realizacji zadań praktycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętności techniczno-wyrazowe w grze na instrumencie pozwalające na realizację programu określonego przez nauczyciela.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń posiada umiejętność samodzielnego ćwiczenia, korekty własnych błędów oraz realizacji zamierzonego celu artystycznego nakreślonego przez nauczyciela.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) potrafi zaprezentować program artystyczny;
- 2) uczestniczy w różnych formach życia muzycznego szkoły i poza szkołą.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa podstawową wiedzę na temat historii instrumentów perkusyjnych, ich budowy, pochodzenia i roli;
- 2) posiada podstawową wiedzę dotyczącą użytkowania i konserwacji instrumentarium, np.: wymiany membrany oraz jej strojenia, przygotowania instrumentu do bezpiecznego transportu;
- 3) zna nazwy wybranych instrumentów w podstawowych językach nowożytnych;
- 4) posiada wiedzę na temat instrumentów perkusyjnych w zakresie:
 - a) roli w zespole lub orkiestrze,
 - b) rozróżniania wybranych instrumentów etnicznych i ich zastosowania w określonym stylu muzycznym;
- 5) dba o sprawne funkcjonowanie mechanizmów i wygląd estetyczny instrumentów.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) przyjmuje prawidłową postawę przy poszczególnych instrumentach, uwzględnia specyfikę każdego z nich;
- 2) zna prawidłowe zasady posługiwania się aparatem gry na poszczególnych instrumentach;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk na instrumentach, uwzględnia ich specyfikę, barwę i teksturę;
- 4) prawidłowo odczytuje tekst muzyczny oraz wykonuje łatwy utwór a vista;

- 5) posługuje się podstawowymi technikami gry na instrumentach perkusyjnych z uwzględnieniem:
 - a) umiejętności gry tremolo naprzemiennego na membranofonach i idiofonach,
 - b) umiejętności gry techniką klasyczną i rudymenarną w grze na werblu,
 - c) podstawowej umiejętności gry techniką 4-pałkową (do wyboru) – tradycyjną, H. Lee Stevensa lub G. Burtona – na wibrafonie lub marimbie,
 - d) pedalizacji oraz różnych technik tłumienia na wibrafonie,
 - e) umiejętności strojenia oraz kształtowania dźwięku w grze na kotłach (dwóch do czterech);
- 6) realizuje różne formy muzykowania zespołowego:
 - a) gra z akompaniamentem,
 - b) gra w perkusyjnych zespołach kameralnych – klasycznych, marszowych lub batucadzie,
 - c) gra w mieszanych zespołach kameralnych lub w orkiestrze;
- 7) zapoznaje się z literaturą perkusyjną w zakresie:
 - a) wybranych etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych instrumentów,
 - b) wybranych utworów na instrumenty perkusyjne – solo i z akompaniamentem,
 - c) wybranych utworów kameralnych;
- 8) podejmuje próby realizacji swobodnej improwizacji na różnych instrumentach lub zestawach instrumentów.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:

- 1) zna notacje właściwe dla poszczególnych instrumentów;
- 2) samodzielnie odczytuje tekst nutowy;
- 3) dąży do osiągnięcia wyznaczonego celu;
- 4) definiuje problem;
- 5) wykorzystuje nowoczesne technologie w celu skorygowania własnych błędów: metronom, nagrania audio-wideo;
- 6) zna i stosuje różne formy zapamiętywania utworu;
- 7) realizuje zgodnie z zapisem metrykę, agogikę i dynamikę;
- 8) interpretuje utwór zgodnie ze stylistyką i formą danej epoki;
- 9) posiada umiejętność gry a vista.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) stosuje sposoby koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
- 2) dba o wygląd osobisty;
- 3) planuje i realizuje ustawienie instrumentów na estradzie;
- 4) sprawnie przygotowuje lub zmienia instrument w czasie koncertu;
- 5) dokonuje krytycznej oceny prezentacji;
- 6) uczestniczy w życiu kulturalnym.

INSTRUMENT GŁÓWNY – PUZON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania instrumentu;
- 3) poznaje podstawy technicznego warsztatu instrumentalisty.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń nabywa zdolności do samodzielnej pracy z instrumentem oraz realizacji bieżących zadań otrzymywanych od pedagoga.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) reprezentuje szkołę w projektach szkolnych oraz poza placówką;
- 2) zdobywa doświadczenia estradowe oraz rozwija swoje kompetencje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym;
- 2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji;
- 3) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce;

- 4) wypowiada się w sposób zrozumiały na temat doznań artystycznych;
- 5) samodzielnie wyszukuje informacje o wydarzeniach kulturalnych dotyczących jego specjalności.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 2) kontroluje prawidłową postawę podczas gry;
- 3) rozwija wrażliwość na jakość dźwięku;
- 4) rozwija umiejętność samodzielnego odczytania zapisu nutowego;
- 5) potrafi samodzielnie opracować krótkie utwory o zróżnicowanym poziomie trudności;
- 6) zna i wykorzystuje w grze możliwości techniczne instrumentu.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) realizuje indywidualnie i w zespole projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
- 2) prezentuje publicznie swoje umiejętności i postępy w grze na instrumencie;
- 3) poznaje sposoby samodzielnej pracy z instrumentem w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny;
- 4) posiada umiejętności samodzielnej pracy w małym zespole muzycznym.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
- 2) posiada umiejętność koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
- 3) krytycznie analizuje i ocenia swoje prezentacje;
- 4) potrafi prezentować utwory muzyczne z pamięci;
- 5) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki;
- 6) przestrzega zasad prawidłowego zachowania się podczas występów artystycznych.

INSTRUMENT GŁÓWNY – SAKSHORN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę muzyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa podstawy gry na instrumencie w różnych rejestrach;
- 2) posiada umiejętność samodzielnej pracy.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej dziedziny artystycznej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) samodzielnie wyszukuje informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 3) zna i stosuje notację muzyczną, pojęcia i terminy muzyczne;
- 4) rozwija swoje zainteresowania i pasje muzyczne.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna i definiuje budowę i zasady konserwacji instrumentu;
- 2) zna i stosuje podstawowe zasady higieny w użytkowaniu instrumentu;
- 3) zna zasady prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie;
- 4) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
- 5) prawidłowo stosuje aparat gry (zadęcie, przyłożenie ustnika);
- 6) zna odpowiednie dla sakshornu zasady notacji muzycznej;
- 7) interpretuje utwory zgodnie z zapisem nutowym; uwzględnia ich budowę formalną;
- 8) czyta nuty a vista, radząc sobie z utworem o niewielkim stopniu trudności;
- 9) samodzielnie przygotowuje prosty utwór;
- 10) opanowuje pamięciowo część utworów ze swojego repertuaru;
- 11) systematycznie osiąga zamierzone cele kształcenia;
- 12) świadomie organizuje plan swojej pracy.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje program artystyczny w grze solowej i zespołowej;
- 2) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

INSTRUMENT GŁÓWNY – SAKSOFON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) zdobywa teoretyczną wiedzę muzyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej;
- 2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę dotyczącą historii budowy instrumentu i potrafi wykorzystać w grze jego możliwości techniczno-wyrazowe.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo zadania muzyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych, uczestnicząc w koncertach szkolnych i poza placówką;
- 2) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty oraz słucha muzyki z nagrań;
- 2) rozwija zainteresowanie kulturą;
- 3) zna podstawową literaturę przeznaczoną na saksofon;
- 4) zna w stopniu podstawowym historię i budowę swojego instrumentu oraz jego odmiany;
- 5) gra wyznaczone przez pedagoga utwory o zróżnicowanej formie i charakterze;
- 6) gra w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności w grupie;
- 7) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;

8) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
- 2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
- 4) prawidłowo posługuje się techniką oddechu i zadęcia;
- 5) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa rękę i palce;
- 7) zna i stosuje różne rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
- 8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 10) prawidłowo odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 11) samodzielnie stroi instrument oraz dba o właściwą intonację;
- 12) osiągnął biegłość palcową;
- 13) zna zasady notacji muzycznej;
- 14) dba o estetykę wykonania, jest wrażliwy na jakość dźwięku;
- 15) zna sposoby stosowania wibracji na instrumencie;
- 16) prawidłowo czyta nuty a vista;
- 17) zna współczesne środki wyrazu muzycznego umożliwiające wykonywanie utworów literatury współczesnej XX i XXI wieku.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje tekst muzyczny, dostosowany do jego możliwości. W tekście nutowym uwzględnia oznaczenia metryczne, dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne;
- 2) pod kierunkiem pedagoga interpretuje utwory zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy na instrumencie, koryguje własne błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;

5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz w zespołach kameralnych.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) koncentruje się przed występem i podczas gry przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
- 5) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie;
- 6) potrafi wykorzystać umiejętności i wiedzę zdobytą w procesie kształcenia do uformowania swojej osobowości.

INSTRUMENT GŁÓWNY – SKRZYPCE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija muzyczne zainteresowania, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie podstaw teoretycznych w zakresie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz ich doskonalenie

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność zachowania odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie oraz prawidłowego posługiwania się aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija technikę instrumentalną oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) potrafi improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu;
- 5) w ostatnich latach nauki usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki, doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne, wzbogacając środki wyrazu i pogłębiając już opanowane.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

6. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija muzyczne zainteresowania przez uczęszczanie na koncerty, słuchanie muzyki z nagrań, poznaje wybrane pozycje z literatury wiolinistycznej;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
- 3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, ludowa, rozrywkowa, jazz);
- 4) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 5) przestrzega zasad dobrego wychowania.

2. Poznanie teoretycznych podstaw w zakresie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) dysponuje podstawowym zasobem terminów i pojęć niezbędnych do odczytania zapisu muzycznego;
- 2) zna podstawową notację właściwą dla skrzypiec: oznaczenie strun, palcowanie, kierunki prowadzenia smyczka;
- 3) zna i stosuje podstawowe oznaczenia wykonawcze w zakresie agogiki, dynamiki i artykulacji;
- 4) wykazuje się podstawową wiedzą dotyczącą budowy skrzypiec i smyczka, umie nazwać ich poszczególne części;
- 5) korzysta ze źródeł i pomocy naukowych, takich jak: metronom, słowniczek muzyczny, encyklopedie, Internet.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz ich doskonalenie

Uczeń:

- 1) wykazuje umiejętność prawidłowego ułożenia prawej i lewej ręki oraz prawidłowego wydobycia dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
- 2) samodzielnie stroi instrument, dba o jego czystość i należyty stan techniczny;
- 3) stosuje właściwy podział smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
- 4) wykorzystuje różne rodzaje artykulacji i smyczkowania;
- 5) posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
- 6) posługuje się techniką przygotowawczą;
- 7) gra w pozycjach – do ósmej;
- 8) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży; potrafi je rozpoznać i wykonać;
- 9) różnicuje wibrację i kształtuje dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu;
- 10) realizuje przebieg muzyczny z dbałością o jakość dźwięku, intonację i rytm;
- 11) posiada umiejętność wykonania trylu, mordentu, ozdobników, flażoletów naturalnych oraz flażoletów sztucznych;
- 12) stosuje w grze frazowanie;
- 13) transponuje proste tematy muzyczne, wykonując je od podanego dźwięku;
- 14) gra ze słuchu proste przebiegi melodyczne;
- 15) poprawnie odczytuje a vista prosty utwór w wolnym tempie.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:

- 1) samodzielnie realizuje opracowany z pedagogiem plan pracy nad utworem;
- 2) zna i stosuje metody efektywnego ćwiczenia;
- 3) posiada umiejętność świadomego i systematycznego ćwiczenia oraz korygowania błędów;
- 4) rozwiązuje problemy, m.in. przez realizowanie wskazówek nauczyciela;
- 5) samodzielnie odczytuje prosty zapis nutowy;
- 6) kontroluje na bieżąco jakość dźwięku, intonację i rytm.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) zdobywa praktykę estradową przez udział w koncertach, audycjach, popisach, przesłuchaniach i egzaminach;
- 2) realizuje na estradzie założenia muzyczno-wykonawcze: stosuje właściwą artykulację i dynamikę, dba o estetykę i jakość dźwięku, a także o ogólny wyraz artystyczny;
- 3) zna i stosuje różne techniki zapamiętywania utworów;

4) współpracuje z pianistą akompaniatorem oraz ze współwykonawcami w zespole.

6. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 3) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

INSTRUMENT GŁÓWNY – TRĄBKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia i zainteresowania muzyczne (dostosowane do wieku i predyspozycji) przez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań;
- 2) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce i o instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry i poznaje możliwości techniczne instrumentu.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych;
- 2) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu;
- 2) w miarę rozwoju aktualizuje i poszerza swą wiedzę dotyczącą możliwości użycia instrumentu w różnych strojach;
- 3) poznaje właściwości techniczne i wyrazowe instrumentu;

- 4) poznaje zasady gry zespołowej kameralnej (zaleca się stosować jak najwcześniej np.: duety dostosowane do możliwości uczniów, mogą być grane z nauczycielem już w pierwszej lub drugiej klasie);
- 5) uczestniczy (zgodnie z sugestiami nauczyciela) w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych;
- 6) zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce z dostępnych mu źródeł;
- 7) potrafi korzystać z techniki informatycznej;
- 8) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
- 3) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato;
- 4) zdobywa umiejętność transpozycji (in C);
- 5) potrafi czytać nuty a vista;
- 6) samodzielnie opracowuje krótkie, łatwe utwory;
- 7) poznaje różne techniki pamięciowego opanowania tekstu muzycznego;
- 8) zna i stosuje różnorodne formy pracy w grze na instrumencie.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
- 2) zna i posługuje się terminologią muzyczną;
- 3) dokonuje oceny swojej gry i koryguje popełniane błędy;
- 4) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania, m.in. w prostych formach muzykowania zespołowego;
- 5) postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów;
- 2) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;

- 3) potrafi grać z akompaniamentem;
- 4) część programu koncertowego wykonuje na pamięć;
- 5) samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela;
- 6) uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

INSTRUMENT GŁÓWNY – TUBA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania instrumentu;
- 3) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie, jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
- 4) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato;
- 5) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) nabywa zdolności do samodzielnej pracy z instrumentem oraz realizacji bieżących zadań otrzymywanych od pedagoga;
- 2) osiąga systematycznie i z determinacją zamierzone cele kształcenia;
- 3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
- 4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) reprezentuje szkołę w projektach szkolnych oraz poza placówką;
- 2) zdobywa doświadczenia estradowe oraz rozwija swoje kompetencje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym;
- 2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji;
- 3) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce;
- 4) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) doskonalą umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 2) rozwija wrażliwość na jakość dźwięku;
- 3) rozwija umiejętność samodzielnego odczytania zapisu nutowego;
- 4) potrafi samodzielnie opracować krótkie, łatwe utwory;
- 5) zna i wykorzystuje w grze możliwości techniczne instrumentu.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) realizuje indywidualnie i w zespole projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
- 2) prezentuje swoje umiejętności i postępy w grze na instrumencie;
- 3) poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny;
- 4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz występów publicznych

Uczeń:

- 1) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
- 2) posiada umiejętność koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
- 3) krytycznie ocenia swoje prezentacje;
- 4) prezentuje utwory muzyczne z pamięci;
- 5) jest przygotowany do kontynuacji nauki oraz świadomego odbioru muzyki.

INSTRUMENT GŁÓWNY – WALTORNIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Pogłębianie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) poszerza zainteresowania muzyczne przez uczęszczanie na koncerty, słuchanie muzyki z różnych dostępnych źródeł;
- 2) zdobywa wiedzę o muzyce i literaturze muzycznej;

- 3) zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
- 4) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Opanowanie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna i wykorzystuje w praktyce prawidłową technikę gry,
- 2) stosuje różnorodne formy samodzielnej pracy z instrumentem.
3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną do samodzielnego przygotowania utworów;
- 2) realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych solowych i zespołowych;
- 2) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki;
- 3) potrafi wykorzystać technologię informacyjną i komunikacyjną dla własnego rozwoju muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Pogłębianie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu;
- 2) dba o czystość i konserwację instrumentu, przestrzegając zasad higieny pracy;
- 3) poznaje praktycznie właściwości techniczno-wyrazowe instrumentu;
- 4) uczestniczy regularnie w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych zgodnie z sugestiami nauczyciela oraz własnymi zainteresowaniami;
- 5) zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce i literaturze muzycznej z dostępnych mu źródeł, uwzględniając w nich szczególnie rolę swojego instrumentu;
- 6) korzysta z oferty edukacyjnej szkoły;
- 7) wypowiada się w sposób zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Opanowanie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) potrafi prawidłowo trzymać prawą rękę w czarze instrumentu i wykorzystywać ją do zmiany barwy i wysokości dźwięków;
- 3) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze zwróceniem uwagi na rolę techniki oddechowej);
- 4) operuje różnymi sposobami artykulacji, potrafi ładnie prowadzić frazę, rozwija biegłość palców i skalę gry;
- 5) samodzielnie opracowuje wskazane przez nauczyciela utwory z różnych epok i gatunków;
- 6) zna zasady transpozycji i potrafi je stosować w miarę swoich możliwości.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy, wykorzystując wiedzę ogólnomuzyczną i doświadczenie;
- 2) stale rozwija umiejętności interpretacji utworu;
- 3) ocenia i koryguje popełniane błędy;
- 4) gra a vista utwory o różnej problematyce;
- 5) ćwiczy świadomie, odpowiedzialnie organizuje swój czas pracy;
- 6) posługuje się różnymi technikami zapamiętywania;
- 7) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania także w formach muzykowania zespołowego;
- 8) postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów;
- 2) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
- 3) potrafi aktywnie współpracować z akompaniatorem;
- 4) część programu występu wykonuje z pamięci;
- 5) samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela;
- 6) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego szkoły i środowiska;
- 7) poszerza wiedzę muzyczną, korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

INSTRUMENT GŁÓWNY – WIOŁONCZELA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji oraz terminy i pojęcia, niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz ich stopniowe rozwijanie

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz właściwego posługiwania się aparatem gry aż do osiągnięcia ogólnej sprawności;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację w stopniu dającym możliwość dalszego kształcenia;
- 4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętność koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły, biorąc udział w koncertach oraz audycjach szkolnych;
- 2) orientuje się w zasadach obowiązujących w świecie muzycznym, zarówno jako uczestnik czynny, jak i bierny;

- 3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, muzyka ludowa, muzyka rozrywkowa, jazz);
- 4) na podstawie swoich doświadczeń z muzyką określa własne potrzeby i oczekiwania odnośnie do realizowanego repertuaru;
- 5) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 6) wykazuje naturalną potrzebę ekspresji i kreatywności artystycznej.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna system notacji muzycznej w zakresie klucza basowego, wiolinowego i tenorowego;
- 2) zna i stosuje terminy i pojęcia muzyczne umożliwiające poprawne odczytanie i realizację tekstu muzycznego zróżnicowanego stylistycznie;
- 3) zna podstawowe środki wyrazu muzycznego (agogika, dynamika, artykulacja, barwa, wibracja);
- 4) zna zasady poprawnego wydobywania i kształtowania dźwięku;
- 5) dba i stosuje poprawną intonację w grze w stopniu umożliwiającym realizowanie trudniejszych utworów w dalszym etapie nauki;
- 6) wykazuje się podstawową wiedzą na temat budowy instrumentu, umie nazwać jego poszczególne części oraz ich funkcję.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz ich stopniowe rozwijanie

Uczeń:

- 1) zachowuje odpowiednią postawę podczas gry na instrumencie oraz prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 2) określa poprawność nastrojenia instrumentu i samodzielnie dokonuje niezbędnej korekty stroju;
- 3) jest wrażliwy na jakość wydobywanego dźwięku, potrafi go kreować i kształtować jego wolumen;
- 4) prawidłowo układa prawą i lewą rękę oraz wydobywa dźwięk przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
- 5) świadomie porusza się w pozycjach szyjkowych oraz kciukowej, stosując prawidłowe zmiany pozycji;

- 6) wykazuje się techniką gry, w ramach której stosuje właściwy podział smyczka i operuje niezbędnymi sposobami artykulacji (détaché, legato, portato, martelé, staccato, sautillé) oraz ozdobnikami;
- 7) posługuje się techniką przygotowawczą;
- 8) prawidłowo realizuje zapis muzyczny pod względem metrorhythmiki, agogiki i dynamiki;
- 9) poznaje budowę gam majorowych i minorowych oraz pasaży; uczy się je rozpoznawać i wykonywać;
- 10) prawidłowo realizuje dwudźwięki i akordy;
- 11) dba o czystość intonacji;
- 12) prawidłowo odtwarza głosem linię melodyczną;
- 13) wykazuje się umiejętnością frazowania;
- 14) potrafi swobodnie wibrować i używa wibracji jako środka wyrazu muzycznego;
- 15) zna różne sposoby zapamiętywania utworów i potrafi zastosować je w praktyce;
- 16) poprawnie odczytuje a vista umiarkowanie trudny utwór w wolnym tempie;
- 17) gra ze słuchu proste tematy melodyczne.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) dba o swój warsztat pracy (dobór krzesła i jego wysokości, ustawienie pulpitu, oświetlenie) i jego estetykę;
- 2) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie w harmonogramie dnia;
- 3) samodzielnie koryguje błędy dotyczące aparatu gry, tekstu, intonacji i artykulacji;
- 4) dostosowuje sposób ćwiczenia do zaistniałego problemu;
- 5) ocenia efekty własnej pracy;
- 6) prezentuje umiejętność samodzielnego opracowania utworu zróżnicowanego pod względem stopnia trudności w zakresie opanowanych dotychczas elementów techniki.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) koncentruje się przed występem i podczas koncertu;
- 2) wykazuje się umiejętnością gry w różnych formach muzykowania solowego i zespołowego;
- 3) wykorzystuje wyobraźnię muzyczną i ekspresję w prezentacji estradowej;
- 4) potrafi współpracować z akompaniatorem.

KSZTAŁCENIE SŁUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności słuchowego rozpoznawania struktur melodycznych, metroritmicznych i harmoniczných;
- 2) potrafi zaznaczyć w przebiegu muzycznym poznane struktury i rozróżnić zjawiska muzyczne.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń odtwarza głosem zapis nutowy na podstawie znajomości notacji muzycznej oraz wykształconych wyobrażeń słuchowych (kierunek melodii, brzmienie poszczególnych interwałów i rozłożonych akordów, relacje czasowe), zwraca uwagę na intonację i precyzję rytmiczną.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, potrafi wypowiadać się przez aktywność muzyczną, kształtuje twórczą postawę wobec stawianych zadań.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń posługuje się właściwą terminologią i notacją muzyczną, rozumie podstawowe pojęcia i oznaczenia muzyczne, dostrzega, rozróżnia i buduje poznane struktury.

5. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności do realizacji innych przedmiotów muzycznych, dostrzega korelację między zagadnieniami pochodzącymi z różnych przedmiotów, rozwija i doskonali pamięć i percepcję umożliwiającą mu słuchową analizę zjawisk muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

- 1) rozpoznaje:
 - a) struktury melodyczne: skalę majorową (odmiana naturalna i harmoniczna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna), skale modalne (dorycka, frygijska, lidyjska i miksolidyjska), pochodzenia ludowego (pentatonika bezpółtonowa, góralska, skale cygańskie) oraz całotonową, interwały proste i złożone (nona, decyma) gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach,

trójdźwięki zmniejszone i zwiększone, dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem, czterodźwięk zmniejszony, progresje, dźwięki obce w melodii; zagadnienia realizowane są w tonacjach do pięciu znaków przykluczowych,

- b) struktury harmoniczne: interwały proste i złożone (nona, decyma) gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach, trójdźwięki zmniejszone i zwiększone, triadę harmoniczną i T_{VI} w poznanych odmianach gam, dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem, czterodźwięk zmniejszony, rodzaje kadencji (doskonała, plagalna, zawieszona, zwodnicza); zagadnienia są realizowane w tonacjach do pięciu znaków przykluczowych,
 - c) struktury metryczne: wartości rytmiczne, grupy rytmiczne regularne i nieregularne (triołę, kwintołę, duołę), takty ćwierćnotowe ($\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$) i ósemkowe ($\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$), synkopę, przedtakt, fermatę,
 - d) zjawiska agogiczne i dynamiczne,
 - e) podstawowe sposoby artykulacji (legato, staccato, portato, glissando, tremolo, arpeggio, arco, pizzicato),
 - f) brzmienie różnych instrumentów i głosów wokalnych;
- 2) zapisuje, uzupełnia i koryguje struktury interwałowe, akordowe i rytmiczne, jednogłosowe przebiegi melodyczne tonalne i proste atonalne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne oraz harmoniczne zawierające trójdźwięki triady, D^7 , T_{VI} oraz czterodźwięk zmniejszony (dyktanda, ćwiczenia solfeżowe, przykłady z literatury muzycznej oraz z repertuaru uczniowskiego);
- 3) zapamiętuje i odtwarza motywy melodyczne i rytmiczne, fragmenty piosenek i utworów muzycznych;
- 4) zapisuje z pamięci jednogłosową melodię tonalną.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń realizuje z nut:

- 1) nierytmizowane następstwa dźwięków różnej wysokości;
- 2) proste motywy i melodie jedno- i dwugłosowe oparte o poznane struktury interwałowe i harmoniczne;
- 3) przebiegi rytmiczne;
- 4) melodie z akompaniamentem drugiej osoby;

- 5) proste dwugłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne lub melodyczno-rytmiczne z samodzielną realizacją jednego z głosów lub zespołowo. Zagadnienia melodyczne są realizowane głosem w kluczu wiolinowym i basowym następującymi sposobami: solmizacją, literowo, stopniami gamy oraz pracą z tekstem jako ćwiczenia tonalne i proste atonalne z dbałością o precyzję intonacyjną i rytmiczną. Zagadnienia rytmiczne są realizowane tataizacją, pracą z tekstem oraz technikami perkusyjnymi z dbałością o precyzję rytmiczną.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń:

- 1) tworzy własne wypowiedzi muzyczne (improwizuje głosem i na instrumentach, komponuje miniatury muzyczne);
- 2) odczytuje i realizuje zapisany tekst muzyczny, zgodnie z zawartymi oznaczeniami wykonawczymi i wskazówkami interpretacyjnymi;
- 3) aktywnie słucha muzyki, wykorzystując proste formy ruchu, w tym taktowanie.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń stosuje:

- 1) zasady notacji i kaligrafii muzycznej, dotyczące zapisu pojedynczych dźwięków i współbrzmień w kluczach wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na liniach dodanych dolnych i górnych, symboli interwałów i akordów, wartości rytmicznych nut i pauz, grup rytmicznych, kropki przy nucie, fermaty, łuków, znaków przykluczowych, znaków chromatycznych pojedynczych i podwójnych, przenośników oktaowych, transpozycji, znaków zakończenia utworu i innych skrótów pisowni muzycznej;
- 2) solmizacyjne i literowe nazwy dźwięków odpowiadających stopniom gamy w poznanych tonacjach, nazwy oktaów w zakresie C – c³;
- 3) nazewnictwo związane z rodzajami gam i poznanych skal;
- 4) terminologię związaną z pokrewieństwem gam (równoległość, jednoimiennosc, koło kwintowe) w zakresie poznanych tonacji;
- 5) zasady budowy poznanych struktur melodycznych, harmoniczných i metroritmicznych oraz zasady rozwiązywania dysonansów;
- 6) terminologię harmoniczną dotyczącą nazewnictwa funkcyjnego i przebiegów harmoniczných (kadencji).

5. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń:

- 1) stosuje terminologię muzyczną w wypowiedziach ustnych i pisemnych w zakresie zdobytej wiedzy i umiejętności;
- 2) dostrzega, odczytuje i wykonuje poznane struktury melodyczne (gamy, skale, interwały), harmoniczne (struktury akordowe, funkcje harmoniczne i kadencje) i metryczne;
- 3) posługuje się notacją muzyczną do zapisu nut i tworzenia własnych wypowiedzi muzycznych;
- 4) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w realizacji innych przedmiotów, zwłaszcza instrumentu głównego, i świadomym odbiorze muzyki.

LITERATURA MUZYCZNA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń wykazuje się znajomością rozpoznawania wybranych dzieł muzycznych, określania ich przynależności do stylu epoki historycznej.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń wykazuje się umiejętnością rozpoznawania i określania elementów muzyki, faktury muzycznej, środków wyrazu, sposobów kształtowania dzieła muzycznego oraz charakterystycznych cech podstawowych form i gatunków muzycznych.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich, rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń posiłkuje się znajomością aparatu wykonawczego właściwego dla danej epoki w dziejach muzyki.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń przyswaja podstawowe wiadomości o pieśniach, tańcach, instrumentach i zespołach, zwyczajach i obrzędach w polskiej kulturze ludowej oraz o stylizacjach muzyki ludowej w kompozycjach XIX i XX wieku.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej

Uczeń tworzy wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń:

1) wykazuje znajomość dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok w dziejach muzyki:

- a) starożytna Grecja,
- b) średniowiecze,
- c) renesans,
- d) barok,
- e) klasycyzm,
- f) romantyzm,
- g) wiek XX i XXI;

2) charakteryzuje twórczość:

- a) kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku, szkoły lub ugrupowania artystycznego,
- b) czołowych kompozytorów: J. S. Bacha, W. A. Mozarta, L. van Beethovena, F. Chopina, K. Szymanowskiego, I. Strawińskiego, W. Lutosławskiego;

3) rozpoznaje i opisuje cechy stylu muzycznego:

- a) historycznego,
- b) narodowego,
- c) indywidualnego;

4) porządkuje chronologicznie:

- a) sylwetki kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku,
- b) szkoły kompozytorskie,
- c) gatunki i formy muzyczne.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń:

- 1) poprawnie posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi określającymi:
 - a) język dźwiękowy: skale, melodyka, metrytmika, harmonika, kolorystyka, artykulacja, agogika, dynamika i ich najczęściej spotykane włoskie określenia,
 - b) rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);
- 2) określa i charakteryzuje:
 - a) współczynniki dzieła muzycznego,
 - b) podstawowe zasady kształtowania formy muzycznej,
 - c) techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych;
- 3) określa funkcje muzyki różnie rozumiane w poszczególnych epokach;
- 4) rozróżnia i charakteryzuje gatunki i formy muzyczne typowe dla poszczególnych epok.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich i rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń:

- 1) charakteryzuje praktykę wykonawczą: instrumenty, głosy ludzkie, rodzaje zespołów muzycznych;
- 2) określa sposoby ich stosowania – w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń:

- 1) zna regiony muzyczne Polski;
- 2) posiada podstawowe wiadomości o zwyczajach i obrzędach;
- 3) wykazuje się znajomością pieśni i tańców ludowych oraz instrumentarium ludowego;
- 4) określa znaczenie polskiego folkloru muzycznego dla twórczości wybranych twórców muzyki XIX i XX wieku;
- 5) zna przykłady stylizacji muzyki ludowej oraz wykorzystania folkloru w sposób in crudo.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej utworów muzycznych:

- 1) rozpoznaje i opisuje podstawowe techniki kompozytorskie;
- 2) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, wskazując przynależność utworu do danego stylu (od średniowiecza do XXI wieku);

- 3) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (np. tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości);
- 4) rozpoznaje i opisuje cechy gatunków i form muzycznych typowych dla poszczególnych epok.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej

Uczeń:

- 1) wybiera i porządkuje informacje istotne dla literatury muzycznej;
- 2) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę z zakresu literatury muzycznej w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji;
- 2) prezentuje własny pogląd na twórczość muzyczną poznaną podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego.

ORKIESTRA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń rozwija zamiłowanie do gry w orkiestrze, pracy w grupie oraz odczuwa satysfakcję z powierzonych i zrealizowanych zadań artystycznych.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:

- 1) kształtuje wiedzę i umiejętności niezbędne do gry w zespole orkiestrowym;
- 2) wykorzystuje doświadczenia zdobyte w trakcie nauki innych zajęć edukacyjnych artystycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
- 2) wykazuje dyscyplinę artystyczną i ogólnowychowawczą;
- 3) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy, wytrwały i koleżeński;

- 4) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
- 5) posiada umiejętność koncentrowania się;
- 6) dba o estetykę sceniczną zespołu, zgodną z obowiązującymi normami.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:

- 1) zna notację muzyczną, w szczególności: wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne; orientuje się we współzależności głosów w utworach orkiestrowych;
- 2) czyta nuty ze zrozumieniem w zakresie umożliwiającym wykonanie a vista prostych utworów muzycznych, wykonanych w wolnym tempie;
- 3) posiada podstawowe umiejętności w zakresie techniki gry na instrumencie;
- 4) wykorzystuje w grze podstawowe dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania;
- 5) samodzielnie stroi swój instrument i dba o prawidłową intonację;
- 6) zachowuje prawidłową postawę podczas gry;
- 7) dba o puls, swobodę ruchu oraz odpowiednią koncentrację podczas pracy w zespole;
- 8) kształtuje piękno barwy dźwięku podczas gry;
- 9) samodzielnie przygotowuje swoje miejsce pracy do zajęć, koryguje popełniane błędy, słuchając pozostałych członków zespołu;
- 10) dba o właściwe wyposażenie do pracy w orkiestrze;
- 11) samodzielnie zaznacza w nutach uwagi nauczyciela prowadzącego zajęcia;
- 12) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela (np. dokonuje nagrań audio próby, lekcji lub własnej gry w domu) do lepszego przygotowania prezentacji muzycznej;
- 13) dokonuje krytycznej oceny wykonywanego utworu oraz koryguje popełniane błędy;
- 14) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 15) wykazuje gotowość do występów.

PODSTAWY RYTMIKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń realizuje ćwiczenia ruchowe, słuchowe i słuchowo-ruchowe.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń tworzy własne wypowiedzi muzyczne, rozwija wyobraźnię i kreatywność.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń rozpoznaje i świadomie nazywa zjawiska muzyczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń:

- 1) świadomie i aktywnie słucha muzyki;
- 2) jest uwrażliwiony na zmiany wysokości dźwięków i relacje między nimi;
- 3) rozpoznaje barwę brzmienia instrumentów muzycznych;
- 4) realizuje różnymi sposobami puls i akcent metryczny oraz rytmy złożone z poznanych wartości;
- 5) rozpoznaje słuchowo i wykonuje różnymi sposobami motywy, tematy i frazy melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń:

- 1) interpretuje ruchem i za pomocą instrumentów orffowskich: wartości rytmiczne, akcenty metryczne, różnego rodzaju tematy rytmiczne, kanony i piosenki;
- 2) improwizuje ruchem, głosem oraz na instrumentach orffowskich;
- 3) wyraża ruchem nastrój i charakter muzyki;
- 4) reaguje ruchem na elementy dzieła muzycznego;
- 5) wykonuje lub tworzy akompaniament do piosenek i utworów instrumentalnych;
- 6) rozpoznaje podstawowe kroki tańców polskich i potrafi je wykonać;
- 7) wykazuje się kreatywnością w tworzeniu i realizacji własnych pomysłów;
- 8) współpracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań;
- 9) buduje relacje w grupie oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) realizuje w ćwiczeniach i zabawach ruchowych poznane wartości rytmiczne: cała nuta, cała nuta z kropką, półnuta, półnuta z kropką, ćwierćnuta, ósemki, szesnastki oraz odpowiadające im pauzy, grupy rytmiczne: ćwierćnuta z kropką i ósemka, grupy szesnastkowe, synkopy, triola ósemkowa;
- 2) stosuje zasady notacji i kaligrafii muzycznej;

- 3) rozpoznaje metrum dwudzielne i trójdzielne o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce miary;
- 4) realizuje, analizuje i zapisuje dyktanda rytmiczne i melodyczno-rytmiczne w formie: „uzupełnianek” i „układanek”;
- 5) zna nazwy oraz sposoby gry na instrumentach orffowskich;
- 6) stosuje graficzny obraz wartości, grup rytmicznych oraz pauz, kojarzy go z wyobrażeniem słuchowym.

RYTMIKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształtowanie wrażliwości muzycznej, rozwijanie wyobraźni i pamięci muzycznej oraz ruchowej

Uczeń:

- 1) integruje i wykorzystuje wiedzę z zajęć edukacyjnych artystycznych;
- 2) interpretuje ruchem utwory muzyczne zgodnie z ich formą i charakterem, z uwzględnieniem estetyki i ekspresji muzyczno-ruchowej.

2. Rozwijanie aktywnej i twórczej postawy

Uczeń działa w ramach projektów artystycznych.

3. Zdobywanie praktycznej wiedzy z zakresu wybranych zagadnień metody E. Jaques-Dalcroze’a

Uczeń realizuje ćwiczenia słuchowo-ruchowe i słuchowo-głosowe, kształci umiejętność szybkiego reagowania na bodźce muzyczne.

4. Rozwijanie sprawności fizycznej i świadomości ruchu

Uczeń ćwiczy aparat ruchowy i wyrabia świadomość poczucia ciała.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształtowanie wrażliwości muzycznej, rozwijanie wyobraźni i pamięci muzycznej oraz ruchowej

Uczeń:

- 1) świadomie określa elementy dzieła muzycznego i wyraża je w ruchu, odzwierciedla ruchem zmiany agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne, prowadzi ruch zgodnie z czasem trwania motywu, frazy, zdania, okresu muzycznego (poprzednik – następnik);
- 2) rozpoznaje w utworach muzycznych i tworzy formy: AB, ABA, wykorzystując różne typy ćwiczeń rytmicznych;
- 3) wykorzystuje zdobytą wiedzę teoretyczną w działaniach praktycznych.

2. Rozwijanie aktywnej i twórczej postawy

Uczeń:

- 1) rozwija inwencję twórczą przez działania oparte na improwizacji ruchowej, wokalne i instrumentalnej;
- 2) pracuje z innymi osobami w ramach wspólnych projektów i działań, doskonaląc umiejętności interpersonalne;
- 3) zdobywa umiejętność radzenia sobie z treścią podczas uczestnictwa w projektach artystycznych.

3. Zdobywanie praktycznej wiedzy z zakresu wybranych zagadnień metody E. Jaques-

Dalcroze'a

Uczeń:

- 1) wyraża w ruchu wartości rytmiczne nut i pauz w taktach o ćwierćnotowej jednostce miary;
- 2) realizuje wartości, grupy i tematy rytmiczne według ustalonego tempa, w określonej dynamice i artykulacji;
- 3) rozróżnia w przebiegu muzycznym i wyraża w ruchu akcent metryczny;
- 4) realizuje w różnorodny sposób: łańcuchy realizacji tematów rytmicznych, ostinato rytmiczne, a także polirytmię, polimetrię i uzupełnienie rytmiczne;
- 5) kształci umiejętność szybkiego reagowania na bodźce w ćwiczeniach inhibicyjno-icytacyjnych, rozwija umiejętność koncentracji i samokontroli;
- 6) rozpoznaje ze słuchu i wyraża w ruchu struktury dźwiękowe (interwały, trójdźwięki), reaguje ruchem na przebieg harmoniczny, kierunek i strukturę interwałową linii melodycznej.

4. Rozwijanie sprawności fizycznej i świadomości ruchu

Uczeń:

- 1) utrzymuje prawidłową postawę ciała;
- 2) rozwija sprawność fizyczną i świadomość ruchu przez ćwiczenia z zakresu techniki ruchu, w szczególności wzmacniające, odprężające i rozciągające;
- 3) kształci koordynację i pamięć ruchową oraz orientację w przestrzeni.

ZASADY MUZYKI Z ELEMENTAMI EDYCJI NUT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń zdobywa podstawową wiedzę z zakresu materiału dźwiękowego, elementów notacji muzycznej, metryczki, budowy skal, gam, interwałów i akordów.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń:

- 1) w praktyce wykorzystuje poznane wiadomości w tworzeniu i określaniu zapisu muzycznego;
- 2) posługuje się edytorem nut.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń:

- 1) definiuje podstawowe cechy dźwięku;
- 2) zna zasady pisowni muzycznej (pięciolinia, nazwy oktav, sposoby zapisywania nut i pauz, klucze: wiolinowy, basowy, altowy);
- 3) rozróżnia określenia: skala, gama, tonacja;
- 4) zna budowę gamy durowej (naturalnej) i gamy molowej (we wszystkich odmianach);
- 5) zna budowę pentatoniki bezpółtonowej oraz skal: modalnych, całotonowej, chromatycznej nieregularnej i góralskiej;
- 6) zna budowę trójdźwięków (durowy i molowy we wszystkich postaciach, zwiększony i zmniejszony) oraz budowę dominanty septymowej (we wszystkich postaciach) z rozwiązaniem;
- 7) definiuje podstawowe pojęcia metryczniczne;
- 8) zna podział wartości rytmicznych;
- 9) zna zasady grupowania wartości rytmicznych w różnego rodzaju taktach;
- 10) zna budowę interwałów prostych i złożonych;
- 11) określa interwały charakterystyczne z rozwiązaniami (major naturalny, minor naturalny i harmoniczny);
- 12) definiuje podstawowe elementy dzieła muzycznego (melodyka, rytmika, harmonika, agogika, dynamika, artykulacja, kolorystyka).

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń:

- 1) stosuje poznane zasady notacji muzycznej;

- 2) zapisuje za pomocą edytora nutowego jeden głos i dwugłos (z wykorzystaniem agogiki, dynamiki i metroritmiki);
- 3) rozpoznaje gamy durowe naturalne i gamy molowe (we wszystkich odmianach) do siedmiu znaków przykluczowych;
- 4) określa pokrewieństwo tonacji;
- 5) buduje pentatonikę bezpółtonową, skale modalne, skale całotonową i chromatyczną nieregularną;
- 6) określa i buduje poznane trójdźwięki oraz dominantę septymową z rozwiązaniem;
- 7) stosuje poznane wartości rytmiczne i zasady ich grupowania;
- 8) określa i buduje poznane interwały;
- 9) rozwiązuje poznane interwały charakterystyczne;
- 10) transponuje melodię (do innego klucza, tonacji i oktaw);
- 11) posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu agogiki, dynamiki i artykulacji.

ZESPÓŁ INSTRUMENTALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) zdobywa umiejętność współdziałania oraz pracy w grupie;
- 2) jest odpowiedzialny za wykonywaną pracę;
- 3) kształci umiejętność gry w zespole o różnorodnym składzie.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę i umiejętności zdobyte na indywidualnych lekcjach gry na instrumencie, umie je wykorzystać w pracy w zespole;
- 2) wykazuje się kreatywnością w odczytaniu i wykonaniu utworu.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń:

- 1) bierze aktywny udział w audycjach, koncertach indywidualnych i zespołowych;
- 2) rozwija swoją wrażliwość muzyczną i estetyczną;
- 3) rozwija swoje zainteresowania muzyczne i pasję do muzykowania zespołowego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
- 2) motywuje innych członków grupy do współdziałania w zespole;
- 3) dostraja swój instrument pod kierunkiem nauczyciela do gry w zespole;
- 4) jest uwrażliwiony na zmiany intonacji;
- 5) wykazuje dbałość o elementy metryczne podczas pracy w zespole;
- 6) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy i wytrwały oraz koleżeński w grupie;
- 7) potrafi samodzielnie przygotować swój warsztat pracy do zajęć;
- 8) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 9) dostrzega i koryguje błędy popełniane w grze zespołowej.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) zna notację muzyczną, w szczególności: podział wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne;
- 2) wykazuje umiejętność gry z nut oraz orientację we współzależności głosów w utworach;
- 3) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista łatwe utwory muzyczne o prostej fakturze, zagrane w wolnym tempie;
- 4) posługuje się prawidłową postawą podczas gry;
- 5) w sposób prawidłowy posługuje się techniką gry na swoim instrumencie;
- 6) wykazuje dbałość o barwę i jakość dźwięku podczas gry;
- 7) wykorzystuje w grze charakterystyczne dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń:

- 1) wykonuje program przygotowany w ramach zespołu;
- 2) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
- 3) dba o swój wizerunek sceniczny oraz estetykę zespołu;
- 4) potrafi dokonać krytycznej oceny wykonanego utworu;
- 5) wykorzystuje do prezentacji muzycznej technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE DLA SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA
AUDYCJE MUZYCZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:

- 1) posługuje się pojęciami muzycznymi;
- 2) potrafi opisać dzieło, posługując się terminologią muzyczną.

2. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki

Uczeń rozpoznaje zagadnienia w słuchanych przykładach z literatury muzycznej, zwraca uwagę na różnorodność środków wyrazu.

3. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych

Uczeń opisuje dzieło, posługując się terminologią muzyczną na podstawie zapisu nutowego.

4. Rozwijanie kreatywności

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, aktywnie słucha muzyki.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń świadomie słucha muzyki, uczestniczy w wydarzeniach muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:

1) stosuje podstawowe pojęcia z zakresu:

- a) elementów dzieła muzycznego (rytmiki, melodyki, harmoniki, artykulacji, agogiki, dynamiki, kolorystyki),
- b) budowy utworu (w oparciu o budowę okresową i ewolucyjną),
- c) faktury utworu (monofonia, polifonia, homofonia),
- d) gatunków i form muzycznych (kanon, inwencja, fuga, forma okresowa dwu- i trzyczęściowa, rondo, temat z wariacjami, forma sonatowa, formy cykliczne: suite, sonata, symfonia, koncert solowy, opera),
- e) obsady wykonawczej wokalne i instrumentalnej (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór),
- f) budowy instrumentów muzycznych i rodzajów głosu ludzkiego;

2) wymienia cechy polskich tańców narodowych oraz cechy polskiej muzyki ludowej, posługuje się pojęciem stylizacji muzyki ludowej;

3) wymienia i ogólnie charakteryzuje:

- a) epoki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzykę XX i XXI wieku),
 - b) twórczość wybranych kompozytorów (w szczególności: J. S. Bacha, W. A. Mozarta, F. Chopina, K. Szymanowskiego, W. Lutosławskiego),
 - c) zawody związane z muzyką, w tym: wykonawca – instrumentalista i wokalista, kompozytor, dyrygent, lutnik, reżyser dźwięku,
 - d) najważniejsze wydarzenia muzyczne (np. festiwale, konkursy);
- 4) potrafi korzystać ze wskazanych tradycyjnych i multimedialnych zbiorów literatury muzycznej, oprogramowania komputerowego wspomagającego naukę i rozwój kompetencji muzycznych.

2. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki

Uczeń:

- 1) rozpoznaje w słuchanych przykładach muzycznych:
 - a) elementy dzieła muzycznego (rytmikę, melodykę, harmonikę, artykulację, agogikę, dynamikę, kolorystykę),
 - b) budowę utworu (okresową i ewolucyjną),
 - c) fakturę utworu muzycznego (monofonię, polifonię, homofonię),
 - d) formy muzyczne (kanon, formę okresową dwu- i trzyczęściową, rondo, temat z wariacjami),
 - e) obsadę wykonawczą wokalną i instrumentalną (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór),
 - f) brzmienie instrumentów muzycznych i rodzaje głosu ludzkiego;
- 2) określa na przykładach muzycznych cechy polskich tańców narodowych.

3. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zauważa w zapisie nutowym:
 - a) elementy dzieła muzycznego (rytmikę, melodykę, harmonikę, artykulację, agogikę, dynamikę, kolorystykę),
 - b) budowę utworu (okresową i ewolucyjną),
 - c) fakturę utworu muzycznego (monofonię, polifonię, homofonię),
 - d) formy muzyczne (kanon, formę okresową dwu- i trzyczęściową, rondo, temat z wariacjami),
 - e) polskie tańce narodowe;

2) odczytuje z partytury obsadę wykonawczą.

4. Rozwijanie kreatywności

Uczeń:

1) komponuje miniatury muzyczne z wykorzystaniem cech polskich tańców narodowych oraz wybranych form muzycznych;

2) stosuje proste formy ruchu podczas słuchania utworu muzycznego.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń:

1) zapoznaje się z różnorodną literaturą muzyczną;

2) kształtuje umiejętność świadomego odbioru muzyki i jej wartościowania;

3) wyraża własne opinie dotyczące słuchanych utworów;

4) bierze udział w koncertach i festiwalach.

CHÓR

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń posiada umiejętności pracy w zespole, potrafi ponosić odpowiedzialność za siebie i grupę oraz świadomie współtworzy dzieło.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalne

Uczeń świadomie i umiejętnie posługuje się aparatem głosowym.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń zna literaturę chóralną realizowaną w trakcie zajęć chóralnych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń bierze czynny udział w audycjach, koncertach, konkursach i festiwalach.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Śpiewanie zespołowe

Uczeń:

1) zachowuje prawidłową postawę podczas śpiewu w chórze (siedzącą i stojącą);

2) prawidłowo reaguje na gest dyrygenta;

3) dba o spójność i wyrównanie brzmienia;

4) współpracuje z grupą w zespole chóralnym;

5) świadomie współtworzy dzieło (interpretacja i ogólny wyraz artystyczny);

6) interpretuje ze zrozumieniem tekst słowny i muzyczny;

7) czyta nuty głosem a vista w stopniu podstawowym;

8) opanowuje pamięciowo część utworów poznanych podczas zajęć chóru.

2. Elementarna wiedza i umiejętności z zakresu techniki wokalne

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę niezbędną do rozwijania techniki wokalne;
- 2) posługuje się techniką wokalną w stopniu podstawowym (oddech, fonacja, artykulacja, rezonans, pozycja dźwięku, dykcja) w celu uzyskania prawidłowej intonacji zarówno linearnej, jak i pionowej;
- 3) świadomie operuje dynamiką;
- 4) precyzyjnie realizuje rytmikę utworu.

3. Podstawowa wiedza dotycząca literatury chóralnej

Uczeń:

- 1) potrafi przedstawić sylwetki kompozytorów wykonywanych utworów chóralnych;
- 2) posiada podstawowe wiadomości o stylach wykonywanych utworów;
- 3) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.

4. Przygotowanie do prezentacji muzyki chóralnej

Uczeń:

- 1) dba o estetykę zachowania się na scenie;
- 2) właściwie interpretuje dzieła muzyczne przygotowywane pod kierunkiem dyrygenta zespołu chóralnego;
- 3) świadomie współtworzy dzieło (ogólny wyraz artystyczny, interpretacja, rytmika, artykulacja, dynamika, agogika).

FORTEPIAN DODATKOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry na fortepianie oraz nabywa podstawowych umiejętności technicznych i interpretacyjnych w grze na instrumencie.

3. Nauka gry a vista

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując nabytą wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele;
- 2) w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą oraz świadomie uczy się utworu na pamięć.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie podstawowych wiadomości na temat fortepianu

Uczeń:

- 1) zna i określa poszczególne części fortepianu;
- 2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
- 3) prawidłowo rozpoznaje klawisze i oktawy.

2. Opanowanie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zachowuje odpowiednią postawę przy instrumencie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
- 3) realizuje podstawowy zapis notacji muzycznej w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
- 4) prawidłowo realizuje zapis graficzny artykulacji i dynamiki;
- 5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
- 6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
- 7) stosuje zróżnicowaną dynamikę;
- 8) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku.

3. Nauka gry a vista

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
- 2) gra a vista proste utwory, każdą ręką osobno – w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:

- 1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;

2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) realizuje zalecenia nauczyciela oraz koryguje popełniane błędy podczas samodzielnej pracy;
- 2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 3) wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach (zwłaszcza ogólnomuzycznych).

INSTRUMENT GŁÓWNY – AKORDEON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień ucznia, kształtowanie jego wrażliwości estetycznej, wyobraźni oraz poczucia piękna.

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę ogólnomuzyczną, niezbędną do nauki gry na akordeonie;
- 2) poznaje podstawową literaturę akordeonową – oryginalną i transkrybowaną.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę na temat ogólnej budowy instrumentu, prawidłowej postawy podczas gry oraz zasad prawidłowego prowadzenia i zmian miecha;
- 2) zapoznaje się z podstawowymi sposobami wydobywania i kształtowania dźwięku na akordeonie.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Wdrażanie ucznia do systematycznego ćwiczenia na instrumencie, kształtowanie umiejętności ćwiczenia efektywnego oraz samodzielnego przygotowania łatwych utworów.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) kształtuje umiejętności koncentracji i panowania nad tremą oraz różnych sposobów zapamiętywania utworów;
- 2) przyswaja podstawowe elementy obycia scenicznego;
- 3) zdobywa umiejętności dokonywania właściwej samooceny występu publicznego;
- 4) rozwija psychiczną gotowość do występów publicznych;

5) poszerza liczbę utworów w swoim repertuarze.

5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) uczestniczy jako solista i kameralista w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 2) jest świadomym odbiorcą kultury jako słuchacz koncertów, spektakli operowych i teatralnych;
- 3) czynnie uczestniczy w domowym muzykowaniu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zamiłowania ucznia do muzyki i jego zainteresowania nauką gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę z zakresu zasad muzyki (notacja muzyczna, główne pojęcia i terminy muzyczne) niezbędną do gry na instrumencie;
- 2) zna repertuar akordeonowy – oryginalny i transkrybowany w zakresie szkoły muzycznej I stopnia;
- 3) czyta zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym;
- 4) samodzielnie odczytuje tekst ze zrozumieniem;
- 5) wykorzystuje zdobytą wiedzę ogólnomuzyczną w pracy nad utworem.

2. Opanowanie techniczno-wykonawczych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna ogólną budowę instrumentu, potrafi nazwać poszczególne części akordeonu i określić ich rolę w procesie powstawania dźwięku;
- 2) zna podstawowe zasady prawidłowej eksploatacji akordeonu;
- 3) zna i stosuje podstawowe sposoby artykulacji akordeonowej: palcowej, miechowej i miechowo-palcowej;
- 4) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 5) prawidłowo prowadzi i zmienia miech;
- 6) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;
- 7) jest wrażliwy na jakość i estetykę dźwięku;
- 8) poprawnie wykonuje utwory muzyczne o łatwym i średnim stopniu trudności, wykorzystując zdobyte umiejętności techniczne i ogólnomuzyczne.

3. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń:

- 1) zna cele i sposoby efektywnego ćwiczenia;
 - 2) samodzielnie pracuje w domu nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
 - 3) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
 - 4) opracowuje pod względem techniczno-wykonawczym łatwe utwory (wstępne opracowanie aplikatury, zmian miecha, rejestracji).
4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) zna sposoby uczenia się utworów na pamięć;
 - 2) przygotowuje utwory do wykonania estradowego;
 - 3) wykonuje wybrane utwory z pamięci;
 - 4) bierze udział w audycjach i koncertach szkolnych, przesłuchaniach oraz innych formach prezentacji artystycznej.
5. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) poznaje życie kulturalne środowiska, korzystając z wiedzy ogólnomuzycznej i aktualnych informacji multimedialnych;
- 2) czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego, występując jako solista lub muzykując w różnych zespołach;
- 3) jest aktywnym uczestnikiem muzykowania domowego w różnych formach życia rodzinnego;
- 4) posiada podstawowe przygotowanie do uczestnictwa w kulturze.

INSTRUMENT GŁÓWNY – ALTÓWKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne do realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę na temat budowy instrumentu.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) kształci prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz umiejętność prawidłowego posługiwania się aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki gry na instrumencie oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) potrafi tworzyć proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie organizacji pracy, kontroli swojej gry i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów solowych i zespołowych, kształtuje umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi muzykami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;
- 2) rozróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, ludowa, rozrywkowa, jazz);
- 3) określa własne preferencje repertuarowe i brzmieniowe;
- 4) samodzielnie poszukuje interesujących interpretacji i wykonań.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę altówki i smyczka;
- 2) definiuje poszczególne części instrumentu i smyczka;
- 3) czyta zapis nutowy w kluczu altowym i wiolinowym;
- 4) rozumie znaczenie podstawowych pojęć muzycznych;
- 5) zna zasady prawidłowego wydobywania i kształtowania dźwięku;
- 6) zdobywa podstawową wiedzę na temat stylów i epok.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna i stosuje podstawowe zasady konserwacji altówki i smyczka;
- 2) przyjmuje prawidłową postawę podczas gry;
- 3) posługuje się prawidłowym aparatem gry;
- 4) prawidłowo koryguje intonację;
- 5) zwraca uwagę na jakość dźwięku podczas gry;
- 6) samodzielnie odczytuje z nut łatwy utwór;
- 7) interpretuje utwór zgodnie z zapisem nutowym (metrorytmika, dynamika, agogika);
- 8) opanowuje technikę gry w stopniu umożliwiającym dalsze kształcenie, stosuje prawidłowy podział smyczka oraz operuje podstawowymi sposobami artykulacji (detaché, portato, legato, martele);
- 9) stosuje różne techniki zapamiętywania tekstu;
- 10) potrafi prawidłowo zmieniać pozycje w zakresie I-III;
- 11) stosuje wibrację długich dźwięków;
- 12) prawidłowo realizuje proste akordy i dwudźwięki;
- 13) wykazuje się umiejętnością frazowania;
- 14) gra ze słuchu proste melodie.

4. Kształcenie umiejętności organizowania samodzielnej pracy nad wyznaczonymi zadaniami

Uczeń:

- 1) dba o prawidłowe warunki pracy (materiały nutowe, ustawienie pulpitu, oświetlenie);
- 2) pokonuje problemy techniczne przez dobór odpowiednich sposobów ćwiczenia;
- 3) prawidłowo odtwarza głosem linię melodyczną;
- 4) rozpoznaje i koryguje błędy;
- 5) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie w harmonogramie dnia.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) potrafi skupić się przed i w trakcie występu;
- 2) współpracuje z innymi muzykami;
- 3) w prezentacji estradowej wykorzystuje wyobraźnię muzyczną i ekspresję.

INSTRUMENT GŁÓWNY – FAGOT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na fagocie – odpowiednio do wieku;
- 2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
- 3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna i stosuje w praktyce różnorodne metody pracy z instrumentem.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) świadomie słucha muzyki i dokonuje właściwego wyboru literatury muzycznej oraz nagrań;
- 2) rozpoznaje brzmienie fagotu w słuchanych utworach;
- 3) znajduje w środkach masowego przekazu informacje o interesujących go nagraniach muzycznych, poszerzających jego wiedzę w tym zakresie;
- 4) porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów;
- 5) poszerza wiedzę na temat epok w historii muzyki i kompozytorów;
- 6) zna podstawową literaturę muzyczną przeznaczoną na fagot;
- 7) zna w stopniu podstawowym historię swojego instrumentu;
- 8) gra utwory o zróżnicowanym charakterze wybrane przez pedagoga;
- 9) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 10) wykorzystuje poznaną wiedzę z zakresu epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce;
- 11) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) czyta poprawnie nuty w kluczu basowym;
- 2) zna zasady notacji muzycznej w stopniu umożliwiającym samodzielne odczytanie zapisu nutowego w ramach realizowanego programu;

- 3) zna budowę i higienę użytkowania stroika fagotowego;
- 4) przestrzega podstawowych warunków higieny pracy (np. wietrzenie pomieszczeń, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu);
- 5) dba i właściwie troszczy się o instrument;
- 6) potrafi określić poszczególne części fagotu;
- 7) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 8) opanowuje technikę prawidłowego oddechu i zadęcia;
- 9) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 10) utrzymuje właściwą postawę ciała podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 11) zna i stosuje właściwą aplikaturę w obrębie skali B₁-f¹;
- 12) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
- 13) umiejętnie stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 14) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 15) właściwie odczytuje i realizuje rytm w wykonywanych utworach;
- 16) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o poprawną intonację dźwięków;
- 17) dysponuje biegłością palcową w stopniu podstawowym;
- 18) zwraca uwagę na jakość i estetykę dźwięku;
- 19) realizuje w stopniu zadowalającym przewidziane dla niego zadania techniczno-wykonawcze.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje dostosowany do jego możliwości zapis nutowy; uwzględnia metrorytmikę, dynamikę i agogikę;
- 2) interpretuje utwory pod nadzorem pedagoga zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej; wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczoną przez pedagoga część utworu lub ćwiczenia;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem;
- 6) w muzykowaniu zespołowym uczy się współpracy i odpowiedzialności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) potrafi dostroić instrument podczas występów publicznych;
- 3) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
- 4) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 5) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych.

INSTRUMENT GŁÓWNY – FLET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na flecie – odpowiednio do wieku;
- 2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
- 3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna możliwości techniczne instrumentu i stara się w prawidłowy sposób wykorzystywać metody pracy z fletem.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty;
- 2) interesuje się kulturą;
- 3) zna historię swojego instrumentu oraz literaturę fletową, odpowiednią do etapu nauczania;
- 4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem upodobań ucznia) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
- 6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami;

8) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę fletu, potrafi dbać o instrument;
- 2) potrafi samodzielnie złożyć i rozłożyć instrument;
- 3) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia niezbędne do dalszego rozwoju;
- 4) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 5) zna i stosuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 6) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
- 7) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 9) właściwie odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 10) potrafi nastroić instrument z pomocą nauczyciela oraz dba o prawidłową intonację;
- 11) dysponuje podstawową biegłością palcową;
- 12) zna zasady notacji muzycznej;
- 13) dba o estetykę wykonania i jest wrażliwy na jakość dźwięku;
- 14) realizuje przewidziane programem nauczania zadania techniczno-wykonawcze.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje łatwy, dostosowany do jego możliwości zapis nutowy, uwzględnia metrykę, dynamikę i agogikę;
- 2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy oraz koryguje popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga utwór lub ćwiczenie;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) koncentruje się zarówno przed grą, jak i podczas występu przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;

4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;

5) jest świadomym odbiorcą sztuki i kultury.

INSTRUMENT GŁÓWNY – FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Podstawowa wiedza o muzyce

Uczeń:

- 1) zna w zakresie podstawowym historię i budowę instrumentu, wymienia jego części;
- 2) poznaje podstawy teoretyczne: muzyki tonalnej, zagadnień metrycznych, notacji muzycznej, budowy formalnej utworów, wiedzy o epoce i kompozytorze wykonywanych utworów.

2. Podstawy gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) nabywa umiejętności właściwego posługiwania się aparatem gry, prezentując prawidłową postawę, ułożenie rąk, odpowiedni sposób wydobycia dźwięku, różną artykulację, użycie pedału;
- 2) rozwija sprawność w zakresie stosowania podstawowych technik gry na fortepianie;
- 3) kształtuje umiejętność prawidłowej realizacji faktury homofonicznej i polifonicznej, gry gam i pasaży oraz transponowania od różnych dźwięków prostych struktur muzycznych.

3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i poczucia piękna

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności w zakresie interpretacji muzycznej zgodnej ze stylem, charakterem i budową formalną utworów;
- 2) opanowuje utwory z literatury fortepianowej w jej podstawowych formach oraz stylach muzycznych;
- 3) zdobywa niezbędne umiejętności do poprawnego wykonania programu artystycznego na zakończenie szkoły muzycznej I stopnia.

4. Samodzielne opracowywanie utworu muzycznego

Uczeń:

- 1) zna zasady notacji muzycznej właściwej dla gry na fortepianie;
- 2) samodzielnie realizuje zapis nutowy utworu;
- 3) nabywa umiejętności prawidłowej gry a vista łatwych utworów;
- 4) opracowuje proste utwory muzyczne od strony techniczno-wykonawczej i interpretacyjno-muzycznej.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie

Uczeń doskonali poprawność techniczną i umiejętność korygowania własnych błędów podczas samodzielnego ćwiczenia.

6. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń rozwija swą muzykalność przez grę zespołową. Prawidłowo stosuje swoją wiedzę i umiejętności muzyczne podczas gry z innym instrumentalistą, na 4 ręce lub 2 fortepiany.

7. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) rozwija zdolności do prezentacji przygotowanych utworów przed publicznością;
- 2) wykazuje umiejętność koncentracji na zadaniu muzycznym i pokonywania tremy;
- 3) zna i stosuje różne sposoby opanowania pamięciowego utworów;
- 4) zdobywa wiedzę i praktykę w zakresie obycia estradowego;
- 5) potrafi krytycznie ocenić wykonywane utwory.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Podstawowa wiedza o muzyce

Uczeń:

- 1) posiada podstawowe wiadomości z historii i budowy instrumentu:
 - a) określa poszczególne części fortepianu,
 - b) zna klawiaturę, nazwy klawiszy i oktaw,
 - c) zna najbardziej charakterystyczne cechy brzmienia fortepianu (zanikanie dźwięku po uderzeniu w klawisze, różnice w brzmieniu),
 - d) dostrzega zależność głośności i długości dźwięku od grubości strun;
- 2) zna podstawowe terminy i pojęcia z zakresu systemu temperowanego:
 - a) półton, cały ton,
 - b) interwały,
 - c) gama majorowa oraz minorowa harmoniczna i melodyczna,
 - d) gama chromatyczna,
 - e) trójdźwięki i przewroty,
 - f) tonacje,
 - g) transpozycja,
 - h) znajomość pokrewieństwa gam do 5 znaków,
 - i) tonika, subdominanta i dominanta, kadencja,
 - j) czterodźwięk dominantowy septymowy i nonowy bez prymy;

- 3) zna podstawowe zagadnienia metryczno-rytmiczne:
 - a) wartości nut i pauz, przedłużanie wartości nut przez kropkę, łuk i fermatę,
 - b) metrum, takt, przedtakt,
 - c) synkopa,
 - d) nieregularny podział wartości rytmicznych;
- 4) zna podstawy notacji muzycznej:
 - a) nutę jako graficzny symbol dźwięku,
 - b) akoladę, dwie pięciolinie, klucz wiolinowy i basowy,
 - c) podział na takty, kreskę taktową, podwójną kreskę taktową,
 - d) krzyżyk, bemol, kasownik, znaki przykluczowe, znaki przygodne, podwójny krzyżyk i bemol,
 - e) przenośniki oktawowo, zamiany rąk,
 - f) znak repetycji, volty, da capo al fine,
 - g) ornamentację – podstawowe oznaczenia: przednutka, tryl, mordent, obiegnik, arpeggio,
 - h) aplikaturę,
 - i) oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne, agogiczne i interpretacyjne (w tym oznaczenia włoskie);
- 5) rozpoznaje i wskazuje cechy charakterystyczne budowy formalnej utworów, np.: ABA, forma sonatowa, rondo, wariacje, inwencja polifoniczna, etiuda;
- 6) rozpoznaje i wskazuje cechy charakterystyczne epoki, stylu oraz kompozytora wykonywanych utworów, np. technika imitacyjna w polifonii barokowej, faktura homofoniczna w utworach klasycznych, tempo rubato i oddech w romantycznej kantylenie.

2. Podstawy gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) wydobywa i kształtuje odpowiedni dźwięk w zależności od charakteru, dynamiki i rejestru;
- 2) operuje aparatem gry, zachowując:
 - a) prawidłową postawę (wysokość, odległość siedzenia, ułożenie nóg),
 - b) swobodę i elastyczność aparatu ruchowego,
 - c) naturalne oparcie ręki w klawiaturze,
 - d) elastyczność przegubu rąk,
 - e) właściwe ułożenie dłoni i palców,

- f) wyrównaną pracą palców,
 - g) aktywność chwytu czubków palców,
 - h) koordynację rąk,
 - i) niezależność pracy rąk i palców;
- 3) stosuje w tempach umiarkowanych podstawowe techniki gry:
- a) palcową,
 - b) pasażową,
 - c) dwudźwiękową,
 - d) akordową,
 - e) kantylenową;
- 4) gra różnymi sposobami artykulacji: portato, legato i staccato;
- 5) prawidłowo realizuje, w grze na fortepianie, fakturę homofoniczną i polifoniczną, zachowując:
- a) proporcje brzmienia melodii głównej i akompaniamentu,
 - b) słyszenie linearne w polifonii dwugłosowej, elementy trzygłosowości;
- 6) właściwie posługuje się prawym pedałem: rytmicznym i synkopowanym;
- 7) prawidłowo gra gamy i pasaże majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne do pięciu znaków przykluczowych; odpowiednie do nich pasaże toniczne z przewrotami, pasaże oparte na czterodźwiękach dominanty septymowej z przewrotami i akordach septymowych zmniejszonych bez przewrotów; kadencje i gamy chromatyczne;
- 8) transponuje od różnych, wskazanych przez nauczyciela, dźwięków proste melodie i inne struktury muzyczne (np. kadencje).

3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i poczucia piękna

Uczeń:

- 1) interpretuje utwory muzyczne zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną, zwracając szczególną uwagę na: jakość dźwięku, metrykę, agogikę, dynamikę, artykulację i frazowanie;
- 2) wykonuje nieskomplikowane utwory literatury fortepianowej z różnych epok muzycznych: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, współczesności (XX i XXI wieku), zgodnie z odpowiednim stylem;
- 3) prawidłowo i ze zrozumieniem prezentuje w grze różne formy muzyczne: etiudy, utwory polifoniczne, klasyczny cykl sonatowy (do wyboru np.: sonatinę, sonatę, koncert), utwory kantylenowe, utwory taneczne, utwory ilustracyjne;

- 4) poprawnie wykonuje, podczas występu publicznego, z pamięci następujący program: etiudę uwzględniającą technikę palcową obydwu rąk, etiudę zawierającą inny problem techniczny, utwór polifoniczny, jedną część sonatiny lub sonaty klasycznej (do wyboru: allegro sonatowe, rondo lub wariacje), utwór dowolny.

4. Samodzielne opracowywanie utworu muzycznego

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy utworu w kluczach wiolinowym i basowym, poprawnie realizując od strony techniczno-wykonawczej i interpretacyjno-muzycznej: wysokość dźwięków, aplikaturę, rytm, metrum, tempo, artykulację, dynamikę, frazowanie, pedalizację, charakter muzyczny, interpretację;
- 2) gra a vista łatwe utwory muzyczne w wolnym tempie:
 - a) posiada orientację przestrzenną na klawiaturze we wszystkich rejestrach,
 - b) kojarzy zapis nutowy z jego brzmieniem,
 - c) dokonuje wstępnej analizy utworu,
 - d) spostrzega i realizuje informacje na pięciolinii i poza nią;
- 3) samodzielnie opracowuje proste utwory, dbając o poprawność tekstową.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy w grze na instrumencie

Uczeń:

- 1) podczas samodzielnego ćwiczenia świadomie doskonali poprawność wykonawczą zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami technicznymi oraz interpretacyjnymi;
- 2) koryguje popełniane błędy podczas swojej pracy.

6. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń, grając z innym instrumentalistą na 4 ręce lub 2 fortepiany:

- 1) wykonuje utwory oryginalne lub transkrypcje oraz akompaniamenty;
- 2) realizuje zapis nutowy zawarty w partyturze;
- 3) dąży do zgodności w zespołowej interpretacji utworu (wspólne tempo, artykulacja, dynamika, frazowanie);
- 4) słyszy w czasie wykonywania jednej warstwy utworu pełne jego brzmienie;
- 5) odpowiedzialnie współpracuje z innym wykonawcą.

7. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworów muzycznych;
- 2) posiada umiejętność koncentracji na zadaniu muzycznym podczas publicznego występu;

3) potrafi dokonać krytycznej oceny wykonanych przez siebie utworów.

INSTRUMENT GŁÓWNY – GITARA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela rozwija swoje zainteresowania, wrażliwość i wyobraźnię muzyczną oraz naturalną potrzebę ekspresji twórczej. Kształtuje swój smak i gust muzyczny. Poznaje pojęcia i terminy muzyczne, historię gitary, jej budowę i zasady konserwacji.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje podstawy gry na instrumencie: prawidłowe funkcjonowanie aparatu gry, elementy techniki gitarowej oraz środki wyrazu artystycznego;
- 2) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną do zrozumienia i wykonywania utworów;
- 3) poznaje notację muzyczną (w tym oznaczenia notacji gitarowej), kształci umiejętność odczytywania muzycznego sensu utworu oraz grę a vista prostych utworów solowych i kameralnych;
- 4) poznaje sposoby efektywnej pracy, kształci nawyki systematycznego i świadomego ćwiczenia oraz samodzielnego opracowywania krótkich i łatwych utworów.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) potrafi publicznie prezentować swoje umiejętności, zna zasady obycia estradowego, kształci umiejętności koncentracji oraz radzenia sobie z treścią;
- 2) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska (solista, kameralista, akompaniator);
- 3) potrafi współpracować z innymi wykonawcami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości na muzykę

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania i uzdolnienia muzyczne;
- 2) uczestniczy jako świadomy odbiorca w życiu muzycznym szkoły i w wydarzeniach kulturalnych poza szkołą;
- 3) świadomie korzysta z nagrań muzycznych i ze źródeł informacji;

- 4) zna podstawy budowy gitary klasycznej, zasady użytkowania, strojenia, wymiany strun i konserwacji instrumentu;
- 5) rozróżnia rodzaje gitar;
- 6) zna historię gitary i muzyki gitarowej w zakresie podstawowym;
- 7) poznaje literaturę gitarową z różnych epok.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry (postawa, układ rąk, właściwy sposób wydobywania dźwięku);
- 2) dba o właściwy dobór akcesoriów (krzesło, ustawienie pulpitu, oświetlenie oraz wykorzystanie podnóżka, podgitarnika lub poduszki);
- 3) posługuje się metronomem i tunerem lub kamertonem;
- 4) kształci podstawową technikę gry (koordynacja pracy obu rąk, niezależność palców, tłumienie strun, uderzenie tirando i apoyando, gra dwudźwięków, trójdzźwięków, czterodźwięków i podstawowych akordów gitarowych, gra naturalnych i sztucznych frazoletów, chwyt barré, gra w pozycjach i zmiany pozycji, realizacja arpeggio, legato, tremolo, rasgueado i podstawowych ozdorników);
- 5) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
- 6) analizuje własną grę;
- 7) dba o jakość dźwięku;
- 8) analizuje własną grę pod kątem realizacji wskazówek nauczyciela, interpretacji i poprawności technicznej;
- 9) świadomie ćwiczy i koryguje własne błędy;
- 10) realizuje oznaczenia dynamiczne i agogiczne;
- 11) z pomocą nauczyciela interpretuje utwory muzyczne zgodnie ze stylem, z charakterem i budową formalną, zwracając uwagę na rytm, agogikę, dynamikę, barwę, artykulację i frazowanie;
- 12) gra a vista łatwe utwory solowe i kameralne;
- 13) samodzielnie opracowuje łatwe utwory pod względem techniczno-wykonawczym (aplikatura, frazowanie, dynamika, interpretacja);
- 14) wykorzystuje wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych do zrozumienia i wykonywania utworów gitarowych;

- 15) realizuje różne formy muzykowania zespołowego (np. zespoły gitarowe, akompaniament lub zespoły kameralne z udziałem innych instrumentów);
- 16) wykonuje utwory z różnych epok (od renesansu do muzyki współczesnej) i gatunków: miniatury instrumentalne, formy cykliczne w całości lub wybrane części, opracowane samodzielnie utwory dowolne oraz etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych;
- 17) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 18) wykonuje gamę C-dur oraz gamy krzyżkowe do czterech znaków – jednogłosowo, w tercjach i sekstach;
- 19) zna podstawowe akordy durowe i molowe w wyżej wymienionych tonacjach;
- 20) z pomocą nauczyciela planuje swoją pracę domową.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) uczestniczy w publicznych występach jako solista, kameralista lub akompaniator;
- 2) nawiązuje kreatywną współpracę z innymi wykonawcami;
- 3) jest otwarty i wrażliwy na potrzeby innych osób;
- 4) dokonuje krytycznej oceny swojej prezentacji;
- 5) aktywnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska jako wykonawca.

INSTRUMENT GŁÓWNY – HARFA HACZYKOWA/PEDAŁOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija wrażliwość artystyczną oraz zainteresowania muzyczne przez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań. Uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na harfie

Uczeń:

- 1) kształci prawidłową postawę przy instrumencie oraz posługiwanie się prawidłowym, naturalnym i swobodnym aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

3. Zdobywanie podstawowej wiedzy teoretycznej

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne do realizacji utworu muzycznego;
- 2) zdobywa podstawową wiedzę dotyczącą budowy i historii instrumentu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń pod kierunkiem nauczyciela poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń kształci umiejętności koncentracji, zasad zachowania się na estradzie podczas występu, współpracy z innymi instrumentalistami w zespole, wspierając ich swoją wiedzą i wrażliwością artystyczną.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) muzykuje na instrumencie oraz rozwija swoją muzyczną wrażliwość;
- 2) rozwija muzykalność przez grę w duetach i większych zespołach;
- 3) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym szkoły;
- 4) uczęszcza na koncerty w szkole i poza szkołą;
- 5) potrafi określić własne preferencje repertuarowe i brzmieniowe;
- 6) rozwija zainteresowania muzyczne przez wyszukiwanie ciekawych nagrań;
- 7) odróżnia i nazywa podstawowe gatunki muzyki, takie jak: muzyka klasyczna, folklorystyczna, popularna i jazzowa.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na harfie

Uczeń:

- 1) prawidłowo, naturalnie i swobodnie posługuje się aparatem gry;
- 2) kształci odpowiednie nawyki siedzenia przy instrumencie, gwarantujące prawidłowy rozwój oraz zdobycie właściwej techniki gry;
- 3) posługuje się podstawową techniką gry na harfie pozwalającą na wykonywanie utworów;
- 4) potrafi nastroić harfę, używając elektronicznego aparatu do strojenia instrumentu;
- 5) samodzielnie ustawia odpowiednie haczyki lub pedały przed rozpoczęciem gry oraz w trakcie wykonywania utworu;
- 6) prawidłowo odczytuje zapis muzyczny od strony melodyki, harmonii, rytmiki i frazowania;

- 7) właściwie realizuje zawarte w utworze oznaczenia artykulacyjne oraz typowe dla harfy wybrane efekty brzmieniowe, takie jak: glissanda, flażolety, arpeggia, dźwięki ksylofonowe, zarywanie strun paznokciami, wykonywanie efektów perkusyjnych;
- 8) prawidłowo interpretuje utwór;
- 9) dba o piękno dźwięku i intonację w wykonywanych utworach;
- 10) w pracy nad utworami rozwija pamięć muzyczną, potrafi zagrać ze słuchu nieskomplikowane melodie;
- 11) potrafi zaaranżować łatwe utwory do celów muzykowania zespołowego;
- 12) zapoznaje się z techniką pedałową harfy koncertowej i uczy wrażliwości na zmiany chromatyczne poszczególnych dźwięków; dostrzega zmiany harmoniczne w przebiegu utworu oraz rolę mechanizmu pedałowego.

3. Zdobywanie podstawowej wiedzy teoretycznej

Uczeń:

- 1) dysponuje elementarną wiedzą w zakresie historii harfy oraz jej budowy (umie nazwać poszczególne, najważniejsze części instrumentu);
- 2) zna notację w kluczu wiolinowym i basowym;
- 3) zna terminologię muzyczną w zakresie melodyki, frazowania, rytmiki, artykulacji, dynamiki i agogiki oraz podstawowych harfowych efektów brzmieniowych;
- 4) rozpoznaje formę, prostą harmonię, określa czas powstania i stylistykę utworów, które wykonuje;
- 5) zna i stosuje zasady prawidłowego wydobywania i kształtowania dźwięku.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) rozpoznaje i koryguje błędy;
- 2) umie dostosować metodę ćwiczenia do sposobu rozwiązania występującego problemu technicznego, stosując wskazówki nauczyciela i respektując wymagania tekstu;
- 3) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie na instrumencie w harmonogramie dnia;
- 4) ocenia efekty swojej pracy;
- 5) dba o prawidłowe warunki pracy (materiały nutowe, ustawienie harfy, stołka i pulpitu).

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) koncentruje się przed wyjściem na estradę i podczas występu przed publicznością;
- 2) potrafi prawidłowo nastroić harfę przed występem publicznym;

- 3) w prezentacji estradowej wykorzystuje swoją wyobraźnię muzyczną i wrażliwość;
- 4) potrafi umiejętnie słuchać drugiego głosu podczas gry w duetach;
- 5) bierze udział w popisach i audycjach muzycznych.

INSTRUMENT GŁÓWNY – KLARNET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę z zakresu zasad muzyki i notacji muzycznej;
- 2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje możliwości techniczne instrumentu i prawidłowy sposób wydobywania dźwięków na klarnecie.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności – indywidualnie i w pracy zespołowej.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych;
- 2) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym, biorąc udział w audycjach szkolnych i koncertach pozaszkolnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań i interesuje się kulturą;
- 2) zna podstawową literaturę przeznaczoną na klarnet;
- 3) zna w stopniu podstawowym historię swojego instrumentu;
- 4) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem własnych upodobań) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 5) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności;
- 6) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 7) wykorzystuje, w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce, poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów;

- 8) wykazuje zainteresowanie grą na instrumencie;
- 9) potrafi wykorzystać umiejętności i wiedzę zdobytą w procesie kształcenia w szkole muzycznej I stopnia w kształtowaniu swojej osobowości.

2. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
- 2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
- 4) zna podstawy techniki oddechu i zadęcia niezbędne do dalszego rozwoju;
- 5) kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 7) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności: legato i non legato;
- 8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 10) prawidłowo realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 11) potrafi samodzielnie lub z pomocą nauczyciela nastroić instrument oraz wydobyć właściwą intonację;
- 12) dysponuje biegłością palcową umożliwiającą mu wykonanie wybranych utworów;
- 13) zna zasady notacji muzycznej;
- 14) dba o estetykę wykonania – jest wrażliwy na jakość techniczną i artystyczną dźwięku.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje zapis nutowy, dostosowany do jego możliwości; uwzględnia oznaczenia metryczne, dynamiczne i agogiczne;
- 2) interpretuje utwory pod kierunkiem pedagoga zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem i w zespołach kameralnych.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) stara się odpowiedzialnie przygotowywać do występów publicznych;
- 2) rozwija umiejętność koncentracji przed występem i podczas gry przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
- 5) czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym.

INSTRUMENT GŁÓWNY – KLAWESYN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) kształci prawidłowe posługiwanie się aparatem gry;
- 2) zdobywa podstawy techniki klawesynowej.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na klawesynie oraz z podstawową wiedzą muzyczną

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę na temat budowy klawesynu i sposobów gry na instrumencie;
- 2) poznaje reprezentatywne utwory z literatury klawesynowej skomponowane w różnych epokach i stylach;
- 3) kształci umiejętności analizy i interpretacji materiału muzycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym

Uczeń:

- 1) postępuje zgodnie z zasadami etyki;
- 2) poznaje i stosuje zasady komunikacji społecznej;
- 3) uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) poprawnie posługuje się aparatem gry z dobrą korelacją lewej i prawej ręki oraz podstawową biegłością palców;
- 3) prawidłowo odczytuje prosty zapis muzyczny, interpretuje zawarte w nim oznaczenia wykonawcze i artykulacyjne;
- 4) starannie realizuje zaplanowaną ornamentację;
- 5) stosuje różne sposoby zapamiętywania utworów;

- 6) samodzielnie wykonuje a vista proste utwory;
- 7) samodzielnie opracowuje proste utwory;
- 8) dysponuje repertuarem obejmującym zróżnicowane formy i style, w tym proste formy taneczne, polifoniczne i sonaty wczesnoklasyczne;
- 9) wykonuje proste utwory w różnych formach muzykowania zespołowego.

2. Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na klawesynie oraz z podstawową wiedzą muzyczną

Uczeń:

- 1) zna i definiuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne;
- 2) potrafi wymienić podstawowe cechy form i gatunków muzyki klawesynowej;
- 3) definiuje strukturę formalną wykonywanego utworu, zna zasady akcentowania, wskazuje motywy, frazy i inne odcinki muzyczne;
- 4) wykorzystuje wiedzę z zakresu obsługi klawesynu;
- 5) pozyskuje niezbędne materiały i wiedzę ze zbiorów bibliotecznych lub z multimediiów.

3. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym

Uczeń:

- 1) jest zdolny do samodzielnej i dobrze zorganizowanej pracy;
- 2) jest przygotowany do pracy zespołowej oraz do współpracy w grupie i na rzecz grupy;
- 3) potrafi krytycznie ocenić własną prezentację;
- 4) czynnie uczestniczy w życiu muzycznym i korzysta z zasobów kultury w różnych dziedzinach sztuki.

INSTRUMENT GŁÓWNY – KONTRABAS

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija muzyczne zainteresowania, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia muzyczne niezbędne do odczytania i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę z zakresu historii, budowy instrumentu oraz zasad jego konserwacji.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz właściwego posługiwania się aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, stosowania odpowiednich technik oraz kształci umiejętność kontrolowania własnej gry i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych, nabywa umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej, pokonywania tremy oraz współpracy z akompaniatorem i innymi instrumentalistami w ramach zespołu kameralnego i orkiestry.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym swojej szkoły i środowiska (koncerty, audycje, uroczystości okolicznościowe), występuje solo i w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 2) korzysta z dostępnych dóbr kultury;
- 3) zna podstawowe gatunki muzyki;
- 4) rozwija swoje muzyczne zainteresowania: uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań, poznaje wybrane utwory z literatury kontrabasowej;
- 5) posiada wiedzę niezbędną do uczestnictwa w życiu muzycznym.

2. Poznanie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna i stosuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne;
- 2) zna i odczytuje zapis nutowy, w szczególności: nazwy strun, oznaczenia pozycji, aplikaturę, kierunki smyczka, oznaczenia dynamiczne i artykulacyjne;
- 3) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną w działaniach praktycznych;

- 4) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży (do czterech znaków przykluczowych);
- 5) zna w stopniu podstawowym historię, budowę oraz zasady konserwacji kontrabas i smyczka, a także ich bezpiecznego transportu;
- 6) stosuje wybrane elementy technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) przyjmuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie (postawa stojąca, postawa siedząca);
- 2) poprawnie dysponuje aparatem gry;
- 3) jest wrażliwy na jakość dźwięku, intonacji i rytmu;
- 4) posiada kompetencje do publicznej prezentacji utworów;
- 5) stosuje podstawową technikę gry z uwzględnieniem właściwego podziału smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
- 6) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: *detachè*, *martelè*, *portato*, *legato*, *staccato* i *pizzicato*;
- 7) gra w pozycjach „szybkowych” (bez użycia kciuka);
- 8) realizuje poprawnie oznaczenia agogiczne i dynamiczne;
- 9) podejmuje próby wibracji oraz swobodnie ją stosuje;
- 10) samodzielnie stroi instrument;
- 11) zna i wykorzystuje w swojej grze flażolety naturalne;
- 12) zna i stosuje podstawowe sposoby frazowania;
- 13) czyta nuty *a vista* w stopniu pozwalającym na zagranie prostych melodii.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) realizuje uwagi nauczyciela podczas pracy nad utworem;
- 2) zna i wykorzystuje metody samodzielnego ćwiczenia;
- 3) świadomie i systematycznie ćwiczy oraz koryguje własne błędy;
- 4) samodzielnie odczytuje prosty zapis nutowy;
- 5) kontroluje jakość dźwięku, intonację i rytm.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) rozumie potrzebę współdziałania w zespole;

- 2) zdobywa doświadczenia w zakresie występów publicznych;
- 3) wykorzystuje elementy „zabaw dydaktycznych” do rozwoju techniki instrumentalnej;
- 4) wykazuje umiejętność pamięciowego opanowania części repertuaru;
- 5) współpracuje z akompaniatorem oraz z muzykami zespołu kameralnego i orkiestry;
- 6) jest świadomy znaczenia muzykowania zespołowego w rozwoju artystycznym.

INSTRUMENT GŁÓWNY – OBÓJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie muzykalności i nabywanie wiedzy muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija swoje zainteresowania muzyczne;
- 2) rozwija zdolności i predyspozycje muzyczne oraz wrażliwość;
- 3) zdobywa wiedzę o muzyce.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę oboju i jego możliwości techniczne;
- 2) zdobywa umiejętności posługiwania się aparatem gry, techniką i ekspresją wyrazu.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) realizuje indywidualnie i zespołowo projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
- 2) uczestniczy w audycjach i koncertach szkolnych oraz poza szkołą;
- 3) potrafi samodzielnie pracować nad repertuarem.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym i odbioru dóbr kultury

Uczeń jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki i innych form życia kulturalnego.

5. Przygotowanie do występów przed publicznością

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Nabywanie wiedzy muzycznej i rozwijanie muzykalności

Uczeń:

- 1) interesuje się kulturą, uczęszcza na koncerty;
- 2) pogłębia zainteresowania muzyczne, słuchając nagrań;
- 3) zna podstawową literaturę muzyczną na obój;
- 4) posiada podstawowe wiadomości z zakresu budowy i historii swojego instrumentu;

- 5) gra wybrane przez pedagoga (z uwzględnieniem swoich upodobań) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 6) zna i definiuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 7) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Opanowanie i doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany oboju;
- 2) zna zasady konserwacji oboju, dba o stroiki;
- 3) właściwie posługuje się techniką oddechu i zadęcia;
- 4) prawidłowo operuje i kontroluje strumień powietrza;
- 5) utrzymuje właściwą postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 6) zwraca uwagę na jakość i barwę dźwięku;
- 7) świadomie posługuje się środkami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 8) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa oraz struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 9) samodzielnie stroi instrument oraz świadomie dba o czystość intonacji;
- 10) posiada umiejętności techniczne oraz biegłość palcową umożliwiające wykonywanie utworów o bardziej skomplikowanej budowie;
- 11) dba o estetykę wykonania;
- 12) realizuje zadania techniczno-wykonawcze przewidziane programem szkoły I stopnia.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie i prawidłowo odczytuje dostosowany do swoich możliwości tekst nutowy, realizuje oznaczenia metrytmiczne, dynamiczne i agogiczne;
- 2) pod kierunkiem pedagoga interpretuje utwory zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy;
- 4) organizuje swoją pracę w sposób przemyślany, rozumie potrzebę systematyczności;
- 5) wykorzystuje nabytą wiedzę teoretyczną do pracy nad repertuarem;

- 6) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
- 7) czyta proste utwory a vista, wykorzystując znajomość notacji muzycznej;
- 8) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz w zespołach kameralnych i orkiestrze;
- 9) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności za poziom wykonywanych utworów.

4. Przygotowanie do występów przed publicznością

Uczeń:

- 1) bierze udział w koncertach szkolnych, audycjach i konkursach;
- 2) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do swoich występów;
- 3) koncentruje się przed wyjściem na scenę i podczas gry przed publicznością;
- 4) dba o właściwy strój i odpowiednie zachowanie na scenie;
- 5) uczy się panować nad tremą;
- 6) umie dokonać krytycznej oceny własnej gry.

5. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym i odbioru dóbr kultury

Uczeń:

- 1) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego – jako słuchacz i wykonawca;
- 2) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych;
- 3) bierze udział w kursach, lekcjach otwartych i warsztatach;
- 4) poznaje literaturę muzyczną za pomocą tradycyjnych środków oraz technik multimedialnych.

INSTRUMENT GŁÓWNY – ORGANY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń poznaje elementy notacji muzycznej oraz zaznajamia się z terminami muzycznymi dotyczącymi konstrukcji i wykonania dzieła muzycznego.

2. Umuzycznienie i rozwój zainteresowań muzycznych

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań;
- 2) bierze udział w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

3. Zdobywanie podstawowych umiejętności gry na organach

Uczeń:

- 1) zaznajamia się z obsługą i działaniem organów;

2) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz odpowiedniego posługiwania się aparatem gry.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń zdobywa umiejętności samodzielnej organizacji pracy, ćwiczenia oraz interpretacji utworów muzycznych.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń kształci umiejętności koncentracji przed występem oraz podczas prezentacji estradowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne w zakresie: melodyki, rytmiki, dynamiki, agogiki i artykulacji;
- 2) prawidłowo odczytuje zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym;
- 3) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną w praktyce wykonawczej (potrafi odpowiednio odczytać i zastosować w grze oznaczenia rytmiczne, dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne).

2. Umuzykalnianie i rozwój zainteresowań muzycznych

Uczeń:

- 1) uczestniczy w różnych przejawach życia kulturalnego, w szczególności w audycjach klasowych, koncertach szkolnych, konkursach i innych imprezach muzycznych;
- 2) poznaje literaturę muzyczną za pomocą tradycyjnych środków oraz technik multimedialnych.

3. Zdobycie podstawowych umiejętności gry na organach

Uczeń:

- 1) zna budowę, działanie i sposób obsługi organów;
- 2) kształci nawyki zachowania prawidłowej postawy (dobre ułożenie rąk na manuale i nóg na klawiaturze pedałowej);
- 3) posługuje się techniką gry organowej (manualowej, pedałowej i wzajemnej ich korelacji);
- 4) wykonuje utwory różnymi sposobami artykulacji;
- 5) wykorzystuje technikę gry fortepianowej, stosowaną w różnych formach muzycznych, do doskonalenia umiejętności gry na organach.

4. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) organizuje swoją pracę, ćwiczy w sposób przemyślany;
- 2) stosuje w praktyce wskazówki i zalecenia nauczyciela;
- 3) rozumie potrzebę systematycznej pracy dla osiągnięcia wyznaczonych celów.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) prezentuje przygotowane utwory publicznie;
- 2) zna i stosuje sposoby koncentracji przed występem i w trakcie koncertu.

INSTRUMENT GŁÓWNY – PERKUSJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę, niezbędną do realizacji zadań muzycznych oraz obsługi instrumentów.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy przy instrumencie oraz technikę gry w celu poprawnej realizacji zadań na instrumencie.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń nabywa umiejętności świadomego ćwiczenia oraz korekty własnych błędów i ją rozwija.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz do występów publicznych

Uczeń aktywnie uczestniczy w kulturze, różnych formach życia muzycznego szkoły i poza szkołą.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa podstawową wiedzę na temat historii instrumentów perkusyjnych, ich budowy, pochodzenia i roli;
- 2) posiada podstawową wiedzę dotyczącą użytkowania i konserwacji instrumentarium, np.: wymiany membrany oraz jej strojenia, przygotowania instrumentu do bezpiecznego transportu;
- 3) zna nazwy wybranych instrumentów w podstawowych językach nowożytnych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) przyjmuje prawidłową postawę przy poszczególnych instrumentach, uwzględnia specyfikę każdego z nich;
- 2) zna prawidłowe zasady posługiwania się aparatem gry na poszczególnych instrumentach;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk na instrumentach, uwzględnia ich specyfikę, barwę i teksturę;
- 4) prawidłowo odczytuje tekst muzyczny oraz wykonuje łatwy utwór a vista;
- 5) posługuje się podstawowymi technikami gry na instrumentach perkusyjnych z uwzględnieniem:
 - a) umiejętności gry tremolo naprzemiennego na membranofonach i idiofonach,
 - b) umiejętności gry techniką klasyczną i rudymenarną w grze na werblu,
 - c) podstawowej umiejętności gry techniką 4-pałkową (do wyboru) – tradycyjną, H. Lee Stevensa lub G. Burtona – na wibrafonie lub marimbie, w zależności od rozwoju fizycznego ucznia,
 - d) pedalizacji oraz innych technik tłumienia na wibrafonie,
 - e) umiejętności strojenia kotłów;
- 6) realizuje różne formy muzykowania zespołowego:
 - a) gra z akompaniamentem,
 - b) gra w perkusyjnych zespołach kameralnych – klasycznych, marszowych lub batucadzie,
 - c) gra w mieszanych zespołach kameralnych lub w orkiestrze;
- 7) zapoznaje się z literaturą perkusyjną w zakresie:
 - a) wybranych etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej i z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych instrumentów,
 - b) wybranych utworów na instrumenty perkusyjne – solo i z akompaniamentem,
 - c) wybranych utworów kameralnych;
- 8) realizuje różnorodne formy swobodnej improwizacji na różnych instrumentach lub zestawach instrumentów.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:

- 1) zna notacje właściwe dla poszczególnych instrumentów;
- 2) samodzielnie odczytuje tekst nutowy;
- 3) dąży do osiągnięcia wyznaczonego celu;
- 4) definiuje problem;

- 5) wykorzystuje nowoczesne technologie w celu skorygowania własnych błędów: metronom, nagrania audio-wideo;
- 6) zna i stosuje różne formy zapamiętywania utworu;
- 7) realizuje zgodnie z zapisem metrorrytmikę, agogikę i dynamikę;
- 8) realizuje frazę muzyczną nakreśloną przez nauczyciela.

4. Przygotowanie do udziału w życiu artystycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) stosuje sposoby koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
- 2) dba o wygląd osobisty;
- 3) przygotowuje i ustawia instrumenty na estradzie;
- 4) dokonuje krytycznej oceny prezentacji;
- 5) uczestniczy w życiu kulturalnym.

INSTRUMENT GŁÓWNY – PUZON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania instrumentu;
- 3) poznaje podstawy technicznego warsztatu instrumentalisty.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń nabywa zdolności do samodzielnej pracy z instrumentem oraz realizacji bieżących zadań otrzymywanych od pedagoga.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) reprezentuje szkołę w projektach szkolnych oraz poza placówką;
- 2) zdobywa doświadczenia estradowe oraz rozwija swoje kompetencje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym;
- 2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji;
- 3) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce;
- 4) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 2) rozwija wrażliwość na jakość dźwięku;
- 3) rozwija umiejętność samodzielnego odczytania zapisu nutowego;
- 4) potrafi samodzielnie opracować krótkie, łatwe utwory;
- 5) zna i wykorzystuje w grze możliwości techniczne instrumentu.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) realizuje indywidualnie i w zespole projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
- 2) prezentuje swoje umiejętności i postępy w grze na instrumencie;
- 3) poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
- 2) posiada umiejętność koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
- 3) krytycznie ocenia swoje prezentacje;
- 4) prezentuje utwory muzyczne z pamięci;
- 5) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

INSTRUMENT GŁÓWNY – SAKSHORN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę muzyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa podstawy gry na instrumencie w różnych rejestrach;

2) posiada umiejętność samodzielnej pracy.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej dziedziny artystycznej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) samodzielnie wyszukuje informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 3) zna i stosuje notację muzyczną, pojęcia i terminy muzyczne;
- 4) rozwija swoje zainteresowania i pasje muzyczne.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna i definiuje budowę i zasady konserwacji instrumentu;
- 2) zna i stosuje podstawowe zasady higieny w użytkowaniu instrumentu;
- 3) prawidłowo stosuje aparat gry (oddech, zadęcie, przyłożenie ustnika);
- 4) zna odpowiednie dla sakshornu zasady notacji muzycznej;
- 5) interpretuje utwory zgodnie z zapisem nutowym; uwzględnia ich budowę formalną;
- 6) czyta nuty a vista, radząc sobie z utworem o niewielkim stopniu trudności;
- 7) samodzielnie przygotowuje prosty utwór;
- 8) opanowuje pamięciowo część utworów ze swojego repertuaru.

3. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje program artystyczny w grze solowej i zespołowej;
- 2) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

INSTRUMENT GŁÓWNY – SAKSOFON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń zdobywa teoretyczną wiedzę muzyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej. Rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu i potrafi wykorzystać w grze jego możliwości techniczno-wyrazowe.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń realizuje indywidualnie i zespołowo projekty w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych, uczestnicząc w koncertach szkolnych i poza placówką;
- 2) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) uczęszcza na koncerty oraz słucha muzyki z nagrań;
- 2) rozwija zainteresowanie kulturą;
- 3) zna podstawową literaturę przeznaczoną na saksofon;
- 4) zna w stopniu podstawowym historię i budowę swojego instrumentu;
- 5) gra wyznaczone przez pedagoga (z uwzględnieniem upodobań ucznia) utwory o zróżnicowanym charakterze;
- 6) muzykuje w zespole, ucząc się jednocześnie współpracy i odpowiedzialności w grupie;
- 7) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 8) wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady konserwacji instrumentu;
- 2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 3) samodzielnie dobiera, oznacza i zmienia stroik, przymocowuje go ligaturą do ustnika;
- 4) prawidłowo posługuje się techniką oddechu i zadęcia;
- 5) prawidłowo podpira, kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza;
- 6) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;

- 7) zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji, w szczególności legato, non legato;
- 8) zna i stosuje podstawowe określenia dynamiczne, takie jak: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- 9) prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa;
- 10) prawidłowo odczytuje i realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 11) samodzielnie stroi instrument oraz dba o właściwą intonację;
- 12) osiągnął podstawowy stopień biegłości palcowej;
- 13) zna zasady notacji muzycznej;
- 14) dba o estetykę wykonania, jest wrażliwy na jakość dźwięku;
- 15) zna sposoby stosowania wibracji na instrumencie.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) samodzielnie i bezbłędnie odczytuje łatwy, dostosowany do jego możliwości tekst nutowy, uwzględnia oznaczenia metryczne, dynamiczne i agogiczne;
- 2) pod kierunkiem pedagoga interpretuje utwory zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu;
- 3) samodzielnie i efektywnie ćwiczy na instrumencie, koryguje własne błędy;
- 4) poprawnie wykonuje z pamięci wyznaczony przez pedagoga zakres materiału;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz w zespołach kameralnych.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych;
- 2) koncentruje się przed występem i podczas gry przed publicznością;
- 3) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 4) bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych;
- 5) wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie;
- 6) potrafi wykorzystać umiejętności i wiedzę zdobytą w procesie kształcenia w szkole muzycznej I stopnia w kształtowaniu swojej osobowości.

INSTRUMENT GŁÓWNY – SKRZYPCE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija muzyczne zainteresowania, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań;

2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie podstaw teoretycznych w zakresie gry na instrumencie

Uczeń:

1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;

2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) kształci umiejętność zachowania odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie oraz prawidłowego posługiwania się aparatem gry;

2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;

3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;

4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

1) rozwija muzyczne zainteresowania przez uczęszczanie na koncerty, słuchanie muzyki z nagrań, poznaje wybrane pozycje z literatury wiolinistycznej;

2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska;

3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, ludowa, rozrywkowa, jazz);

4) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;

5) przestrzega zasad dobrego wychowania.

2. Poznanie teoretycznych podstaw w zakresie gry na instrumencie

Uczeń:

1) dysponuje podstawowym zasobem terminów i pojęć niezbędnych do odczytania zapisu muzycznego;

- 2) zna podstawową notację właściwą dla skrzypiec: oznaczenie strun, palcowanie, kierunki prowadzenia smyczka;
- 3) zna i stosuje podstawowe oznaczenia wykonawcze w zakresie agogiki, dynamiki i artykulacji;
- 4) wykazuje się podstawową wiedzą dotyczącą budowy skrzypiec i smyczka, umie nazwać ich poszczególne części;
- 5) korzysta ze źródeł i pomocy naukowych, takich jak: metronom, słowniczek muzyczny, encyklopedie, Internet.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) wykazuje umiejętność prawidłowego ułożenia prawej i lewej ręki oraz prawidłowego wydobywania dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
- 3) samodzielnie stroi instrument, dba o jego czystość i należyty stan techniczny;
- 4) stosuje właściwy podział smyczka (gra całym smyczkiem oraz jego poszczególnymi częściami);
- 5) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: detachè, martelè, portato, legato, staccato i pizzicato prawą i lewą ręką;
- 6) prawidłowo realizuje proste dwudźwięki (tercje, seksty, oktawy) i proste akordy;
- 7) posługuje się techniką przygotowawczą;
- 8) gra w pozycjach – co najmniej do piątej;
- 9) zna budowę gam durowych i molowych oraz pasaży; potrafi je rozpoznać i wykonać;
- 10) operuje wibracją w stopniu pozwalającym na swobodne jej stosowanie;
- 11) realizuje przebieg muzyczny z dbałością o jakość dźwięku, intonację i rytm;
- 12) posiada umiejętność wykonania tryłu, mordentu, prostych ozdobników, flażoletów naturalnych oraz prostych flażoletów sztucznych;
- 13) stosuje w grze frazowanie;
- 14) transponuje proste tematy muzyczne, wykonując je od podanego dźwięku;
- 15) gra ze słuchu proste przebiegi melodyczne;
- 16) poprawnie odczytuje a vista prosty utwór w wolnym tempie.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:

- 1) samodzielnie realizuje opracowany z pedagogiem plan pracy nad utworem;

- 2) zna i stosuje metody efektywnego ćwiczenia;
- 3) posiada umiejętność świadomego i systematycznego ćwiczenia oraz korygowania błędów;
- 4) rozwiązuje problemy m.in. przez realizowanie wskazówek nauczyciela;
- 5) samodzielnie odczytuje prosty zapis nutowy;
- 6) kontroluje na bieżąco jakość dźwięku, intonację i rytm.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) zdobywa praktykę estradową przez udział w koncertach, audycjach, popisach, przesłuchaniach i egzaminach;
- 2) realizuje na estradzie założenia muzyczno-wykonawcze: stosuje właściwą artykulację i dynamikę, dba o estetykę i jakość dźwięku, a także o ogólny wyraz artystyczny;
- 3) zna i stosuje różne techniki zapamiętywania utworów;
- 4) współpracuje z pianistą akompaniatorem oraz z współwykonawcami w zespole.

INSTRUMENT GŁÓWNY – TRĄBKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia i zainteresowania muzyczne (dostosowane do wieku i predyspozycji) przez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań;
- 2) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce i o instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry i poznaje możliwości techniczne instrumentu.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych;
- 2) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu;
- 2) poznaje właściwości techniczne i wyrazowe instrumentu;
- 3) uczestniczy (zgodnie z sugestiami nauczyciela) w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych;
- 4) zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce z dostępnych mu źródeł;
- 5) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
- 3) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato;
- 4) samodzielnie opracowuje krótkie, łatwe utwory.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
- 2) dokonuje oceny swojej gry i koryguje popełniane błędy;
- 3) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania, m.in. w prostych formach muzykowania zespołowego;
- 4) postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów;
- 2) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
- 3) potrafi grać z akompaniamentem;
- 4) część programu koncertowego wykonuje na pamięć;
- 5) samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela;
- 6) uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

INSTRUMENT GŁÓWNY – TUBA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego;
- 2) zdobywa wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania instrumentu;
- 3) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie, jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
- 4) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń nabywa zdolności do samodzielnej pracy z instrumentem oraz realizacji bieżących zadań otrzymywanych od pedagoga.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) reprezentuje szkołę w projektach szkolnych oraz poza placówką;
- 2) zdobywa doświadczenia estradowe oraz rozwija swoje kompetencje.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym;
- 2) rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji;
- 3) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce;
- 4) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) doskonalą umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 2) rozwija wrażliwość na jakość dźwięku;
- 3) rozwija umiejętność samodzielnego odczytania zapisu nutowego;
- 4) potrafi samodzielnie opracować krótkie, łatwe utwory;
- 5) zna i wykorzystuje w grze możliwości techniczne instrumentu.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) realizuje indywidualnie i w zespole projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności;
- 2) prezentuje swoje umiejętności i postępy w grze na instrumencie;
- 3) poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

4. Przygotowanie do udziału w życiu muzycznym oraz występów publicznych

Uczeń:

- 1) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
- 2) posiada umiejętność koncentracji przed występem i w trakcie koncertu;
- 3) krytycznie ocenia swoje prezentacje;
- 4) prezentuje utwory muzyczne z pamięci;
- 5) jest przygotowany do kontynuacji nauki oraz świadomego odbioru muzyki.

INSTRUMENT GŁÓWNY – WALTORNIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia i zainteresowania muzyczne (dostosowane do wieku i predyspozycji) przez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań;
- 2) zdobywa podstawową wiedzę o muzyce i o instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń zna i wykorzystuje w praktyce prawidłową technikę gry.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych;
- 2) jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu;
- 2) poznaje praktycznie właściwości techniczno-wyrazowe instrumentu;
- 3) uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych zgodnie z sugestiami nauczyciela;
- 4) zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce z dostępnych mu źródeł;
- 5) korzysta z oferty edukacyjnej szkoły;
- 6) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
- 3) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato;
- 4) samodzielnie opracowuje krótkie, łatwe utwory.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
- 2) ocenia i koryguje popełniane błędy;
- 3) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania, m.in. w prostych formach muzykowania zespołowego;
- 4) postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów;
- 2) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
- 3) potrafi grać z akompaniamentem;
- 4) część programu koncertowego wykonuje z pamięci;
- 5) samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela;
- 6) uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

INSTRUMENT GŁÓWNY – WIOŁONCZELA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań;
- 2) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji oraz podstawowe terminy i pojęcia, niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność zachowania prawidłowej postawy podczas gry na instrumencie oraz właściwego posługiwania się aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętność koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzycznienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły, biorąc udział w koncertach oraz audycjach szkolnych;
- 2) orientuje się w zasadach obowiązujących w świecie muzycznym zarówno jako uczestnik czynny, jak i bierny;
- 3) odróżnia i definiuje podstawowe gatunki muzyki (muzyka klasyczna, muzyka ludowa, muzyka rozrywkowa, jazz);
- 4) na podstawie swoich doświadczeń z muzyką określa własne potrzeby i oczekiwania odnośnie do realizowanego repertuaru;
- 5) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 6) wykazuje naturalną potrzebę ekspresji i kreatywności artystycznej.

2. Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna system notacji muzycznej w zakresie klucza basowego, wiolinowego i tenorowego;
- 2) zna i stosuje podstawowe terminy i pojęcia muzyczne umożliwiające poprawne odczytanie i realizację tekstu muzycznego;
- 3) zna podstawowe środki wyrazu muzycznego (agogika, dynamika, artykulacja, barwa, wibracja);
- 4) zna zasady poprawnego wydobywania i kształtowania dźwięku;
- 5) dba i stosuje poprawną intonację w grze;
- 6) wykazuje się podstawową wiedzą na temat budowy instrumentu, umie nazwać jego poszczególne części oraz ich funkcję.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) określa poprawność nastrojenia instrumentu i podejmuje próby samodzielnego strojenia;
- 3) jest wrażliwy na jakość wydobywanego dźwięku, potrafi go kreować;
- 4) prawidłowo układa prawą i lewą rękę oraz wydobywa dźwięk przy zachowaniu swobodnego aparatu gry;
- 5) sprawnie porusza się w pozycjach szybkowych, stosując prawidłowe zmiany pozycji;
- 6) wykazuje się podstawową techniką gry, stosuje właściwy podział smyczka i operuje podstawowymi sposobami artykulacji (détaché, legato, portato, martelé, staccato);
- 7) posługuje się techniką przygotowawczą;
- 8) prawidłowo realizuje zapis muzyczny pod względem metroritmiki, agogiki i dynamiki;
- 9) poznaje budowę gam majorowych i minorowych oraz pasaży; uczy się je rozpoznawać i wykonywać;
- 10) prawidłowo realizuje proste dwudźwięki i akordy;
- 11) dba o czystość intonacji;
- 12) prawidłowo odtwarza głosem linię melodyczną;
- 13) wykazuje się umiejętnością frazowania;
- 14) używa wibracji jako środka wyrazu muzycznego;
- 15) zna różne sposoby zapamiętywania utworów i potrafi zastosować je w praktyce;
- 16) poprawnie odczytuje a vista prosty utwór w wolnym tempie;
- 17) gra ze słuchu proste tematy melodyczne.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń:

- 1) dba o swój warsztat pracy (dobór krzesła i jego wysokości, ustawienie pulpitu, oświetlenie) i jego estetykę;
- 2) opracowuje plan pracy, uwzględniając ćwiczenie w harmonogramie dnia;
- 3) samodzielnie koryguje błędy dotyczące aparatu gry, tekstu, intonacji i artykulacji;
- 4) dostosowuje sposób ćwiczenia do zaistniałego problemu;
- 5) ocenia efekty własnej pracy;
- 6) prezentuje umiejętność samodzielnego opracowania łatwego utworu w zakresie opanowanych dotychczas elementów techniki.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) koncentruje się przed występem i podczas koncertu;
- 2) wykazuje się umiejętnością gry w różnych formach muzykowania solowego i zespołowego;
- 3) wykorzystuje wyobraźnię muzyczną i ekspresję w prezentacji estradowej.

KSZTAŁCENIE SŁUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności słuchowego rozpoznawania struktur melodycznych, metrycznych i harmoniczných;
- 2) potrafi zaznaczyć w przebiegu muzycznym poznane struktury i rozróżnić zjawiska muzyczne.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń odtwarza głosem zapis nutowy na podstawie znajomości notacji muzycznej oraz wykształconych wyobrażeń słuchowych (kierunek melodii, brzmienie poszczególnych interwałów, relacje czasowe), zwraca uwagę na intonację.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, potrafi wypowiadać się przez aktywność muzyczną, kształtuje twórczą postawę wobec stawianych zadań.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń posługuje się właściwą terminologią muzyczną, rozumie podstawowe pojęcia i oznaczenia muzyczne, dostrzega, rozróżnia i buduje poznane struktury.

5. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności do realizacji innych przedmiotów muzycznych, dostrzega korelację między zagadnieniami pochodzącymi z różnych przedmiotów.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

1) rozpoznaje:

a) struktury melodyczne: skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka i melodyczna), interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach, trójdźwięki zmniejszone i zwiększone, dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem, progresję, dźwięki obce w melodii; zagadnienia realizowane są w tonacjach do trzech znaków przykluczowych,

b) struktury harmoniczne: interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji, trójdźwięki majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach, trójdźwięki zmniejszone i zwiększone, triadę harmoniczną w majorze naturalnym i minorze harmonicznym, dominantę septymową w postaci zasadniczej i w przewrotach z rozwiązaniem; zagadnienia są realizowane w tonacjach do trzech znaków przykluczowych,

c) struktury metryczne: wartości rytmiczne, grupy rytmiczne regularne oraz triole, takty ćwierćnotowe ($\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$) i ósemkowe ($\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$), synkopę, przedtakt, fermatę;

2) zapisuje, uzupełnia i koryguje przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne jednogłosowe (dyktanda, ćwiczenia solfeżowe, przykłady z literatury muzycznej oraz z repertuaru uczniowskiego);

3) zapamiętuje motywy melodyczne i rytmiczne, fragmenty piosenek i utworów muzycznych.

2. Rozwijanie umiejętności czytania nut głosem

Uczeń realizuje głosem z nut:

1) nierytmizowane następstwa dźwięków różnej wysokości;

2) proste motywy i melodie oparte o poznane struktury interwałowe i harmoniczne;

- 3) przebiegi rytmiczne;
- 4) melodie z akompaniamentem drugiej osoby. Zagadnienia są realizowane następującymi sposobami: solmizacją, literowo, stopniami gamy, tataizacją oraz pracą z tekstem.

3. Kształcenie ekspresji muzycznej

Uczeń:

- 1) tworzy własne wypowiedzi muzyczne (improwizuje głosem i na instrumentach, komponuje miniatury muzyczne);
- 2) odczytuje i realizuje zapisany tekst muzyczny, zgodnie z zawartymi oznaczeniami wykonawczymi i wskazówkami interpretacyjnymi;
- 3) aktywnie słucha muzyki, wykorzystując proste formy ruchu, w tym taktowanie.

4. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu teorii muzyki

Uczeń stosuje:

- 1) zasady notacji i kaligrafii muzycznej, dotyczące zapisu pojedynczych dźwięków i współbrzmień w kluczach wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na liniach dodanych dolnych i górnych, symboli interwałów i akordów, wartości rytmicznych nut i pauz, grup rytmicznych, kropki przy nucie, fermaty, łuków, znaków przykluczowych, znaków chromatycznych pojedynczych, przenośników oktaowych, transpozycji, znaków zakończenia utworu i innych skrótów pisowni muzycznej;
- 2) solmizacyjne i literowe nazwy dźwięków odpowiadających stopniom gamy w poznanych tonacjach, nazwy oktaów w zakresie C – c³;
- 3) terminologię związaną z pokrewieństwem gam (równoległość, jednoimienność, koło kwintowe) w zakresie poznanych tonacji;
- 4) zasady budowy poznanych struktur melodycznych, harmoniczných i metrorytmicznych.

5. Wykorzystanie w praktyce posiadanej wiedzy i umiejętności

Uczeń:

- 1) stosuje terminologię muzyczną w wypowiedziach ustnych i pisemnych w zakresie zdobytej wiedzy i umiejętności;
- 2) dostrzega, odczytuje i wykonuje poznane struktury melodyczne, harmoniczne i metrorytmiczne;
- 3) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w realizacji innych przedmiotów, zwłaszcza instrumentu głównego.

ORKIESTRA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń rozwija zamiłowanie do gry w orkiestrze, pracy w grupie oraz odczuwa satysfakcję z powierzonych i zrealizowanych zadań artystycznych.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:

- 1) kształtuje wiedzę i umiejętności niezbędne do gry w zespole orkiestrowym;
- 2) wykorzystuje doświadczenia zdobyte w trakcie nauki innych zajęć edukacyjnych artystycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie zamiłowania do muzykowania w orkiestrze

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
- 2) wykazuje dyscyplinę artystyczną i ogólnowychowawczą;
- 3) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy, wytrwały i koleżeński;
- 4) uczestniczy w prezentacjach zespołu;
- 5) posiada umiejętność koncentrowania się;
- 6) dba o estetykę sceniczną zespołu, zgodną z obowiązującymi normami.

2. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze

Uczeń:

- 1) zna notację muzyczną, w szczególności: wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne; orientuje się we współzależności głosów w utworach orkiestrowych;
- 2) czyta nuty ze zrozumieniem w zakresie umożliwiającym wykonanie a vista prostych utworów muzycznych, wykonanych w wolnym tempie;
- 3) posiada podstawowe umiejętności w zakresie techniki gry na instrumencie;
- 4) wykorzystuje w grze podstawowe dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania;
- 5) samodzielnie stroi swój instrument i dba o prawidłową intonację;
- 6) zachowuje prawidłową postawę podczas gry;
- 7) dba o puls, swobodę ruchu oraz odpowiednią koncentrację podczas pracy w zespole;
- 8) kształtuje piękno barwy dźwięku podczas gry;
- 9) samodzielnie przygotowuje swoje miejsce pracy do zajęć, koryguje popełniane błędy, słuchając pozostałych członków zespołu;

- 10) dba o właściwe wyposażenie do pracy w orkiestrze;
- 11) samodzielnie zaznacza w nutach uwagi nauczyciela prowadzącego zajęcia;
- 12) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela (np. dokonuje nagrań audio próby, lekcji lub własnej gry w domu) do lepszego przygotowania prezentacji muzycznej;
- 13) dokonuje krytycznej oceny wykonywanego utworu oraz koryguje popełniane błędy;
- 14) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 15) wykazuje gotowość do występów.

PODSTAWY RYTMIKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń realizuje ćwiczenia ruchowe, słuchowe i słuchowo-ruchowe.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń tworzy własne wypowiedzi muzyczne, rozwija wyobraźnię i kreatywność.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń rozpoznaje i świadomie nazywa zjawiska muzyczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie dyspozycji muzycznej

Uczeń:

- 1) świadomie i aktywnie słucha muzyki;
- 2) jest uwrażliwiony na zmiany wysokości dźwięków i relacje między nimi;
- 3) rozpoznaje barwę brzmienia instrumentów muzycznych;
- 4) realizuje różnymi sposobami puls i akcent metryczny oraz rytmny złożone z poznanych wartości;
- 5) rozpoznaje słuchowo i wykonuje różnymi sposobami motywy, tematy i frazy melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne.

2. Kształcenie ekspresji muzycznej i muzyczno-ruchowej, twórczej postawy oraz kompetencji społecznych

Uczeń:

- 1) interpretuje ruchem i za pomocą instrumentów orffowskich: wartości rytmiczne, akcenty metryczne, różnego rodzaju tematy rytmiczne, kanony i piosenki;
- 2) improwizuje ruchem, głosem oraz na instrumentach orffowskich;

- 3) wyraża ruchem nastrój i charakter muzyki;
- 4) reaguje ruchem na elementy dzieła muzycznego;
- 5) wykonuje lub tworzy akompaniament do piosenek i utworów instrumentalnych;
- 6) rozpoznaje podstawowe kroki tańców polskich i potrafi je wykonać;
- 7) wykazuje się kreatywnością w tworzeniu i realizacji własnych pomysłów;
- 8) współpracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań;
- 9) buduje relacje w grupie oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą.

3. Zdobywanie wiedzy ogólnomuzycznej

Uczeń:

- 1) realizuje w ćwiczeniach i zabawach ruchowych poznane wartości rytmiczne: cała nuta, cała nuta z kropką, półnuta, półnuta z kropką, ćwierćnuta, ósemki, szesnastki oraz odpowiadające im pauzy, grupy rytmiczne: ćwierćnuta z kropką i ósemka, grupy szesnastkowe, synkopy, triola ósemkowa;
- 2) stosuje zasady notacji i kaligrafii muzycznej;
- 3) rozpoznaje metrum dwudzielne i trójdzielne o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary;
- 4) realizuje, analizuje i zapisuje dyktanda rytmiczne i melodyczno-rytmiczne w formie: „uzupełnianek” i „układanek”;
- 5) zna nazwy oraz sposoby gry na instrumentach orffowskich;
- 6) stosuje graficzny obraz wartości, grup rytmicznych oraz pauz, kojarzy go z wyobrażeniem słuchowym.

ZESPÓŁ INSTRUMENTALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) zdobywa umiejętność współdziałania oraz pracy w grupie;
- 2) jest odpowiedzialny za wykonywaną pracę;
- 3) kształci umiejętność gry w zespole o różnorodnym składzie.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę i umiejętności zdobyte na indywidualnych lekcjach gry na instrumencie, umie je wykorzystać w pracy w zespole;
- 2) wykazuje się kreatywnością w odczytaniu i wykonaniu utworu.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń:

- 1) bierze aktywny udział w audycjach, koncertach indywidualnych i zespołowych;
- 2) rozwija swoją wrażliwość muzyczną i estetyczną;
- 3) rozwija swoje zainteresowania muzyczne i pasję do muzykowania zespołowego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni instrumentalista w zespole;
- 2) motywuje innych członków grupy do współdziałania w zespole;
- 3) dostraja swój instrument pod kierunkiem nauczyciela do gry w zespole;
- 4) jest uwrażliwiony na zmiany intonacji;
- 5) wykazuje dbałość o elementy metryczne podczas pracy w zespole;
- 6) jest systematyczny, punktualny, cierpliwy i wytrwały oraz koleżeński w grupie;
- 7) potrafi samodzielnie przygotować swój warsztat pracy do zajęć;
- 8) pracuje w zespole nad zadaniami wyznaczonymi przez nauczyciela;
- 9) dostrzega i koryguje błędy popełniane w grze zespołowej.

2. Rozwój umiejętności wykonawczych w zespole instrumentalnym

Uczeń:

- 1) zna notację muzyczną, w szczególności: podział wartości nut i pauz, metrum, wysokości dźwięków, znaki chromatyczne;
- 2) wykazuje umiejętność gry z nut oraz orientację we współzależności głosów w utworach;
- 3) czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać a vista łatwe utwory muzyczne o prostej fakturze, zagrane w wolnym tempie;
- 4) posługuje się prawidłową postawą podczas gry;
- 5) w sposób prawidłowy posługuje się techniką gry na swoim instrumencie;
- 6) wykazuje dbałość o barwę i jakość dźwięku podczas gry;
- 7) wykorzystuje w grze charakterystyczne dla swojego instrumentu sposoby artykulacji, agogiki, dynamiki oraz frazowania.

3. Prezentacja muzyczna

Uczeń:

- 1) wykonuje program przygotowany w ramach zespołu;
- 2) uczestniczy w prezentacjach zespołu;

- 3) dba o swój wizerunek sceniczny oraz estetykę zespołu;
- 4) potrafi dokonać krytycznej oceny wykonanego utworu;
- 5) wykorzystuje do prezentacji muzycznej technologie informacyjną i komunikacyjną w zakresie wskazanym przez nauczyciela.

OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA

WSPÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) szanuje dziedzictwo kulturowe własnego narodu i innych narodów;
- 2) przestrzega zasad kultury i etyki, prawa autorskiego oraz innych aktów prawnych związanych z ochroną dóbr kultury;
- 3) zna historię dziedziny artystycznej, w obszarze której działa;
- 4) posiada wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w dziedzinie artystycznej, którą reprezentuje;
- 5) zna związki między swoją dziedziną a innymi dziedzinami sztuki;
- 6) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym;
- 7) prezentuje swoje dokonania;
- 8) kreatywnie realizuje zadania, wykazując się wrażliwością artystyczną;
- 9) potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań;
- 10) realizuje indywidualnie i zespołowo zadania i projekty artystyczne w zakresie wyuczonej specjalności;
- 11) pracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań, biorąc współodpowiedzialność za efekt końcowy wspólnej pracy;
- 12) nawiązuje kontakty i współpracuje z muzykami zespołu;
- 13) buduje relacje oparte na zaufaniu;
- 14) prezentuje aktywną postawę w działaniu;
- 15) potrafi organizować swoją pracę;
- 16) dba o bezpieczne i higieniczne warunki swojej pracy oraz o kondycję fizyczną i zdrowie;
- 17) konsekwentnie dąży do celu;
- 18) przewiduje skutki podejmowanych działań;
- 19) stosuje sposoby radzenia sobie ze stresem, w szczególności z tremą;
- 20) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
- 21) wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury, dokonuje ich wyboru i oceny;

- 22) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w realizacji zadań artystycznych do pogłębienia wiedzy i doskonalenia umiejętności;
- 23) jest przygotowany do kontynuowania nauki;
- 24) pracuje nad własnym rozwojem artystycznym i zawodowym;
- 25) potrafi świadomie określić swoje możliwości.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE WSPÓLNE DLA WSZYSTKICH SPECJALNOŚCI

FORMY MUZYCZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Operowanie pojęciami i terminami muzycznymi niezbędnymi do analizy dzieła muzycznego

Uczeń posługuje się pojęciami i terminami muzycznymi z zakresu wiedzy o formie muzycznej umożliwiającymi poznanie różnych sposobów kształtowania i konstruowania utworu muzycznego.

2. Umiejętność analizy dzieła muzycznego

Uczeń wykorzystuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy dzieła muzycznego.

3. Tworzenie wypowiedzi o dziele muzycznym w oparciu o zdobytą wiedzę i umiejętności

Uczeń prezentuje wnioski z analizy dzieła muzycznego, przedstawia i uzasadnia własne stanowisko.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Operowanie pojęciami i terminami muzycznymi niezbędnymi do analizy dzieła muzycznego

Uczeń:

1) posługuje się terminami i pojęciami określającymi:

- a) elementy dzieła muzycznego (melodyka, harmonika, rytmika, dynamika, agogika, artykulacja, kolorystyka),
- b) rodzaje faktury muzycznej (instrumentalna, wokalna, monofoniczna, polifoniczna, homofoniczna),
- c) elementarne współczynniki formy (motyw, fraza, zdanie, okres muzyczny),
- d) zasady kształtowania dzieła muzycznego (szeregowanie, okresowość, ewolucyjność);

2) rozpoznaje elementarne współczynniki formy muzycznej oraz ich współdziałanie w tworzeniu struktur formalnych, faktury, energetyki i wyrazowości dzieła muzycznego;

3) rozpoznaje formy i gatunki stanowiące materiał analityczny:

a) formy dwu-, trzy- i wieloczęściowe:

- forma reprzyzowa,
- formy figuracyjne,
- tańce stylizowane,
- pieśń,
- rondo,

b) formy tematyczne:

- fuga,
- forma wariacyjna,
- forma sonatowa,

c) formy cykliczne instrumentalne:

- cykl suitowy,
- cykl sonatowy.

2. Umiejętność analizy dzieła muzycznego

Uczeń:

- 1) analizuje i opisuje elementarne współczynniki formy współdziałające w tworzeniu złożonych struktur formalnych oraz wyciąga z nich wnioski;
- 2) analizuje i opisuje zjawiska w zakresie energetyki i wyrazowości dzieła muzycznego oraz wyciąga z nich wnioski;
- 3) rozpoznaje techniki kompozytorskie:
 - a) imitacyjną (ściśłą i swobodną),
 - b) wariacyjną,
 - c) przetworzeniową,
 - d) dodekafoniczną,
 - e) serialną,
 - f) aleatoryczną;
- 4) porównuje zjawiska związane z procesami ewolucyjnymi określonej formy lub gatunku muzycznego;
- 5) dostrzega cechy stylistyczne w odniesieniu do twórczości danego kompozytora oraz porównuje środki techniki kompozytorskiej różnych twórców.

3. Tworzenie wypowiedzi o dziele muzycznym w oparciu o zdobytą wiedzę i umiejętności

Uczeń rozpoznaje i porównuje przez analizę słuchową, wzrokową, wzrokowo-słuchową formy i gatunki muzyczne z różnych epok i różnych twórców.

HARMONIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu harmonii

Uczeń:

- 1) poznaje budowę i sposób łączenia akordów w ramach systemu tonalnego dur-moll;
- 2) poznaje zasady rozwiązywania składników dysonansowych w akordzie;
- 3) kształci umiejętność rozumienia podstawowych pojęć harmoniczych.

2. Rozpoznawanie w utworach muzycznych przebiegów harmoniczych

Uczeń rozpoznaje akordy oraz określa ich funkcje.

3. Praktyczna realizacja konstrukcji harmoniczych

Uczeń realizuje na instrumencie, w śpiewie zespołowym i w formie pisemnej konstrukcje harmoniczne.

4. Kreatywne wykorzystywanie poznanej wiedzy

Uczeń tworzy przebiegi harmoniczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu harmonii

Uczeń:

- 1) zna cechy harmoniki funkcyjnej;
- 2) zna podstawowe pojęcia z zakresu harmonii funkcyjnej, posługuje się nimi i wykorzystuje je do opisu zjawisk harmoniczych;
- 3) zna zasady budowy, określania i łączenia trójdźwięków, czterodźwięków i pięciodźwięków jako akordów głównych, pobocznych i wtrąconych, w układzie czterogłosowym, w różnych odmianach skali majorowej i minorowej;
- 4) zna następujące rodzaje kadencji: doskonałą, plagalną, neapolitańską, zawieszoną, zwodniczą i rozszerzoną;
- 5) zna zasady budowy, łączenia i rozwiązywania różnych form dominanty dysonansowej (dominanta z podwójnym opóźnieniem, septymowa, septymowa bez prymy, nonowa, nonowa bez prymy, dominanta alterowana, dominanta chopinowska);
- 6) zna zasady logiki funkcyjnej, harmonizowania melodii i realizacji basu cyfrowanego (w odniesieniu do epoki baroku);

- 7) zna różne rodzaje dźwięków obcych: osiągnięte razem z akordem (opóźnienia) i w czasie trwania akordu: przejściowe, pomocnicze, wyprzedzające, oderwane i zamienne;
- 8) zna zjawisko alteracji i akord tristanowski;
- 9) zna zasady wychylenia modulacyjnego oraz modulacji diatonicznej, chromatycznej i enharmonicznej;
- 10) zna pojęcia dotyczące przewycięzania systemu dur-moll: bitonalność, politonalność, poliharmonika, centralizacja tonalna;
- 11) zna charakterystyczne cechy harmoniki XX wieku wynikające z zastosowanego materiału dźwiękowego (skale całotonowe, dwunastodźwiękowe, pentatoniczne, wąskozakresowe, modalne, modi messiaenowskie) oraz wykorzystanych akordów (tercjowe, kwartowe, sekundowe) i brzmienia (harmonika sonorystyczna);
- 12) zna zasady analizy harmonicznej.

2. Rozpoznawanie w utworach muzycznych przebiegów harmonicznych

Uczeń:

- 1) na podstawie zapisu nutowego, dokonując analizy słuchowej, rozpoznaje poznane akordy i wynikające z nich relacje funkcyjne, kadencje, wychylenia modulacyjne, modulacje, progresje;
- 2) rozróżnia w zapisie nutowym składniki akordu (w tym dysonujące), dźwięki obce i alterowane;
- 3) potrafi odczytać treść harmoniczną podaną w postaci basu cyfrowanego (w odniesieniu do epoki baroku);
- 4) określa poznane zagadnienia harmoniczne w utworach utrzymanych w harmonice dur-moll;
- 5) potrafi wskazać w utworach XX wieku charakterystyczne cechy harmoniki oraz zastosowane środki harmoniczne (skala, seria, akordy, współbrzmienia, centra tonalne).

3. Praktyczna realizacja konstrukcji harmonicznych

Uczeń:

- 1) realizuje na fortepianie różne rodzaje kadencji (doskonałą, plagalną, neapolitańską, zawieszoną, zwodniczą i rozszerzoną);
- 2) realizuje pisemnie i na fortepianie konstrukcje harmoniczne z użyciem poznanych akordów, według podanego sopranu, basu lub funkcji, oraz nazw literowych akordów i stopni, odtwarza zapisane konstrukcje na fortepianie, w opracowaniu instrumentalnym lub wokalnym;

- 3) realizuje pisemnie i na fortepianie różne rodzaje modulacji w formie krótkich przebiegów, zawierających wszystkie elementy procesu modulacyjnego;
- 4) wykorzystuje w swoich ćwiczeniach poznane środki harmoniki XX wieku, zwracając uwagę na odpowiedni dla danej konwencji stylistycznej lub techniki kompozytorskiej dobór dźwięków, współbrzmień, akordów i skal.

4. Kreatywne wykorzystywanie poznanej wiedzy

Uczeń:

- 1) tworzy, w oparciu o poznaną wiedzę i zasady dotyczące języka harmonicznego, własne konstrukcje różnorodne pod względem faktury, formy, obsady wykonawczej i stylistyki;
- 2) potrafi zaprezentować własną konstrukcję (na fortepianie, w opracowaniu instrumentalnym lub wokalnym).

HARMONIA JAZZOWA Z PODSTAWAMI IMPROWIZACJI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie wiedzy teoretycznej niezbędnej do wykonywania muzyki jazzowej

Uczeń posługuje się zasobem pojęć i terminów muzycznych umożliwiających rozumienie i tworzenie muzyki jazzowej.

2. Kształcenie umiejętności analizy utworów jazzowych

Uczeń rozpoznaje budowę formalną i harmonikę utworów jazzowych.

3. Zdobywanie wiedzy na temat współczesnych nurtów harmonii jazzowej

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy dzieł muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności posługiwania się specyficznym dla jazzu zapisem nutowym

Uczeń biegle czyta zapis nutowy charakterystyczny dla jazzu.

5. Kształcenie umiejętności podstaw reharmonizacji

Uczeń dostosowuje istniejącą harmonię do potrzeb aktualnej sytuacji muzycznej zgodnie z teoretyczną wiedzą i swoją wrażliwością estetyczną.

6. Poznanie zasad improwizacji jazzowej

Uczeń poznaje teoretyczne i praktyczne zasady improwizacji.

7. Kształcenie umiejętności posługiwania się technikami improwizacji jazzowej

Uczeń poznaje sposoby wykorzystania zasad improwizacji w zakresie śpiewu i instrumentalistyki.

8. Zdobywanie wiedzy w zakresie stylów improwizacji jazzowej

Uczeń poznaje style improwizacji muzyki jazzowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie wiedzy teoretycznej niezbędnej do wykonywania muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historyczną ewolucję harmonii z cechami charakterystycznymi dla poszczególnych okresów;
- 2) zna i stosuje skale, kadencje, struktury harmoniczne, rodzaje akordów charakterystycznych dla jazzu;
- 3) zna i potrafi zastosować w praktyce symbole akordowe stosowane w muzyce jazzowej (np. standardowe, europejskie, Roman numerals) i różnice w porównaniu z nomenklaturą klasyczną.

2. Kształcenie umiejętności analizy utworów jazzowych

Uczeń:

- 1) zna typowe dla jazzu struktury harmoniczne (blues, rhythm changes i ich odmiany);
- 2) zna podstawy logicznego ruchu basu i jego rolę w analizie;
- 3) zna metody analizy harmonicznej i jej składowe elementy;
- 4) zna harmonikę funkcyjną (podział akordów pod względem pełnionej roli w progresji).

3. Zdobywanie wiedzy na temat współczesnych nurtów harmonii jazzowej

Uczeń:

- 1) zna oraz potrafi rozpoznać i zinterpretować harmonikę nefunkcyjną;
- 2) zna i rozpoznaje współczesną harmonikę modalną i jej cechy charakterystyczne;
- 3) zna i rozpoznaje charakterystyczne dla muzyki jazzowej cechy wykonawcze i improwizacyjne.

4. Kształcenie umiejętności posługiwania się specyficznym dla jazzu zapisem nutowym

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na zagranie utworu;
- 2) potrafi grać i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznnych bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) obsługuje programy komputerowe, w tym wskazane edytory nut.

5. Kształcenie umiejętności podstaw reharmonizacji

Uczeń:

- 1) stosuje różne typy voicingu jazzowego (np.: tercjowy, kwartowy, rootless);
- 2) stosuje reharmonizację diatoniczną;
- 3) stosuje reharmonizację za pomocą zmiany trybu akordów;

- 4) stosuje reharmonizację za pomocą substytutu trzytonowego;
- 5) stosuje reharmonizację za pomocą akordów blokowych i drop 2;
- 6) reharmonizuje akordy diatoniczne z wykorzystaniem tzw. modal interchange.

6. Poznanie zasad improwizacji jazzowej

Uczeń:

- 1) odczytuje zapis nutowy i określa wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 2) improwizuje, stosując poznane zasady harmonii jazzowej oraz techniki improwizacji, takie jak skale czy charakterystyczna rytmika;
- 3) rozpoznaje i definiuje formy oraz style muzyki jazzowej;
- 4) zna i wymienia reprezentatywne dla historii jazzu improwizacje oraz ich autorów;
- 5) improwizuje na podstawie standardów muzyki jazzowej oraz wybranej literatury muzycznej.

7. Kształcenie umiejętności posługiwania się technikami improwizacji jazzowej

Uczeń:

- 1) korzysta ze zdobytej wiedzy w rozwijaniu własnych umiejętności improwizacyjnych;
- 2) zna historię powstania i rozwoju improwizacji jazzowej;
- 3) improwizuje w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, takie jak: melodyka, artykulacja, dynamika, frazowanie oraz podziały rytmiczne;
- 4) potrafi improwizować a vista na podstawie funkcji harmoniczných oraz budowy formalnej utworu – w przypadku instrumentów perkusyjnych.

8. Zdobywanie wiedzy w zakresie stylów improwizacji jazzowej

Uczeń:

- 1) określa styl improwizacji jazzowej na podstawie analizy słuchowych transkrypcji solowych;
- 2) zapisuje ze słuchu partię solową;
- 3) przygotowuje i prezentuje fragmenty improwizacji w różnorodnych stylach jazzowych, solo oraz we współpracy z zespołem.

HISTORIA MUZYKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu historii muzyki bazującej na niezbywalnych pojęciach i terminach muzycznych, które są niezbędne do opisu, analizy i interpretacji zjawisk

muzycznych obejmujących działania twórcze w ciągłości historycznej od starożytnej Grecji po czasy współczesne

Uczeń posługuje się pojęciami i terminami muzycznymi oraz faktami w celu rozumienia muzyki w jej ciągłości historycznej.

2. Umiejętność chronologicznego porządkowania epok w aspekcie szkół kompozytorskich, ośrodków artystycznych, stylów i postaci konstytuujących dzieje muzyki

Uczeń wykazuje się znajomością chronologii dziejów muzyki.

3. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

4. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach historii muzyki

Uczeń tworzy wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

5. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu historii muzyki bazującej na niezbywalnych pojęciach i terminach muzycznych, które są niezbędne do opisu, analizy i interpretacji zjawisk muzycznych obejmujących działania twórcze w ciągłości historycznej od starożytnej Grecji po czasy współczesne

Uczeń:

1) poprawnie posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi określającymi:

- a) język dźwiękowy: skale, melodyka, metroritmika, harmonika, kolorystyka, artykulacja, agogika, dynamika i ich najczęściej spotykane włoskie określenia,
- b) rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);

2) rozróżnia rodzaje notacji muzycznej oraz potrafi rozwinąć stosowane w partyturze skróty nazw instrumentów orkiestry;

3) określa i charakteryzuje:

- a) współczynniki dzieła muzycznego,
- b) podstawowe zasady kształtowania formy muzycznej,
- c) techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych;

- 4) określa funkcje muzyki różnie rozumiane w poszczególnych epokach;
- 5) rozróżnia i charakteryzuje gatunki i formy muzyczne typowe dla poszczególnych epok;
- 6) charakteryzuje praktykę wykonawczą: instrumenty, głosy ludzkie, rodzaje zespołów muzycznych, sposoby ich stosowania w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

2. Umiejętność chronologicznego porządkowania epok w aspekcie szkół kompozytorskich, ośrodków artystycznych, stylów i postaci konstytuujących dzieje muzyki

Uczeń:

- 1) wykazuje znajomość chronologii epok w dziejach muzyki:
 - a) ośrodki kulturowe starożytności, ze szczególnym uwzględnieniem Grecji i Rzymu,
 - b) średniowiecze,
 - c) renesans,
 - d) barok,
 - e) klasycyzm,
 - f) romantyzm,
 - g) wiek XX i XXI;
- 2) charakteryzuje twórczość:
 - a) kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku, szkoły lub ugrupowania artystycznego,
 - b) wybranych kompozytorów w powiązaniu z biografią (G. de Machaut, J. des Prez, G. P. Palestrina, J. S. Bach, G. F. Haendel, J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven, F. Chopin, R. Wagner, G. Verdi, M. Karłowicz, K. Szymanowski, B. Bartok, I. Strawiński, O. Messiaen, W. Lutosławski);
- 3) rozpoznaje i opisuje cechy stylu muzycznego:
 - a) historycznego,
 - b) lokalnego, narodowego,
 - c) indywidualnego,
 - d) reprezentatywnych szkół kompozytorskich od średniowiecza do XXI wieku,
 - e) głównych nurtów lub kierunków stylistycznych w muzyce XX i XXI wieku;
- 4) porządkuje chronologicznie:
 - a) epoki w aspekcie historycznych i kulturowych determinantów cezur periodyzacyjnej natury,
 - b) szkoły kompozytorskie,

- c) sylwetki kompozytorów i teoretyków reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku,
- d) gatunki i formy muzyczne,
- e) techniki kompozytorskie,
- f) instrumenty i obsady wykonawcze.

3. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej utworów muzycznych:

- 1) rozpoznaje i opisuje podstawowe techniki kompozytorskie;
- 2) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, wskazując przynależność utworu do danego stylu (od średniowiecza do XXI wieku);
- 3) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (np. tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości);
- 4) rozpoznaje i opisuje cechy gatunków i form muzycznych typowych dla poszczególnych epok;
- 5) rozpoznaje rodzaj zapisu muzycznego.

4. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach historii muzyki

Uczeń:

- 1) wybiera i porządkuje informacje istotne dla problemu i kontekstu historycznego;
- 2) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu historii muzyki.

5. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę z zakresu historii muzyki w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji;
- 2) prezentuje własny pogląd na twórczość muzyczną poznaną podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego.

HISTORIA JAZZU Z LITERATURĄ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy muzycznej niezbędnej do opisu i analizy zjawisk muzycznych

Uczeń posługuje się zasobem faktów, pojęć i terminów muzycznych, umożliwiającym rozumienie muzyki całego obszaru historycznego muzyki XX wieku, oraz poznaje niezbędną dla muzyka jazzowego literaturę muzyczną.

2. Kształcenie umiejętności wypowiedzi o muzyce jazzowej

Uczeń tworzy i prezentuje wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i dziejach na podstawie znajomości literatury muzycznej.

3. Zdobywanie wiedzy w zakresie opisu, analizy i interpretacji dzieła muzycznego

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

4. Poznawanie historii muzyki i literatury jazzowej

Uczeń samodoskonali się w zakresie historii muzyki jazzowej, gromadzi nagrania, wyszukuje i selekcjonuje informacje o muzyce i jej dziejach oraz dokonuje ich oceny, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną.

5. Przygotowanie ucznia do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego w środowisku szkolnym i w wydarzeniach pozaszkolnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy muzycznej niezbędnej do opisu i analizy zjawisk muzycznych

Uczeń:

- 1) posługuje się faktami, pojęciami i terminami muzycznymi, zna literaturę muzyczną;
- 2) posługuje się następującymi terminami i pojęciami muzycznymi związanymi z elementami muzyki: rodzaje melodyki, rytmiki, harmoniki, artykulacji, dynamiki i ich spotykane angielskie określenia;
- 3) rozróżnia rodzaje notacji muzycznej, stosowane skróty nazw akordów, zapisu melodii i rytmu;
- 4) określa i charakteryzuje techniki improwizacyjne i kompozytorskie różnych stylów;
- 5) potrafi rozróżnić funkcje muzyki (np. artystyczna, sakralna, taneczna, rozrywkowa);
- 6) rozróżnia i określa instrumentarium oraz obsady wykonawcze typowe dla poszczególnych stylów muzyki;
- 7) charakteryzuje twórczość:
 - a) kompozytorów reprezentatywnych dla stylu, kierunku lub ugrupowania artystycznego,
 - b) wybranych wirtuozów jazzowych, dostrzegając związki ich twórczości z biografią;

- 8) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych XX wieku – od bluesa do jazzu współczesnego oraz muzykę jazzową w Polsce II poł. XX wieku;
- 9) porządkuje chronologicznie style, postaci kompozytorów reprezentatywnych dla stylu, techniki improwizacji i kompozycji, instrumentację i obsady wykonawcze.

2. Kształcenie umiejętności wypowiedzania się o muzyce jazzowej

Uczeń:

- 1) zna ramy czasowe okresów i stylów w muzyce jazzowej oraz ich historyczne i kulturowe uwarunkowania;
- 2) opisuje dzieje muzyki na podstawie znajomości dzieł muzycznych i twórców reprezentatywnych dla stylu, szkoły kompozytorskiej i szkoły aranżacji;
- 3) opisuje cechy stylów muzycznych i indywidualnych stylów improwizacyjnych.

3. Zdobywanie wiedzy w zakresie opisu, analizy i interpretacji dzieła muzycznego

Uczeń:

- 1) samodzielnie rozwiązuje zadania interpretacyjne, ocenia zjawiska występujące w muzyce jazzowej w oparciu o zapis nutowy, nagrania muzyczne, źródła tekstowe, encyklopedie, literaturę przedmiotu i medialne źródła informacji;
- 2) wykorzystuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej utworów muzycznych;
- 3) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, podstawowe techniki improwizacyjne i kompozytorskie;
- 4) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (tonalność, melodykę, harmonikę, improwizację, obsadę wykonawczą).

4. Poznawanie historii muzyki i literatury jazzowej

Uczeń:

- 1) zna podstawowy repertuar standardów jazzowych;
- 2) posiada zbiory fonograficzne, nutowe i teksty o muzyce;
- 3) zna twórczość, biografie wykonawców i kompozytorów reprezentatywnych dla stylu jazzowego;
- 4) wybiera i porządkuje informacje istotne dla problemu i kontekstu historycznego;
- 5) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu historii muzyki.

5. Przygotowanie ucznia do aktywnego udziału w różnych formach życia muzycznego

Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę z zakresu historii muzyki w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji literatury, np. standardów jazzowych;
- 2) prezentuje własne poglądy na temat muzycznej twórczości, uczestnicząc w różnych formach życia muzycznego, jak koncerty, popisy i inne wydarzenia artystyczne.

KSZTAŁCENIE SŁUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń kształci słuch wysokościowy, harmoniczny i barwowy, poczucie rytmu, pamięć muzyczną oraz rozwija kreatywność i wyobraźnię muzyczną.

2. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki

Uczeń:

- 1) rozwija i doskonali percepcję umożliwiającą mu słuchową analizę zjawisk muzycznych;
- 2) utrwała wiedzę, przez działania praktyczne, z zakresu języka muzycznego różnych epok i stylów;
- 3) doskonali zdolność słuchania ukierunkowanego, koncentracji i podzielności uwagi.

3. Doskonalenie umiejętności czytania nut

Uczeń utrwała i rozwija umiejętność odtwarzania zapisu nutowego.

4. Doskonalenie umiejętności stosowania notacji muzycznej

Uczeń utrwała i rozwija umiejętność posługiwania się zasadami notacji muzycznej w działaniach praktycznych.

5. Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie

Uczeń doskonali różne formy działań zespołowych w zakresie odtwarzania, interpretowania i tworzenia muzyki.

6. Przygotowanie ucznia do samodzielnej pracy nad rozwojem indywidualnych predyspozycji

Uczeń poznaje metody pracy z wykorzystaniem m.in. wydawnictw nutowych, książkowych i fonograficznych, technik informacyjnych i programów komputerowych oraz uczestniczy w życiu muzycznym.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

- 1) rozpoznaje oraz odtwarza (w zapisie, głosem i na instrumencie) ze słuchu i z wyobraźni struktury interwałowe i akordowe oraz skale i gamy;

- 2) identyfikuje słuchowo wskazane zjawisko w przykładzie muzycznym;
- 3) zapamiętuje i odtwarza (w zapisie, głosem i na instrumencie) przykład muzyczny po prezentacji słuchowej lub wzrokowej;
- 4) określa funkcje i literowe nazwy akordów w wysłuchanym przykładzie muzycznym;
- 5) rozpoznaje i określa brzmienie różnych instrumentów i głosów wokalnych;
- 6) improwizuje i tworzy przebiegi muzyczne do podanego schematu rytmicznego, materiału dźwiękowego, funkcji harmoniczných i tekstu słownego;
- 7) uzupełnia z wyobraźni brakujące elementy przebiegu muzycznego.

2. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki

Uczeń przez analizę słuchową, wzrokową i wzrokowo-słuchową potrafi rozpoznać i nazwać w przykładzie muzycznym:

- 1) interwały i akordy;
- 2) typ tonalności (tryb tonacji, rodzaj skali);
- 3) ambitus;
- 4) zjawiska metrytmiczne, agogiczne i dynamiczne;
- 5) następstwa harmoniczných i rodzaje kadencji;
- 6) środki artykulacyjne i kolorystyczne;
- 7) obsadę wykonawczą;
- 8) fakturę;
- 9) zasadę kształtowania formy;
- 10) styl historyczny i indywidualny.

3. Doskonalenie umiejętności czytania nut

Uczeń:

- 1) odtwarza (głosem, na instrumencie i innymi sposobami) a vista i po uprzednim przygotowaniu jedno- i wielogłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 2) dba o precyzję intonacyjną i rytmiczną wykonywanego przebiegu muzycznego;
- 3) transponuje przebiegi muzyczne i odczytuje partie instrumentów transponujących.

4. Doskonalenie umiejętności stosowania notacji muzycznej

Uczeń:

- 1) posługuje się zapisem nutowym zgodnie z prawidłami ortografii muzycznej (w kluczu wiolinowym, basowym, altowym i tenorowym);

- 2) posługuje się literowymi nazwami dźwięków, solmizacją, symbolami interwałów, akordów i funkcji harmoniczych;
- 3) orientuje się w zapisie nutowym i potrafi w nim odnajdywać wskazane i usłyszane zjawiska muzyczne;
- 4) zapisuje jedno- i dwugłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 5) koryguje błędy i uzupełnia brakujące fragmenty w zapisie nutowym.

5. Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie

Uczeń:

- 1) współwykonuje i współtworzy wielowarstwowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 2) organizuje pracę zespołu wykonawczego;
- 3) potrafi konstruktywnie i obiektywnie ocenić interpretację własną i współwykonawców;
- 4) formułuje, podczas dyskusji, kryteria estetyczne i wartościujące w odbiorze muzyki.

6. Przygotowanie ucznia do samodzielnej pracy nad rozwojem indywidualnych predyspozycji

Uczeń:

- 1) wyszukuje i świadomie dobiera ćwiczenia rozwijające predyspozycje słuchowe i wspomagające jego rozwój muzyczny;
- 2) korzysta z literatury specjalistycznej, dostępnych technik informacyjnych, poznaje metody pracy z wykorzystaniem m.in. wydawnictw nutowych, książkowych i fonograficznych, technik informacyjnych i programów komputerowych oraz uczestniczy w życiu muzycznym;
- 3) korzysta z programów komputerowych służących doskonaleniu kompetencji słuchowych lub wymagających ich wykorzystania;
- 4) poznaje literaturę muzyczną przez uczestnictwo w życiu koncertowym i słuchanie nagrań.

SPECJALNOŚĆ INSTRUMENTALISTYKA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) posługuje się techniką gry pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów w muzyce solowej, kameralnej i orkiestrowej;
- 2) właściwie interpretuje dzieło muzyczne pod kierunkiem pedagoga;
- 3) czyta nuty a vista w stopniu wystarczającym do odczytania i wykonania utworu;

- 4) samodzielnie opracowuje utwory o małym stopniu trudności;
- 5) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 6) samodzielnie wyszukuje informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, dokonuje ich wyboru i oceny, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 7) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
- 8) posiada niezbędne kompetencje do występów publicznych;
- 9) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny w grze solowej i zespołowej;
- 10) przygotowuje fragmenty partii orkiestrowych lub partii akompaniamentu;
- 11) gra na fortepianie w zakresie elementarnym;
- 12) aktywnie uczestniczy w kulturze, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

CHÓR

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Muzykowanie zespołowe

Uczeń kształci umiejętności pracy w zespole, odpowiedzialność za siebie i grupę oraz świadomie współtworzy dzieło.

2. Technika wokalna indywidualna i zespołowa

Uczeń świadomie posługuje się oddechem i aparatem głosowym.

3. Poznawanie i wykonywanie utworów z literatury chóralnej

Uczeń zna literaturę realizowaną w trakcie zajęć chóralnych.

4. Prezentacja muzyki chóralnej

Uczeń bierze czynny udział w audycjach, koncertach, konkursach i festiwalach.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Muzykowanie zespołowe

Uczeń:

- 1) posiada umiejętność współpracy w grupie;
- 2) zachowuje prawidłową postawę w śpiewie umożliwiającą operowanie ciałem w sposób najbardziej efektywny;
- 3) świadomie współtworzy dzieło (interpretacja i ogólny wyraz artystyczny).

2. Technika wokalna indywidualna i zespołowa

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę niezbędną do rozwoju techniki wokalne;

- 2) świadomie posługuje się techniką wokalną pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów – w partiach chóralnych dzieł a cappella oraz dzieł wokально-instrumentalnych;
- 3) dąży do realizacji rozwoju artystycznego przez wzbogacanie swojej wiedzy i doskonalenie umiejętności wokalnych.

3. Poznawanie i wykonywanie utworów z literatury chóralnej

Uczeń:

- 1) posiada odpowiednią wiedzę na temat literatury chóralnej różnych epok, stylów i gatunków muzycznych oraz związanych z nimi tradycji wykonawczych;
- 2) zna sylwetki kompozytorów wykonywanych utworów chóralnych i wokально-instrumentalnych;
- 3) zna elementarne zasady współdziałania chóru z zespołem instrumentalnym;
- 4) posiada wiedzę na temat elementów dzieła muzycznego i ich struktury formalnej, niezbędną do poprawnej realizacji utworów wokalnych oraz dzieł wokально-instrumentalnych;
- 5) samodzielnie (z pomocą dyrygenta) wyszukuje informacje z zakresu literatury chóralnej oraz dokonuje ich wyboru i oceny, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną.

4. Prezentacja muzyki chóralnej

Uczeń:

- 1) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) posiada umiejętność samodzielnego, właściwego odczytania zapisu nutowego oraz zawartych w utworze treści;
- 3) dba o estetykę zachowania się na scenie oraz w sposób świadomy kontroluje swoje emocje podczas prezentacji;
- 4) dba o dyscyplinę wykonawczą;
- 5) potrafi przekazać słuchaczowi emocje zawarte w kompozycji;
- 6) aktywnie uczestniczy w różnych formach działalności na rzecz rozwoju kultury, w szczególności życia muzycznego.

FORTEPIAN OBOWIĄZKOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat budowy i historii instrumentu

Uczeń poznaje budowę, możliwości brzmieniowe instrumentu oraz jego historię.

2. Kształcenie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zdobywa umiejętność gry na instrumencie na średnim poziomie zaawansowania, prawidłowo posługując się aparatem gry;
- 2) kształtuje umiejętność realizacji notacji muzycznej z elementami analizy utworów.

3. Rozwój umiejętności technicznych i interpretacyjnych

Uczeń doskonali środki wykonawcze w zakresie podstawowych technik gry, rozwija sprawność w zakresie interpretacji.

4. Kształcenie umiejętności gry a vista

Uczeń zdobywa umiejętność prawidłowego grania a vista łatwych utworów muzycznych.

5. Kształcenie umiejętności w zakresie gry zespołowej

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując nabytą wiedzę i umiejętności muzyczne.

6. Kształtowanie samodzielności w pracy

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętność posługiwania się wiedzą w pracy nad utworem i świadomego uczenia się na pamięć;
- 2) podejmuje inicjatywy w organizowaniu przedsięwzięć muzycznych;
- 3) potrafi samodzielnie wykorzystywać technologię informacyjną i komunikacyjną w rozwoju wiedzy i umiejętności.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat budowy i historii instrumentu

Uczeń:

- 1) wymienia i określa poszczególne części fortepianu;
- 2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
- 3) zna zarys historii rozwoju instrumentu.

2. Kształcenie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry:
 - a) postawa przy instrumencie,
 - b) ułożenie rąk,

- c) pozycja dłoni i palców,
 - d) swoboda nadgarstka,
 - e) koordynacja i niezależność rąk;
- 2) zna podstawową notację muzyczną w kluczu wiolinowym i basowym:
- a) przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom,
 - b) prawidłowo odczytuje rytm, znaki chromatyczne, takie jak: krzyżyk, bemol, kasownik,
 - c) zna zapis graficzny artykulacji, dynamiki i pedalizacji,
 - d) rozumie oznaczenia agogiczne;
- 3) analizuje utwory pod względem budowy formalnej i przebiegu tonalnego.

3. Rozwój umiejętności technicznych i interpretacyjnych

Uczeń:

- 1) realizuje utwory, w których występują różne problemy techniczne:
- a) biegłość palcowa,
 - b) gra dwudźwięków i akordów,
 - c) pochody pasażowe;
- 2) stosuje zasady techniki gry z wykorzystaniem:
- a) artykulacji (portato, legato, staccato),
 - b) dynamiki,
 - c) agogiki,
 - d) stylistyki,
 - e) frazowania,
 - f) pedalizacji;
- 3) umiejętnie stosuje zasady kształtowania dźwięku;
- 4) wykonuje utwory w fakturze homofonicznej i polifonicznej;
- 5) potrafi właściwie rozplanować i realizować dynamikę utworu;
- 6) potrafi wykonać podstawowe ozdobniki;
- 7) interpretuje utwory zgodnie z ich stylem.

4. Kształcenie umiejętności gry a vista

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy utworu;
- 2) kojarzy zapis nutowy z jego brzmieniem;
- 3) gra a vista proste utwory w kluczu wiolinowym i basowym;

4) dba o poprawną realizację tekstu.

5. Kształcenie umiejętności w zakresie gry zespołowej

Uczeń:

- 1) potrafi wykonać utwory na cztery ręce lub proste akompaniamenty instrumentalne i wokalne;
- 2) współpracuje z pozostałymi muzykami, realizując spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika, frazowanie).

6. Kształtowanie samodzielności w pracy

Uczeń:

- 1) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 2) w samodzielnej pracy nad utworem wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach (w szczególności ogólnomuzycznych);
- 3) planuje i realizuje przedsięwzięcia muzyczne;
- 4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną (nagrania muzyczne, zasoby nutowe, opracowania teoretyczne i inne) do samodzielnego rozwoju.

IMPROWIZACJA ORGANOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy i środków technicznych niezbędnych w improwizacji

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe elementy konstrukcji dzieła muzycznego (rytm, melodia, harmonia, agogika, dynamika) i zasady ich łączenia;
- 2) poszukuje wzorców dla własnej improwizacji, analizując proste utwory z różnych epok pod kątem warsztatu kompozytorskiego (forma, środki harmoniczne i kontrapunkcyjne);
- 3) kształci umiejętności techniczne niezbędne do tworzenia własnej improwizacji.

2. Tworzenie improwizowanych konstrukcji muzycznych w fakturach homofonicznych i polifonicznych

Uczeń:

- 1) kształci umiejętności tworzenia akompaniamentu do podanej melodii;
- 2) poznaje zasady figuracji i ozdabiania melodii w przebiegu konstrukcji muzycznej i w kadencjach;
- 3) rozwija umiejętności improwizacyjnego tworzenia krótkiego preludium na zadany temat, a także bardziej rozbudowanej konstrukcji typu AB lub ABA;

- 4) poznaje zasady konstrukcji polifonicznej, analizując utwory utrzymane w tej fakturze;
- 5) zdobywa praktyczne umiejętności w zakresie improwizacji polifonicznej, dorabiając drugi głos do podanego cantus firmus (bicinium) oraz trzeci głos (trio), a także w zakresie posługiwania się imitacją w tworzonych przez siebie konstrukcjach.

3. Rozwijanie wyobraźni twórczej, oryginalności myślenia muzycznego i samodzielności wypowiedzi muzycznej

Uczeń:

- 1) poznaje utwory z XX i XXI wieku oparte na innych niż tonalne systemach dźwiękowych;
- 2) kształci umiejętność improwizowania w formie swobodnej (forma fantazji), oddającej nastrój lub ilustrującej wydarzenie;
- 3) poszukuje inspiracji w innych rodzajach sztuk (poezja, malarstwo);
- 4) zdobywa umiejętności posługiwania się dynamiką, agogiką i rejestracją jako środkami wyrazu muzycznego.

4. Zdobycie podstawowej wiedzy na temat zasad realizacji basso continuo

Uczeń:

- 1) poznaje zasady realizacji basso continuo;
- 2) potrafi poprawnie odczytywać zapis linii basu cyfrowanego i realizować go na instrumencie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy i środków technicznych niezbędnych w improwizacji

Uczeń:

- 1) potrafi samodzielnie skomponować melodię w oparciu o zasadę budowy okresowej oraz zróżnicowany, krótki schemat rytmiczny, potrafi zagrać kadencję w różnych jej odmianach i różnych tonacjach;
- 2) tworzy figuracje melodii, stosuje progresje, z uwzględnieniem modulacji do innej tonacji;
- 3) kształci umiejętności techniczne niezbędne w dłuższej improwizacji: przebiegi gamowe, akordowe, pasaże i struktury figuracyjne w różnych tonacjach;
- 4) tworzy zasoby schematów rytmicznych i melodycznych.

2. Tworzenie improwizowanych konstrukcji muzycznych w fakturach homofonicznych i polifonicznych

Uczeń:

- 1) tworzy akompaniament do podanej melodii;

- 2) potrafi dokonać figuracji melodii i zdobić ją w przebiegu konstrukcji muzycznej oraz w kadencjach;
- 3) improwizuje krótkie preludium na zadany temat w układzie trzy- lub czterogłosowym;
- 4) samodzielnie improwizuje dłuższy utwór w oparciu o prosty schemat dwu- lub trzyczęściowy (AB, ABA);
- 5) uwzględnia zasady kontrapunktu, improwizując bicinium i trio z podanym cantus firmus;
- 6) wykorzystuje elementy imitacji w tworzonych przez siebie improwizacjach.

3. Rozwijanie wyobraźni twórczej, oryginalności myślenia muzycznego i samodzielności wypowiedzi muzycznej

Uczeń:

- 1) potrafi stworzyć swobodną konstrukcję muzyczną typu fantazja oddającą nastrój lub ilustrującą wydarzenie;
- 2) improwizuje z wyobraźni, inspirując się innymi rodzajami sztuk (malarstwo, poezja);
- 3) posługuje się dynamiką, agogiką i rejestracją w celu osiągnięcia odpowiedniego charakteru i wyrazu swojej improwizacji.

4. Zdobywanie podstawowej wiedzy na temat zasad realizacji basso continuo

Uczeń poprawnie odczytuje zapis linii basu cyfrowanego i samodzielnie opracowuje fragmenty utworów z epoki baroku.

ORKIESTRA (SYMFONICZNA)

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze symfonicznej

Uczeń zdobywa następujące kompetencje: wiedzę, umiejętności techniczne i wyrazowe pozwalające na pracę w orkiestrze, w miarę możliwości w orkiestrze symfonicznej.

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej oraz rozwijanie zamiłowania do muzykowania zespołowego

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności wspólnego pokonywania problemów i realizacji zadań w grupie;
- 2) poznaje etos pracy zespołowej oraz partnerskiej współpracy.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze (symfonicznej)

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę z zakresu notacji muzycznej umożliwiającą mu prawidłowe odczytanie utworu;

- 2) dysponuje techniką gry na instrumencie niezbędną do opracowania i przygotowania partii orkiestrowej;
- 3) wykorzystuje wiedzę z zakresu stylów muzycznych, historii muzyki, harmonii i form muzycznych w przygotowaniu partii orkiestrowych;
- 4) samodzielnie przygotowuje powierzoną mu partię orkiestrową;
- 5) realizuje wskazówki dyrygenta i koncertmistrza dotyczące wykonania i interpretacji utworu;
- 6) koryguje elementy intonacji, dynamiki, agogiki i artykulacji w celu osiągnięcia spójnego brzmienia grupy instrumentów;
- 7) czyta nuty a vista w stopniu umożliwiającym szybkie zapoznanie się z tekstem utworu;
- 8) w podstawowym zakresie improwizuje oraz dokonuje transpozycji;
- 9) jest współodpowiedzialny za końcowy efekt pracy orkiestry;
- 10) świadomie współtworzy dzieło muzyczne;
- 11) współpracuje z dyrygentem, koncertmistrzem i pozostałymi muzykami orkiestry w wypracowaniu i realizacji zamysłu interpretacji dzieła;
- 12) podporządkowuje się w pracy przyjętym celom nadrzędnym;
- 13) potrafi porozumieć się z innymi muzykami;
- 14) odczytuje wskazówki i gesty dyrygenta;
- 15) zachowuje się na estradzie odpowiednio do okoliczności;
- 16) korzysta z technik komunikacji w opracowywaniu nowych zagadnień oraz rozwiązywaniu problemów;
- 17) posiada doświadczenie w zakresie metod organizacji pracy orkiestry (w tym symfonicznej).

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej oraz rozwijanie zamiłowania do muzykowania zespołowego

Uczeń:

- 1) bierze udział w prezentacjach publicznych;
- 2) jest zainteresowany poznawaniem repertuaru orkiestrowego;
- 3) pokonuje w grupie stres, treść i trudności związane z grą zespołową;
- 4) zdobywa doświadczenia i umiejętności przez współpracę z innymi muzykami;
- 5) tworzy i rozwija relacje osobiste w orkiestrze;
- 6) poznaje specyfikę gry na innych instrumentach.

ZESPÓŁ KAMERALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie do pracy w zespole kameralnym

Uczeń:

- 1) posiada praktyczną wiedzę z zakresu literatury kameralnej różnych epok;
- 2) dysponuje umiejętnością koordynacji elementów melodycznych, rytmicznych i instrumentalnych;
- 3) samodzielnie przygotowuje partię instrumentalną oraz orientuje się w fakturze utworu;
- 4) jest świadomy znaczenia poszczególnych partii w strukturze dzieła;
- 5) posiada podstawową wiedzę z zakresu budowy instrumentów współtworzących zespół;
- 6) świadomie analizuje i posługuje się zapisem partytury dzieła.

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń posiada umiejętność komunikacji społecznej oraz cechuje się odpowiedzialnością i empatią we współpracy.

3. Przygotowanie ucznia do publicznej prezentacji dzieła

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje utwory kameralne;
- 2) posiada umiejętności właściwego zachowania się na estradzie, wiedzę dotyczącą znaczenia tremy scenicznej i stresu podczas publicznej prezentacji oraz niezbędną wiedzę dotyczącą pozamuzycznych elementów wpływających na ogólne wrażenie artystyczne i odbiór występu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Przygotowanie do pracy w zespole kameralnym

Uczeń:

- 1) interpretuje utwory muzyki kameralnej różnych epok, wykorzystując posiadaną wiedzę;
- 2) dysponuje zróżnicowanym repertuarem kameralnym, z uwzględnieniem różnorodnych składów zespołów;
- 3) potrafi nastroić instrument do gry w zespole;
- 4) kontroluje i koryguje intonację podczas gry;
- 5) stosuje umiejętność słyszenia harmonicznego;
- 6) stosuje elementy wykonawcze (tempo, intonacja, artykulacja, dynamika, frazowanie, aplikatura, smyczkowanie, oddech, wibracja, w zależności od specyfiki zespołu) w sposób spójny z partiami pozostałych członków zespołu;

- 7) posiada elementarną wiedzę na temat specyfiki wydobycia dźwięku przez instrumenty współtworzące zespół;
- 8) posiada umiejętność tzw. synchronizacji wertykalnej (wspólne zacykanie i kończenie współbrzmienia);
- 9) aktywnie słucha, podczas gry, siebie i innych;
- 10) świadomie kontroluje proporcje brzmieniowe w zespole;
- 11) elastycznie reaguje na zmiany w przebiegu prezentacji dzieła;
- 12) orientuje się w fakturze utworu, wykorzystując wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych (harmonia, analiza dzieła muzycznego).

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń:

- 1) koordynuje działania własne i partnerów;
- 2) wykazuje odpowiedzialność za wspólny efekt pracy w zespole;
- 3) otwarcie formułuje, przekazuje i odbiera uwagi, dotyczące pracy i relacji w zespole;
- 4) świadomie współtworzy efekt synergii w zespole.

3. Przygotowanie ucznia do publicznej prezentacji dzieła

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje utwory kameralne różnych epok i w różnych formacjach kameralnych;
- 2) posiada wiedzę i umiejętności dotyczące zachowań estradowych, takich jak: wejście na scenę, ustawienie zespołu, ukłony, relacje interpersonalne, odpowiedni ubiór;
- 3) podczas występu wykazuje opanowanie estradowe i umiejętność koncentracji.

INSTRUMENTY GŁÓWNE

AKORDEON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) nabywa umiejętności:
 - a) swobodnego posługiwania się aparatem gry,
 - b) pełnego wykorzystywania sposobów kształtowania dźwięku na akordeonie,
 - c) gry a vista utworów o różnym stopniu trudności;
- 2) rozwija wirtuozowskie elementy techniki w oparciu o wszystkie manualy akordeonu – MD, MM, MB/A.

2. Wykorzystanie wiedzy ogólnomuzycznej do prawidłowej realizacji zadań w grze na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę ogólnomuzyczną;
- 2) poznaje nowe obszary literatury akordeonowej oryginalnej i transkrybowanej;
- 3) doskonali pod kontrolą nauczyciela umiejętności interpretowania wykonywanych utworów zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej;
- 4) kształci umiejętności odczytywania zapisu muzyki XX i XXI wieku.

3. Rozwijanie umiejętności w zakresie publicznych prezentacji

Uczeń poznaje zasady i sposoby:

- 1) osiągnięcia koncentracji niezbędnej do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu;
- 2) posługiwania się różnymi formami zapamiętywania utworów;
- 3) zachowania na scenie;
- 4) świadomego kontrolowania swych emocji i zachowań;
- 5) przygotowywania i poszerzania repertuaru oraz psychicznej gotowości do występów publicznych;
- 6) radzenia sobie w zmiennych warunkach towarzyszących aktywności estradowej.

4. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze, w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego jako solista i kameralista;
- 2) zdobywa doświadczenia jako przyszły odbiorca sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię akordeonu;
- 2) wykazuje orientację we współczesnym, zróżnicowanym instrumentarium akordeonowym;
- 3) potrafi zdefiniować budowę akordeonu: zna funkcje i układ poszczególnych manualów instrumentu i działanie systemu rejestrowego (skale, notacje, transpozycje);
- 4) zna podstawowe zasady konserwacji instrumentu;
- 5) zna podstawowe zasady transkrybowania na akordeon;
- 6) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;

- 7) posiada właściwe nawyki dotyczące techniki gry na akordeonie, dotyczące odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie, umożliwiające operowanie ciałem z uwzględnieniem fizjologii;
- 8) posiada umiejętność pełnego wykorzystywania sposobów kształtowania dźwięku na akordeonie;
- 9) zna i wykonuje reprezentatywny dla drugiego etapu edukacyjnego repertuar akordeonowy – oryginalny i transkrybowany;
- 10) gra a vista utwory o zróżnicowanym stopniu trudności w sposób gwarantujący ciągłość narracji;
- 11) wykonuje przygotowany program lub jego część z pamięci;
- 12) potrafi pod kierunkiem nauczyciela dokonywać transkrypcji utworów z literatury przeznaczonej na inne instrumenty;
- 13) poprawnie pod względem technicznym i artystycznym przygotowuje i wykonuje utwory zróżnicowane stylistycznie;
- 14) posiada szeroki, zróżnicowany pod względem stylistycznym repertuar zarówno w zakresie literatury oryginalnej, jak również transkrybowanej.

2. Wykorzystanie wiedzy ogólnomuzycznej do prawidłowej realizacji zadań w grze na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada ogólną wiedzę dotyczącą literatury muzycznej, elementów dzieła muzycznego, zasad kształtowania ekspresji muzycznej;
- 2) posiada ogólną wiedzę na temat stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych;
- 3) posiada wiedzę dotyczącą realizacji zapisów muzyki współczesnej na akordeonie;
- 4) zna literaturę akordeonową – oryginalną i transkrybowaną;
- 5) biegle czyta nuty w kluczu wiolinowym i basowym;
- 6) samodzielnie przygotowuje utwór o średnim stopniu trudności;
- 7) koreluje wiedzę teoretyczną z praktyczną nauką gry na instrumencie;
- 8) poprawnie i samodzielnie odczytuje zapis nutowy o różnym stopniu trudności;
- 9) posiada wiedzę i umiejętność odczytywania zapisu muzyki XX i XXI wieku;
- 10) w interpretacji utworów poszukuje odpowiednich środków wyrazu, zgodnie ze stylistycznymi kanonami wykonawczymi.

3. Rozwijanie umiejętności w zakresie publicznych prezentacji

Uczeń:

- 1) posiada ogólną wiedzę z zakresu różnych sposobów uczenia się utworów na pamięć, technik koncentracji i sposobów opanowywania tremy oraz potrafi ją zastosować w praktyce;
- 2) wykorzystuje efektywne techniki ćwiczenia umożliwiające stały rozwój;
- 3) przygotowuje utwory do wykonania estradowego;
- 4) stosuje zasady poprawnego zachowania na estradzie;
- 5) potrafi przystosować się do warunków towarzyszących aktywności estradowej (np. oczekiwanie publiczności, warunki akustyczne sal koncertowych);
- 6) uczestniczy w audycjach i koncertach szkolnych na rzecz środowiska, w przesłuchaniach i innych formach prezentacji artystycznej;
- 7) dokonuje krytycznej oceny swojego występu publicznego;
- 8) kontroluje swoje emocje i zachowania.

4. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze, w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę o życiu kulturalnym swojego środowiska dzięki wiedzy ogólnomuzycznej i wykorzystywaniu bieżących informacji pozyskiwanych ze źródeł multimedialnych;
- 2) czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego: w publicznych prezentacjach jako solista lub kameralista w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 3) organizuje pracę własną i zespołową w ramach realizacji wspólnych zadań i projektów;
- 4) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
- 5) potrafi formułować własne sądy i przemyślenia na tematy artystyczne;
- 6) integruje się i współpracuje z muzykami w zespole, tworząc relacje oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą;
- 7) wykazuje się kreatywnością i inicjatywą w realizacji zadań i projektów zespołowych;
- 8) posiada przygotowanie do pełnego uczestnictwa w kulturze (np. jako słuchacz koncertów, spektakli operowych i teatralnych, projektów multimedialnych).

ALTÓWKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;

- 2) doskonalili umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) pogłębia opanowane środki wyrazu i wzbogaca je o nowe umiejętności;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwijanie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię swojego instrumentu, rozwija wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń:

- 1) przez udział w koncertach doskonalili umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym wyrażaniu swojej wrażliwości artystycznej;
- 2) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) pracuje nad osiągnięciem koncentracji niezbędnej do pokonania tremy i prawidłowego przebiegu występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) potrafi precyzyjnie nastroić altówkę;
- 2) świadomie wykorzystuje technikę przygotowawczą lewej i prawej ręki;
- 3) posługuje się różnymi sposobami artykulacji, dostosowując je do wymagań epoki i stylu oraz wykorzystując umiejętność improwizacji;
- 4) wykazuje się biegłością gry w pozycjach;
- 5) posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
- 6) swobodnie wykonuje flażolety naturalne i sztuczne;
- 7) czyta nuty a vista w kluczu altowym i wiolinowym, prawidłowo realizując zapis nutowy;

- 8) samodzielnie rozwija technikę gry (postawa, aparat gry, czytanie nut, biegłość lewej ręki, technika smyczkowa);
- 9) stosuje środki wyrazu odpowiednie do stylu wykonywanego utworu (wibracja, dynamika, frazowanie, agogika, ekspresja);
- 10) kontroluje i koryguje intonację oraz jakość dźwięku;
- 11) samodzielnie organizuje pracę nad utworem, mając świadomość jego budowy i formy.

2. Rozwijanie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) zna podstawowe formy muzyczne i style oraz wykorzystuje je w realizacji utworów;
- 2) zna różnorodne interpretacje; umie je samodzielnie ocenić i określić mocne i słabe strony wykonania;
- 3) zna historię instrumentu i praktyki wykonawcze, potrafi rozpoznać różnice wynikające ze specyfiki epoki i stylu;
- 4) uzyskuje brzmienie altówki najbardziej charakterystyczne dla tego instrumentu, świadomie wykorzystując posiadaną wiedzę i umiejętności;
- 5) wykorzystuje technikę informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej;
- 6) wykorzystuje środki techniczne do rejestracji (audio i wideo) swoich występów i weryfikacji osiągnięć.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń:

- 1) w sposób interesujący przedstawia przygotowany program;
- 2) świadomie współpracuje z innymi muzykami;
- 3) zdobywa obycie estradowe, zwłaszcza umiejętność zachowania spokoju w momencie popełnienia błędu;
- 4) analizuje swoje występy i konstruktywnie wykorzystuje spostrzeżenia;
- 5) utrzymuje w gotowości wykonawczej wybrane utwory;
- 6) współtworzy dzieło muzyczne w sposób otwarty i kreatywny;
- 7) zapoznaje się z partią fortepianu w utworach z towarzyszeniem fortepianu;
- 8) potrafi wykorzystać walory brzmieniowe instrumentu podczas muzykowania zespołowego;
- 9) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego;
- 5) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

FAGOT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia muzyczne odpowiednio do wieku i predyspozycji;
- 2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
- 3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń utrwała i rozwija umiejętności gry na instrumencie.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

4. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

5. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) świadomie słucha muzyki i dokonuje właściwego wyboru odpowiedniego koncertu lub nagrania muzyki;
- 2) rozpoznaje brzmienie fagotu w wysłuchiwanym utworach;
- 3) znajduje w mediach i Internecie informacje dotyczące interesujących go nagrań i poszerzające jego wiedzę muzyczną;
- 4) porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów;
- 5) poszerza wiedzę na temat epok w muzyce i kompozytorów;
- 6) zna podstawową literaturę muzyczną przeznaczoną na fagot;
- 7) zna w stopniu podstawowym historię fagotu;
- 8) gra utwory o zróżnicowanym charakterze, wybrane przez pedagoga;
- 9) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodię, harmonię, rytm, agogikę, metrum, artykulację, dynamikę, tonację, gamę, pasaż i akord;
- 10) wykorzystuje poznaną wiedzę dotyczącą epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) wymienia i określa poszczególne części fagotu;
- 2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 3) zna zasady pielęgnacji instrumentu i stosuje je w praktyce;
- 4) zna budowę i higienę użytkowania stroika fagotowego;
- 5) zachowuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 6) sprawnie czyta nuty w kluczach: basowym, tenorowym i wiolinowym;
- 7) zna i skutecznie stosuje prawidłową aplikaturę w obrębie skali B₁-d²;
- 8) gra a vista utwory z nut o przeciętnej skali trudności, uwzględniając właściwą artykulację, dynamikę, frazowanie, intonację i metroritmikę;
- 9) posługuje się swobodnie aparatem oddechowym;
- 10) uwzględnia znaczenie narządów jamy ustnej oraz zmiennej plastyki warg, mięśni twarzy, pracy języka i otwartej krtani w celu wydobywania pięknego dźwięku i operowania różnymi rodzajami artykulacji;

- 11) zna zasady prawidłowego wykonywania następujących ćwiczeń przygotowawczych: ćwiczenia oddechowe, z zakresu emisji dźwięku, różnorodnej artykulacji i biegłości technicznej;
- 12) opracowuje samodzielnie utwory z zachowaniem wierności zapisowi muzycznemu, właściwego stylu epoki i indywidualnej interpretacji;
- 13) zna i stosuje nowe środki wyrazu artystycznego;
- 14) posługuje się elementami techniki gry z uwzględnieniem biegłości technicznej palców, niezbędnej do realizacji repertuaru;
- 15) zna zasady gry zespołowej, potrafi współpracować z zespołami o różnym składzie instrumentalnym;
- 16) samodzielnie pracuje z akompaniatorem;
- 17) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
- 18) zna i wykorzystuje różne sposoby zapamiętywania zapisu nutowego utworów;
- 19) zna podstawy innych notacji muzycznych, w tym wybranych zagadnień muzyki awangardowej.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie rozczytuje i opracowuje utwory przewidziane w programie nauczania;
- 2) wykorzystuje wiedzę teoretyczną w samodzielnej pracy nad przygotowaniem utworu;
- 3) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 4) posiada wiedzę teoretyczną na temat cech stylów i struktury form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami), co pozwala mu na prawidłową interpretację utworów;
- 5) samodzielnie organizuje próby zespołów instrumentalnych i potrafi wpływać na interpretację utworu muzycznego podczas pracy zespołowej.

4. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) zna i stosuje zasady zachowania się na estradzie: odpowiedni strój, ukłon, wejście i zejście z estrady, dostrojenie instrumentu;
- 2) potrafi się koncentrować przed występem i podczas koncertu;
- 3) potrafi współpracować na estradzie z innymi muzykami biorącymi udział w prezentacji;
- 4) realizuje zadania, współpracując z większym zespołem instrumentalnym, takim jak: orkiestra dęta, orkiestra kameralna lub orkiestra symfoniczna;

- 5) samodzielnie i właściwie dostraja fagot do innych współwykonawców utworu muzycznego;
- 6) wykonuje publicznie utwory z pamięci;
- 7) umiejętnie i swobodnie prezentuje się na scenie, potrafi właściwie ocenić warunki akustyczne sali i dostosować do nich sposób gry;
- 8) potrafi zróżnicować role w zespole – jako solista i kameralista;
- 9) potrafi samodzielnie zorganizować własny występ, np. w formie audycji, recitalu;
- 10) przestrzega przepisów prawa autorskiego, szczególnie w zakresie rejestracji występów dostępnymi metodami audiowizualnymi;
- 11) prawidłowo określa epokę i styl wykonywanych lub wysłuchiwanym utworów, obiektywnie ocenia i komentuje różnorodne interpretacje.

5. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

- 1) stale poszerza wiedzę na temat literatury swojego instrumentu, korzystając z nowoczesnych metod pozyskiwania informacji, w tym technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 2) gromadzi i analizuje informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 3) potrafi obsługiwać sprzęt elektroniczny i rejestrować swoją grę w celu dokonania krytycznej oceny prezentacji;
- 4) samodzielnie wyszukuje informacje, analizuje je i dokonuje ich oceny.

FLET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności gry na instrumencie.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w zespole;

3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologie informacyjną i komunikacyjną, które wspomagają proces kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu: flet, flet piccolo, flet altowy;
- 2) udoskonala znane techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
- 3) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
- 4) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
- 5) zna i stosuje nowe środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
- 6) świadomie posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 7) rozwija technikę palcową w stopniu umożliwiającym mu wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
- 8) czyta nuty a vista;
- 9) świadomie wykorzystuje różne sposoby zapamiętywania materiału nutowego;
- 10) wykonuje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) organizuje i realizuje systematyczne ćwiczenie poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- 2) w grze wykazuje się kreatywnością, muzykalnością i wrażliwością artystyczną;
- 3) rozumie przebieg frazy muzycznej;
- 4) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną w pracy nad samodzielnym przygotowaniem utworu;
- 5) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 6) posiada wiedzę teoretyczną na temat cech stylów i form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami) wspomagającą prawidłową interpretację utworów;
- 7) poszerza wiedzę na temat literatury przeznaczonej na flet, w tym kompozycji napisanych współcześnie.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności swobodnej prezentacji scenicznej (koncentrację i pokonanie tremy, właściwą ocenę warunków akustycznych sali i dostosowanie do nich sposobu gry);
- 2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
- 3) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne, powierzone mu w grze zespołowej;
- 4) na bieżąco śledzi wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, dobierając je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
- 5) kształtuje własny pogląd, słuchając różnych interpretacji dzieł muzycznych i porównując te interpretacje.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

- 1) samodzielnie wyszukuje, wybiera i analizuje dostępne informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) potrafi obsługiwać sprzęt elektroniczny i rejestrować swoją grę w celu dokonania analizy i krytycznej oceny.

FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń:

- 1) w działaniach praktycznych integruje wiedzę z zakresu historii muzyki, form muzycznych, harmonii i analizy muzycznej;
- 2) rozwija swoją wiedzę, ze szczególnym uwzględnieniem historii fortepianu i muzyki fortepianowej, korzystając z różnych źródeł.

2. Rozwój techniki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności wykonawcze w zakresie wirtuozerii i głębi wyrazu;
- 2) doskonalą elementy warsztatu gry w zakresie m.in. wydobywania dźwięku, elastyczności aparatu, stosowania różnorodnych technik gry, wykorzystania pedalizacji, gry gam i pasaży.

3. Kształtowanie wrażliwości muzycznej i estetycznej

Uczeń:

- 1) doskonalili umiejętności w zakresie interpretacji muzycznej zgodnej ze stylem, charakterem i budową formalną utworów;
- 2) kształtuje świadomość stosowania środków wykonawczych w zależności od rodzaju utworu i stylu;
- 3) rozwija sprawność niezbędną do wykonywania różnorodnych form literatury fortepianowej pochodzącej z różnych epok.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad grą i repertuarem

Uczeń:

- 1) doskonalili swoje umiejętności gry podczas codziennego samodzielnego ćwiczenia;
- 2) samodzielnie i skutecznie rozwija dobór środków umożliwiających osiągnięcie celów w pracy nad utworami;
- 3) doskonalili umiejętność korygowania własnych błędów i organizacji czasu przeznaczonego na ćwiczenie.

5. Przygotowanie do publicznej prezentacji muzyki

Uczeń:

- 1) doskonalili umiejętność gry przed publicznością;
- 2) świadomie stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworu, opanowywania tremy i koncentracji na zadaniu muzycznym;
- 3) usprawnia umiejętność dokonywania krytycznej oceny wykonywanych utworów.

6. Aktywny udział w popularyzacji kultury muzycznej

Uczeń:

- 1) kreatywnie realizuje zadania artystyczne;
- 2) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń:

- 1) zna ogólne zasady budowy i wydobywania dźwięku fortepianu oraz jego historycznych prototypów: klawikordu, klawesynu i pianoforte;
- 2) analizuje utwór muzyczny, wykorzystując wiedzę z przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 3) zna oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne, agogiczne i interpretacyjne (w tym oznaczenia włoskie);

- 4) rozpoznaje i definiuje cechy charakterystyczne budowy formalnej utworów, np.: fuga, suita, forma sonatowa, cykl sonatowy, rondo, wariacje, koncert, etiuda, miniatura i duża forma romantyczna;
- 5) rozpoznaje i wymienia cechy charakterystyczne stylu epoki i kompozytora wykonywanych utworów, np.: technika imitacyjna w polifonii barokowej, faktura homofoniczna w utworach klasycznych, tempo rubato i oddech w romantycznej kantylenie, wykorzystanie kolorystyki brzmienia w impresjonizmie;
- 6) samodzielnie dociera do informacji w zakresie historii dziedziny i cech stylistycznych z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

2. Rozwój techniki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) prawidłowo wydobywa i kształtuje dźwięk we wszystkich rejestrach, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) estetyki brzmienia,
 - b) wrażliwości na barwę,
 - c) szerokiej skali dynamicznej,
 - d) różnorodnych sposobów wydobycia dźwięku,
 - e) wyrównania brzmienia;
- 2) wykorzystuje elementy techniki gry w sposób wirtuozowski;
- 3) swobodnie i elastycznie posługuje się aparatem gry ze szczególnym uwzględnieniem synchronizacji pracy rąk we wszystkich typach faktury, niezależności rąk oraz sprawności technicznej lewej ręki;
- 4) gra różnorodną artykulacją w następujących technikach gry:
 - a) palcowej,
 - b) pasażowej,
 - c) dwudźwiękowej,
 - d) oktawowej,
 - e) akordowej,
 - f) repetycyjnej,
 - g) kantylenowej,
 - h) przerzutów i skoków,
 - i) ornamentальной (np.: ozdobniki, w tym tryle; arpeggio; glissando; tremolo);
- 5) prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i polifoniczną w następujących zagadnieniach:

- a) proporcje brzmienia pomiędzy kilkoma planami muzycznymi,
 - b) polifonia trzy- i czterogłosowa,
 - c) prowadzenie kilku głosów jedną ręką,
 - d) opanowanie pełnego zakresu struktur polirytmicznych;
- 6) posługuje się różnorodną pedalizacją, stosując m.in. półpedały, pedały wibracyjny;
- 7) doskonali technikę gry a vista;
- 8) prawidłowo gra wszystkie gamy i pasaże: majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne w pozycjach oktawy, tercji, seksty i decymy oraz podwójnych tercjach, odpowiednie do nich pasaże toniczne z przewrotami mieszane, pasaże oparte na czterodźwiękach dominanty septymowej i akordach septymowych zmniejszonych z przewrotami mieszane, gamy chromatyczne w pozycjach i podwójnych tercjach.

3. Kształtowanie wrażliwości muzycznej i estetycznej

Uczeń:

- 1) interpretuje utwory muzyczne zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną, szczególnie uwzględniając:
- a) estetykę brzmienia,
 - b) kształtowanie formy w czasie: prawidłowy rytm, pulsację, tempo finalne, różnice agogiczne, tempo rubato i inne,
 - c) kształtowanie napięć muzycznych w melodyce,
 - d) artykulację,
 - e) dynamikę,
 - f) stosunek planów (perspektywę brzmienia),
 - g) zróżnicowaną barwę dźwięku – kolorystykę (m.in. efekty impresjonistyczne),
 - h) przebieg harmoniczny utworu,
 - i) właściwe frazowanie,
 - j) ornamentykę,
 - k) pedalizację;
- 2) świadomie przekazuje treść muzyczną utworu, wykorzystując wyobraźnię brzmieniową, ekspresję wypowiedzi, emocje i intelekt;
- 3) wykonuje literaturę fortepianową z różnych epok muzycznych i w różnych stylach: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, impresjonizmu i współczesności (XX i XXI wieku);

- 4) prawidłowo i ze zrozumieniem przedstawia różne formy muzyczne: utwory polifoniczne, klasyczny cykl sonatowy (do wyboru np.: sonatę, koncert), rondo, wariacje, etiudy, utwory wirtuozowskie, utwory kantylenowe, miniatury i duże formy romantyczne;
- 5) poprawnie wykonuje z pamięci podczas występów publicznych następujący program: trzy etiudy lub inne utwory wirtuozowskie (w tym co najmniej jedną etiudę F. Chopina), uwzględniające techniki: palcową obu rąk, podwójnych dźwięków i oktaw, utwór polifoniczny (do wyboru: Preludium i Fuga J. S. Bacha lub inną formę cykliczną w całości); sonatę klasyczną w całości, utwór F. Chopina, utwór dowolny (do wyboru: romantyczny, neoromantyczny, impresjonistyczny lub współczesny) oraz koncert (do wyboru: całość, część I lub II i III); dopuszcza się wykonanie z nut muzyki skomponowanej po 1950 r.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad grą i repertuarem

Uczeń podczas samodzielnego ćwiczenia:

- 1) kontroluje prawidłową postawę przy instrumencie;
- 2) pracuje świadomie nad rozwijaniem środków wykonawczych;
- 3) doskonali umiejętności wykonawcze w pracy nad interpretacją utworów;
- 4) stale pracuje nad doskonaleniem sposobów wydobywania dźwięku;
- 5) prawidłowo odczytuje nowy utwór muzyczny;
- 6) rozumie pojęcia muzyczne, samodzielnie określa charakter utworu oraz stosuje odpowiednie środki wyrazu;
- 7) samodzielnie pokonuje problemy techniczno-wykonawcze i interpretacyjno-muzyczne;
- 8) koryguje popełniane błędy.

5. Przygotowanie do publicznej prezentacji muzyki

Uczeń:

- 1) posiada umiejętność przekazu treści muzycznej wykonywanego utworu podczas publicznego występu;
- 2) posługuje się różnorodnymi sposobami pamięciowego opanowania utworów muzycznych;
- 3) potrafi odpowiednio reagować na błędy i sprawnie je korygować podczas występu;
- 4) utrzymuje w gotowości wykonawczej wybrane utwory;
- 5) współpracuje z innym instrumentalistą lub orkiestrą podczas prezentacji koncertu fortepianowego;
- 6) dokonuje oceny krytycznej wykonanych utworów;
- 7) stosuje podstawowe zasady obycia estradowego.

6. Aktywny udział w popularyzacji kultury muzycznej

Uczeń:

- 1) planuje i realizuje przedsięwzięcia muzyczne;
- 2) rozwija umiejętności współpracy z innymi i tworzenia dobrych relacji;
- 3) bierze udział w różnych formach aktywności muzycznej (audycje, koncerty, kursy i inne).

GITARA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie zainteresowań muzycznych ucznia

Uczeń:

- 1) uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych (koncerty, sztuki teatralne, filmy, wystawy);
- 2) pozyskuje, wybiera i ocenia informacje, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 3) poznaje literaturę muzyczną przedmiotu;
- 4) pogłębia wiedzę ogólnomuzyczną i sprawnie posługuje się fachową terminologią muzyczną;
- 5) wykorzystuje wiedzę teoretyczną do realizacji zadań artystycznych.

2. Rozwijanie umiejętności świadomej pracy nad doskonaleniem gry

Uczeń:

- 1) świadomie doskonali swoje umiejętności techniczne i wzbogaca środki wyrazu artystycznego;
- 2) samodzielnie doskonali pracę nad utworem;
- 3) rozwija umiejętność słuchania własnej gry, świadomego ćwiczenia i korygowania błędów;
- 4) gra a vista nieskomplikowane utwory;
- 5) interpretuje utwory w oparciu o styl, formę i wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 6) potrafi dokonać właściwej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności.

3. Przygotowanie do prezentacji artystycznej

Uczeń:

- 1) jest przygotowany do udziału w życiu muzycznym oraz upowszechniania wartości estetycznych muzyki;
- 2) posiada wrażliwość i wyobraźnię muzyczną umożliwiającą wyrażanie własnych koncepcji artystycznych.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie zainteresowań muzycznych ucznia

Uczeń:

- 1) świadomie uczestniczy w wydarzeniach muzycznych i kulturalnych (koncerty i inne formy sztuki);
- 2) wykorzystuje udział w koncertach, warsztatach, festiwalach i wykładach jako źródło inspiracji do własnej aktywności i dalszego zdobywania wiedzy;
- 3) aktywnie uczestniczy w życiu lokalnej społeczności muzycznej, dzieląc się swoimi zainteresowaniami muzycznymi;
- 4) samodzielnie wyszukuje i wybiera informacje o muzyce, wykorzystując m.in. technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 5) samodzielnie poznaje literaturę gitarową przez udział w koncertach i słuchanie muzyki z nagrań.

2. Rozwijanie umiejętności świadomej pracy nad doskonaleniem gry

Uczeń:

- 1) stosuje właściwe sposoby użytkowania i konserwacji instrumentu;
- 2) poprawnie posługuje się aparatem gry;
- 3) posiada podstawowe umiejętności harmonizacji melodii i realizacji akompaniamentu;
- 4) świadomie kształtuje dźwięk (posługuje się zróżnicowaną barwą i różnymi sposobami artykulacji);
- 5) w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną analizuje i interpretuje utwory solowe i kameralne zgodnie z ich budową formalną i stylem;
- 6) samodzielnie doskonali swoją technikę wykonawczą;
- 7) gra proste utwory a vista z uwzględnieniem prawidłowej artykulacji, dynamiki, frazowania i rytmu;

- 8) samodzielnie przygotowuje wybrane utwory: opracowuje aplikaturę, ćwiczy świadomie, słuchając własnej gry, koryguje popełniane błędy oraz dobiera środki wyrazu artystycznego;
- 9) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 10) wykonuje utwory z różnych epok (od polifonicznych form renesansu i baroku do muzyki współczesnej), w tym formy cykliczne (w całości lub wybrane części) oraz etiudy o zróżnicowanej problematyce technicznej;
- 11) realizuje gamy w tonacjach do czterech krzyżyków i trzech bemoli (jednogłosowo, tercje, seksty, oktawy, decymy);
- 12) zna podstawowe akordy durowe, molowe, septymowe i zmniejszone;
- 13) rozpoznaje i rozwija swoje zdolności i zainteresowania muzyczne;
- 14) w zależności od posiadanych predyspozycji i umiejętności podejmuje próby improwizacji, aranżacji i kompozycji;
- 15) posługuje się fachową terminologią muzyczną;
- 16) potrafi dokonać obiektywnej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności.

3. Przygotowanie do prezentacji artystycznej

Uczeń:

- 1) posiada umiejętności techniczno-wyrazowe oraz predyspozycje psychiczne do występów solowych i gry kameralnej;
- 2) wyraża własne koncepcje artystyczne, kierując się wrażliwością i wyobraźnią muzyczną;
- 3) kontroluje, w sposób świadomy, swoje emocje i zachowanie podczas występów;
- 4) przestrzega podstawowych zasad zachowania się na estradzie;
- 5) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego;
- 6) opanowuje pamięciowo rozbudowany repertuar (półrecital).

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego;

5) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

HARFA PEDAŁOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry;
- 2) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) poszerza środki wyrazu o nowe umiejętności;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwijanie umiejętności gry na instrumencie w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) poznaje historię harfy i literaturę na jej temat;
- 2) poszerza wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworów i znaczenia terminów muzycznych w celu prawidłowej interpretacji wykonywanego repertuaru.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) przez udział w koncertach doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym wyrażaniu swojej wrażliwości artystycznej;
- 2) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) pracuje nad osiągnięciem koncentracji umożliwiającej opanowanie tremy i prawidłowy przebieg występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) przyjmuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz dysponuje swobodną techniką gry pozwalającą na prawidłowe wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów w muzyce solowej, kameralnej i orkiestrowej;
- 2) prawidłowo odczytuje zapis utworów muzycznych oraz interpretuje je zgodnie z zamysłem kompozytora;
- 3) umiejętnie realizuje skomplikowane harmonicznie i rytmicznie przebiegi muzyczne, zwracając uwagę na prawidłowo utrzymany puls i akcentację;
- 4) dostosowuje środki wyrazu do rodzaju wykonywanego utworu, sprawnie wykorzystując odpowiednią artykulację, agogikę, dynamikę, frazowanie i ekspresję;
- 5) czyta nuty a vista w sposób gwarantujący szybkie opanowanie nowego materiału;
- 6) poprawnie odczytuje i realizuje współczesną notację muzyczną;
- 7) prawidłowo realizuje szeroki wachlarz harfowych efektów brzmieniowych;
- 8) poprawnie realizuje ozdobniki;
- 9) kreatywnie wyraża swoją wrażliwość artystyczną w interpretacji dzieł muzycznych;
- 10) potrafi prawidłowo nastroić harfę, używając elektronicznego aparatu do strojenia lub kamertonu;
- 11) jest wyczulony na dokładne strojenie harfy, potrafi korygować jej strój w miarę pojawiających się problemów intonacyjnych podczas prezentacji utworu;
- 12) samodzielnie planuje pracę nad utworem, zapoznając się z jego budową formalną i stylem;
- 13) kontroluje i obiektywnie ocenia swoją pracę;
- 14) efektywnie organizuje swoją pracę przez świadome wykorzystanie różnorodnych sposobów ćwiczenia;
- 15) opanowuje pamięciowo część utworów ze swojego repertuaru przez wykorzystanie różnych technik zapamiętywania;
- 16) wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 17) realizuje (indywidualnie i zespołowo) projekty artystyczne w zakresie swoich umiejętności;
- 18) współpracuje w zespole kameralnym;
- 19) przygotowuje i samodzielnie opracowuje fragmenty partii orkiestrowych;
- 20) aranżuje utwory oraz tworzy krótkie improwizacje (np. kadencje);
- 21) ocenia swoje dokonania oraz dokonania innych.

2. Rozwijanie umiejętności gry na instrumencie w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) zna historię harfy na tle historii muzyki, jej literaturę, budowę oraz sposób konserwowania instrumentu;
- 2) stosuje w praktyce swoją wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 3) rozszerza wiedzę w zakresie terminów muzycznych o dodatkowe, dotyczące szczegółowej interpretacji i ekspresji;
- 4) utrwala wiedzę z zakresu stylów muzycznych i zróżnicowanego sposobu artykulacji;
- 5) analizuje utwór od strony budowy formalnej, harmonii, stylu i cech charakterystycznych dla danej epoki;
- 6) zna sposoby zapisu różnorodnej artykulacji, specyficznych dla harfy efektów brzmieniowych oraz współczesnej notacji muzycznej;
- 7) zna różnorodne interpretacje muzyczne i potrafi je ocenić;
- 8) świadomie dba o swój rozwój artystyczny, stale wzbogacając swoją wiedzę;
- 9) zna harfową literaturę solową, kameralną oraz wybrane fragmenty utworów orkiestrowych;
- 10) korzysta z literatury specjalistycznej i publicystyki muzycznej;
- 11) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej i wyszukiwania nowego repertuaru;
- 12) wykorzystuje środki techniczne do audiowizualnej rejestracji swoich występów oraz weryfikacji własnych osiągnięć.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) przestrzega zasad zachowania się na estradzie;
- 2) osiąga koncentrację niezbędną do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu;
- 3) opanowuje pamięciowo większe formy muzyczne;
- 4) stosuje autorefleksję i potrafi ją wyrazić w celu wzbogacenia własnego rozwoju;
- 5) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole;
- 6) w sposób otwarty i kreatywny współtworzy dzieło muzyczne;
- 7) w pracy zespołowej zaznajamia się z partiami innych instrumentów w partyturze;
- 8) współpracuje w zespole, grając rolę zarówno instrumentu wiodącego, jak i akompaniującego;
- 9) wykazuje się kompetencjami społecznymi w organizowaniu gry zespołowej (przestrzega zasad kultury i dobrego wychowania, okazuje pomoc kolegom, wykazuje się

odpowiedzialnością za pracę swoją oraz zespołu, jest elastyczny, otwarty na zmiany, szanuje siebie i innych);

10) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego.

KLARNET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności gry na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w celu poszerzania wiedzy oraz dalszego kształcenia i rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu: klarnet A, B, C, D, Es, klarnet basowy, bassethorn;

- 2) udoskonala podstawowe techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
- 3) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
- 4) świadomie kontroluje prawidłową intonację;
- 5) zna i stosuje nowe środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
- 6) świadomie posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 7) posługuje się wysokim stopniem techniki palcowej, która pozwala mu na wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
- 8) czyta nuty a vista, prawidłowo realizując zapis nutowy;
- 9) świadomie korzysta z różnych sposobów zapamiętywania materiału nutowego;
- 10) zna zasady transpozycji, wykonuje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) zna podstawowe warunki pracy i higienę pracy i ich przestrzega (przewietrzone pomieszczenie, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu);
- 2) organizuje i realizuje pracę nad poszczególnymi elementami warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- 3) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną w pracy nad samodzielnym przygotowaniem utworu;
- 4) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 5) interpretuje prawidłowo utwory w oparciu o wiedzę teoretyczną na temat stylów i form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami);
- 6) odznacza się w grze kreatywnością, muzykalnością i wrażliwością artystyczną;
- 7) poszerza wiedzę z zakresu literatury muzycznej przeznaczonej na klarnet, uwzględniając utwory skomponowane współcześnie.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) potrafi umiejętnie i swobodnie prezentować się na scenie (koncentruje się i pokonuje treść, właściwie ocenia warunki akustyczne sali i dostosowuje do nich sposób gry);
- 2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
- 3) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne w grze zespołowej;
- 4) śledzi bieżące wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, selekcjonuje je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;

5) kształtuje własne poglądy na temat muzyki, słuchając różnych wykonań dzieł muzycznych i porównując te wykonania.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

1) samodzielnie poszukuje, analizuje i dobiera informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;

2) potrafi obsługiwać aparaturę umożliwiającą rejestrację gry w celu dokonania analitycznej oceny swoich prezentacji.

KLAWESYN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry oraz doskonali sposoby analizy i interpretacji materiału muzycznego.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu przedmiotu z uwzględnieniem kontekstu historyczno-estetycznego

Uczeń poznaje cechy charakterystyczne instrumentów z rodziny klawesynów, wybraną literaturę przedmiotu oraz reprezentatywne utwory z repertuaru klawesynowego, skomponowane w różnych stylach i okresach historycznych.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy i aktywnego uczestnictwa w życiu muzycznym

Uczeń:

1) aktywnie współpracuje w grupie;

2) uczestniczy w życiu kulturalnym przez grę solową i w zespołach, a także słuchając muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń:

1) profesjonalnie posługuje się techniką gry, korzysta z systemu rejestrów;

2) stosuje zróżnicowane rodzaje artykulacji, frazowanie, ornamentykę oraz elementy improwizacji, w zależności od stylu i charakteru wykonywanego utworu;

3) posiada umiejętność realizacji faktury wielogłosowej;

- 4) twórczo interpretuje utwór, uwzględniając zasady notacji, cechy stylu i strukturę formy muzycznej, specyfikę instrumentu oraz elementy wyrazowe;
- 5) stosuje różne sposoby zapamiętywania utworów;
- 6) wykonuje a vista łatwe utwory;
- 7) samodzielnie opracowuje utwory o małym stopniu trudności;
- 8) wykonuje utwory w różnych formach muzykowania zespołowego oraz realizuje basso continuo;
- 9) ma w repertuarze utwory o zróżnicowanej formie i stylu, w tym cykl suitowy i formy swobodne;
- 10) korzysta w praktyce z zasobów wiedzy teoretycznej.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu przedmiotu z uwzględnieniem kontekstu historyczno-estetycznego

Uczeń:

- 1) definiuje reprezentatywne dzieła z literatury klawesynowej;
- 2) definiuje strukturę wykonywanego dzieła, jego styl oraz charakter;
- 3) wykorzystuje wiedzę z zakresu podstawowych cech dawnych praktyk wykonawczych;
- 4) wykorzystuje wiedzę z historii rozwoju i budowy klawesynu;
- 5) pozyskuje materiały i wiedzę ze zbiorów bibliotecznych i z multimedialnych, korzystając również z technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
- 6) zna terminologię z zakresu przedmiotu i posługuje się nią.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy i aktywnego uczestnictwa w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) potrafi samodzielnie i właściwie zorganizować swoją pracę;
- 2) aktywnie i odpowiedzialnie współpracuje w grupie i na rzecz grupy;
- 3) potrafi odpowiednio prezentować się na estradzie oraz krytycznie oceniać własne dokonania;
- 4) jest obiektywny i rzetelny w ocenie swoich kwalifikacji;
- 5) korzysta z zasobów kultury w różnych jej formach;
- 6) doskonali umiejętności zawodowe i poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową;
- 7) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego.

KONTRABAS

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;
- 2) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) poszerza środki wyrazu o nowe umiejętności;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) poznaje historię kontrabas;
- 2) poszerza wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworów i interpretacji.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) przez udział w koncertach doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością oraz kształci umiejętność kreatywnego wyrażania swojej wrażliwości artystycznej;
- 2) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) stosuje różne sposoby koncentracji i opanowania tremy oraz wpływa na prawidłowy przebieg występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada umiejętności w zakresie warsztatu technicznego (prawidłowa korelacja elementów aparatu gry) pozwalające na prezentację treści muzycznych zawartych w utworach, z uwzględnieniem specyfiki literatury solowej, kameralnej i orkiestrowej;
- 2) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie umożliwiającą swobodę techniczną;

- 3) kształtuje walory brzmieniowe kontrabas (wrażliwość na dźwięk, prawidłowe zastosowanie wibracji);
- 4) wykorzystuje różne rodzaje artykulacji i smyczkowania;
- 5) potrafi samodzielnie opracować i kreować pod względem artystycznym utwór, stosując odpowiednią aplikaturę i smyczkowanie;
- 6) realizuje zgodnie z zasadami ozdobniki oraz wykorzystuje w swojej grze flażolety;
- 7) dba o czystość intonacji;
- 8) stosuje zróżnicowaną wibrację, kształtując dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu;
- 9) samodzielnie poszukuje i wykorzystuje informacje, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych stosowanych w muzyce.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę ogólnomuzyczną umożliwiającą prawidłową realizację zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej;
- 2) prawidłowo odczytuje utwór muzyczny w oparciu o stylistykę epoki;
- 3) poszerza swoją wiedzę, korzystając z literatury specjalistycznej;
- 4) wykorzystuje techniki audiowizualne do rejestracji swoich występów i weryfikacji osiągnięć.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne i odczuwa satysfakcję z działalności estradowej;
- 2) poprawnie interpretuje dzieło muzyczne;
- 3) samodzielnie opracowuje utwory o podstawowym i średnim stopniu trudności;
- 4) prezentuje w sposób optymalny walory artystyczne swojej gry;
- 5) stosuje różne sposoby koncentracji i opanowania tremy, dbając o prawidłowy przebieg występu;
- 6) potrafi opanować pamięciowo duże formy muzyczne;
- 7) jest kreatywny w interpretacji utworów;
- 8) współpracuje z innymi instrumentalistami w ramach zespołów kameralnych, dbając o zachowanie proporcji brzmieniowych, czystość intonacji i jednolitą artykulację;
- 9) podejmuje próby improwizacji, aranżacji lub tworzenia kompozycji;

10) posiada wiedzę i umiejętności w zakresie wykorzystywania instrumentu w różnych formach aktywności artystycznej.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego;
- 5) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

OBÓJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności w zakresie techniki gry na instrumencie.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje utwory muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole instrumentalnym;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany oboju: rożek angielski, obój d'amore, obój barokowy;
- 2) zna zasady konserwacji oboju, dba o stroiki;

- 3) samodzielnie dobiera stroik i właściwie przygotowuje go do gry;
- 4) udoskonała znane techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
- 5) zna sposoby wykonywania ćwiczeń przygotowawczych (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
- 6) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
- 7) zna i stosuje różnorodne środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
- 8) świadomie posługuje się środkami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 9) posiada umiejętności w zakresie techniki palcowej umożliwiające mu wykonywanie utworów o bardziej skomplikowanym charakterze technicznym;
- 10) czyta nuty a vista;
- 11) świadomie korzysta z różnych sposobów zapamiętywania utworu;
- 12) wykonuje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) organizuje i realizuje pracę: ćwiczenie poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- 2) kreatywnie interpretuje utwory muzyczne, z wykorzystaniem wyobraźni muzycznej i ekspresji wyrazowej;
- 3) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną do samodzielnej pracy nad przygotowaniem utworu;
- 4) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 5) zna kanony stylu i form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami) pozwalające mu na prawidłową interpretację utworów;
- 6) poszerza wiedzę na temat literatury swojego instrumentu, w tym kompozycji współcześnie napisanych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności pozwalające na swobodną prezentację sceniczną (koncentrację i pokonanie tremy, właściwą ocenę warunków akustycznych sali i dostosowanie do nich sposobu gry);
- 2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
- 3) potrafi nastroić swój instrument oraz prawidłowo intonuje dźwięk a1 w celu nastrojenia zespołu muzycznego;

- 4) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne w grze zespołowej;
- 5) na bieżąco śledzi wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, dobierając je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
- 6) kształtuje własne poglądy w oparciu o słuchanie i porównywanie różnych wykonań dzieł muzycznych.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

- 1) samodzielnie wyszukuje, analizuje i wybiera dostępne informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) interesuje się wykorzystywaniem sprzętu elektronicznego i technik multimedialnych do swoich muzycznych potrzeb.

ORGANY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń:

- 1) w działaniach praktycznych integruje wiedzę z zakresu historii muzyki, form muzycznych, harmonii i analizy muzycznej;
- 2) rozwija swoją wiedzę, ze szczególnym uwzględnieniem historii organów i muzyki organowej, korzystając z różnych źródeł.

2. Kształcenie techniki gry na organach pozwalające na wykonanie utworów z różnych epok zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi

Uczeń zdobywa umiejętności techniczne w zakresie gry manualowej i pedałowej oraz realizowania zróżnicowanych struktur formalnych i stosowania odpowiednich środków wyrazowych.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad realizacją utworów

Uczeń poznaje sposoby posługiwania się efektywnymi technikami ćwiczenia na instrumencie, czytania a vista i dąży do samodzielnego przygotowania utworów o średnim stopniu trudności.

4. Praktyczna realizacja elementów improwizacji

Uczeń wdraża podstawowe elementy improwizacji niezbędne w organowej muzyce solowej i kameralnej.

5. Muzykowanie kameralne

Uczeń wykorzystuje nabyte umiejętności gry na organach do muzykowania w zespołach kameralnych.

6. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń przygotowuje się do występów solowych i zespołowych, rozwijając umiejętność koncentracji i opanowania tremy, a także współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę z zakresu głównych nurtów rozwoju muzyki, szczególnie organowej, w aspekcie historycznym (od muzyki dawnej po dzieła XXI wieku);
- 2) rozróżnia i analizuje budowę formalną utworów organowych, w szczególności: preludium, fuga, wariacje chorałowe, forma triowa;
- 3) dokonuje analizy przebiegów harmoniczných;
- 4) dysponuje podstawową wiedzą z zakresu instrumentów muzycznych, ze szczególnym uwzględnieniem organów, zna elementy konstrukcyjne organów (traktura, rejestry, piszczałki, mechanizm powietrzny, szafa ekspresyjna i inne urządzenia pomocnicze);
- 5) rozróżnia typy organów w zależności od ich konstrukcji (mechaniczne, pneumatyczne, elektryczne).

2. Kształcenie techniki gry na organach pozwalające na wykonanie utworów z różnych epok zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi

Uczeń:

- 1) posługuje się techniką gry organowej pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych z różnych epok i stylów w muzyce solowej i kameralnej, stosuje techniki gry klawiszowej wykształcone w ramach nauki gry na fortepianie (drobna technika palcowa, dwudźwiękowa, pasażowa, akordowa, przebiegi gamowe, zdobnictwo, repetycja);
- 2) rozwija technikę gry pedałowej przez wykonywanie gam, pasaży, etiud i ćwiczeń pedałowych oraz wybranych fragmentów solowych z repertuaru organowego;
- 3) wykorzystuje umiejętność dynamicznego prowadzenia frazy, zdobytą w trakcie nauki gry na fortepianie, przez użycie szafy ekspresyjnej i innych urządzeń pomocniczych;
- 4) interpretuje utwory organowe zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi, stosując w prawidłowy sposób:
 - a) artykulację (technikę grania łącznego i rozdzielnego),

- b) akcentację (rozdzielanie mocnych i słabych części taktów, podkreślanie wyróżniających się zjawisk metrycznych i harmonicznycch),
 - c) ornamentykę (umiejętność zastosowania zróżnicowanych form zdobniczych w zależności od epoki historycznej),
 - d) frazowanie (prowadzenie mniejszych i większych konstrukcji muzycznych),
 - e) rejstrację (stosowanie adekwatnych połączeń głosów organowych związane z historycznym instrumentarium i konwencjami);
- 5) realizuje struktury polifoniczne i homofoniczne.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad realizacją utworów

Uczeń:

- 1) poszukuje nowych, efektywnych technik ćwiczenia na organach;
- 2) uwzględnia nowe osiągnięcia z dziedziny psychologii muzycznej, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 3) stosuje rozmaite sposoby zapamiętywania;
- 4) poznaje techniki i rozwija nawyki związane z czytaniem a vista w grze solowej i zespołowej;
- 5) czyta nuty a vista w sposób gwarantujący ciągłość narracji muzycznej;
- 6) samodzielnie opracowuje utwory o małym stopniu trudności.

4. Praktyczna realizacja elementów improwizacji

Uczeń:

- 1) stosuje elementy improwizacji do zdobnictwa w muzyce dawnej;
- 2) improwizuje proste kadencje w utworach solowych i kameralnych;
- 3) harmonizuje podane melodie;
- 4) realizuje proste basso continuo.

5. Muzykowanie kameralne

Uczeń:

- 1) wykonuje partię organów w zróżnicowanych obsadach instrumentalnych;
- 2) realizuje partię basso continuo;
- 3) dostosowuje akompaniament przeznaczony na fortepian lub zespół instrumentalny do specyfiki organów.

6. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) świadomie kontroluje emocje i zachowanie;

- 2) wykorzystuje intuicję i wyobraźnię w interpretacji utworów organowych wykonywanych w różnych wnętrzach (kościół, sala koncertowa i inne);
- 3) dokonuje analizy artystycznej i ocenia swoje występy;
- 4) tworzy repertuarową bazę utworów zrealizowanych na zajęciach indywidualnych lub zespołowych.

PERKUSJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy teoretycznej związanej z grą na instrumencie

Uczeń posiada wiedzę teoretyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętności techniczno-wyrazowe w grze na instrumencie pozwalające na realizację programu określonego przez nauczyciela.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń posiada umiejętność samodzielnego ćwiczenia, korekty własnych błędów oraz realizacji zamierzonego celu artystycznego.

4. Przygotowanie ucznia do występów publicznych oraz do udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:

- 1) potrafi zaprezentować program artystyczny w sposób zgodny z kanonami estetyki estradowej;
- 2) uczestniczy w koncertach szkolnych i poza środowiskiem szkolnym.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy teoretycznej związanej z grą na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę na temat instrumentów perkusyjnych w zakresie:
 - a) historii, ich pochodzenia i zastosowania,
 - b) budowy i możliwości technicznych,
 - c) roli w zespole lub orkiestrze,
 - d) rozróżniania wybranych instrumentów etnicznych i ich zastosowania w określonym stylu muzycznym,
 - e) notacji instrumentów perkusyjnych w partyturze;
- 2) wykazuje się umiejętnością obsługi i konserwacji instrumentów:
 - a) potrafi wymienić i nastroić membranę na werblu i innych membranofonach,

- b) potrafi złożyć i rozłożyć marimbę, wibrafon i ksylofon,
 - c) potrafi wymienić pasek napędu w wibrafonie,
 - d) potrafi przygotować i zabezpieczyć instrumenty do transportu,
 - e) dba o sprawne funkcjonowanie mechanizmów i wygląd estetyczny instrumentów;
- 3) planuje optymalną instalację różnorodnego instrumentarium uwzględnionego w partyturach wykonywanych utworów multiperkusyjnych;
- 4) zna nazwy instrumentów perkusyjnych oraz określi wykonawczych, stosowanych w literaturze w językach: polskim, włoskim, angielskim, francuskim i niemieckim.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) dysponuje prawidłowo wykształconym aparatem ruchowym, umożliwiającym swobodną pracę rąk;
- 2) kształtuje dźwięk na poszczególnych instrumentach w oparciu o ich specyfikę i budowę;
- 3) posiada umiejętności techniczne, z uwzględnieniem:
 - a) gry tremolo na membranofonach (naprzemiennego, dwójkowego, dociskowego) i idiofonach (naprzemiennego),
 - b) swobodnego operowania w dynamice ppp-fff na poszczególnych instrumentach,
 - c) stosowania techniki rudymenarnej według podstawowej listy Percussive Arts Society,
 - d) operowania jedną z technik czteropałkowych: tradycyjną – Lee H. Stevensa lub G. Burtona – akordową i lateralną w grze na marimbie (najlepiej pięciooktawowej),
 - e) operowania jedną z technik czteropałkowych: tradycyjną – Lee H. Stevensa lub G. Burtona, z uwzględnieniem pedalizacji i tłumień (bocznych i ślizgowych) w grze na wibrafonie,
 - f) kształtowania dźwięku w grze na 4 kotłach, umiejętności strojenia i zmiany wysokości dźwięków w trakcie utworów (przestrzajania), stosowania dynamiki, artykulacji i doboru pałek,
 - g) gry na zestawie multiperkusyjnym oraz podstaw gry na zestawie jazzowym,
 - h) podstaw improwizacji opartej na znajomości stylów muzycznych, np. muzyki klasycznej, jazzowej oraz swobodnej improwizacji,
 - i) elementów gry na instrumentach etnicznych, np. kubańskich, brazylijskich;
- 4) zna podstawy interpretacji transkrypcji dzieł epoki baroku, klasycyzmu i romantyzmu zgodnie z kanonami wykonawczymi;

5) muzykuje w następujących formach:

- a) solo,
- b) z akompaniamentem,
- c) w perkusyjnych zespołach kameralnych (do wyboru) – klasycznych, marszowych, etnicznych, batucadzie,
- d) w mieszanych zespołach kameralnych,
- e) w zespołach rozrywkowych lub jazzowych,
- f) w orkiestrze;

6) dostosowuje dynamikę gry do warunków akustycznych otoczenia, z uwzględnieniem specyfiki brzmienia innych instrumentów;

7) wykonuje utwory literatury perkusyjnej w następującym zakresie:

- a) wybrane etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych instrumentów, np. etiudy klasyczne i rudymenarne na werblu,
- b) wybrane utwory solo i z akompaniamentem,
- c) wybrane utwory kameralne na instrumenty melodyczne i membranofony, z uwzględnieniem techniki rudymenarnej, oraz na inne zestawy instrumentalne.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:

1) posiada umiejętność pracy nad materiałem muzycznym:

- a) potrafi prawidłowo odczytać zapis utworu i skorygować błędy,
- b) stawia sobie cel artystyczny i potrafi go zrealizować,
- c) korzysta z metronomu w celu zachowania precyzji rytmicznej,
- d) umiejętnie kreuje własną interpretację utworu w oparciu o poznane interpretacje mistrzów i wiedzę ogólnomuzyczną,
- e) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych,
- f) samodzielnie zdobywa informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną,
- g) wykorzystuje współczesne środki techniczne do rejestracji i odtwarzania swoich prezentacji w celu korygowania popełnionych błędów,
- h) prezentuje rezultaty swoich działań artystycznych,
- i) świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;

2) potrafi przedstawić zarys interpretacji utworu, uwzględniając:

- a) zamysł kompozytorski,
- b) budowę formalną,
- c) stylistykę historyczną,
- d) artykulację odpowiednią do instrumentu,
- e) dynamikę, agogikę i metrorrytmikę,
- f) płynne i logiczne prowadzenie frazy muzycznej;

3) stosuje różne sposoby zapamiętywania materiału nutowego;

4) posiada umiejętność gry a vista.

4. Przygotowanie ucznia do występów publicznych oraz do udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:

- 1) zachowuje spokój i skupienie;
- 2) sprawnie przygotowuje lub zmienia instrument w czasie koncertu;
- 3) dba o estetyczny wygląd zewnętrzny;
- 4) koncentruje się w czasie występu;
- 5) dokonuje krytycznej oceny własnej prezentacji;
- 6) interesuje się innymi dziedzinami sztuki.

PUZON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń doskonali elementy techniki i interpretacji w grze na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie doskonali pracę nad utworami i zadaniami wybranymi przez pedagoga;
- 2) potrafi wyszukiwać i wybierać informacje niezbędne w rozwiązywaniu problemów muzycznych, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) bierze udział w projektach muzycznych organizowanych przez szkołę oraz poza placówką;
- 2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole instrumentalnym;
- 4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę z zakresu historii i budowy instrumentu;
- 2) doskonalą i rozwijają technikę gry na instrumencie;
- 3) rozwijają umiejętności interpretacyjne;
- 4) potrafi grać a vista proste utwory, zna zasady odczytywania nut w kluczu basowym i tenorowym;
- 5) poznaje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) osiąga systematycznie zamierzone cele kształcenia;
- 3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
- 4) analizuje i konstruktywnie ocenia własną grę;
- 5) definiuje własne niepowodzenia i wyciąga z nich wnioski;
- 6) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) korzysta z szerokiej oferty edukacyjnej szkoły i środowiska;
- 2) kształtuje postawę aktywnego odbiorcy muzyki i sztuki;
- 3) umiejętnie wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę;
- 4) występuje jako solista i kameralista;
- 5) posiada umiejętności pracy w zespole muzycznym.

SAKSHORN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń doskonalą elementy techniki i interpretacji w grze na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie doskonalą pracę nad utworami i zadaniami wybranymi przez pedagoga;
- 2) potrafi wyszukiwać i wybierać informacje niezbędne w rozwiązywaniu problemów muzycznych, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) bierze udział w projektach muzycznych organizowanych przez szkołę oraz poza placówką;
- 2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole instrumentalnym;
- 4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię i budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną;
- 3) posiada umiejętności techniczne umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji;
- 4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;
- 5) potrafi odczytać a vista proste utwory;
- 6) zna zasady odczytywania nut w kluczu wiolinowym i basowym;
- 7) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) osiąga systematycznie i z determinacją zamierzone cele kształcenia;
- 3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
- 4) analizuje i konstruktywnie ocenia własną grę;
- 5) definiuje własne niepowodzenia i wyciąga z nich wnioski;
- 6) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) korzysta z szerokiej oferty edukacyjnej szkoły i środowiska;
- 2) kształtuje postawę aktywnego odbiorcy muzyki i sztuki;
- 3) umiejętnie wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę;
- 4) występuje jako solista i kameralista;
- 5) posiada umiejętności pracy w zespole muzycznym.

SAKSOFON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrzuwa umiejętności w zakresie gry na instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Kształcenie własnego rozwoju oraz przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego;
- 2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę, transpozycję i odmiany instrumentu: saksofon sopraninowy, sopranowy, altowy, tenorowy, barytonowy, basowy, kontrabasowy;
- 2) samodzielnie dokonuje drobnych napraw instrumentu;
- 3) umiejętnie stosuje techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
- 4) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
- 5) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
- 6) zna i stosuje nowoczesne środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
- 7) świadomie posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 8) biegle posługuje się techniką palcową umożliwiającą mu wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
- 9) potrafi czytać zapis nutowy a vista;
- 10) świadomie korzysta z różnych sposobów zapamiętywania tekstu nutowego;
- 11) potrafi wykonać wybrane fragmenty partii orkiestrowych;

12) poznaje współczesne środki wyrazu, umożliwiające wykonywanie utworów literatury saksofonowej XX i XXI wieku.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) zna możliwości stosowania różnego rodzaju sprzętu dodatkowego (paski, szelki) w celu zmniejszenia fizycznego obciążenia organizmu, które prowadzi do niepożądanych kontuzji;
- 2) rozwija swą muzykalność, kreatywność i wrażliwość artystyczną;
- 3) organizuje i realizuje proces ćwiczenia poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- 4) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną do samodzielnej pracy nad przygotowaniem utworu;
- 5) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 6) posiada wiedzę na temat cech stylu i budowy form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami) umożliwiającą mu prawidłową interpretację utworów;
- 7) poszerza wiedzę na temat literatury swojego instrumentu, w tym kompozycji napisanych współcześnie.

3. Kształcenie własnego rozwoju oraz przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) posiada kompetencje pozwalające na swobodną prezentację sceniczną (koncentrację i pokonanie tremy, właściwą ocenę warunków akustycznych sali i dostosowanie do nich sposobu gry);
- 2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
- 3) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne w grze zespołowej;
- 4) na bieżąco śledzi wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, wybierając je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
- 5) kształtuje własne poglądy, słuchając różnych wykonanych dzieł muzycznych i porównując te wykonania;
- 6) samodzielnie wyszukuje, analizuje i selekcionuje dostępne informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 7) obsługuje sprzęt elektroniczny umożliwiający rejestrację swojej gry w celu dokonania analitycznej oceny.

SKRZYPCE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;
- 2) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) pogłębia opanowane środki wyrazu i wzbogaca je o nowe umiejętności;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię swojego instrumentu, rozwija wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przez udział w koncertach;
- 2) kreatywnie eksponuje na estradzie swoją wrażliwość artystyczną, rozwija umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) pracuje nad koncentracją niezbędną do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje poprawną postawę oraz prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę techniczną;
- 2) posiada biegłość palcową umożliwiającą wykonanie utworów o – co najmniej – średnim stopniu trudności;

- 3) świadomie stosuje technikę przygotowawczą;
- 4) posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
- 5) wykorzystuje różne rodzaje artykulacji i smyczkowania, np. spiccato, staccato, sautille, ricochet, smyczkowanie Viottiego i Paganiniego;
- 6) realizuje ozdobniki oraz flażolety naturalne i sztuczne;
- 7) różnicuje wibrację i kształtuje dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu;
- 8) dba o czystość intonacji;
- 9) pogłębia stronę wyrazową wykonywanych utworów przez odpowiednią realizację agogiki, dynamiki, frazowania i ekspresji;
- 10) samodzielnie organizuje pracę nad utworem, wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu formy i stylu.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) świadomie kształtuje interpretację utworów solowych i zespołowych, posługując się wiedzą z zakresu kanonów stylu, harmonii i formy;
- 2) wykazuje się umiejętnością korzystania z literatury specjalistycznej;
- 3) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do pogłębienia wiedzy merytorycznej;
- 4) wykorzystuje urządzenia audiowizualne do rejestracji swoich występów i weryfikacji osiągnięć;
- 5) zna i porównuje różne interpretacje dzieł muzycznych i wyraża o nich swoją opinię.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) świadomie i umiejętnie wykorzystuje swój potencjał muzyczny na scenie;
- 2) osiąga koncentrację niezbędną do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu;
- 3) zna i stosuje podstawowe zasady odpowiedniego zachowania się i prezencji na estradzie;
- 4) zna na pamięć część utworów ze swojego repertuaru, w tym duże formy;
- 5) wykazuje się kreatywnością w interpretacji utworów;
- 6) współpracuje z innymi instrumentalistami w ramach zespołów kameralnych, wykazując dbałość o zachowanie proporcji brzmieniowych, czystość intonacji i jednolitą artykulację.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

TRĄBKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń utrwala i rozwija umiejętności gry na instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Kształcenie rozwoju i przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki;
- 4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu w pełnym zakresie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną;
- 3) posiada umiejętności techniczne umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji;
- 4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;
- 5) potrafi czytać nuty a vista i transponować na miarę swoich możliwości;
- 6) poznaje i włącza do swojego repertuaru wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
- 7) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) wytrwale dąży do osiągnięcia zamierzonego celu;
- 3) świadomie i prawidłowo organizuje swój plan pracy;
- 4) potrafi dokonać analizy i oceny własnej gry;
- 5) posługuje się różnymi technikami zapamiętywania;
- 6) posiada umiejętności kreatywnej interpretacji utworu;
- 7) wykonuje utwór zgodnie z budową formalną i ze stylem epoki.

3. Kształcenie rozwoju i przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu obowiązki i zadania w małych i dużych zespołach muzycznych;
- 2) ma poczucie współodpowiedzialności za efekt końcowy pracy w zespole.

TUBA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń doskonali elementy techniki i interpretacji w grze na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie doskonali pracę nad utworami i zadaniami wybranymi przez pedagoga;
- 2) potrafi wyszukiwać i wybierać informacje niezbędne w rozwiązywaniu problemów muzycznych, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) bierze udział w projektach muzycznych organizowanych przez szkołę oraz poza placówką;
- 2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną;

- 3) posiada umiejętności techniczne umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji;
- 4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;
- 5) potrafi czytać a vista proste utwory;
- 6) poznaje i włącza do swojego repertuaru wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
- 7) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) osiąga systematycznie i z determinacją zamierzone cele kształcenia;
- 3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
- 4) analizuje i konstruktywnie ocenia własną grę;
- 5) definiuje własne niepowodzenia i wyciąga z nich wnioski;
- 6) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) korzysta z szerokiej oferty edukacyjnej szkoły i środowiska;
- 2) kształtuje postawę aktywnego odbiorcy muzyki i sztuki;
- 3) umiejętnie wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę;
- 4) występuje jako solista i kameralista;
- 5) posiada umiejętności pracy w zespole muzycznym.

WALTORNIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń utrwała i rozwija umiejętności gry na instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;

- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki;
- 4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu w pełnym zakresie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, uzyskując swobodę i biegłość techniczną;
- 3) posiada technikę umożliwiającą wykonywanie różnych rodzajów artykulacji;
- 4) twórczo współpracuje z akompaniatorem;
- 5) potrafi grać a vista oraz transponować w miarę swoich możliwości;
- 6) poznaje wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
- 7) wykorzystuje i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) wytrwale dąży do osiągnięcia zamierzonego celu;
- 3) świadomie i odpowiedzialnie organizuje swój plan pracy;
- 4) dokonuje analizy i oceny własnej gry;
- 5) posługuje się różnymi technikami zapamiętywania materiału nutowego;
- 6) kształci umiejętność interpretacji utworu;
- 7) wykonuje utwór zgodnie z budową formalną i ze stylem epoki.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu obowiązki i zadania w małych i dużych formach muzykowania zespołowego;
- 2) samodzielnie kształtuje zespołowe poczucie obowiązku przez budowanie relacji opartych na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą;
- 3) aktywnie uczestniczy w wydarzeniach muzycznych środowiska;
- 4) poszerza i aktualizuje wiedzę muzyczną, korzystając m.in. z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

WIOLONCZELA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;
- 2) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) poszerza i utrwała środki wyrazu artystycznego;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwinięcie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię swojego instrumentu, poszerza wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) przez udział w koncertach doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym eksponowaniu swojej wrażliwości artystycznej;
- 2) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) pracuje nad osiągnięciem koncentracji umożliwiającej opanowanie tremy i prawidłowy przebieg występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje odpowiednią postawę ciała oraz prawidłowo posługuje się aparatem gry, uzyskując swobodę techniczną i wykonawczą;
- 2) posiada sprawność techniczną pozwalającą na wykonanie utworów o – co najmniej – średnim stopniu trudności;
- 3) wykazuje się umiejętnością gry w pozycjach (łącznie z kciukową);

- 4) świadomie stosuje technikę przygotowawczą;
- 5) biegle posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
- 6) swobodnie wykonuje flażolety naturalne i sztuczne;
- 7) gra różnymi rodzajami artykulacji i smyczkowania;
- 8) prawidłowo wykonuje ozdobniki;
- 9) wykazuje dużą dbałość o jakość dźwięku oraz intonację;
- 10) posiada umiejętność różnicowania barwy dźwięku;
- 11) gra wibracją ciągłą oraz potrafi ją modulować w zależności od stylu i charakteru wykonywanej muzyki;
- 12) pogłębia stronę wyrazową wykonywanych utworów w zakresie agogiki, dynamiki, frazowania i ekspresji;
- 13) planuje i organizuje samodzielną pracę, stosując odpowiednie metody, skuteczne w osiągnięciu zamierzonego celu;
- 14) potrafi kontrolować i oceniać swoją pracę;
- 15) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności do samodzielnego opracowania utworu o średnim stopniu trudności, z zachowaniem wierności tekstu muzycznego, budowy formalnej i poprawnej stylistyki;
- 16) prawidłowo odczytuje a vista utwór o średnim stopniu trudności;
- 17) pod kierunkiem nauczyciela przygotowuje fragmenty partii orkiestrowych;
- 18) podejmuje próby improwizacji lub aranżacji albo komponowania.

2. Rozwinięcie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) zna historię swojego instrumentu;
- 2) świadomie kształtuje interpretację utworów solowych i zespołowych w oparciu o znajomość kanonów stylu, formy i harmonii;
- 3) zapoznaje się ze współczesnym zapisem nutowym, charakterystycznym dla muzyki XX i XXI wieku;
- 4) wykorzystuje środki audiowizualne do rejestracji swoich występów w celu weryfikacji osiągnięć;
- 5) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej;

6) samodzielnie porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów i potrafi trafnie je ocenić, wykorzystuje wnioski z pracy nad pozycjami repertuarowymi.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) zna i stosuje zasady zachowania się na estradzie;
- 2) potrafi opanować pamięciowo duże formy;
- 3) podczas pracy z akompaniatorem studiuje partię fortepianu oraz wykorzystuje tę wiedzę w samodzielnej pracy w domu;
- 4) wykazuje się kreatywnością w interpretowaniu utworów, prezentując własną osobowość artystyczną;
- 5) posiada umiejętność analizy i krytycznej oceny własnych dokonań;
- 6) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole;
- 7) eksponuje walory swojego instrumentu podczas muzykowania zespołowego.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

SPECJALNOŚĆ INSTRUMENTALISTYKA JAZZOWA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) posługuje się techniką gry pozwalającą na wykonanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego;
- 2) interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej;
- 3) improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) czyta nuty a vista w stopniu pozwalającym na odtworzenie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
- 5) samodzielnie opracowuje utwory o zróżnicowanym stopniu trudności;

- 6) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 7) samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje informacje potrzebne do realizacji przedmiotów artystycznych oraz dokonuje ich oceny, wykorzystując techniki informacyjne i komunikacyjne;
- 8) posługuje się wiedzą z zakresu historii muzyki, w tym literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli;
- 9) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
- 10) gra na fortepianie w zakresie elementarnym, ze szczególnym uwzględnieniem utworów muzyki jazzowej;
- 11) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

BIG-BAND

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń stosuje prawidłową technikę gry na instrumencie i wspólną dla całej grającej grupy artykulację oraz wspólne frazowanie.

2. Zdobywanie umiejętności pracy w dużym zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w różnorodnych, dużych składach wykonawczych.

3. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności specyficzny zapis dla muzyki jazzowej.

4. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki bigbandowej

Uczeń posiada wiedzę z zakresu historii muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu bigbandowego, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

5. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 2) prawidłowo wydobywa dźwięk na instrumencie;
- 3) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego;
- 4) potrafi dostosować rozmaite elementy swojej interpretacji do wymogów gry całej sekcji;
- 5) dostosowuje swoją grę do lidera sekcji w realizacji partii bigbandowych;
- 6) prowadzi swoją sekcję instrumentalną, narzucając artykulację i interpretację.

2. Zdobywanie umiejętności pracy w dużym zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę instrumentu w dużym zespole jazzowym;
- 2) akompaniuje instrumentalistom i wokalistom;
- 3) stosuje elementarne zasady komunikacji i współpracy w różnych, dużych składach wykonawczych;
- 4) słucha i właściwie reaguje na działania dyrygenta oraz innych członków zespołu.

3. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na wykonanie utworu;
- 2) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej, w szczególności zapisu dla muzyki bigbandowej;
- 3) współdziała z całą własną sekcją instrumentalną w procesie odczytywania utworu (dynamika, artykulacja);
- 4) improwizuje na podstawie funkcji harmoniczných bez wcześniejszego przygotowania.

4. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki bigbandowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu bigbandowego, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki bigbandowej i jazzowej, w szczególności dokonania znanych bigbandów jazzowych;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe;

4) rozpoznaje różne rodzaje charakterystycznych faktur stosowanych w aranżacjach bigbandowych.

5. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce bigbandowej;
- 2) gra w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe: melodykę, brzmienie, artykulację, dynamikę, frazowanie oraz podziały rytmiczne;
- 3) improwizuje, świadomie wykorzystując wiedzę zdobytą w procesie kształcenia umiejętności gry na instrumencie w zakresie skal, progresji i kadencji harmonicznym stosowanych w muzyce jazzowej;
- 4) gra zespołowo i solo – w kontekście aranżacji bigbandowych (orkiestrowych);
- 5) analitycznie słucha muzyki, wyróżnia, rozpoznaje i charakteryzuje poszczególne elementy aranżacyjne utworu muzycznego.

COMBO (zespół jazzowy)

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie do pracy w combo

Uczeń:

- 1) posiada praktyczną wiedzę z zakresu literatury jazzowej w różnych stylach;
- 2) dysponuje umiejętnością koordynacji elementów melodycznych, harmonicznym i rytmicznym;
- 3) samodzielnie przygotowuje partię instrumentalną oraz orientuje się w formie utworu;
- 4) jest świadomy znaczenia poszczególnych elementów aranżacji w strukturze dzieła;
- 5) posiada podstawową wiedzę z zakresu budowy i funkcjonalności instrumentów współtworzących combo;
- 6) świadomie analizuje i posługuje się zapisem „lead sheet”.

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń posiada umiejętność komunikacji społecznej oraz cechuje się odpowiedzialnością i empatią we współpracy.

3. Przygotowanie ucznia do publicznego występu

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje utwory wykonywane w combo;
- 2) posiada umiejętności właściwego zachowania się na estradzie, wiedzę dotyczącą zapobiegania tremie scenicznej i stresowi podczas publicznej prezentacji oraz niezbędną

wiedzę dotyczącą elementów pozamuzycznych wpływających na ogólne wrażenie artystyczne i odbiór występu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przygotowanie do pracy w combo

Uczeń:

- 1) interpretuje utwory jazzowe w różnych stylach, wykorzystując posiadaną wiedzę;
- 2) dysponuje zróżnicowanym repertuarem złożonym z najpopularniejszych standardów jazzowych i popularnych kompozycji znanych jazzmanów (originals);
- 3) potrafi nastroić instrument do gry w combo;
- 4) kontroluje i koryguje intonację podczas gry;
- 5) stosuje umiejętność słyszenia harmonicznego;
- 6) stosuje elementy wykonawcze (tempo, intonacja, artykulacja, dynamika, frazowanie, polirytmia, polimetria, oddech, wibracja, glissando – w zależności od stylistyki wykonywanego utworu) w sposób spójny z partiami pozostałych członków combo;
- 7) posiada elementarną wiedzę na temat specyfiki wydobywania dźwięku przez instrumenty współtworzące zespół;
- 8) posiada umiejętność synchronizacji wertrykalnej „on cue” (wspólne zaczynanie i kończenie współbrzmienia);
- 9) aktywnie słucha siebie i innych podczas gry, a także gdy nie gra;
- 10) świadomie kontroluje proporcje dynamiczne i brzmieniowe w zespole;
- 11) elastycznie reaguje na zmiany w przebiegu prezentacji dzieła;
- 12) orientuje się w formie utworu, wykorzystując wiedzę z zakresu innych przedmiotów (harmonia, podstawy improwizacji, historia jazzu).

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń:

- 1) koordynuje działania własne i partnerów;
- 2) wykazuje współodpowiedzialność za końcowy efekt artystyczny pracy w combo;
- 3) otwarcie formułuje, przekazuje i odbiera uwagi dotyczące pracy i relacji w combo;
- 4) świadomie współtworzy efekt synergii w combo.

3. Przygotowanie ucznia do publicznego występu

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje standardy i originals w różnych stylach i różnych składach instrumentalnych;

- 2) posiada wiedzę i umiejętności dotyczące zachowań estradowych, takich jak: wejście na estradę, ustawienie combo, ukłony, relacje międzyludzkie, stosowny ubiór;
- 3) podczas występu wykazuje opanowanie estradowe i zdolność koncentracji.

ĆWICZENIA RYTMICZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie wartości rytmicznych, pauz i metrum oraz umiejętność realizacji rytmu w praktyce

Uczeń:

- 1) zna wartości rytmiczne, odpowiadające im pauzy oraz czas ich trwania;
- 2) potrafi grupować wartości rytmiczne w taktach o różnym metrum.

2. Kształcenie umiejętności świadomego łączenia wartości rytmicznych – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:

- 1) zna różne rodzaje pulsacji;
- 2) płynnie łączy pulsację parzystą i nieparzystą.

3. Zdobywanie wiedzy z zakresu polimetrii i polirytmii

Uczeń realizuje nakładające się na siebie różne podziały rytmiczne oraz zadania rytmiczne w zmiennym metrum.

4. Kształcenie umiejętności stosowania rytmu w improwizacji

Uczeń stosuje różnorodne rytmy w improwizacji.

5. Poznanie rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń posługuje się rytmami i podziałami rytmicznymi w partiach solowych i zespołowych charakterystycznych dla różnych kultur i stylów muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie wartości rytmicznych, pauz i metrum oraz umiejętność realizacji rytmu w praktyce

Uczeń:

- 1) zna pojęcie rytmu i jego znaczenie w muzyce jazzowej;
- 2) zna zasady grupowania wartości rytmicznych.

2. Kształcenie umiejętności świadomego łączenia wartości rytmicznych – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:

- 1) w zadaniach praktycznych łączy wartości w podziałach regularnych i nieregularnych;

2) realizuje zadania rytmiczne przy jednoczesnym taktowaniu i liczeniu na głos.

3. Zdobywanie wiedzy z zakresu polimetrii i polirytmii

Uczeń:

1) zna nieregularny podział wartości rytmicznych;

2) w ramach jednego tempa realizuje zmienne schematy rytmiczne oparte na metrum prostym i złożonym.

4. Kształcenie umiejętności stosowania rytmu w improwizacji

Uczeń:

1) odpowiednio interpretuje różne podziały rytmiczne;

2) analizuje utwory jazzowe pod kątem przebiegów rytmicznych.

5. Poznanie rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń:

1) zna podziały i rodzaje metrum typowe dla muzyki jazzowej, latynoskiej, afro-kubańskiej, hinduskiej i bałkańskiej;

2) wykorzystuje charakterystyczne podziały rytmiczne w improwizacjach.

FORTEPIAN OBOWIĄZKOWY – JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

1) poznaje prawidłową technikę gry na instrumencie;

2) kształci umiejętność posługiwania się prawidłowo ustawionym aparatem gry.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń zdobywa umiejętność improwizacji w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz umiejętność interpretowania utworów muzycznych w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń poznaje historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń zdobywa umiejętność czytania zapisu nutowego, w szczególności zapisu specyficznego dla muzyki jazzowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE**1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie**

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) posługuje się prawidłowo wykształconym aparatem gry;
- 3) potrafi prawidłowo wydobyć dźwięk, dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) potrafi grać w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, takie jak: melodyka, brzmienie, artykulacja, dynamika, frazowanie oraz podziały rytmiczne;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
- 4) potrafi interpretować utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych pianistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) potrafi improwizować na podstawie funkcji harmonicznych;
- 3) umie odczytać znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) poznaje zasady wykonywania repertuaru muzyki jazzowej w duecie z kontrabasem.

INSTRUMENTY GŁÓWNE – JAZZOWE**AKORDEON JAZZOWY**

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 2) swobodnie stosuje różnorodną artykulację;
- 3) posiada podstawową wiedzę na temat frazowania i rytmiki swingowej realizowanych przez odpowiednie prowadzenie miecha.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń świadomie wykorzystuje schematy harmoniczne i skale charakterystyczne dla muzyki jazzowej w swych improwizacjach oraz realizuje tematy zgodnie z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz oznaczenia i symbole harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń posiada umiejętność gry w zespole jazzowym, poznaje walory artystyczne pracy instrumentalisty jazzowego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada gruntowną wiedzę na temat budowy swojego instrumentu;
- 2) swobodnie operuje dowolną artykulacją, prawidłowo kształtuje dźwięk;
- 3) samodzielnie dobiera rejestry, prawidłowo operuje miechem;
- 4) dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) profesjonalnie wykonuje różne style muzyki jazzowej, wykorzystując charakterystyczne dla nich skale, podziały rytmiczne i zabiegi harmoniczne;
- 2) świadomie improwizuje;
- 3) posiada w repertuarze szeroką gamę standardów jazzowych;
- 4) analizuje nagrania i solówki uznanych autorytetów, a elementy zaczerpnięte z nich wykorzystuje w kształtowaniu własnego języka muzycznego;
- 5) samodzielnie opracowuje tematy zgodnie z zasadami charakterystycznymi dla muzyki jazzowej;
- 6) posiada umiejętność gry solowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, w tym nagrania najwybitniejszych akordeonistów.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) biegle czyta zapis nutowy oraz oznaczenia i symbole harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 2) czyta nuty a vista w sposób umożliwiający wykonanie utworu;
- 3) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznyc bez wcześniejszego przygotowania.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) rozumie, jaką rolę pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) reaguje na działania współwykonawców;
- 3) bezbłędnie realizuje formy wykonywanych utworów;
- 4) dobiera odpowiednie rejestry;
- 5) zna podstawowe zasady współpracy w zespołach instrumentalnych o różnym składzie;
- 6) potrafi analitycznie słuchać współwykonawców.

FLET JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) prawidłowo stosuje aparat gry;
- 2) swobodnie posługuje się różnorodną artykulacją.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z zakresu historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis charakterystyczny dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk non legato i legato, dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;

- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z zakresu historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych flecistów, klarncistów i saksofonistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu;
- 2) potrafi grać i improwizować na podstawie funkcji harmoniczných bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnym składzie wykonawczym, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

FORTEPIAN JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętności gry na instrumencie, prawidłowo stosując aparat gry.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń poznaje historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis specyficzny dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk;
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;

- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej;
- 6) posiada umiejętność gry solowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych pianistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmoniczych bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym;
- 2) stosuje elementarne zasady komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) słucha i właściwie reaguje na działania współwykonawców.

GITARA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry, swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Zdobywanie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis nutowy specyficzny dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) posługuje się prawidłowo wykształconym aparatem gry;
- 3) potrafi prawidłowo wydobyć dźwięk, zna i stosuje różne sposoby artykulacji charakterystyczne dla gitary jazzowej;
- 4) posiada umiejętność gry zarówno techniką single note, jak i akordową w całej skali instrumentu, z uwzględnieniem zmian pozycji oraz właściwej aplikatury;
- 5) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie we wszystkich tonacjach, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej;
- 3) zna historię gitary jazzowej zarówno w Polsce, jak i na świecie, zna najważniejszych przedstawicieli tego instrumentu oraz ich nagrania;
- 4) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
- 2) improwizuje na podstawie funkcji harmoniczných bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) umie odczytać znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej, zwłaszcza specyficzne dla gitary jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym, potrafi wykonywać zarówno partie solowe, jak i akompaniament;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców;
- 3) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
- 4) jest przygotowany do publicznej prezentacji przygotowanego programu artystycznego.

GITARA BASOWA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń opanowuje prawidłową technikę gry na instrumencie, kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń kształci umiejętności improwizacji w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis nutowy specyficzny dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) posługuje się prawidłowo wykształconym aparatem gry;
- 3) potrafi prawidłowo wydobyć dźwięk, również w technikach slap, tapping, palm-muting;
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) potrafi analitycznie słuchać muzyki, rozpoznać i zapisać poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystać je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem najwybitniejszych gitarzystów basowych, zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznycch bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) umie odczytać znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym, potrafi wykonywać zarówno partie solowe, jak i akompaniament;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

KLARNET JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk, stosuje różne sposoby artykulacji, m.in. non legato i legato;
- 4) dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna reprezentatywne nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych klarncistów i saksofonistów;

3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) potrafi grać i improwizować na podstawie funkcji harmoniczných bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

KONTRABAS JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) opanowuje prawidłową technikę gry na instrumencie;
- 2) kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji jazzowych utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk pizzicato oraz smyczkiem;
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych kontrabasistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmoniczných bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy, jaką rolę pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) wykonuje zarówno partie solowe, jak i akompaniament;
- 3) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 4) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

PERKUSJA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów jazzowych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy rytmiczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE**1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie**

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentów;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk, posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów jazzowych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) posiada świadomość przebiegu harmonicznego;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej;
- 3) zna historię perkusji jazzowej oraz najważniejszych jej przedstawicieli;
- 4) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób gwarantujący ciągłość narracji;
- 2) gra i improwizuje na podstawie budowy formalnej bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrumentarium w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

PUZON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji jazzowych utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk, posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych puzonistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

SAKSOFON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji jazzowych utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu (konstrukcja, skala);
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (stosuje właściwy oddech i zadęcie);
- 3) potrafi prawidłowo wydobywać dźwięk (kontroluje dynamikę i brzmienie swojego instrumentu oraz zna charakterystyczne jego możliwości);
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego (zna i potrafi stosować różne sposoby artykulacji).

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;

- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem literatury saksofonowej;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
- 2) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

SKRZYPCE JAZZOWE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji oraz interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) potrafi prawidłowo wydobywać dźwięki;
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji oraz interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
- 3) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem literatury skrzypcowej;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) improwizuje na podstawie funkcji harmoniczných bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

TRĄBKA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczných charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk staccato, non legato i legato, posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;

- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych trębaczy;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmoniczych bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

WIBRAFON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń wykonuje na instrumencie zapisane i improwizowane partie, prawidłowo posługując się aparatem gry.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej oraz najważniejszych nagrań wybitnych wibrafonistów jazzowych.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię i budowę oraz zasady konserwacji instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) zna podstawowe sposoby trzymania pałek w technice czteropałkowej – tradycyjnej lub G. Burtona;
- 4) świadomie stosuje w grze różne rodzaje pałek wibrafonowych;
- 5) biegle wykonuje partie solowe i akompaniament w fakturze linearnej oraz akordowej;
- 6) swobodnie operuje pełnym zakresem dynamicznym instrumentu, wykorzystując możliwości artykulacyjne i brzmieniowe wibrafonu;
- 7) dostosowuje dynamikę do brzmienia zespołu oraz akustyki pomieszczenia;
- 8) prawidłowo stosuje tłumik;
- 9) wykorzystuje pałki do tłumienia płytek (tzw. dampering oraz dead stroke);
- 10) potrafi niezależnie operować poszczególnymi pałkami.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna podstawowe relacje pomiędzy następstwami akordów wykorzystywane w improwizacji jazzowej;
- 2) zna najważniejsze skale jazzowe;
- 3) prawidłowo prowadzi głosy w układach akordowych (tzw. voicing);
- 4) realizuje wielodźwiękowe akordy (pięcio-, sześciogłosowe i inne);
- 5) zna podstawowe style i formy występujące w muzyce jazzowej oraz charakterystyczne następstwa harmoniczne;
- 6) rozróżnia i realizuje różne rodzaje pulsacji rytmicznej;
- 7) rozpoznaje elementy charakterystyczne dla poszczególnych gatunków muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej;
- 2) potrafi scharakteryzować poszczególne okresy w dziejach muzyki jazzowej;
- 3) zna najwybitniejszych przedstawicieli poszczególnych okresów muzyki jazzowej;
- 4) zna najważniejsze standardy jazzowe;
- 5) zna najwybitniejszych wibrafonistów jazzowych, ich najważniejsze nagrania oraz charakterystyczne elementy stylu gry.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmoniczných bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) potrafi współpracować z innymi członkami zespołu;
- 3) aktywnie uczestniczy w próbach zespołu (potrafi zaproponować własne rozwiązania);
- 4) potrafi poprowadzić próby zespołu;
- 5) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

SPECJALNOŚĆ LUTNICTWO

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) projektuje i buduje instrumenty lutnicze oraz dokonuje ich korekty;
- 2) ocenia jakość materiałów, z których wykonuje instrumenty;
- 3) ocenia jakość instrumentu pod względem wartości lutniczej i dźwiękowej;
- 4) analizuje instrument lutniczy pod względem stylistycznym;
- 5) gra na instrumentach lutniczych w zakresie elementarnym;
- 6) posługuje się w swojej pracy urządzeniami elektronicznymi i elektrycznymi zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny oraz bezpieczeństwa przeciwpożarowego, z uwzględnieniem poszanowania środowiska naturalnego;

- 7) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 8) samodzielnie wyszukuje i selekcionuje informacje z zakresu literatury specjalistycznej oraz dokonuje ich oceny, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

AKUSTYKA LUTNICZA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy z zakresu akustyki lutniczej

Uczeń posiada świadomość istnienia zróżnicowanego środowiska akustycznego, w tym hałasu i zagadnień z nim związanych.

2. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce lutniczej

Uczeń potrafi rozpoznać i zinterpretować podstawowe zjawiska akustyczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy z zakresu akustyki lutniczej

Uczeń:

- 1) definiuje i rozróżnia podstawowe terminy i pojęcia akustyczne;
- 2) poznaje zagadnienia analizy widmowej;
- 3) poznaje zasady akustyki w odniesieniu do różnych grup instrumentów muzycznych.

2. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce lutniczej

Uczeń:

- 1) posługuje się podstawowymi pojęciami akustycznymi w opisywaniu świata dźwięków;
- 2) wykonuje prostą analizę widmową w oparciu o ogólnodostępne oprogramowanie oraz interpretuje wynik;
- 3) przygotowuje i przedstawia krótką prezentację multimedialną w zakresie własnej dziedziny;
- 4) dokonuje prostych badań i doświadczeń akustycznych w grupie i zespole;
- 5) chroni słuch i dba o niego;
- 6) przeprowadza ewaluację własnych działań związanych z akustyką budowanych przez siebie instrumentów.

HISTORIA SZTUKI LUTNICZEJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy z zakresu historii sztuki lutniczej

Uczeń poznaje podstawowe pojęcia i terminy dotyczące instrumentarium historycznego oraz najważniejsze europejskie szkoły lutnicze.

2. Wykorzystanie wiedzy do identyfikacji i oceny historycznej instrumentu

Uczeń rozróżnia i definiuje formy instrumentów historycznych, przeprowadza analizę stylistyczną instrumentu.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą;
- 2) jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów i tworzenia instrumentów lutniczych;
- 3) jest zainteresowany współczesnym życiem artystycznym i aktywnie bierze w nim udział.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu historii sztuki lutniczej

Uczeń:

- 1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu historii sztuki lutniczej;
- 2) poznaje instrumentarium muzyczne w kolejnych okresach historycznych;
- 3) charakteryzuje podstawowe cechy stylistyczne głównych europejskich szkół lutniczych oraz ich najważniejszych przedstawicieli.

2. Wykorzystanie wiedzy do identyfikacji i oceny historycznej instrumentu

Uczeń:

- 1) analizuje instrument historyczny pod względem pochodzenia i budowy;
- 2) dokonuje analizy stylistycznej instrumentu;
- 3) wykorzystuje zdobytą wiedzę w swoich działaniach artystycznych.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje, selekcjonuje i krytycznie ocenia wiadomości z historii sztuki lutniczej;
- 2) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny.

KOREKTA LUTNICZA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu korekty lutniczej

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe pojęcia i terminy dotyczące korekty lutniczej;

- 2) poznaje materiały i podstawowe techniki z zakresu korekty lutniczej;
- 3) zapoznaje się z podstawowymi zagadnieniami etyki w konserwacji dzieł sztuki.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń potrafi przeprowadzić prostą korektę instrumentu.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce lutniczej;
- 2) w działaniach praktycznych stosuje i łączy wiedzę i umiejętności z zakresu przedmiotu głównego oraz z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu korekty lutniczej

Uczeń:

- 1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu korekty lutniczej;
- 2) dobiera właściwe materiały i sposoby pracy, z uwzględnieniem zasad prawidłowej konserwacji;
- 3) realizuje proces konserwacji instrumentów z zachowaniem zasad etyki lutniczej;
- 4) poznaje zasady konserwacji lakieru.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:

- 1) planuje zakres i przebieg działań korektorskich;
- 2) przeprowadza proste zabiegi korektorskie, dobierając właściwe materiały i sposoby pracy;
- 3) wykonuje retusz lakieru w miejscach przeprowadzonej naprawy;
- 4) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) posługuje się kreatywnie środkami wyrazu artystycznego, czerpiąc z tradycji sztuki lutniczej;
- 2) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny, wykorzystuje w działaniach technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 3) dokonuje ewaluacji własnych osiągnięć artystycznych;
- 4) przestrzega przepisów prawa autorskiego i ochrony zabytków.

PRACOWNIA LUTNICZA – ĆWICZENIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE**1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu ćwiczeń lutniczych**

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe pojęcia, terminy lutnicze oraz zasady budowy i konstruowania instrumentu lutniczego;
- 2) poznaje techniki obróbki drewna.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:

- 1) potrafi zbudować instrument lutniczy przy zastosowaniu odpowiednich technik;
- 2) organizuje warsztat pracy i potrafi zaplanować proces technologiczny.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności z zakresu przedmiotów lutniczych i ogólnomuzycznych;
- 2) jest zainteresowany współczesnym życiem artystycznym i aktywnie bierze w nim udział.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE**1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu ćwiczeń lutniczych**

Uczeń:

- 1) rozróżnia, definiuje i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu lutnictwa;
- 2) dobiera właściwe materiały, sposoby i techniki ich obróbki oraz stosuje odpowiednie rodzaje wykończenia powierzchni instrumentu;
- 3) określa przeznaczenie narzędzi i przyrządów lutniczych.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:

- 1) planuje etapy tworzenia instrumentu lutniczego;
- 2) wykonuje instrument lutniczy zgodnie z dokumentacją, uwzględniając parametry akustyczne i zasady ergonomii;
- 3) sporządza dokumentację techniczną instrumentów lutniczych;
- 4) stosuje tradycyjne oraz współczesne techniki i technologie lutnicze;
- 5) potrafi dokonać prezentacji własnych dokonań twórczych;
- 6) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje i selekcjonuje informacje o lutnictwie z różnych źródeł;
- 2) organizuje własną pracę z zastosowaniem różnych technik obróbki drewna;
- 3) wykazuje kreatywność w stosowaniu środków wyrazu artystycznego;
- 4) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny;
- 5) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, konkursach i przeglądach artystycznych;
- 6) realizuje zadania indywidualnie i zespołowo.

PROJEKTOWANIE I MODELOWANIE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu projektowania i modelowania

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe pojęcia dotyczące kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni oraz posługuje się nimi w procesie projektowania i wykonania instrumentu lutniczego;
- 2) poznaje wybrane techniki zdobnicze.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach projektowo-modelarskich

Uczeń potrafi zastosować poznane techniki zdobnicze w realizacji zaprojektowanej kompozycji.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą;
- 2) jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów, posługując się różnymi środkami wyrazu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu projektowania i modelowania

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe zasady kompozycji plastycznej na płaszczyźnie;
- 2) poznaje wiedzę na temat płaskorzeźby;
- 3) poznaje zasady budowania formy przestrzennej.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach projektowo-modelarskich

Uczeń:

- 1) wykonuje dokumentację rysunkową planowanego ornamentu;
- 2) wykonuje zaprojektowany przez siebie element zdobniczy;
- 3) posługuje się różnymi technikami i materiałami plastycznymi w pracach zdobniczych;

4) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje, selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje o sztuce pozyskane z różnych źródeł;
- 2) opracowuje projekty zdobnicze elementów instrumentów lutniczych, kreatywnie posługując się środkami wyrazu artystycznego i wykorzystując tradycje sztuki lutniczej;
- 3) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, z uwzględnieniem dyscyplin plastycznych;
- 4) realizuje zadania indywidualnie i zespołowo.

SKRZYPCE lub inny instrument lutniczy

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu gry na instrumentach lutniczych

Uczeń opanowuje w stopniu podstawowym grę na wybranym instrumencie lutniczym.

2. Wykorzystanie umiejętności gry do oceny brzmieniowej instrumentu

Uczeń potrafi grać na instrumencie w stopniu pozwalającym na ocenę brzmieniową zbudowanego instrumentu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu gry na instrumentach lutniczych

Uczeń:

- 1) samodzielnie stroi instrument;
- 2) gra na wszystkich strunach całym smyczkiem, stosując jego podziały;
- 3) wykonuje proste akordy w pierwszej pozycji;
- 4) zna sposoby notacji muzycznej instrumentu, na którym gra.

2. Wykorzystanie umiejętności gry do oceny brzmieniowej instrumentu

Uczeń:

- 1) wykorzystuje podstawowe pojęcia z zakresu gry na smyczkowym instrumencie lutniczym;
- 2) w grze stosuje następującą artykulację: detaché, martelé, legato, staccato;
- 3) operuje dynamiką;
- 4) samodzielnie, w stopniu podstawowym, potrafi ocenić brzmienie instrumentu;
- 5) potrafi uzyskać wyrównane brzmienie strun dla oceny walorów dźwiękowych instrumentu;
- 6) kontroluje i ocenia brzmienie w procesie budowy instrumentu;

- 7) dobiera odpowiednie struny w celu uzyskania optymalnego brzmienia zbudowanego przez siebie instrumentu.

PRZEDMIOT GŁÓWNY – LUTNICTWO

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu lutnictwa

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe pojęcia, terminy lutnicze i muzyczne oraz posługuje się nimi w procesie projektowania i wykonania instrumentu lutniczego;
- 2) poznaje materiały, techniki ich obróbki i narzędzia lutnicze.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń potrafi zbudować instrument lutniczy, organizuje warsztat pracy i planuje proces tworzenia dzieła.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą;
- 2) jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów i tworzenia instrumentów lutniczych, posługując się różnymi środkami wyrazu;
- 3) w działaniach praktycznych wykorzystuje wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 4) jest zainteresowany współczesnym życiem artystycznym i aktywnie bierze w nim udział.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu lutnictwa

Uczeń:

- 1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu lutnictwa;
- 2) dobiera właściwe materiały, sposoby i techniki ich obróbki oraz stosuje odpowiednie rodzaje wykończenia powierzchni instrumentu;
- 3) określa przeznaczenie narzędzi i przyrządów lutniczych;
- 4) określa środki wyrazu artystycznego w lutnictwie.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:

- 1) planuje etapy projektowania i tworzenia instrumentu oraz dokumentuje przebieg jego realizacji;

- 2) wykonuje instrument lutniczy zgodnie z założeniami i projektem, uwzględnia współczesne wymagania wykonawców, zwłaszcza w sferze akustyki i ergonomii;
- 3) analizuje i sporządza dokumentację techniczną instrumentów lutniczych;
- 4) stosuje tradycyjne oraz współczesne techniki i technologie lutnicze;
- 5) dokumentuje i prezentuje własne dokonania twórcze;
- 6) ocenia wykonany instrument pod względem stylistycznym, ergonomicznym i brzmieniowym;
- 7) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje, selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje o lutnictwie z różnych źródeł;
- 2) opracowuje projekty różnych instrumentów lutniczych, kreatywnie posługując się środkami wyrazu artystycznego oraz wykorzystując tradycje sztuki lutniczej;
- 3) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny;
- 4) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, konkursach i przeglądach artystycznych;
- 5) realizuje zadania indywidualnie i zespołowo.

SPECJALNOŚĆ RYTMIKA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) zna i stosuje w praktyce metodę rytmiki E. Jaques-Dalcroze'a;
- 2) realizuje zagadnienia metrytmiczne zgodnie z założeniami metody rytmiki;
- 3) posługuje się techniką ruchu umożliwiającą interpretowanie muzyki ruchem estetycznym i ekspresyjnym;
- 4) interpretuje ruchem utwory muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej;
- 5) posługuje się techniką gry na fortepianie umożliwiającą wykonanie utworów muzycznych różnych epok i stylów oraz pozwalającą na swobodną improwizację;
- 6) realizuje zadania z zakresu improwizacji fortepianowej i potrafi je wykorzystać w praktyce pedagogicznej;
- 7) posiada wiedzę z zakresu pedagogiki wczesnodziecięcej z elementami psychologii;
- 8) stosuje poprawną emisję, posługując się głosem;

- 9) posługuje się metodą E. Jaques-Dalcroze'a w zakresie prowadzenia zajęć rytmiki z dziećmi w wieku przedszkolnym;
- 10) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 11) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu obowiązujących przedmiotów;
- 12) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych;
- 13) publicznie prezentuje (indywidualnie i zespołowo) opracowany program;
- 14) samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje informacje niezbędne do realizacji przedmiotów artystycznych oraz dokonuje ich oceny, wykorzystując techniki informacyjne i komunikacyjne.

OBOWIAZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umiejętność swobodnego posługiwania się techniką gry na fortepianie

Uczeń swobodnie posługuje się różnymi elementami techniki pianistycznej zarówno w grze utworów różnych kompozytorów, jak i w realizacji własnej improwizacji.

2. Kształtowanie wyobraźni muzycznej i wrażliwości słuchowej

Uczeń interpretuje utwory zgodnie z ich stylem i formą, świadomie przekazuje treść muzyczną, wykorzystując wyobraźnię, wpływa na estetykę brzmienia.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń efektywnie organizuje swoją pracę, posiada umiejętność gry a vista oraz samodzielnego opracowania utworu.

4. Kształcenie umiejętności akompaniowania i współpracy z partnerem

Uczeń poznaje zasady wykonywania akompaniamentów, uczy się współpracy z partnerem podczas prób i na estradzie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Umiejętność swobodnego posługiwania się techniką gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady działania mechanizmu fortepianu;
- 2) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie;
- 3) posługuje się różnymi technikami gry:
 - a) swobodnie posługuje się aparatem gry, wykazuje się niezależnością rąk i palców,
 - b) stosuje różne rodzaje artykulacji (legato, staccato, portato),

- c) stosuje technikę palcową, pasażową, podwójnych dźwięków, skoków, akordową, oktawową,
 - d) prowadzi dwugłos w jednej ręce,
 - e) prawidłowo wykonuje ozdobniki, tryle, arpeggio w opracowywanych utworach,
 - f) prawidłowo posługuje się prawym i lewym pedałem;
- 2) posiada umiejętność poprawnego wykonania utworu:
- a) poprawnie realizuje zapis muzyczny utworu (wysokość dźwięku, zapis metryczny, artykulacja, dynamika, frazowanie, agogika, pedalizacja, właściwe palcowanie),
 - b) prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i polifoniczną, uwzględniając właściwe proporcje brzmieniowe oraz równoległe prowadzenie co najmniej dwóch głosów,
 - c) interpretuje utwór muzyczny zgodnie z jego stylem i budową formalną,
 - d) uczy się utworu na pamięć i potrafi w skupieniu wykonać go publicznie;
- 3) wykazuje się umiejętnością gry gam i pasaży:
- a) zna zasady prawidłowego palcowania gam i pasaży,
 - b) wykonuje prawidłowo gamy i pasaże w tonacjach majorowych i minorowych do siedmiu znaków w ruchu równoległym i kombinowanym,
 - c) wykonuje kadencję wielką doskonałą w tonacjach majorowych i minorowych do siedmiu znaków,
 - d) rozumie i słyszy każdy pasaż jako określoną funkcję harmoniczną w danej pozycji,
 - e) odnajduje w utworach fragmenty oparte na gamach, pasażach i pokrewnych figuracjach oraz prawidłowo je wykonuje.

2. Kształtowanie wyobraźni muzycznej i wrażliwości słuchowej

Uczeń:

- 1) kształtuje napięcia w muzyce w oparciu o zależności harmoniczne;
- 2) świadomie kształtuje stronę brzmieniową i wyrazową utworu oraz dostosowuje środki wykonawcze do wymogów stylistycznych;
- 3) umiejętnie operuje czasem w muzyce (wybór właściwego tempa, precyzja metryczna, poczucie pulsu, oddychanie i świadomość zmian agogicznych w przebiegu utworu);
- 4) wykonuje ze zrozumieniem następujące formy muzyczne: polifoniczne, klasyczne (np. sonatina, allegro sonatowe, rondo, wariacje), etudy, miniatury, formy taneczne;
- 5) interpretuje ze znajomością stylistyki utwory z okresu baroku, klasycyzmu, romantyzmu oraz utwory muzyki XX i XXI wieku.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) umiejętnie planuje swoją pracę (np. dzieli ją na etapy, koncentruje się na wybranym zagadnieniu);
- 2) systematycznie doskonali swoje umiejętności;
- 3) świadomie koryguje swoje błędy;
- 4) samodzielnie pokonuje problemy pianistyczne, wykorzystując wcześniejsze doświadczenia oraz uwagi nauczyciela;
- 5) samodzielnie i dokładnie odczytuje zapis nutowy;
- 6) zna i wykorzystuje różne sposoby zapamiętywania (np. pamięć ruchowa, wzrokowa, słuchowa, harmoniczna);
- 7) potrafi określić charakter i stylistykę utworu oraz dokonać doboru właściwych środków techniczno-wykonawczych (rodzaju dźwięku, wyrazu muzycznego, palcowania, pedalizacji, frazowania, tempa, dynamiki, artykulacji, proporcji brzmienia);
- 8) potrafi publicznie zaprezentować samodzielnie przygotowany utwór.

4. Kształcenie umiejętności akompaniowania i współpracy z partnerem

Uczeń:

- 1) śledzi „dodatkową pięciolinię” podczas wykonywania partii akompaniamentu;
- 2) słucha utworu w całości i elastycznie reaguje na działania partnera (kształtuje formę utworu i proporcje dźwiękowe);
- 3) rozumie tekst słowny w utworach wokalnych i potrafi prowadzić frazę muzyczną w oparciu o intonację zdania słownego;
- 4) potrafi właściwie zachować się podczas występów publicznych.

IMPROWIZACJA FORTEPIANOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie wyobraźni muzycznej i twórczego myślenia

Uczeń w sposób kreatywny realizuje zadania z zakresu improwizacji fortepianowej i kompozycji.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych w praktyce

Uczeń poznaje style muzyczne oraz ich cechy charakterystyczne i potrafi je zastosować we własnej improwizacji i kompozycji.

3. Wykorzystanie improwizacji fortepianowej do zajęć rytmicznych prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze’a

Uczeń wykorzystuje improwizację do zajęć rytmicznych prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze'a.

4. Zdobywanie umiejętności w zakresie szybkości i wielotorowości myślenia przez ćwiczenia transpozycyjne i grę a vista

Uczeń rozwija umiejętność antycypacji i wyczucia klawiatury oraz samodzielnie poznaje literaturę muzyczną.

5. Wykorzystywanie improwizacji jako żywej mowy muzycznej

Uczeń opanowuje język muzyczny różnych epok w celu swobodnego posługiwania się nim, w zależności od konkretnej sytuacji pedagogicznej lub artystycznej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie wyobraźni muzycznej i twórczego myślenia

Uczeń:

- 1) wykorzystuje proste środki kompozytorskie do tworzenia własnych wypowiedzi muzycznych;
- 2) improwizuje melodię wraz z jej odmianami;
- 3) kreuje własne improwizacje konstruowane na zasadach podobieństwa, przeciwieństwa i przejścia (tj. sposobu łączenia stanów kontrastujących) na gruncie harmoniki funkcyjnej dur-moll oraz harmoniki nowoczesnej;
- 4) tworzy własne kompozycje w określonym stylu;
- 5) improwizuje miniatury muzyczne o różnym charakterze;
- 6) dba o jakość dźwięku w improwizacji.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych w praktyce

Uczeń:

- 1) rozpoznaje wybrane style muzyczne spośród poniższych: barok, klasycyzm, romantyzm, impresjonizm, neoklasycyzm oraz wybrane kierunki: punktualizm i sonoryzm, posługuje się nimi w improwizacji i kompozycji;
- 2) umie swobodnie improwizować we wszystkich tonacjach majorowych i minorowych do sześciu znaków przykluczowych włącznie, z wykorzystaniem kadencji (małej i wielkiej doskonałej, zawieszanej, plagalnej i zwodniczej) oraz dominant wtrąconych do akordów głównych i pobocznych;
- 3) wykorzystuje rozmaite typy faktury fortepianowej (np. akordowa, figuracyjna, polifonizująca);

- 4) zna i świadomie stosuje w swojej grze zasady budowy okresowej, tworząc formę AB, ABA, wariacji;
- 5) improwizuje prosty dwugłos o budowie ewolucyjnej lub okresowej nawiązujący do muzyki barokowej, z zastosowaniem ozdobników oraz imitacji;
- 6) potrafi przekształcać utwory powstałe na gruncie muzyki klasycznej i neoklasycznej, dążąc do ich uproszczenia (redukcji) lub wzbogacenia w sferze rytmiczno-melodycznej i fakturalnej, z zachowaniem przebiegu harmonicznego i formalnego oryginału;
- 7) zapoznaje się z harmonią muzyki rozrywkowej i jazzowej, stosując wybrane zwroty w swojej improwizacji.

3. Wykorzystanie improwizacji fortepianowej do zajęć rytmicznych prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń:

- 1) improwizuje wstęp do lekcji rytmiki w stylu klasycznym lub neoklasycznym;
- 2) improwizuje wartości, grupy i tematy rytmiczne w różnym metrum i w różnych tempach, ze zróżnicowaniem dynamiki, artykulacji, kolorystyki;
- 3) improwizuje proste łańcuchy realizacji w metrum $\frac{4}{4}$ w stylu klasycznym lub neoklasycznym;
- 4) swobodnie tworzy improwizowane akompaniamenty do polskich piosenek ludowych (m.in. kolęd i pastorałek), popularnych i dziecięcych w fakturze fortepianowej na gruncie harmonii klasycznej lub rozrywkowej;
- 5) komponuje lub aranżuje piosenki do tekstów własnych lub obcych;
- 6) komponuje wybrane polskie tańce narodowe – poloneza, krakowiaka, mazura, kujawiaka i oberka oraz tańce popularne – walca i polkę, w stylistyce klasycznej lub neoklasycznej oraz improwizuje na temat jednego z wyżej wymienionych tańców;
- 7) improwizuje miniatury oparte na technice modelowania interwałowego w przebiegu periodycznym i aperiodycznym;
- 8) improwizuje w charakterze muzyki repetytywnej (symultatywna polimetria oparta na stałym pulsie);
- 9) posługuje się warsztatem pianistycznym pozwalającym na swobodną improwizację i akompaniowanie na zajęciach ruchowych;
- 10) potrafi współpracować w grupie przy tworzeniu zespołowej improwizacji instrumentalnej lub wokalnie-instrumentalnej.

4. Zdobywanie umiejętności w zakresie szybkości i wielotorowości myślenia przez ćwiczenia transpozycyjne i grę a vista

Uczeń:

- 1) transponuje pojedyncze dźwięki, interwały i współbrzmienia wieloskładnikowe obiema rękami w różnych układach fakturalnych;
- 2) transponuje podane melodie, harmonizując je w nowej tonacji;
- 3) potrafi śpiewać podaną melodię z równoczesnym wykonywaniem przez siebie akompaniamentu na dwie ręce;
- 4) posiada umiejętność gry na fortepianie bez obserwowania klawiatury;
- 5) grając a vista, antycypuje dalszy przebieg utworu;
- 6) zdobywa doświadczenie w zakresie szybkiej orientacji w tekście, co pomaga w grze zespołowej (np. na cztery ręce).

5. Wykorzystywanie improwizacji jako żywej mowy muzycznej

Uczeń potrafi w sposób praktyczny wykorzystać wiedzę i umiejętności z przedmiotów ogólnomuzycznych, a także rytmiki i warsztatu pianistycznego.

METODYKA NAUCZANIA RYTMIKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie wiedzy z zakresu powstania i rozwoju metody nauczania rytmiki E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń poznaje historię powstania metody rytmiki E. Jaques-Dalcroze'a, sylwetkę twórcy metody oraz jej główne cele i założenia.

2. Zapoznanie z wybranymi zagadnieniami z dydaktyki ogólnej

Uczeń zdobywa podstawowe wiadomości z zakresu procesu nauczania.

3. Poznanie teoretycznych podstaw metodyki prowadzenia zajęć rytmiki na etapie wychowania przedszkolnego

Uczeń poznaje strukturę prowadzenia zajęć.

4. Przygotowanie ucznia do samodzielnego prowadzenia zajęć rytmiki

Uczeń poznaje sposoby wprowadzania i utrwalania wybranych zagadnień w ramach metody rytmiki. Opracowuje wybrane zagadnienia z zakresu metody rytmiki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie wiedzy z zakresu powstania i rozwoju metody nauczania rytmiki E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę na temat powstania i rozwoju metody rytmiki;
- 2) zna życiorys E. Jaques-Dalcroze'a;
- 3) zna główne cele i założenia metody.

2. Zapoznanie z wybranymi zagadnieniami z dydaktyki ogólnej

Uczeń:

- 1) zna w podstawowym zakresie zasady, metody i środki nauczania;
- 2) zna budowę i typy lekcji;
- 3) zna cele dydaktyczno-wychowawcze przedmiotu.

3. Poznanie teoretycznych podstaw metodyki prowadzenia zajęć rytmiki na etapie wychowania przedszkolnego

Uczeń:

- 1) zna program przedmiotu i rozkład materiału nauczania;
- 2) posiada wiedzę z zakresu rozwoju słuchu, głosu oraz motoryki dziecka w wieku przedszkolnym;
- 3) zna publikacje związane z prowadzeniem zajęć rytmiki.

4. Przygotowanie ucznia do samodzielnego prowadzenia zajęć rytmiki

Uczeń:

- 1) właściwie dobiera materiał nauczania pod kątem możliwości i umiejętności dzieci;
- 2) zna rodzaje ćwiczeń, typy zabaw i tańców, potrafi je wykorzystać w prowadzeniu zajęć;
- 3) wykorzystuje w pracy piosenki i miniatury muzyczne, rozumie ich rolę w procesie umuzykalniania dzieci;
- 4) posiada umiejętność właściwego doboru dziecięcych instrumentów perkusyjnych i ich stosowania w zabawach, ćwiczeniach i instrumentacjach;
- 5) posiada umiejętność doboru różnych środków dydaktycznych oraz kreatywnego sposobu ich zastosowania;
- 6) potrafi skonstruować konspekt zajęć rytmiki i przeprowadzić te zajęcia praktycznie.

TECHNIKA RUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie sprawności i świadomości ruchu

Uczeń kształtuje aparat ruchowy i wyrabia świadomość poczucia ciała.

2. Kształtowanie estetyki ruchu

Uczeń rozwija świadomość stylu ruchu i muzycznej ekspresji ruchu.

3. Poznanie wybranych tańców

Uczeń zdobywa wiedzę na temat tańców (ze szczególnym uwzględnieniem polskich tańców ludowych), ich różnorodności i odrębności stylistycznej oraz wykonuje układy ruchowe wybranych tańców.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie sprawności i świadomości ruchu

Uczeń:

- 1) poznaje i realizuje ćwiczenia ogólnorozwojowe;
- 2) utrzymuje prawidłową postawę ciała zgodnie z zasadami anatomii;
- 3) usprawnia aparat ruchowy w oparciu o ruch funkcjonalny;
- 4) poznaje i realizuje podstawowe ćwiczenia z techniki tańca klasycznego;
- 5) uwzględnia w ruchu koordynację i niezależność poszczególnych części ciała;
- 6) posiada świadomość poczucia ciała i kierunków ruchu w przestrzeni;
- 7) prowadzi ruch na różnych płaszczyznach oraz porusza się zgodnie z określonym rysunkiem przestrzennym;
- 8) rozwija pamięć ruchowo-przestrzenną;
- 9) potrafi zakomponować zintegrowany ruch ciała i rekwizytu;
- 10) dąży do indywidualnego odczuwania muzyki przez ruch;
- 11) doskonali umiejętność samodyscypliny i samokontroli;
- 12) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności na innych zajęciach edukacyjnych wchodzących w skład specjalności.

2. Kształtowanie estetyki ruchu

Uczeń:

- 1) rozwija wrażliwość muzyczną w oparciu o prawidłowe wykorzystanie wiedzy na temat różnych stylów i gatunków w muzyce;
- 2) odzwierciedla w sposobie poruszania się charakter i styl muzyki;
- 3) umiejętnie gospodaruje napięciem i odprężeniem poszczególnych części ciała.

3. Poznanie wybranych tańców

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę na temat charakterystycznych cech i odrębności stylu wybranych tańców ludowych;
- 2) wykonuje elementy i układy taneczne co najmniej dwóch polskich tańców narodowych (do wyboru: polonez, mazur, krakowiak, kujawiak i oberek) i jednego obcego (do wyboru: polka, walc).

PRZEDMIOT GŁÓWNY – RYTMIKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształtowanie wrażliwości muzycznej, rozwijanie wyobraźni i pamięci muzycznej oraz ruchowej

Uczeń:

- 1) integruje i wykorzystuje wiedzę z zajęć kierunkowych i ogólnomuzycznych;
- 2) interpretuje ruchem utwory muzyczne zgodnie ze stylem i z formą, z uwzględnieniem estetyki i ekspresji muzyczno-ruchowej.

2. Rozwijanie aktywnej i twórczej postawy w pracy indywidualnej i zespołowej

Uczeń realizuje własne koncepcje artystyczne oraz działa w ramach wspólnych projektów grupowych.

3. Zdobywanie praktycznej wiedzy z zakresu zagadnień metrorytmicznych

Uczeń usprawnia koordynację słuchowo-ruchową, głosowo-ruchową oraz szybkość reakcji na bodźce muzyczne.

4. Rozwijanie zainteresowania innymi dziedzinami sztuki

Uczeń:

- 1) jest motywowany do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym;
- 2) integruje wiedzę z różnych dziedzin sztuki;
- 3) postrzega sztukę jako inspirację do działań kreatywnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształtowanie wrażliwości muzycznej, rozwijanie wyobraźni i pamięci muzycznej oraz ruchowej

Uczeń:

- 1) świadomie stosuje i określa zjawiska muzyczne;
- 2) wykorzystuje zdobytą wiedzę teoretyczną w praktyce wykonawczej;
- 3) rozwija uzdolnienia muzyczne przez różne formy zadań ruchowych kształcących wrażliwość na muzykę;
- 4) wykorzystuje wiedzę i rozwija umiejętności z zakresu techniki i ekspresji ruchu w ćwiczeniach rytmicznych, improwizacjach i interpretacjach;
- 5) analizuje dzieło muzyczne pod kątem jego elementów i dokonuje syntezy, wyrażając je ruchem;
- 6) rozwija umiejętność koncentracji i samokontroli podczas działań muzyczno-ruchowych.

2. Rozwijanie aktywnej i twórczej postawy w pracy indywidualnej i zespołowej

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętność improwizowania ruchem, głosem i grą na instrumentach;
- 2) rozwija inwencję twórczą i buduje bazę doświadczeń ruchowych;
- 3) aktywnie słucha muzyki, wyrażając ją ruchem;
- 4) realizuje własne koncepcje artystyczne w zakresie działań muzyczno-ruchowych;
- 5) pracuje z innymi osobami w ramach wspólnych projektów i działań, wykorzystując umiejętności interpersonalne;
- 6) zdobywa umiejętności radzenia sobie z treścią podczas uczestniczenia w zespołowych projektach artystycznych;
- 7) kształtuje w zespole umiejętność interpretowania i odtwarzania ruchem dzieł muzycznych zgodnie ze stylem i z formą;
- 8) zna i stosuje zasady komponowania ruchu w układach przestrzennych.

3. Zdobycie praktycznej wiedzy z zakresu zagadnień metroritmicznych

Uczeń:

- 1) wyraża swobodnie, w ruchu z taktowaniem, wartości rytmiczne nut i pauz oraz ich wzajemne zależności czasowe w taktach o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce miary;
- 2) realizuje wartości, grupy i tematy rytmiczne według ustalonego tempa, w określonej dynamice i artykulacji;
- 3) odzwierciedla ruchem zmiany agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne;
- 4) prowadzi ruch zgodnie z czasem trwania motywu, frazy, zdania, okresu muzycznego (poprzednik – następnik);
- 5) rozpoznaje w utworach muzycznych i tworzy formy: AB, ABA, rondo, wariacje – wykorzystując różne typy ćwiczeń rytmicznych;
- 6) rozróżnia w muzyce i stosuje w ruchu akcent pojawiający się regularnie i nieregularnie;
- 7) realizuje wybrane zagadnienia z metroritmiki E. Jaques-Dalcroze'a, a w szczególności problematykę:
 - a) uzupełnienia ćwierćnotowego, ósemkowego, szesnastkowego, mieszanego i swobodnego, przedtaktu, synkop,
 - b) podwójnej szybkości i dwukrotnego zwolnienia, kanonu, ostinata, polirytmii, polimetrii wewnątrztaktowej, wynikającej z różnego grupowania ósemek, polimetrii sukcesywnej i symultatywnej,

- c) taktów o ćwierćnotowej jednostce miary ($\frac{2}{4} - \frac{6}{4}$), taktów o ósemkowej jednostce miary ($\frac{3}{8} - \frac{12}{8}$), przekształceń metrycznych taktów o stałej jednostce metrycznej trójdzielnej na takty o jednostce metrycznej dwudzielnej i odwrotnie,
 - d) równoczesnej realizacji regularnego i nieregularnego podziału wartości rytmicznych: dwóch i trzech, czterech i trzech oraz trzech i pięciu wartości podziału regularnego i podziału nieregularnego, deformacji odcinka muzycznego wartością lub grupą dodaną;
- 8) interpretuje ruchem utwory muzyczne jako ilustracje zagadnień metrorytmicznych zgodnie z budową i charakterem;
- 9) kształtuje szybką reakcję na bodźce muzyczne w ćwiczeniach inhibicyjno-incytacyjnych i łańcuchach realizacji tematów rytmicznych.

4. Rozwijanie zainteresowania innymi dziedzinami sztuki

Uczeń:

- 1) w działaniach twórczych łączy wiedzę z różnych dziedzin sztuki;
- 2) inspirowane dziełami sztuki: wyszukuje je, wybiera i wprowadza do swoich działań.

SPECJALNOŚĆ WOKALISTYKA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) posługuje się techniką wokalną (aparatus, oddech, intonacja) pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów;
- 2) właściwie interpretuje dzieło muzyczne pod kierunkiem pedagoga;
- 3) czyta nuty a vista głosem w sposób pozwalający na odtworzenie utworu;
- 4) samodzielnie opracowuje utwory o mniejszym stopniu trudności;
- 5) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 6) samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych i dokonuje ich oceny, wykorzystując m.in. technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 7) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
- 8) posiada niezbędne umiejętności wokalne i aktorskie w zakresie występów publicznych;
- 9) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny w występach solowych oraz w zespołach wokalnych;

10) gra na fortepianie w zakresie elementarnym.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

DYKCJA I RECYTACJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:

- 1) poznaje budowę narządów mowy i ich działanie;
- 2) ocenia sprawność własnego aparatu mowy;
- 3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń wykonuje ćwiczenia artykulacyjne i korygujące wady wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:

- 1) poznaje normy wymowy i wykonuje ćwiczenia wspomagające ich opanowanie;
- 2) stosuje normy wymowy w interpretacji tekstu mówionego i śpiewanego.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:

- 1) analizuje utwór, poznaje środki wyrazu używane w interpretacji tekstu;
- 2) wykonuje ćwiczenia wspomagające swobodne operowanie środkami wyrazu;
- 3) interpretuje wiersze, fragmenty prozy i monologi oraz zdobywa umiejętność prowadzenia dialogu scenicznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:

- 1) zna budowę narządów mowy i ich działanie oraz podstawy fonetyki;
- 2) ocenia sprawność własnego aparatu mowy;
- 3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy (język, wargi, żuchwa);
- 4) wykonuje ćwiczenia oddechowe;
- 5) stosuje ćwiczenia relaksacyjne w celu zminimalizowania napięć związanych z występem publicznym;
- 6) dba o higienę głosu.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń:

- 1) wykonuje ćwiczenia artykulacyjne;
- 2) wykonuje ćwiczenia korygujące wady wymowy;
- 3) kształci swoją wrażliwość słuchową i umiejętność samokontroli wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:

- 1) zna normy wymowy (zasady polskiej ortofonii);
- 2) wykonuje ćwiczenia w celu praktycznego opanowania norm wymowy;
- 3) stosuje normy wymowy podczas interpretacji tekstu mówionego i w utworach wokalnych.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:

- 1) określa formę i charakter utworu;
- 2) rozumie treść utworu;
- 3) odczytuje podteksty i skojarzenia zawarte w utworze;
- 4) definiuje środki wyrazu (np. artykulacja, akcent, fraza, pauza, linia intonacyjna, dynamika, barwa, tempo, rytm, gest);
- 5) wykonuje ćwiczenia zwiększające swobodę operowania środkami wyrazu;
- 6) interpretuje teksty poetyckie oraz fragmenty prozy, wykorzystując umiejętności w operowaniu środkami wyrazu.

FORTEPIAN DLA WOKALISTÓW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 2) właściwie realizuje notację muzyczną;
- 3) zdobywa podstawowe umiejętności w zakresie techniki gry i interpretacji.

3. Zdobyć umiejętności czytania nut a vista

Uczeń nabywa podstawowych umiejętności prawidłowej gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele;
- 2) w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą;
- 3) świadomie uczy się utworu na pamięć.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń:

- 1) wymienia i definiuje poszczególne części fortepianu;
- 2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
- 3) prawidłowo nazywa klawisze i oktawy.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
- 3) potrafi czytać notację muzyczną w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
- 4) prawidłowo realizuje oznaczenia artykulacji i dynamiki;
- 5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
- 6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
- 7) stosuje zróżnicowaną dynamikę;
- 8) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku.

3. Zdobywanie umiejętności czytania nut a vista

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
- 2) gra a vista proste utwory – osobno każdą ręką, w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:

- 1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;
- 2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) realizuje uwagi nauczyciela podczas samodzielnej pracy;
- 2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 3) wykorzystuje wiedzę zdobytą podczas innych zajęć (zwłaszcza ogólnomuzycznych).

ZESPÓŁ WOKALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie umiejętności muzykowania zespołowego

Uczeń:

- 1) zdobywa umiejętność śpiewu w zespole;
- 2) kształtuje zamiłowanie do muzykowania zespołowego;
- 3) poznaje wokalną literaturę kameralną różnych epok.

2. Rozwijanie możliwości wykonawczych ucznia

Uczeń:

- 1) kształtuje słuch harmoniczny;
- 2) rozwija umiejętności wykonawcze zgodnie ze swoimi możliwościami technicznymi.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie umiejętności muzykowania zespołowego

Uczeń:

- 1) śpiewa w zespole, prawidłowo realizując właściwą linię melodyczną;
- 2) zna gesty dyrygenta i prawidłowo na nie reaguje w trakcie wykonywanego utworu;
- 3) wspólnie rozpoczyna i kończy utwór;
- 4) sprawnie orientuje się w partyturze, śledząc kilka linii melodycznych w jednym czasie;
- 5) czuje się odpowiedzialny za jakość wykonanego utworu, jest zdyscyplinowany, aktywnie słucha, koordynuje poczynania własne i działania partnerów;
- 6) współpracuje z partnerami, nawiązując z nimi pozytywne relacje;
- 7) dba o wizerunek zespołu;
- 8) zna przykłady utworów z wokalnej literatury kameralnej różnych epok.

2. Rozwijanie możliwości wykonawczych uczniów

Uczeń:

- 1) śpiewa łatwe utwory dwu-, trzy- i wielogłosowe, w zależności od możliwości wykonawczych zespołu;
- 2) śpiewając w wielogłosie, koryguje własną intonację;
- 3) w muzykowaniu zespołowym wykorzystuje technikę wokalną zdobytą na lekcji śpiewu;

- 4) jest wrażliwy na barwę i jakość dźwięku;
- 5) interpretuje utwory kameralne pod kierunkiem pedagoga zgodnie z ich treścią, charakterem oraz ze stylem epoki.

PRZEDMIOT GŁÓWNY – ŚPIEW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Budowa, działanie i higiena aparatu głosowego

Uczeń:

- 1) zdobywa podstawowe wiadomości z zakresu budowy aparatu głosowego oraz mechanizmu jego funkcjonowania;
- 2) zyskuje świadomość pracy poszczególnych mięśni własnego ciała oraz poznaje zasady higieny głosu.

2. Kształcenie techniki wokalne

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność prawidłowego prowadzenia głosu;
- 2) rozwija sprawność narządów artykulacyjnych;
- 3) zdobywa umiejętność prawidłowego kształtowania głosek w śpiewie.

3. Kształcenie umiejętności wykonawczych

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły;
- 2) zdobywa umiejętność koncentracji i pokonywania tremy podczas występu;
- 3) kształtuje umiejętność swobodnego zachowania się na scenie i właściwej samooceny wykonanego utworu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki i do aktywnego udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:

- 1) poznaje literaturę wokalną różnych epok;
- 2) rozwija swoją wrażliwość i umiejętność stylowego wykonania utworów;
- 3) kształtuje swój gust estetyczny i umiejętność właściwej oceny dzieła muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Budowa, działanie i higiena aparatu głosowego

Uczeń:

- 1) wymienia podstawowe elementy aparatu głosowego i rozumie zasady jego funkcjonowania;

- 2) zna oraz stosuje ćwiczenia kształtujące i wyrabiające prawidłowy oddech;
- 3) potrafi rozluźniać poszczególne mięśnie swojego ciała;
- 4) zna zasady higieny głosu i ich przestrzega.

2. Kształcenie techniki wokalne

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę ciała w trakcie śpiewu;
- 2) swobodnie posługuje się aparatem oddechowym (prawidłowy wdech, wydech, dążenie do uelastycznienia pracy mięśni oddechowych);
- 3) świadomie dąży do utrzymania prawidłowego położenia krtani i unoszenia miękkiego podniebienia;
- 4) sprawnie posługuje się aparatem artykulacyjnym, prawidłowo kształtując samogłoski i spółgłoski;
- 5) miękko atakuje dźwięki i umie prowadzić głos w artykulacji legato;
- 6) jest uwrażliwiony na intonację dźwięku, potrafi ją samodzielnie korygować;
- 7) zna i stosuje ćwiczenia budzące rezonans;
- 8) stosuje dynamikę od piano do forte w ramach swoich możliwości głosowych;
- 9) operuje artykulacją legato, non legato i staccato, w zakresie pozwalającym na stylowe wykonanie utworu.

3. Kształcenie umiejętności wykonawczych

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy utworu i realizuje go zgodnie z zapisem;
- 2) samodzielnie opracowuje łatwy utwór pod względem techniczno-wykonawczym;
- 3) śpiewa prosty utwór a vista;
- 4) zna różne sposoby zapamiętywania utworów i stosuje je w praktyce;
- 5) zna i stosuje wprawki przygotowujące aparat głosowy do występu estradowego;
- 6) interpretuje utwór pod kierunkiem pedagoga zgodnie z jego treścią, charakterem oraz ze stylem epoki;
- 7) współpracuje z akompaniatorem;
- 8) w czasie występów publicznych zachowuje się zgodnie z zasadami obowiązującymi na scenie;
- 9) właściwie ocenia swoją prezentację sceniczną;
- 10) dysponuje repertuarem zgodnym z wymogami rekrutacji na wyższy poziom edukacji muzycznej;

11) zna specyfikę zawodu śpiewaka, co pozwala mu na planowanie swojej przyszłości zawodowej.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki i do aktywnego udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:

1) wspólnie z pedagogiem dokonuje oceny wartości wysłuchanych utworów z literatury wokalne;

2) potrafi wymienić nazwiska współczesnych śpiewaków.

SPECJALNOŚĆ WOKALISTYKA JAZZOWA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

1) posługuje się techniką wokalną pozwalającą na wykonanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego;

2) posiada wiedzę z zakresu techniki mowy i artykulacji, potrafi ją zastosować w wykonywanych utworach;

3) interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej;

4) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na wykonanie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;

5) samodzielnie opracowuje utwory o zróżnicowanym stopniu trudności;

6) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;

7) samodzielnie wyszukuje i selekcionuje informacje potrzebne do realizacji przedmiotów artystycznych oraz dokonuje ich oceny, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;

8) posługuje się wiedzą z zakresu historii muzyki i literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli;

9) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;

10) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny;

11) gra na fortepianie w zakresie elementarnym, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

ĆWICZENIA RYTMICZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowych wiadomości o rytmie i realizacji struktur rytmicznych

Uczeń:

- 1) poznaje wartości rytmiczne nut i pauz;
- 2) grupuje wartości rytmiczne w takty o różnym metrum.

2. Kształcenie umiejętności świadomego posługiwania się pulsem rytmicznym – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:

- 1) zna różne rodzaje pulsacji rytmicznej;
- 2) płynnie posługuje się pulsacją parzystą i nieparzystą.

3. Kształcenie umiejętności posługiwania się polimetrią i polirytmia

Uczeń realizuje różne struktury polirytmiczne oraz zadania rytmiczne w zmiennym metrum.

4. Kształcenie umiejętności realizacji struktur rytmicznych w improwizacji

Uczeń stosuje różnorodne rytmy w improwizacji.

5. Umiejętność wykorzystywania rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń stosuje rytmy i podziały rytmiczne (w partiach solowych i zespołowych) charakterystyczne dla różnych kultur i stylów muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobyć podstawowych wiadomości o rytmie i realizacji struktur rytmicznych

Uczeń:

- 1) zna pojęcie rytmu i jego znaczenie w muzyce jazzowej;
- 2) zna zasady grupowania wartości rytmicznych w takcie.

2. Kształcenie umiejętności świadomego posługiwania się pulsem rytmicznym – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:

- 1) w działaniach praktycznych łączy wartości w podziałach regularnych i nieregularnych;
- 2) realizuje zadania rytmiczne przy jednoczesnym taktowaniu i liczeniu na głos.

3. Kształcenie umiejętności posługiwania się polimetrią i polirytmia

Uczeń:

- 1) zna nieregularny podział wartości rytmicznych;

2) w ramach jednego tempa realizuje zmienne schematy rytmiczne oparte na metrum prostym i złożonym.

4. Kształcenie umiejętności realizacji struktur rytmicznych w improwizacji

Uczeń:

1) potrafi prawidłowo interpretować podziały rytmiczne;

2) analizuje utwory jazzowe pod kątem rytmiki.

5. Umiejętność wykorzystywania rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń:

1) zna podziały rytmiczne i rodzaje metrum typowe dla muzyki jazzowej, latynoskiej, afrokubańskiej, hinduskiej i bałkańskiej;

2) wykorzystuje charakterystyczne podziały rytmiczne w improwizacjach.

DYKCJA I RECYTACJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:

1) poznaje budowę narządów mowy i ich działanie;

2) ocenia sprawność własnego aparatu mowy;

3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń wykonuje ćwiczenia artykulacyjne i korygujące wady wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:

1) poznaje normy wymowy i wykonuje ćwiczenia wspomagające ich opanowanie;

2) stosuje normy wymowy w interpretacji tekstu mówionego i śpiewanego.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:

1) analizuje utwór, poznaje środki wyrazu używane w interpretacji tekstu;

2) wykonuje ćwiczenia wspomagające swobodne operowanie środkami wyrazu;

3) interpretuje wiersze, fragmenty prozy i monologi oraz zdobywa umiejętność prowadzenia dialogu scenicznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:

- 1) zna budowę narządów mowy i ich działanie oraz podstawy fonetyki;
- 2) ocenia sprawność własnego aparatu mowy;
- 3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy (język, wargi, żuchwa);
- 4) wykonuje ćwiczenia oddechowe;
- 5) stosuje ćwiczenia relaksacyjne w celu zminimalizowania napięć związanych z występem publicznym;
- 6) dba o higienę głosu.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń:

- 1) wykonuje ćwiczenia artykulacyjne;
- 2) wykonuje ćwiczenia korygujące wady wymowy;
- 3) kształci swoją wrażliwość słuchową i umiejętność samokontroli wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:

- 1) zna normy wymowy (zasady polskiej ortofonii);
- 2) wykonuje ćwiczenia w celu praktycznego opanowania norm wymowy;
- 3) stosuje normy wymowy podczas interpretacji tekstu mówionego i w utworach wokalnych.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:

- 1) określa formę i charakter utworu;
- 2) rozumie treść utworu;
- 3) odczytuje podteksty i skojarzenia zawarte w utworze;
- 4) definiuje środki wyrazu (np. artykulacja, akcent, fraza, pauza, linia intonacyjna, dynamika, barwa, tempo, rytm, gest);
- 5) wykonuje ćwiczenia zwiększające swobodę operowania środkami wyrazu;
- 6) interpretuje teksty poetyckie oraz fragmenty prozy, wykorzystując umiejętności w operowaniu środkami wyrazu.

EMISJA GŁOSU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształtowanie prawidłowej emisji głosu

Uczeń:

- 1) poznaje budowę i działanie aparatu głosowego;

- 2) rozpoznaje i rozwija naturalne warunki głosowe;
- 3) poszerza skalę głosu, wzbogaca barwę, zwiększa dźwięczność, dynamikę i sprawność głosu.

2. Kształtowanie prawidłowych nawyków oddechowych

Uczeń:

- 1) poznaje budowę i działanie aparatu oddechowego;
- 2) poznaje zasady oddechu przeponowo-żebrowego;
- 3) doskonali technikę oddechową;
- 4) zwiększa długość oddechu;
- 5) ćwiczy koordynację mięśniowo-respiracyjną.

3. Doskonalenie aparatu artykulacyjnego

Uczeń:

- 1) poznaje budowę i zasady funkcjonowania narządów mowy przy wytwarzaniu głosek w śpiewie;
- 2) rozpoznaje naturalne możliwości artykulacyjne;
- 3) niweluje błędy, zwiększa elastyczność i sprawność aparatu artykulacyjnego.

4. Kształtowanie i doskonalenie techniki wokalne

Uczeń:

- 1) ćwiczy koordynację wszystkich elementów techniki wokalne: emisji głosu, oddechu i artykulacji;
- 2) doskonali technikę wokalną, usprawniając funkcjonowanie głosu.

5. Stosowanie techniki wokalne w utworach muzycznych

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętność posługiwania się prawidłową emisją głosu, pracując nad repertuarem o odpowiednim stopniu trudności;
- 2) wzbogaca środki wyrazu głosowego;
- 3) kształci wyobraźnię dźwiękową i zdolność adaptacji techniki wokalne do charakteru i stylu wykonywanego utworu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształtowanie prawidłowej emisji głosu

Uczeń:

- 1) wydobywa głos, wykorzystując znajomość budowy elementów organu głosotwórczego (krtań, nasada, aparat oddechowy) i ich roli;

- 2) kontroluje głos, wykorzystując wiedzę na temat budowy narządu słuchu i jego funkcji;
- 3) harmonijnie łączy działanie narządów aparatu głosowego;
- 4) określa możliwości swojego głosu i kierunek jego kształcenia;
- 5) stosuje zasady higieny głosu;
- 6) rozwija naturalne warunki głosowe;
- 7) posługuje się poprawną techniką wokalną w zakresie: ataku dźwięku i jego pozycji, impostacji, poszerzenia skali i wyrównania rejestrów, wykorzystania rezonansu, operowania różnymi artykulacjami (np.: legato, staccato), operowania dynamiką, ekspresji głosu i barwy.

2. Kształtowanie prawidłowych nawyków oddechowych

Uczeń:

- 1) zna budowę i działanie aparatu oddechowego;
- 2) prawidłowo używa mięśni oddechowych w celu uruchomienia przepony;
- 3) dba o higienę dróg oddechowych;
- 4) dba o dobrą kondycję mięśni własnego ciała;
- 5) stosuje technikę oddechu przeponowo-żebrowego razem z reakcjami głosowymi;
- 6) wykonuje ćwiczenia doskonalące technikę oddechową w powiązaniu z procesem fonacyjnym w mowie i śpiewie;
- 7) swobodnie koordynuje pracę klatki piersiowej i tłoczni brzusznej, uzyskując efekt podparcia i oparcia dźwięku.

3. Doskonalenie aparatu artykulacyjnego

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady funkcjonowania narządów mowy;
- 2) prawidłowo określa miejsce i sposób artykulacji głosek w mowie i śpiewie;
- 3) wykonuje ćwiczenia niwelujące błędy artykulacyjne i pomagające usprawnić aparat mowy;
- 4) utrwala prawidłowe nawyki artykulacyjne;
- 5) posługuje się naturalną artykulacją;
- 6) ćwiczy elastyczność i sprawność aparatu artykulacyjnego w mowie i śpiewie.

4. Kształtowanie i doskonalenie techniki wokalnej

Uczeń:

- 1) koordynuje wszystkie elementy techniki wokalnej;
- 2) posługuje się utrwalonymi nawykami prawidłowej emisji głosu opartej na oddechu i bliskiej artykulacji;

- 3) ćwiczy samodzielnie i doskonali technikę wokalną, usprawniając funkcjonowanie głosu;
- 4) traktuje głos jak instrument muzyczny, stosując charakterystyczną dla niego prawidłową technikę wokalną;
- 5) wzbogaca wiedzę z zakresu pojęć wokalnych;
- 6) posługuje się podstawowymi pojęciami wokalnymi (emisja, impostacja, pozycja głosu);
- 7) wzbogaca swoją wiedzę przez zainteresowanie literaturą z zakresu techniki wokalnej oraz udział w warsztatach wokalnych.

5. Stosowanie techniki wokalnej w utworach muzycznych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje technikę prawidłowego posługiwania się głosem w pracy nad materiałem muzycznym;
- 2) ocenia stopień trudności utworu i zawarte w nim problemy techniczne, stosuje odpowiednie ćwiczenia w celu ich przezwyciężenia;
- 3) wzbogaca środki wyrazu głosowego, stosując różne techniki artykulacyjne;
- 4) utrwała prawidłowe nawyki wokalne, stosując różne środki wyrazu głosowego;
- 5) kształtuje wyobraźnię dźwiękową w śpiewie;
- 6) kształtuje i rozwija frazę muzyczną;
- 7) kontroluje wyobraźnię dźwiękową przez stosowanie prawidłowej reakcji głosowo-oddechowo-artykulacyjnej;
- 8) używa techniki wokalnej w utworach charakterystycznych dla stylistyki jazzowej;
- 9) stosuje technikę wokalną odpowiednią do stylu wykonywanego utworu;
- 10) stosuje zasadę pierwszeństwa poprawności technicznej przed walorami estetycznymi utworu wokalnego;
- 11) stosuje prawidłowe techniki wokalne w pielęgnowaniu indywidualnego brzmienia głosu.

FORTEPIAN DLA WOKALISTÓW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 2) właściwie realizuje notację muzyczną;
- 3) zdobywa podstawowe umiejętności w zakresie techniki gry i interpretacji.

3. Zdobywanie umiejętności czytania nut a vista

Uczeń nabywa podstawowych umiejętności prawidłowej gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele;
- 2) w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą;
- 3) świadomie uczy się utworu na pamięć.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń:

- 1) wymienia i definiuje poszczególne części fortepianu;
- 2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
- 3) prawidłowo nazywa klawisze i oktawy.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
- 3) potrafi czytać notację muzyczną w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
- 4) prawidłowo realizuje oznaczenia artykulacji i dynamiki;
- 5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
- 6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
- 7) stosuje zróżnicowaną dynamikę;
- 8) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku.

3. Zdobywanie umiejętności czytania nut a vista

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;

2) gra a vista proste utwory – osobno każdą ręką, w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:

1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;

2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

1) realizuje uwagi nauczyciela podczas samodzielnej pracy;

2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;

3) wykorzystuje wiedzę zdobytą podczas innych zajęć (zwłaszcza ogólnomuzycznych).

PRZEDMIOT GŁÓWNY – ŚPIEW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności wokalnych

Uczeń:

1) zapoznaje się z prawidłową techniką śpiewu;

2) zdobywa umiejętność prawidłowego posługiwania się aparatem głosowym.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń zdobywa umiejętności improwizacji głosem oraz interpretacji utworów muzycznych w oparciu o formy, kanony i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń poznaje historię i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej, wokalistyki jazzowej, głównych jej nurtów, stylów oraz przedstawicieli muzyki jazzowej.

4. Umiejętność czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń czyta nuty a vista, improwizuje głosem i wykonuje utwory, z uwzględnieniem oznaczeń wykonawczych stosowanych w muzyce jazzowej.

5. Umiejętność pracy w zespole jazzowym

Uczeń poznaje zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy wokalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności wokalnych

Uczeń:

- 1) zna budowę aparatu głosowego;
- 2) artykułuje dźwięk, posługując się prawidłową emisją głosu, dykcją oraz techniką oddechu;
- 3) poprawnie wykonuje różnorodne stylistycznie utwory jazzowe.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) zna i rozumie zagadnienie prozodii;
- 3) śpiewa w różnych stylistykach jazzowych, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, takie jak: brzmienie, melodyka, artykulacja, dynamika, frazowanie, podziały rytmiczne;
- 4) improwizuje techniką scat lub tekstem utworu, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
- 5) słucha muzyki analitycznie, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka artystycznego.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, w szczególności wokalistów jazzowych;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Umiejętność czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty głosem a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
- 2) improwizuje głosem na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Umiejętność pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) prowadzi zespół jazzowy;

- 2) współpracuje i nawiązuje dobre relacje z kolegami w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) układa program występu artystycznego.

SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA

WSPÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) szanuje dziedzictwo kulturowe własnego narodu i innych narodów;
- 2) przestrzega zasad kultury i etyki, prawa autorskiego oraz innych aktów prawnych związanych z ochroną dóbr kultury;
- 3) zna historię dziedziny artystycznej, w obszarze której działa;
- 4) posiada wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w dziedzinie artystycznej, którą reprezentuje;
- 5) zna związki między swoją dziedziną a innymi dziedzinami sztuki;
- 6) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym;
- 7) prezentuje swoje dokonania;
- 8) kreatywnie realizuje zadania, wykazując się wrażliwością artystyczną;
- 9) potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań;
- 10) realizuje indywidualnie i zespołowo zadania i projekty artystyczne w zakresie wyuczonej specjalności;
- 11) pracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań, biorąc odpowiedzialność za efekt końcowy wspólnej pracy;
- 12) nawiązuje kontakty i współpracuje z muzykami zespołu;
- 13) buduje relacje oparte na zaufaniu;
- 14) prezentuje aktywną postawę w działaniu;
- 15) potrafi organizować swoją pracę;
- 16) dba o bezpieczne i higieniczne warunki swojej pracy oraz o kondycję fizyczną i zdrowie;
- 17) konsekwentnie dąży do celu;
- 18) przewiduje skutki podejmowanych działań;
- 19) stosuje sposoby radzenia sobie ze stresem, w szczególności z tremą;
- 20) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
- 21) wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury, dokonuje ich wyboru i oceny;

- 22) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w realizacji zadań artystycznych do pogłębienia wiedzy i doskonalenia umiejętności;
- 23) jest przygotowany do kontynuowania nauki;
- 24) pracuje nad własnym rozwojem artystycznym i zawodowym;
- 25) potrafi świadomie określić swoje możliwości.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE WSPÓLNE DLA WSZYSTKICH SPECJALNOŚCI

FORMY MUZYCZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Operowanie pojęciami i terminami muzycznymi niezbędnymi do analizy dzieła muzycznego

Uczeń posługuje się pojęciami i terminami muzycznymi z zakresu wiedzy o formie muzycznej umożliwiającymi poznanie różnych sposobów kształtowania i konstruowania utworu muzycznego.

2. Umiejętność analizy dzieła muzycznego

Uczeń wykorzystuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy dzieła muzycznego.

3. Tworzenie wypowiedzi o dziele muzycznym w oparciu o zdobytą wiedzę i umiejętności

Uczeń prezentuje wnioski z analizy dzieła muzycznego, przedstawia i uzasadnia własne stanowisko.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Operowanie pojęciami i terminami muzycznymi niezbędnymi do analizy dzieła muzycznego

Uczeń:

1) posługuje się terminami i pojęciami określającymi:

- a) elementy dzieła muzycznego (melodyka, harmonika, rytmika, dynamika, agogika, artykulacja, kolorystyka),
- b) rodzaje faktury muzycznej (instrumentalna, wokalna, monofoniczna, polifoniczna, homofoniczna),
- c) elementarne współczynniki formy (motyw, fraza, zdanie, okres muzyczny),
- d) zasady kształtowania dzieła muzycznego (szeregowanie, okresowość, ewolucyjność);

2) rozpoznaje elementarne współczynniki formy muzycznej oraz ich współdziałanie w tworzeniu struktur formalnych, faktury, energetyki i wyrazowości dzieła muzycznego;

3) rozpoznaje formy i gatunki stanowiące materiał analityczny:

a) formy dwu-, trzy- i wieloczęściowe:

- forma reprzyzowa,
- formy figuracyjne,
- tańce stylizowane,
- pieśń,
- rondo,

b) formy tematyczne:

- fuga,
- forma wariacyjna,
- forma sonatowa,

c) formy cykliczne instrumentalne:

- cykl suitowy,
- cykl sonatowy.

2. Umiejętność analizy dzieła muzycznego

Uczeń:

- 1) analizuje i opisuje elementarne współczynniki formy współdziałające w tworzeniu złożonych struktur formalnych oraz wyciąga z nich wnioski;
- 2) analizuje i opisuje zjawiska w zakresie energetyki i wyrazowości dzieła muzycznego oraz wyciąga z nich wnioski;
- 3) rozpoznaje techniki kompozytorskie:
 - a) imitacyjną (ściśłą i swobodną),
 - b) wariacyjną,
 - c) przetworzeniową,
 - d) dodekafoniczną,
 - e) serialną,
 - f) aleatoryczną;
- 4) porównuje zjawiska związane z procesami ewolucyjnymi określonej formy lub gatunku muzycznego;
- 5) dostrzega cechy stylistyczne w odniesieniu do twórczości danego kompozytora oraz porównuje środki techniki kompozytorskiej różnych twórców.

3. Tworzenie wypowiedzi o dziele muzycznym w oparciu o zdobytą wiedzę i umiejętności

Uczeń rozpoznaje i porównuje przez analizę słuchową, wzrokową, wzrokowo-słuchową formy i gatunki muzyczne z różnych epok i różnych twórców.

HARMONIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu harmonii

Uczeń:

- 1) poznaje budowę i sposób łączenia akordów w ramach systemu tonalnego dur-moll;
- 2) poznaje zasady rozwiązywania składników dysonansowych w akordzie;
- 3) kształci umiejętność rozumienia podstawowych pojęć harmoniczych.

2. Rozpoznawanie w utworach muzycznych przebiegów harmoniczych

Uczeń rozpoznaje akordy oraz określa ich funkcje.

3. Praktyczna realizacja konstrukcji harmoniczych

Uczeń realizuje na instrumencie, w śpiewie zespołowym i w formie pisemnej konstrukcje harmoniczne.

4. Kreatywne wykorzystywanie poznanej wiedzy

Uczeń tworzy przebiegi harmoniczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu harmonii

Uczeń:

- 1) zna cechy harmoniki funkcyjnej;
- 2) zna podstawowe pojęcia z zakresu harmonii funkcyjnej, posługuje się nimi i wykorzystuje je do opisu zjawisk harmoniczych;
- 3) zna zasady budowy, określania i łączenia trójdźwięków, czterodźwięków i pięciodźwięków jako akordów głównych, pobocznych i wtrąconych, w układzie czterogłosowym, w różnych odmianach skali majorowej i minorowej;
- 4) zna następujące rodzaje kadencji: doskonałą, plagalną, neapolitańską, zawieszoną, zwodniczą i rozszerzoną;
- 5) zna zasady budowy, łączenia i rozwiązywania różnych form dominanty dysonansowej (dominanta z podwójnym opóźnieniem, septymowa, septymowa bez prymy, nonowa, nonowa bez prymy, dominanta alterowana, dominanta chopinowska);
- 6) zna zasady logiki funkcyjnej, harmonizowania melodii i realizacji basu cyfrowanego (w odniesieniu do epoki baroku);

- 7) zna różne rodzaje dźwięków obcych: osiągnięte razem z akordem (opóźnienia) i w czasie trwania akordu: przejściowe, pomocnicze, wyprzedzające, oderwane i zamienne;
- 8) zna zjawisko alteracji i akord tristanowski;
- 9) zna zasady wychylenia modulacyjnego oraz modulacji diatonicznej, chromatycznej i enharmonicznej;
- 10) zna pojęcia dotyczące przewycięzania systemu dur-moll: bitonalność, politonalność, poliharmonika, centralizacja tonalna;
- 11) zna charakterystyczne cechy harmoniki XX wieku wynikające z zastosowanego materiału dźwiękowego (skale całotonowe, dwunastodźwiękowe, pentatoniczne, wąskozakresowe, modalne, modi messiaenowskie) oraz wykorzystanych akordów (tercjowe, kwartowe, sekundowe) i brzmienia (harmonika sonorystyczna);
- 12) zna zasady analizy harmonicznej.

2. Rozpoznawanie w utworach muzycznych przebiegów harmonicznych

Uczeń:

- 1) na podstawie zapisu nutowego, dokonując analizy słuchowej, rozpoznaje poznane akordy i wynikające z nich relacje funkcyjne, kadencje, wychylenia modulacyjne, modulacje, progresje;
- 2) rozróżnia w zapisie nutowym składniki akordu (w tym dysonujące), dźwięki obce i alterowane;
- 3) potrafi odczytać treść harmoniczną podaną w postaci basu cyfrowanego (w odniesieniu do epoki baroku);
- 4) określa poznane zagadnienia harmoniczne w utworach utrzymanych w harmonice dur-moll;
- 5) potrafi wskazać w utworach XX wieku charakterystyczne cechy harmoniki oraz zastosowane środki harmoniczne (skala, seria, akordy, współbrzmienia, centra tonalne).

3. Praktyczna realizacja konstrukcji harmonicznych

Uczeń:

- 1) realizuje na fortepianie różne rodzaje kadencji (doskonałą, plagalną, neapolitańską, zawieszoną, zwodniczą i rozszerzoną);
- 2) realizuje pisemnie i na fortepianie konstrukcje harmoniczne z użyciem poznanych akordów, według podanego sopranu, basu lub funkcji, oraz nazw literowych akordów i stopni, odtwarza zapisane konstrukcje na fortepianie, w opracowaniu instrumentalnym lub wokalnym;

- 3) realizuje pisemnie i na fortepianie różne rodzaje modulacji w formie krótkich przebiegów, zawierających wszystkie elementy procesu modulacyjnego;
- 4) wykorzystuje w swoich ćwiczeniach poznane środki harmoniki XX wieku, zwracając uwagę na odpowiedni dla danej konwencji stylistycznej lub techniki kompozytorskiej dobór dźwięków, współbrzmień, akordów i skal.

4. Kreatywne wykorzystywanie poznanej wiedzy

Uczeń:

- 1) tworzy, w oparciu o poznaną wiedzę i zasady dotyczące języka harmonicznego, własne konstrukcje różnorodne pod względem faktury, formy, obsady wykonawczej i stylistyki;
- 2) potrafi zaprezentować własną konstrukcję (na fortepianie, w opracowaniu instrumentalnym lub wokalnym).

HARMONIA JAZZOWA Z PODSTAWAMI IMPROWIZACJI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie wiedzy teoretycznej niezbędnej do wykonywania muzyki jazzowej

Uczeń posługuje się zasobem pojęć i terminów muzycznych umożliwiających rozumienie i tworzenie muzyki jazzowej.

2. Kształcenie umiejętności analizy utworów jazzowych

Uczeń rozpoznaje budowę formalną i harmonikę utworów jazzowych.

3. Zdobywanie wiedzy na temat współczesnych nurtów harmonii jazzowej

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do opisu i analizy dzieł muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności posługiwania się specyficznym dla jazzu zapisem nutowym

Uczeń biegle czyta zapis nutowy charakterystyczny dla jazzu.

5. Kształcenie umiejętności podstaw reharmonizacji

Uczeń dostosowuje istniejącą harmonię do potrzeb aktualnej sytuacji muzycznej zgodnie z teoretyczną wiedzą i swoją wrażliwością estetyczną.

6. Poznanie zasad improwizacji jazzowej

Uczeń poznaje teoretyczne i praktyczne zasady improwizacji.

7. Kształcenie umiejętności posługiwania się technikami improwizacji jazzowej

Uczeń poznaje sposoby wykorzystania zasad improwizacji w zakresie śpiewu i instrumentalistyki.

8. Zdobywanie wiedzy w zakresie stylów improwizacji jazzowej

Uczeń poznaje style improwizacji muzyki jazzowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie wiedzy teoretycznej niezbędnej do wykonywania muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historyczną ewolucję harmonii z cechami charakterystycznymi dla poszczególnych okresów;
- 2) zna i stosuje skale, kadencje, struktury harmoniczne, rodzaje akordów charakterystycznych dla jazzu;
- 3) zna i potrafi zastosować w praktyce symbole akordowe stosowane w muzyce jazzowej (np. standardowe, europejskie, Roman numerals) i różnice w porównaniu z nomenklaturą klasyczną.

2. Kształcenie umiejętności analizy utworów jazzowych

Uczeń:

- 1) zna typowe dla jazzu struktury harmoniczne (blues, rhythm changes i ich odmiany);
- 2) zna podstawy logicznego ruchu basu i jego rolę w analizie;
- 3) zna metody analizy harmonicznej i jej składowe elementy;
- 4) zna harmonikę funkcyjną (podział akordów pod względem pełnionej roli w progresji).

3. Zdobywanie wiedzy na temat współczesnych nurtów harmonii jazzowej

Uczeń:

- 1) zna oraz potrafi rozpoznać i zinterpretować harmonikę nefunkcyjną;
- 2) zna i rozpoznaje współczesną harmonikę modalną i jej cechy charakterystyczne;
- 3) zna i rozpoznaje charakterystyczne dla muzyki jazzowej cechy wykonawcze i improwizacyjne.

4. Kształcenie umiejętności posługiwania się specyficznym dla jazzu zapisem nutowym

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na zagranie utworu;
- 2) potrafi grać i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznnych bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) obsługuje programy komputerowe, w tym wskazane edytory nut.

5. Kształcenie umiejętności podstaw reharmonizacji

Uczeń:

- 1) stosuje różne typy voicingu jazzowego (np.: tercjowy, kwartowy, rootless);
- 2) stosuje reharmonizację diatoniczną;
- 3) stosuje reharmonizację za pomocą zmiany trybu akordów;

- 4) stosuje reharmonizację za pomocą substytutu trzytonowego;
- 5) stosuje reharmonizację za pomocą akordów blokowych i drop 2;
- 6) reharmonizuje akordy diatoniczne z wykorzystaniem tzw. modal interchange.

6. Poznanie zasad improwizacji jazzowej

Uczeń:

- 1) odczytuje zapis nutowy i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 2) improwizuje, stosując poznane zasady harmonii jazzowej oraz techniki improwizacji, takie jak skale czy charakterystyczna rytmika;
- 3) rozpoznaje i definiuje formy oraz style muzyki jazzowej;
- 4) zna i wymienia reprezentatywne dla historii jazzu improwizacje oraz ich autorów;
- 5) improwizuje na podstawie standardów muzyki jazzowej oraz wybranej literatury muzycznej.

7. Kształcenie umiejętności posługiwania się technikami improwizacji jazzowej

Uczeń:

- 1) korzysta ze zdobytej wiedzy w rozwijaniu własnych umiejętności improwizacyjnych;
- 2) zna historię powstania i rozwoju improwizacji jazzowej;
- 3) improwizuje w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, takie jak: melodyka, artykulacja, dynamika, frazowanie oraz podziały rytmiczne;
- 4) potrafi improwizować a vista na podstawie funkcji harmoniczných oraz budowy formalnej utworu – w przypadku instrumentów perkusyjnych.

8. Zdobywanie wiedzy w zakresie stylów improwizacji jazzowej

Uczeń:

- 1) określa styl improwizacji jazzowej na podstawie analizy słuchowych transkrypcji solowych;
- 2) zapisuje ze słuchu partię solową;
- 3) przygotowuje i prezentuje fragmenty improwizacji w różnorodnych stylach jazzowych, solo oraz we współpracy z zespołem.

HISTORIA MUZYKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu historii muzyki bazującej na niezbywalnych pojęciach i terminach muzycznych, które są niezbędne do opisu, analizy i interpretacji zjawisk

muzycznych obejmujących działania twórcze w ciągłości historycznej od starożytnej Grecji po czasy współczesne

Uczeń posługuje się pojęciami i terminami muzycznymi oraz faktami w celu rozumienia muzyki w jej ciągłości historycznej.

2. Umiejętność chronologicznego porządkowania epok w aspekcie szkół kompozytorskich, ośrodków artystycznych, stylów i postaci konstytuujących dzieje muzyki

Uczeń wykazuje się znajomością chronologii dziejów muzyki.

3. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

4. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach historii muzyki

Uczeń tworzy wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

5. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu historii muzyki bazującej na niezbywalnych pojęciach i terminach muzycznych, które są niezbędne do opisu, analizy i interpretacji zjawisk muzycznych obejmujących działania twórcze w ciągłości historycznej od starożytnej Grecji po czasy współczesne

Uczeń:

1) poprawnie posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi określającymi:

- a) język dźwiękowy: skale, melodyka, metroritmika, harmonika, kolorystyka, artykulacja, agogika, dynamika i ich najczęściej spotykane włoskie określenia,
- b) rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);

2) rozróżnia rodzaje notacji muzycznej oraz potrafi rozwinąć stosowane w partyturze skróty nazw instrumentów orkiestry;

3) określa i charakteryzuje:

- a) współczynniki dzieła muzycznego,
- b) podstawowe zasady kształtowania formy muzycznej,
- c) techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych;

- 4) określa funkcje muzyki różnie rozumiane w poszczególnych epokach;
- 5) rozróżnia i charakteryzuje gatunki i formy muzyczne typowe dla poszczególnych epok;
- 6) charakteryzuje praktykę wykonawczą: instrumenty, głosy ludzkie, rodzaje zespołów muzycznych, sposoby ich stosowania w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

2. Umiejętność chronologicznego porządkowania epok w aspekcie szkół kompozytorskich, ośrodków artystycznych, stylów i postaci konstytuujących dzieje muzyki

Uczeń:

- 1) wykazuje znajomość chronologii epok w dziejach muzyki:
 - a) ośrodki kulturowe starożytności, ze szczególnym uwzględnieniem Grecji i Rzymu,
 - b) średniowiecze,
 - c) renesans,
 - d) barok,
 - e) klasycyzm,
 - f) romantyzm,
 - g) wiek XX i XXI;
- 2) charakteryzuje twórczość:
 - a) kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku, szkoły lub ugrupowania artystycznego,
 - b) wybranych kompozytorów w powiązaniu z biografią (G. de Machaut, J. des Prez, G. P. Palestrina, J. S. Bach, G. F. Haendel, J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven, F. Chopin, R. Wagner, G. Verdi, M. Karłowicz, K. Szymanowski, B. Bartok, I. Strawiński, O. Messiaen, W. Lutosławski);
- 3) rozpoznaje i opisuje cechy stylu muzycznego:
 - a) historycznego,
 - b) lokalnego, narodowego,
 - c) indywidualnego,
 - d) reprezentatywnych szkół kompozytorskich od średniowiecza do XXI wieku,
 - e) głównych nurtów lub kierunków stylistycznych w muzyce XX i XXI wieku;
- 4) porządkuje chronologicznie:
 - a) epoki w aspekcie historycznych i kulturowych determinantów cesur periodyzacyjnej natury,
 - b) szkoły kompozytorskie,

- c) sylwetki kompozytorów i teoretyków reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku,
- d) gatunki i formy muzyczne,
- e) techniki kompozytorskie,
- f) instrumenty i obsady wykonawcze.

3. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej utworów muzycznych:

- 1) rozpoznaje i opisuje podstawowe techniki kompozytorskie;
- 2) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, wskazując przynależność utworu do danego stylu (od średniowiecza do XXI wieku);
- 3) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (np. tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości);
- 4) rozpoznaje i opisuje cechy gatunków i form muzycznych typowych dla poszczególnych epok;
- 5) rozpoznaje rodzaj zapisu muzycznego.

4. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach historii muzyki

Uczeń:

- 1) wybiera i porządkuje informacje istotne dla problemu i kontekstu historycznego;
- 2) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu historii muzyki.

5. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę z zakresu historii muzyki w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji;
- 2) prezentuje własny pogląd na twórczość muzyczną poznaną podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego.

HISTORIA JAZZU Z LITERATURĄ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy muzycznej niezbędnej do opisu i analizy zjawisk muzycznych

Uczeń posługuje się zasobem faktów, pojęć i terminów muzycznych, umożliwiającym zrozumienie muzyki całego obszaru historycznego muzyki XX wieku oraz poznaje niezbędną dla muzyka jazzowego literaturę muzyczną.

2. Kształcenie umiejętności wypowiedzi o muzyce jazzowej

Uczeń tworzy i prezentuje wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i dziejach na podstawie znajomości literatury muzycznej.

3. Zdobywanie wiedzy w zakresie opisu, analizy i interpretacji dzieła muzycznego

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

4. Poznawanie historii muzyki i literatury jazzowej

Uczeń samodoskonali się w zakresie historii muzyki jazzowej, gromadzi nagrania, wyszukuje i selekcjonuje informacje o muzyce i jej dziejach oraz dokonuje ich oceny, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną.

5. Przygotowanie ucznia do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego w środowisku szkolnym i w wydarzeniach pozaszkolnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy muzycznej niezbędnej do opisu i analizy zjawisk muzycznych

Uczeń:

- 1) posługuje się faktami, pojęciami i terminami muzycznymi, zna literaturę muzyczną;
- 2) posługuje się następującymi terminami i pojęciami muzycznymi związanymi z elementami muzyki: rodzaje melodyki, rytmiki, harmoniki, artykulacji, dynamiki i ich spotykane angielskie określenia;
- 3) rozróżnia rodzaje notacji muzycznej, stosowane skróty nazw akordów, zapisu melodii i rytmu;
- 4) określa i charakteryzuje techniki improwizacyjne i kompozytorskie różnych stylów;
- 5) potrafi rozróżnić funkcje muzyki (np. artystyczna, sakralna, taneczna, rozrywkowa);
- 6) rozróżnia i określa instrumentarium oraz obsady wykonawcze typowe dla poszczególnych stylów muzyki;
- 7) charakteryzuje twórczość:
 - a) kompozytorów reprezentatywnych dla stylu, kierunku lub ugrupowania artystycznego,
 - b) wybranych wirtuozów jazzowych, dostrzegając związki ich twórczości z biografią;

- 8) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych XX wieku – od bluesa do jazzu współczesnego oraz muzykę jazzową w Polsce II poł. XX wieku;
- 9) porządkuje chronologicznie style, postaci kompozytorów reprezentatywnych dla stylu, techniki improwizacji i kompozycji, instrumentację i obsady wykonawcze.

2. Kształcenie umiejętności wypowiedzania się o muzyce jazzowej

Uczeń:

- 1) zna ramy czasowe okresów i stylów w muzyce jazzowej oraz ich historyczne i kulturowe uwarunkowania;
- 2) opisuje dzieje muzyki na podstawie znajomości dzieł muzycznych i twórców reprezentatywnych dla stylu, szkoły kompozytorskiej i szkoły aranżacji;
- 3) opisuje cechy stylów muzycznych i indywidualnych stylów improwizacyjnych.

3. Zdobywanie wiedzy w zakresie opisu, analizy i interpretacji dzieła muzycznego

Uczeń:

- 1) samodzielnie rozwiązuje zadania interpretacyjne, ocenia zjawiska występujące w muzyce jazzowej w oparciu o zapis nutowy, nagrania muzyczne, źródła tekstowe, encyklopedie, literaturę przedmiotu i medialne źródła informacji;
- 2) wykorzystuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej utworów muzycznych;
- 3) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, podstawowe techniki improwizacyjne i kompozytorskie;
- 4) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (tonalność, melodykę, harmonikę, improwizację, obsadę wykonawczą).

4. Poznawanie historii muzyki i literatury jazzowej

Uczeń:

- 1) zna podstawowy repertuar standardów jazzowych;
- 2) posiada zbiory fonograficzne, nutowe i teksty o muzyce;
- 3) zna twórczość, biografie wykonawców i kompozytorów reprezentatywnych dla stylu jazzowego;
- 4) wybiera i porządkuje informacje istotne dla problemu i kontekstu historycznego;
- 5) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu historii muzyki.

5. Przygotowanie ucznia do aktywnego udziału w różnych formach życia muzycznego

Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę z zakresu historii muzyki w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji literatury, np. standardów jazzowych;
- 2) prezentuje własne poglądy na temat muzycznej twórczości, uczestnicząc w różnych formach życia muzycznego, jak koncerty, popisy i inne wydarzenia artystyczne.

KSZTAŁCENIE SŁUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń kształci słuch wysokościowy, harmoniczny i barwowy, poczucie rytmu, pamięć muzyczną oraz rozwija kreatywność i wyobraźnię muzyczną.

2. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki

Uczeń:

- 1) rozwija i doskonali percepcję umożliwiającą mu słuchową analizę zjawisk muzycznych;
- 2) utrwała wiedzę, przez działania praktyczne, z zakresu języka muzycznego różnych epok i stylów;
- 3) doskonali zdolność słuchania ukierunkowanego, koncentracji i podzielności uwagi.

3. Doskonalenie umiejętności czytania nut

Uczeń utrwała i rozwija umiejętność odtwarzania zapisu nutowego.

4. Doskonalenie umiejętności stosowania notacji muzycznej

Uczeń utrwała i rozwija umiejętność posługiwania się zasadami notacji muzycznej w działaniach praktycznych.

5. Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie

Uczeń doskonali różne formy działań zespołowych w zakresie odtwarzania, interpretowania i tworzenia muzyki.

6. Przygotowanie ucznia do samodzielnej pracy nad rozwojem indywidualnych predyspozycji

Uczeń poznaje metody pracy z wykorzystaniem m.in. wydawnictw nutowych, książkowych i fonograficznych, technik informacyjnych i programów komputerowych oraz uczestniczy w życiu muzycznym.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie słuchu muzycznego

Uczeń:

- 1) rozpoznaje oraz odtwarza (w zapisie, głosem i na instrumencie) ze słuchu i z wyobraźni struktury interwałowe i akordowe oraz skale i gamy;

- 2) identyfikuje słuchowo wskazane zjawisko w przykładzie muzycznym;
- 3) zapamiętuje i odtwarza (w zapisie, głosem i na instrumencie) przykład muzyczny po prezentacji słuchowej lub wzrokowej;
- 4) określa funkcje i literowe nazwy akordów w wysłuchanym przykładzie muzycznym;
- 5) rozpoznaje i określa brzmienie różnych instrumentów i głosów wokalnych;
- 6) improwizuje i tworzy przebiegi muzyczne do podanego schematu rytmicznego, materiału dźwiękowego, funkcji harmoniczných i tekstu słownego;
- 7) uzupełnia z wyobraźni brakujące elementy przebiegu muzycznego.

2. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki

Uczeń przez analizę słuchową, wzrokową i wzrokowo-słuchową potrafi rozpoznać i nazwać w przykładzie muzycznym:

- 1) interwały i akordy;
- 2) typ tonalności (tryb tonacji, rodzaj skali);
- 3) ambitus;
- 4) zjawiska metrytmiczne, agogiczne i dynamiczne;
- 5) następstwa harmoniczných i rodzaje kadencji;
- 6) środki artykulacyjne i kolorystyczne;
- 7) obsadę wykonawczą;
- 8) fakturę;
- 9) zasadę kształtowania formy;
- 10) styl historyczny i indywidualny.

3. Doskonalenie umiejętności czytania nut

Uczeń:

- 1) odtwarza (głosem, na instrumencie i innymi sposobami) a vista i po uprzednim przygotowaniu jedno- i wielogłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 2) dba o precyzję intonacyjną i rytmiczną wykonywanego przebiegu muzycznego;
- 3) transponuje przebiegi muzyczne i odczytuje partie instrumentów transponujących.

4. Doskonalenie umiejętności stosowania notacji muzycznej

Uczeń:

- 1) posługuje się zapisem nutowym zgodnie z prawidłami ortografii muzycznej (w kluczu wiolinowym, basowym, altowym i tenorowym);

- 2) posługuje się literowymi nazwami dźwięków, solmizacją, symbolami interwałów, akordów i funkcji harmoniczych;
- 3) orientuje się w zapisie nutowym i potrafi w nim odnajdywać wskazane i usłyszane zjawiska muzyczne;
- 4) zapisuje jedno- i dwugłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 5) koryguje błędy i uzupełnia brakujące fragmenty w zapisie nutowym.

5. Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie

Uczeń:

- 1) współwykonuje i współtworzy wielowarstwowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne;
- 2) organizuje pracę zespołu wykonawczego;
- 3) potrafi konstruktywnie i obiektywnie ocenić interpretację własną i współwykonawców;
- 4) formułuje, podczas dyskusji, kryteria estetyczne i wartościujące w odbiorze muzyki.

6. Przygotowanie ucznia do samodzielnej pracy nad rozwojem indywidualnych predyspozycji

Uczeń:

- 1) wyszukuje i świadomie dobiera ćwiczenia rozwijające predyspozycje słuchowe i wspomagające jego rozwój muzyczny;
- 2) korzysta z literatury specjalistycznej, dostępnych technik informacyjnych, poznaje metody pracy z wykorzystaniem m.in. wydawnictw nutowych, książkowych i fonograficznych, technik informacyjnych i programów komputerowych oraz uczestniczy w życiu muzycznym;
- 3) korzysta z programów komputerowych służących doskonaleniu kompetencji słuchowych lub wymagających ich wykorzystania;
- 4) poznaje literaturę muzyczną przez uczestnictwo w życiu koncertowym i słuchanie nagrań.

LITERATURA MUZYCZNA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń wykazuje się znajomością rozpoznawania wybranych dzieł muzycznych, określania ich przynależności do stylu epoki historycznej.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń wykazuje się umiejętnością rozpoznawania i określania elementów muzyki, faktury muzycznej, środków wyrazu, sposobów kształtowania dzieła muzycznego oraz charakterystycznych cech podstawowych form i gatunków muzycznych.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich, rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń posiłkuje się znajomością aparatu wykonawczego właściwego dla danej epoki w dziejach muzyki.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń przyswaja podstawowe wiadomości o pieśniach, tańcach, instrumentach i zespołach, zwyczajach i obrzędach w polskiej kulturze ludowej oraz o stylizacjach muzyki ludowej w kompozycjach XIX i XX wieku.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej

Uczeń tworzy wypowiedzi o muzyce, jej twórcach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok, czołowych kompozytorów, głównych form, gatunków i stylów muzycznych

Uczeń:

1) wykazuje znajomość dzieł reprezentatywnych dla kolejnych epok w dziejach muzyki:

- a) starożytna Grecja,
- b) średniowiecze,
- c) renesans,
- d) barok,
- e) klasycyzm,
- f) romantyzm,
- g) wiek XX i XXI;

2) charakteryzuje twórczość:

- a) kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku, szkoły lub ugrupowania artystycznego,
- b) czołowych kompozytorów: J. S. Bacha, W. A. Mozarta, L. van Beethovena, F. Chopina, K. Szymanowskiego, I. Strawińskiego, W. Lutosławskiego;

3) rozpoznaje i opisuje cechy stylu muzycznego:

- a) historycznego,
- b) narodowego,
- c) indywidualnego;

4) porządkuje chronologicznie:

- a) szkoły kompozytorskie,
- b) sylwetki kompozytorów reprezentatywnych dla epoki, stylu, kierunku,
- c) gatunki i formy muzyczne.

2. Umiejętność charakteryzowania elementów muzyki, faktury muzycznej, elementów i sposobów kształtowania formy muzycznej

Uczeń:

1) poprawnie posługuje się terminami i pojęciami muzycznymi określającymi:

- a) język dźwiękowy: skale, melodyka, metrytmika, harmonika, kolorystyka, artykulacja, agogika, dynamika i ich najczęściej spotykane włoskie określenia,
- b) rodzaje faktury muzycznej (np. homofoniczna, polifoniczna, instrumentalna, wokalna);

2) określa i charakteryzuje:

- a) współczynniki dzieła muzycznego,
- b) podstawowe zasady kształtowania formy muzycznej,
- c) techniki kompozytorskie charakterystyczne dla różnych stylów historycznych;

3) określa funkcje muzyki różnie rozumiane w poszczególnych epokach;

4) rozróżnia i charakteryzuje gatunki i formy muzyczne typowe dla poszczególnych epok.

3. Znajomość instrumentów muzycznych, głosów ludzkich i rodzajów zespołów muzycznych i ich zastosowania w praktyce wykonawczej różnych epok

Uczeń:

1) charakteryzuje praktykę wykonawczą: instrumenty, głosy ludzkie, rodzaje zespołów muzycznych;

2) określa sposoby ich stosowania – w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

4. Określanie cech polskiej muzyki ludowej i jej oddziaływania na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX wieku

Uczeń:

- 1) zna regiony muzyczne Polski;
- 2) posiada podstawowe wiadomości o zwyczajach i obrzędach;
- 3) wykazuje się znajomością pieśni i tańców ludowych oraz instrumentarium ludowego;
- 4) określa znaczenie polskiego folkloru muzycznego dla twórczości wybranych twórców muzyki XIX i XX wieku;
- 5) zna przykłady stylizacji muzyki ludowej oraz wykorzystania folkloru w sposób in crudo.

5. Kształtowanie umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych

Uczeń stosuje posiadaną wiedzę do analizy słuchowej, wzrokowej lub słuchowo-wzrokowej utworów muzycznych:

- 1) rozpoznaje i opisuje podstawowe techniki kompozytorskie;
- 2) rozpoznaje i opisuje cechy stylów muzycznych, wskazując przynależność utworu do danego stylu (od średniowiecza do XXI wieku);
- 3) rozpoznaje i charakteryzuje podstawowe cechy języka muzycznego (np. tonalność, melodykę, harmonikę, fakturę, sposoby kształtowania formy, obsadę wykonawczą, typ wyrazowości);
- 4) rozpoznaje i opisuje cechy gatunków i form muzycznych typowych dla poszczególnych epok.

6. Wypracowywanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia w ramach literatury muzycznej

Uczeń:

- 1) wybiera i porządkuje informacje istotne dla literatury muzycznej;
- 2) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do odczytania i porządkowania faktów, pojęć i terminów z zakresu literatury muzycznej.

7. Kształcenie aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę z zakresu literatury muzycznej w sposób praktyczny do tworzenia własnych interpretacji;

- 2) prezentuje własny pogląd na twórczość muzyczną poznaną podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego.

ZASADY MUZYKI Z ELEMENTAMI EDYCJI NUT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń zdobywa podstawową wiedzę z zakresu materiału dźwiękowego, elementów notacji muzycznej, metryczki, budowy skal, gam, interwałów i akordów.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń:

- 1) w praktyce wykorzystuje poznane wiadomości w tworzeniu i określaniu zapisu muzycznego;
- 2) posługuje się edytorem nut.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie podstawowej wiedzy z zakresu zasad muzyki

Uczeń:

- 1) definiuje podstawowe cechy dźwięku;
- 2) zna zasady pisowni muzycznej (pięciolinia, nazwy oktav, sposoby zapisywania nut i pauz, klucze: wiolinowy, basowy, altowy);
- 3) rozróżnia określenia: skala, gama, tonacja;
- 4) zna budowę gamy durowej (naturalnej) i gamy molowej (we wszystkich odmianach);
- 5) zna budowę pentatoniki bezpółtonowej oraz skal: modalnych, całotonowej, chromatycznej regularnej i góralskiej;
- 6) zna budowę trójdźwięków (durowy i molowy we wszystkich postaciach, zwiększony i zmniejszony) oraz budowę dominanty septymowej (we wszystkich postaciach) z rozwiązaniem;
- 7) definiuje podstawowe pojęcia metryczniczne;
- 8) zna podział wartości rytmicznych;
- 9) zna zasady grupowania wartości rytmicznych w różnego rodzaju taktach;
- 10) zna budowę interwałów prostych i złożonych;
- 11) określa interwały charakterystyczne z rozwiązaniami (major naturalny, minor naturalny i harmoniczny);

12) definiuje podstawowe elementy dzieła muzycznego (melodyka, rytmika, harmonika, agogika, dynamika, artykulacja, kolorystyka).

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu zasad muzyki i edycji nut w działaniach praktycznych

Uczeń:

- 1) stosuje poznane zasady notacji muzycznej;
- 2) zapisuje za pomocą edytora nutowego jeden głos i dwugłos (z wykorzystaniem agogiki, dynamiki i metroritmiki);
- 3) rozpoznaje gamy durowe naturalne i gamy molowe (we wszystkich odmianach) do siedmiu znaków przykluczowych;
- 4) określa pokrewieństwo tonacji;
- 5) buduje pentatonikę bezpółtonową, skale modalne, skale całotonową i chromatyczną regularną;
- 6) określa i buduje poznane trójdźwięki oraz dominantę septymową z rozwiązaniem;
- 7) stosuje poznane wartości rytmiczne i zasady ich grupowania;
- 8) określa i buduje poznane interwały;
- 9) rozwiązuje poznane interwały charakterystyczne;
- 10) transponuje melodię (do innego klucza, tonacji i oktaw);
- 11) posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu agogiki, dynamiki i artykulacji.

SPECJALNOŚĆ INSTRUMENTALISTYKA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) posługuje się techniką gry pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów w muzyce solowej, kameralnej i orkiestrowej;
- 2) właściwie interpretuje dzieło muzyczne pod kierunkiem pedagoga;
- 3) czyta nuty a vista w stopniu wystarczającym do odczytania i wykonania utworu;
- 4) samodzielnie opracowuje utwory o małym stopniu trudności;
- 5) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 6) samodzielnie wyszukuje informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, dokonuje ich wyboru i oceny, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 7) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;

- 8) posiada niezbędne kompetencje do występów publicznych;
- 9) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny w grze solowej i zespołowej;
- 10) przygotowuje fragmenty partii orkiestrowych lub partii akompaniamentu;
- 11) gra na fortepianie w zakresie elementarnym;
- 12) aktywnie uczestniczy w kulturze, w szczególności w różnych formach życia muzycznego.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

CHÓR

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Muzykowanie zespołowe

Uczeń kształci umiejętności pracy w zespole, odpowiedzialność za siebie i grupę oraz świadomie współtworzy dzieło.

2. Technika wokalna indywidualna i zespołowa

Uczeń świadomie posługuje się oddechem i aparatem głosowym.

3. Poznawanie i wykonywanie utworów z literatury chóralnej

Uczeń zna literaturę realizowaną w trakcie zajęć chóralnych.

4. Prezentacja muzyki chóralnej

Uczeń bierze czynny udział w audycjach, koncertach, konkursach i festiwalach.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Muzykowanie zespołowe

Uczeń:

- 1) posiada umiejętność współpracy w grupie;
- 2) zachowuje prawidłową postawę w śpiewie umożliwiającą operowanie ciałem w sposób najbardziej efektywny;
- 3) świadomie współtworzy dzieło (interpretacja i ogólny wyraz artystyczny).

2. Technika wokalna indywidualna i zespołowa

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę niezbędną do rozwoju techniki wokalne;
- 2) świadomie posługuje się techniką wokalną pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów – w partiach chóralnych dzieł a cappella oraz dzieł wokально-instrumentalnych;
- 3) dąży do realizacji rozwoju artystycznego przez wzbogacanie swojej wiedzy i doskonalenie umiejętności wokalnych.

3. Poznawanie i wykonywanie utworów z literatury chóralnej

Uczeń:

- 1) posiada odpowiednią wiedzę na temat literatury chóralnej różnych epok, stylów i gatunków muzycznych oraz związanych z nimi tradycji wykonawczych;
- 2) zna sylwetki kompozytorów wykonywanych utworów chóralnych i wokálně-instrumentalnych;
- 3) zna elementarne zasady współdziałania chóru z zespołem instrumentalnym;
- 4) posiada wiedzę na temat elementów dzieła muzycznego i ich struktury formalnej, niezbędną do poprawnej realizacji utworów wokalnych oraz dzieł wokálně-instrumentalnych;
- 5) samodzielnie (z pomocą dyrygenta) wyszukuje informacje z zakresu literatury chóralnej oraz dokonuje ich wyboru i oceny, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną.

4. Prezentacja muzyki chóralnej

Uczeń:

- 1) wykorzystuje i łączy w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) posiada umiejętność samodzielnego, właściwego odczytania zapisu nutowego oraz zawartych w utworze treści;
- 3) dba o estetykę zachowania się na scenie oraz w sposób świadomy kontroluje swoje emocje podczas prezentacji;
- 4) dba o dyscyplinę wykonawczą;
- 5) potrafi przekazać słuchaczowi emocje zawarte w kompozycji;
- 6) aktywnie uczestniczy w różnych formach działalności na rzecz rozwoju kultury, w szczególności życia muzycznego.

FORTEPIAN OBOWIĄZKOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat budowy i historii instrumentu

Uczeń poznaje budowę, możliwości brzmieniowe instrumentu oraz jego historię.

2. Kształcenie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zdobywa umiejętność gry na instrumencie na średnim poziomie zaawansowania, prawidłowo posługując się aparatem gry;
- 2) kształtuje umiejętność realizacji notacji muzycznej z elementami analizy utworów.

3. Rozwój umiejętności technicznych i interpretacyjnych

Uczeń doskonali środki wykonawcze w zakresie podstawowych technik gry, rozwija sprawność w zakresie interpretacji.

4. Kształcenie umiejętności gry a vista

Uczeń zdobywa umiejętność prawidłowego grania a vista łatwych utworów muzycznych.

5. Kształcenie umiejętności w zakresie gry zespołowej

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując nabytą wiedzę i umiejętności muzyczne.

6. Kształtowanie samodzielności w pracy

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętność posługiwania się wiedzą w pracy nad utworem i świadomego uczenia się na pamięć;
- 2) podejmuje inicjatywy w organizowaniu przedsięwzięć muzycznych;
- 3) potrafi samodzielnie wykorzystywać technologię informacyjną i komunikacyjną w rozwoju wiedzy i umiejętności.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat budowy i historii instrumentu

Uczeń:

- 1) wymienia i określa poszczególne części fortepianu;
- 2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
- 3) zna zarys historii rozwoju instrumentu.

2. Kształcenie podstaw gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry:
 - a) postawa przy instrumencie,
 - b) ułożenie rąk,
 - c) pozycja dłoni i palców,
 - d) swoboda nadgarstka,
 - e) koordynacja i niezależność rąk;
- 2) zna podstawową notację muzyczną w kluczu wiolinowym i basowym:
 - a) przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom,

- b) prawidłowo odczytuje rytm, znaki chromatyczne, takie jak: krzyżyk, bemol, kasownik,
 - c) zna zapis graficzny artykulacji, dynamiki i pedalizacji,
 - d) rozumie oznaczenia agogiczne;
- 3) analizuje utwory pod względem budowy formalnej i przebiegu tonalnego.

3. Rozwój umiejętności technicznych i interpretacyjnych

Uczeń:

- 1) realizuje utwory, w których występują różne problemy techniczne:
 - a) biegłość palcowa,
 - b) gra dwudźwięków i akordów,
 - c) pochody pasażowe;
- 2) stosuje zasady techniki gry z wykorzystaniem:
 - a) artykulacji (portato, legato, staccato),
 - b) dynamiki,
 - c) agogiki,
 - d) stylistyki,
 - e) frazowania,
 - f) pedalizacji;
- 3) umiejętnie stosuje zasady kształtowania dźwięku;
- 4) wykonuje utwory w fakturze homofonicznej i polifonicznej;
- 5) potrafi właściwie rozplanować i realizować dynamikę utworu;
- 6) potrafi wykonać podstawowe ozdobniki;
- 7) interpretuje utwory zgodnie z ich stylem.

4. Kształcenie umiejętności gry a vista

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy utworu;
- 2) kojarzy zapis nutowy z jego brzmieniem;
- 3) gra a vista proste utwory w kluczu wiolinowym i basowym;
- 4) dba o poprawną realizację tekstu.

5. Kształcenie umiejętności w zakresie gry zespołowej

Uczeń:

- 1) potrafi wykonać utwory na cztery ręce lub proste akompaniamenty instrumentalne i wokalne;

2) współpracuje z pozostałymi muzykami, realizując spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika, frazowanie).

6. Kształtowanie samodzielności w pracy

Uczeń:

- 1) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 2) w samodzielnej pracy nad utworem wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach (w szczególności ogólnomuzycznych);
- 3) planuje i realizuje przedsięwzięcia muzyczne;
- 4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną (nagrania muzyczne, zasoby nutowe, opracowania teoretyczne i inne) do samodzielnego rozwoju.

IMPROWIZACJA ORGANOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy i środków technicznych niezbędnych w improwizacji

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe elementy konstrukcji dzieła muzycznego (rytm, melodia, harmonia, agogika, dynamika) i zasady ich łączenia;
- 2) poszukuje wzorców dla własnej improwizacji, analizując proste utwory z różnych epok pod kątem warsztatu kompozytorskiego (forma, środki harmoniczne i kontrapunkcyjne);
- 3) kształci umiejętności techniczne niezbędne do tworzenia własnej improwizacji.

2. Tworzenie improwizowanych konstrukcji muzycznych w fakturach homofonicznych i polifonicznych

Uczeń:

- 1) kształci umiejętności tworzenia akompaniamentu do podanej melodii;
- 2) poznaje zasady figuracji i ozdabiania melodii w przebiegu konstrukcji muzycznej i w kadencjach;
- 3) rozwija umiejętności improwizacyjnego tworzenia krótkiego preludium na zadany temat, a także bardziej rozbudowanej konstrukcji typu AB lub ABA;
- 4) poznaje zasady konstrukcji polifonicznej, analizując utwory utrzymane w tej fakturze;
- 5) zdobywa praktyczne umiejętności w zakresie improwizacji polifonicznej, dorabiając drugi głos do podanego cantus firmus (bicinium) oraz trzeci głos (trio), a także w zakresie posługiwania się imitacją w tworzonych przez siebie konstrukcjach.

3. Rozwijanie wyobraźni twórczej, oryginalności myślenia muzycznego i samodzielności wypowiedzi muzycznej

Uczeń:

- 1) poznaje utwory z XX i XXI wieku oparte na innych niż tonalne systemach dźwiękowych;
- 2) kształci umiejętność improwizowania w formie swobodnej (forma fantazji), oddającej nastrój lub ilustrującej wydarzenie;
- 3) poszukuje inspiracji w innych rodzajach sztuk (poezja, malarstwo);
- 4) zdobywa umiejętności posługiwania się dynamiką, agogiką i rejestracją jako środkami wyrazu muzycznego.

4. Zdobywanie podstawowej wiedzy na temat zasad realizacji basso continuo

Uczeń:

- 1) poznaje zasady realizacji basso continuo;
- 2) potrafi poprawnie odczytywać zapis linii basu cyfrowanego i realizować go na instrumencie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy i środków technicznych niezbędnych w improwizacji

Uczeń:

- 1) potrafi samodzielnie skomponować melodię w oparciu o zasadę budowy okresowej oraz zróżnicowany, krótki schemat rytmiczny, potrafi zagrać kadencję w różnych jej odmianach i różnych tonacjach;
- 2) tworzy figuracje melodii, stosuje progresje, z uwzględnieniem modulacji do innej tonacji;
- 3) kształci umiejętności techniczne niezbędne w dłuższej improwizacji: przebiegi gamowe, akordowe, pasaże i struktury figuracyjne w różnych tonacjach;
- 4) tworzy zasoby schematów rytmicznych i melodycznych.

2. Tworzenie improwizowanych konstrukcji muzycznych w fakturach homofonicznych i polifonicznych

Uczeń:

- 1) tworzy akompaniament do podanej melodii;
- 2) potrafi dokonać figuracji melodii i zdobić ją w przebiegu konstrukcji muzycznej oraz w kadencjach;
- 3) improwizuje krótkie preludium na zadany temat w układzie trzy- lub czterogłosowym;
- 4) samodzielnie improwizuje dłuższy utwór w oparciu o prosty schemat dwu- lub trzyczęściowy (AB, ABA);

- 5) uwzględnia zasady kontrapunktu, improwizując bicinium i trio z podanym cantus firmus;
- 6) wykorzystuje elementy imitacji w tworzonych przez siebie improwizacjach.

3. Rozwijanie wyobraźni twórczej, oryginalności myślenia muzycznego i samodzielności wypowiedzi muzycznej

Uczeń:

- 1) potrafi stworzyć swobodną konstrukcję muzyczną typu fantazja oddającą nastrój lub ilustrującą wydarzenie;
- 2) improwizuje z wyobraźni, inspirując się innymi rodzajami sztuk (malarstwo, poezja);
- 3) posługuje się dynamiką, agogiką i rejestracją w celu osiągnięcia odpowiedniego charakteru i wyrazu swojej improwizacji.
4. Zdobywanie podstawowej wiedzy na temat zasad realizacji basso continuo

Uczeń poprawnie odczytuje zapis linii basu cyfrowanego i samodzielnie opracowuje fragmenty utworów z epoki baroku.

ORKIESTRA (SYMFONICZNA)

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze symfonicznej

Uczeń zdobywa następujące kompetencje: wiedzę, umiejętności techniczne i wyrazowe pozwalające na pracę w orkiestrze, w miarę możliwości w orkiestrze symfonicznej.

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej oraz rozwijanie zamiłowania do muzykowania zespołowego

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności wspólnego pokonywania problemów i realizacji zadań w grupie;
- 2) poznaje etos pracy zespołowej oraz partnerskiej współpracy.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przygotowanie ucznia do pracy w orkiestrze (symfonicznej)

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę z zakresu notacji muzycznej umożliwiającą mu prawidłowe odczytanie utworu;
- 2) dysponuje techniką gry na instrumencie niezbędną do opracowania i przygotowania partii orkiestrowej;
- 3) wykorzystuje wiedzę z zakresu stylów muzycznych, historii muzyki, harmonii i form muzycznych w przygotowaniu partii orkiestrowych;
- 4) samodzielnie przygotowuje powierzoną mu partię orkiestrową;

- 5) realizuje wskazówki dyrygenta i koncertmistrza dotyczące wykonania i interpretacji utworu;
- 6) koryguje elementy intonacji, dynamiki, agogiki i artykulacji w celu osiągnięcia spójnego brzmienia grupy instrumentów;
- 7) czyta nuty a vista w stopniu umożliwiającym szybkie zapoznanie się z tekstem utworu;
- 8) w podstawowym zakresie improwizuje oraz dokonuje transpozycji;
- 9) jest współodpowiedzialny za końcowy efekt pracy orkiestry;
- 10) świadomie współtworzy dzieło muzyczne;
- 11) współpracuje z dyrygentem, koncertmistrzem i pozostałymi muzykami orkiestry w wypracowaniu i realizacji zamysłu interpretacji dzieła;
- 12) podporządkowuje się w pracy przyjętym celom nadrzędnym;
- 13) potrafi porozumieć się z innymi muzykami;
- 14) odczytuje wskazówki i gesty dyrygenta;
- 15) zachowuje się na estradzie odpowiednio do okoliczności;
- 16) korzysta z technik komunikacji w opracowywaniu nowych zagadnień oraz rozwiązywaniu problemów;
- 17) posiada doświadczenie w zakresie metod organizacji pracy orkiestry (w tym symfonicznej).

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej oraz rozwijanie zamiłowania do muzykowania zespołowego

Uczeń:

- 1) bierze udział w prezentacjach publicznych;
- 2) jest zainteresowany poznawaniem repertuaru orkiestrowego;
- 3) pokonuje w grupie stres, treść i trudności związane z grą zespołową;
- 4) zdobywa doświadczenia i umiejętności przez współpracę z innymi muzykami;
- 5) tworzy i rozwija relacje osobiste w orkiestrze;
- 6) poznaje specyfikę gry na innych instrumentach.

ZESPÓŁ KAMERALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie do pracy w zespole kameralnym

Uczeń:

- 1) posiada praktyczną wiedzę z zakresu literatury kameralnej różnych epok;

- 2) dysponuje umiejętnością koordynacji elementów melodycznych, rytmicznych i instrumentalnych;
- 3) samodzielnie przygotowuje partię instrumentalną oraz orientuje się w fakturze utworu;
- 4) jest świadomy znaczenia poszczególnych partii w strukturze dzieła;
- 5) posiada podstawową wiedzę z zakresu budowy instrumentów współtworzących zespół;
- 6) świadomie analizuje i posługuje się zapisem partytury dzieła.

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń posiada umiejętność komunikacji społecznej oraz cechuje się odpowiedzialnością i empatią we współpracy.

3. Przygotowanie ucznia do publicznej prezentacji dzieła

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje utwory kameralne;
- 2) posiada umiejętności właściwego zachowania się na estradzie, wiedzę dotyczącą znaczenia tremy scenicznej i stresu podczas publicznej prezentacji oraz niezbędną wiedzę dotyczącą pozamuzycznych elementów wpływających na ogólne wrażenie artystyczne i odbiór występu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przygotowanie do pracy w zespole kameralnym

Uczeń:

- 1) interpretuje utwory muzyki kameralnej różnych epok, wykorzystując posiadaną wiedzę;
- 2) dysponuje zróżnicowanym repertuarem kameralnym, z uwzględnieniem różnorodnych składów zespołów;
- 3) potrafi nastroić instrument do gry w zespole;
- 4) kontroluje i koryguje intonację podczas gry;
- 5) stosuje umiejętność słyszenia harmonicznego;
- 6) stosuje elementy wykonawcze (tempo, intonacja, artykulacja, dynamika, frazowanie, aplikatura, smyczkowanie, oddech, wibracja, w zależności od specyfiki zespołu) w sposób spójny z partiami pozostałych członków zespołu;
- 7) posiada elementarną wiedzę na temat specyfiki wydobycia dźwięku przez instrumenty współtworzące zespół;
- 8) posiada umiejętność tzw. synchronizacji wertykalnej (wspólne zaczynanie i kończenie współbrzmienia);
- 9) aktywnie słucha, podczas gry, siebie i innych;

- 10) świadomie kontroluje proporcje brzmieniowe w zespole;
- 11) elastycznie reaguje na zmiany w przebiegu prezentacji dzieła;
- 12) orientuje się w fakturze utworu, wykorzystując wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych (harmonia, analiza dzieła muzycznego).

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń:

- 1) koordynuje działania własne i partnerów;
- 2) wykazuje odpowiedzialność za wspólny efekt pracy w zespole;
- 3) otwarcie formułuje, przekazuje i odbiera uwagi dotyczące pracy i relacji w zespole;
- 4) świadomie współtworzy efekt synergii w zespole.

3. Przygotowanie ucznia do publicznej prezentacji dzieła

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje utwory kameralne różnych epok i w różnych formacjach kameralnych;
- 2) posiada wiedzę i umiejętności dotyczące zachowań estradowych, takich jak: wejście na scenę, ustawienie zespołu, ukłony, relacje interpersonalne, odpowiedni ubiór;
- 3) podczas występu wykazuje opanowanie estradowe i umiejętność koncentracji.

INSTRUMENTY GŁÓWNE

AKORDEON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) nabywa umiejętności:
 - a) swobodnego posługiwania się aparatem gry,
 - b) pełnego wykorzystywania sposobów kształtowania dźwięku na akordeonie,
 - c) gry a vista utworów o różnym stopniu trudności;
- 2) rozwija wirtuozowskie elementy techniki w oparciu o wszystkie manualy akordeonu – MD, MM, MB/A.

2. Wykorzystanie wiedzy ogólnomuzycznej do prawidłowej realizacji zadań w grze na instrumencie

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę ogólnomuzyczną;
- 2) poznaje nowe obszary literatury akordeonowej oryginalnej i transkrybowanej;

- 3) doskonali pod kontrolą nauczyciela umiejętności interpretowania wykonywanych utworów zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej;
- 4) kształci umiejętności odczytywania zapisu muzyki XX i XXI wieku.

3. Rozwijanie umiejętności w zakresie publicznych prezentacji

Uczeń poznaje zasady i sposoby:

- 1) osiągnięcia koncentracji niezbędnej do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu;
- 2) posługiwania się różnymi formami zapamiętywania utworów;
- 3) zachowania na scenie;
- 4) świadomego kontrolowania swych emocji i zachowań;
- 5) przygotowywania i poszerzania repertuaru oraz psychicznej gotowości do występów publicznych;
- 6) radzenia sobie w zmiennych warunkach towarzyszących aktywności estradowej.

4. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze, w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego jako solista i kameralista;
- 2) zdobywa doświadczenia jako przyszły odbiorca sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię akordeonu;
- 2) wykazuje orientację we współczesnym, zróżnicowanym instrumentarium akordeonowym;
- 3) potrafi zdefiniować budowę akordeonu: zna funkcje i układ poszczególnych manualów instrumentu i działanie systemu rejestrowego (skale, notacje, transpozycje);
- 4) zna podstawowe zasady konserwacji instrumentu;
- 5) zna podstawowe zasady transkrybowania na akordeon;
- 6) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;
- 7) posiada właściwe nawyki dotyczące techniki gry na akordeonie, dotyczące odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie, umożliwiające operowanie ciałem z uwzględnieniem fizjologii;
- 8) posiada umiejętność pełnego wykorzystywania sposobów kształtowania dźwięku na akordeonie;

- 9) zna i wykonuje reprezentatywny dla drugiego etapu edukacyjnego repertuar akordeonowy – oryginalny i transkrybowany;
- 10) gra a vista utwory o zróżnicowanym stopniu trudności w sposób gwarantujący ciągłość narracji;
- 11) wykonuje przygotowany program lub jego część z pamięci;
- 12) potrafi pod kierunkiem nauczyciela dokonywać transkrypcji utworów z literatury przeznaczonej na inne instrumenty;
- 13) poprawnie pod względem technicznym i artystycznym przygotowuje i wykonuje utwory zróżnicowane stylistycznie;
- 14) posiada szeroki, zróżnicowany pod względem stylistycznym repertuar zarówno w zakresie literatury oryginalnej, jak również transkrybowanej.

2. Wykorzystanie wiedzy ogólnomuzycznej do prawidłowej realizacji zadań w grze na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada ogólną wiedzę dotyczącą literatury muzycznej, elementów dzieła muzycznego, zasad kształtowania ekspresji muzycznej;
- 2) posiada ogólną wiedzę na temat stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych;
- 3) posiada wiedzę dotyczącą realizacji zapisów muzyki współczesnej na akordeonie;
- 4) zna literaturę akordeonową – oryginalną i transkrybowaną;
- 5) biegle czyta nuty w kluczu wiolinowym i basowym;
- 6) samodzielnie przygotowuje utwór o średnim stopniu trudności;
- 7) koreluje wiedzę teoretyczną z praktyczną nauką gry na instrumencie;
- 8) poprawnie i samodzielnie odczytuje zapis nutowy o różnym stopniu trudności;
- 9) posiada wiedzę i umiejętność odczytywania zapisu muzyki XX i XXI wieku;
- 10) w interpretacji utworów poszukuje odpowiednich środków wyrazu, zgodnie ze stylistycznymi kanonami wykonawczymi.

3. Rozwijanie umiejętności w zakresie publicznych prezentacji

Uczeń:

- 1) posiada ogólną wiedzę z zakresu różnych sposobów uczenia się utworów na pamięć, technik koncentracji i sposobów opanowywania tremy oraz potrafi ją zastosować w praktyce;
- 2) wykorzystuje efektywne techniki ćwiczenia umożliwiające stały rozwój;

- 3) przygotowuje utwory do wykonania estradowego;
- 4) stosuje zasady poprawnego zachowania na estradzie;
- 5) potrafi przystosować się do warunków towarzyszących aktywności estradowej (np. oczekiwanie publiczności, warunki akustyczne sal koncertowych);
- 6) uczestniczy w audycjach i koncertach szkolnych na rzecz środowiska, w przesłuchaniach i innych formach prezentacji artystycznej;
- 7) dokonuje krytycznej oceny swojego występu publicznego;
- 8) kontroluje swoje emocje i zachowania.

4. Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze, w różnych formach życia artystycznego

Uczeń:

- 1) zdobywa wiedzę o życiu kulturalnym swojego środowiska dzięki wiedzy ogólnomuzycznej i wykorzystywaniu bieżących informacji pozyskiwanych ze źródeł multimedialnych;
- 2) czynnie uczestniczy w życiu szkoły i środowiska lokalnego: w publicznych prezentacjach jako solista lub kameralista w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 3) organizuje pracę własną i zespołową w ramach realizacji wspólnych zadań i projektów;
- 4) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
- 5) potrafi formułować własne sądy i przemyślenia na tematy artystyczne;
- 6) integruje się i współpracuje z muzykami w zespole, tworząc relacje oparte na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą;
- 7) wykazuje się kreatywnością i inicjatywą w realizacji zadań i projektów zespołowych;
- 8) posiada przygotowanie do pełnego uczestnictwa w kulturze (np. jako słuchacz koncertów, spektakli operowych i teatralnych, projektów multimedialnych).

ALTÓWKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;
- 2) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) pogłębia opanowane środki wyrazu i wzbogaca je o nowe umiejętności;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwijanie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię swojego instrumentu, rozwija wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń:

- 1) przez udział w koncertach doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym wyrażaniu swojej wrażliwości artystycznej;
- 2) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) pracuje nad osiągnięciem koncentracji niezbędnej do pokonania tremy i prawidłowego przebiegu występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) potrafi precyzyjnie nastroić altówkę;
- 2) świadomie wykorzystuje technikę przygotowawczą lewej i prawej ręki;
- 3) posługuje się różnymi sposobami artykulacji, dostosowując je do wymagań epoki i stylu oraz wykorzystując umiejętność improwizacji;
- 4) wykazuje się biegłością gry w pozycjach;
- 5) posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
- 6) swobodnie wykonuje flażolety naturalne i sztuczne;
- 7) czyta nuty a vista w kluczu altowym i wiolinowym, prawidłowo realizując zapis nutowy;
- 8) samodzielnie rozwija technikę gry (postawa, aparat gry, czytanie nut, biegłość lewej ręki, technika smyczkowa);
- 9) stosuje środki wyrazu odpowiednie do stylu wykonywanego utworu (wibracja, dynamika, frazowanie, agogika, ekspresja);
- 10) kontroluje i koryguje intonację oraz jakość dźwięku;

11) samodzielnie organizuje pracę nad utworem, mając świadomość jego budowy i formy.

2. Rozwijanie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) zna podstawowe formy muzyczne i style oraz wykorzystuje je w realizacji utworów;
- 2) zna różnorodne interpretacje; umie je samodzielnie ocenić i określić mocne i słabe strony wykonania;
- 3) zna historię instrumentu i praktyki wykonawcze, potrafi rozpoznać różnice wynikające ze specyfiki epoki i stylu;
- 4) uzyskuje brzmienie altówki najbardziej charakterystyczne dla tego instrumentu, świadomie wykorzystując posiadaną wiedzę i umiejętności;
- 5) wykorzystuje technikę informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej;
- 6) wykorzystuje środki techniczne do rejestracji (audio i wideo) swoich występów i weryfikacji osiągnięć.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej

Uczeń:

- 1) w sposób interesujący przedstawia przygotowany program;
- 2) świadomie współpracuje z innymi muzykami;
- 3) zdobywa obycie estradowe, zwłaszcza umiejętność zachowania spokoju w momencie popełnienia błędu;
- 4) analizuje swoje występy i konstruktywnie wykorzystuje spostrzeżenia;
- 5) utrzymuje w gotowości wykonawczej wybrane utwory;
- 6) współtworzy dzieło muzyczne w sposób otwarty i kreatywny;
- 7) zapoznaje się z partią fortepianu w utworach z towarzyszeniem fortepianu;
- 8) potrafi wykorzystać walory brzmieniowe instrumentu podczas muzykowania zespołowego;
- 9) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;

- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego;
- 5) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

FAGOT

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) rozwija uzdolnienia muzyczne odpowiednio do wieku i predyspozycji;
- 2) zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
- 3) chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

2. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń utrwała i rozwija umiejętności gry na instrumencie.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

4. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

5. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) świadomie słucha muzyki i dokonuje właściwego wyboru odpowiedniego koncertu lub nagrania muzyki;
- 2) rozpoznaje brzmienie fagotu w wysłuchiwanym utworach;
- 3) znajduje w mediach i Internecie informacje dotyczące interesujących go nagrań i poszerzające jego wiedzę muzyczną;

- 4) porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów;
- 5) poszerza wiedzę na temat epok w muzyce i kompozytorów;
- 6) zna podstawową literaturę muzyczną przeznaczoną na fagot;
- 7) zna w stopniu podstawowym historię fagotu;
- 8) gra utwory o zróżnicowanym charakterze, wybrane przez pedagoga;
- 9) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne, w szczególności: dźwięk, melodię, harmonię, rytm, agogikę, metrum, artykulację, dynamikę, tonację, gamę, pasaż i akord;
- 10) wykorzystuje poznaną wiedzę dotyczącą epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.

2. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) wymienia i określa poszczególne części fagotu;
- 2) samodzielnie składa i rozkłada instrument;
- 3) zna zasady pielęgnacji instrumentu i stosuje je w praktyce;
- 4) zna budowę i higienę użytkowania stroika fagotowego;
- 5) zachowuje prawidłową postawę podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce;
- 6) sprawnie czyta nuty w kluczach: basowym, tenorowym i wiolinowym;
- 7) zna i skutecznie stosuje prawidłową aplikaturę w obrębie skali B₁-d²;
- 8) gra a vista utwory z nut o przeciętnej skali trudności, uwzględniając właściwą artykulację, dynamikę, frazowanie, intonację i metroritmikę;
- 9) posługuje się swobodnie aparatem oddechowym;
- 10) uwzględnia znaczenie narządów jamy ustnej oraz zmiennej plastyki warg, mięśni twarzy, pracy języka i otwartej krtani w celu wydobycia pięknego dźwięku i operowania różnymi rodzajami artykulacji;
- 11) zna zasady prawidłowego wykonywania następujących ćwiczeń przygotowawczych: ćwiczenia oddechowe, z zakresu emisji dźwięku, różnorodnej artykulacji i biegłości technicznej;
- 12) opracowuje samodzielnie utwory z zachowaniem wierności zapisowi muzycznemu, właściwego stylu epoki i indywidualnej interpretacji;
- 13) zna i stosuje nowe środki wyrazu artystycznego;
- 14) posługuje się elementami techniki gry z uwzględnieniem biegłości technicznej palców, niezbędnej do realizacji repertuaru;

- 15) zna zasady gry zespołowej, potrafi współpracować z zespołami o różnym składzie instrumentalnym;
- 16) samodzielnie pracuje z akompaniatorem;
- 17) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
- 18) zna i wykorzystuje różne sposoby zapamiętywania zapisu nutowego utworów;
- 19) zna podstawy innych notacji muzycznych, w tym wybranych zagadnień muzyki awangardowej.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie rozczytuje i opracowuje utwory przewidziane w programie nauczania;
- 2) wykorzystuje wiedzę teoretyczną w samodzielnej pracy nad przygotowaniem utworu;
- 3) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 4) posiada wiedzę teoretyczną na temat cech stylów i struktury form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami), co pozwala mu na prawidłową interpretację utworów;
- 5) samodzielnie organizuje próby zespołów instrumentalnych i potrafi wpływać na interpretację utworu muzycznego podczas pracy zespołowej.

4. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) zna i stosuje zasady zachowania się na estradzie: odpowiedni strój, ukłon, wejście i zejście z estrady, dostrojenie instrumentu;
- 2) potrafi się koncentrować przed występem i podczas koncertu;
- 3) potrafi współpracować na estradzie z innymi muzykami biorącymi udział w prezentacji;
- 4) realizuje zadania, współpracując z większym zespołem instrumentalnym, takim jak: orkiestra dęta, orkiestra kameralna lub orkiestra symfoniczna;
- 5) samodzielnie i właściwie dostraja fagot do innych współwykonawców utworu muzycznego;
- 6) wykonuje publicznie utwory z pamięci;
- 7) umiejętnie i swobodnie prezentuje się na scenie, potrafi właściwie ocenić warunki akustyczne sali i dostosować do nich sposób gry;
- 8) potrafi zróżnicować role w zespole – jako solista i kameralista;
- 9) potrafi samodzielnie zorganizować własny występ, np. w formie audycji, recitalu;

- 10) przestrzega przepisów prawa autorskiego, szczególnie w zakresie rejestracji występów dostępnymi metodami audiowizualnymi;
- 11) prawidłowo określa epokę i styl wykonywanych lub wysłuchiwanym utworów, obiektywnie ocenia i komentuje różnorodne interpretacje.

5. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

- 1) stale poszerza wiedzę na temat literatury swojego instrumentu, korzystając z nowoczesnych metod pozyskiwania informacji, w tym technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 2) gromadzi i analizuje informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 3) potrafi obsługiwać sprzęt elektroniczny i rejestrować swoją grę w celu dokonania krytycznej oceny prezentacji;
- 4) samodzielnie wyszukuje informacje, analizuje je i dokonuje ich oceny.

FLET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności gry na instrumencie.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w zespole;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną, które wspomagają proces kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu: flet, flet piccolo, flet altowy;
- 2) udoskonala znane techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
- 3) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
- 4) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
- 5) zna i stosuje nowe środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
- 6) świadomie posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 7) rozwija technikę palcową w stopniu umożliwiającym mu wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
- 8) czyta nuty a vista;
- 9) świadomie wykorzystuje różne sposoby zapamiętywania materiału nutowego;
- 10) wykonuje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) organizuje i realizuje systematyczne ćwiczenie poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- 2) w grze wykazuje się kreatywnością, muzykalnością i wrażliwością artystyczną;
- 3) rozumie przebieg frazy muzycznej;
- 4) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną w pracy nad samodzielnym przygotowaniem utworu;
- 5) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 6) posiada wiedzę teoretyczną na temat cech stylów i form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami) wspomagającą prawidłową interpretację utworów;
- 7) poszerza wiedzę na temat literatury przeznaczonej na flet, w tym kompozycji napisanych współcześnie.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności swobodnej prezentacji scenicznej (koncentrację i pokonanie tremy, właściwą ocenę warunków akustycznych sali i dostosowanie do nich sposobu gry);
- 2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
- 3) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne, powierzone mu w grze zespołowej;

- 4) na bieżąco śledzi wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, dobierając je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
- 5) kształtuje własny pogląd, słuchając różnych interpretacji dzieł muzycznych i porównując te interpretacje.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

- 1) samodzielnie wyszukuje, wybiera i analizuje dostępne informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) potrafi obsługiwać sprzęt elektroniczny i rejestrować swoją grę w celu dokonania analizy i krytycznej oceny.

FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń

- 1) w działaniach praktycznych integruje wiedzę z zakresu historii muzyki, form muzycznych, harmonii i analizy muzycznej;
- 2) rozwija swoją wiedzę, ze szczególnym uwzględnieniem historii fortepianu i muzyki fortepianowej, korzystając z różnych źródeł.

2. Rozwój techniki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętności wykonawcze w zakresie wirtuozerii i głębi wyrazu;
- 2) doskonalą elementy warsztatu gry w zakresie m.in. wydobywania dźwięku, elastyczności aparatu, stosowania różnorodnych technik gry, wykorzystania pedalizacji, gry gam i pasażów.

3. Kształtowanie wrażliwości muzycznej i estetycznej

Uczeń:

- 1) doskonalą umiejętności w zakresie interpretacji muzycznej zgodnej ze stylem, charakterem i budową formalną utworów;
- 2) kształtuje świadomość stosowania środków wykonawczych w zależności od rodzaju utworu i stylu;
- 3) rozwija sprawność niezbędną do wykonywania różnorodnych form literatury fortepianowej pochodzącej z różnych epok.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad grą i repertuarem

Uczeń:

- 1) doskonalili swoje umiejętności gry podczas codziennego samodzielnego ćwiczenia;
- 2) samodzielnie i skutecznie rozwija dobór środków umożliwiających osiągnięcie celów w pracy nad utworami;
- 3) doskonalili umiejętność korygowania własnych błędów i organizacji czasu przeznaczonego na ćwiczenie.

5. Przygotowanie do publicznej prezentacji muzyki

Uczeń:

- 1) doskonalili umiejętność gry przed publicznością;
- 2) świadomie stosuje różne sposoby pamięciowego opanowania utworu, opanowywania tremy i koncentracji na zadaniu muzycznym;
- 3) usprawnia umiejętność dokonywania krytycznej oceny wykonywanych utworów.

6. Aktywny udział w popularyzacji kultury muzycznej

Uczeń:

- 1) kreatywnie realizuje zadania artystyczne;
- 2) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń:

- 1) zna ogólne zasady budowy i wydobywania dźwięku fortepianu oraz jego historycznych prototypów: klawikordu, klawesynu i pianoforte;
- 2) analizuje utwór muzyczny, wykorzystując wiedzę z przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 3) zna oznaczenia dynamiczne, artykulacyjne, agogiczne i interpretacyjne (w tym oznaczenia włoskie);
- 4) rozpoznaje i definiuje cechy charakterystyczne budowy formalnej utworów, np.: fuga, suite, forma sonatowa, cykl sonatowy, rondo, wariacje, koncert, etiuda, miniatura i duża forma romantyczna;
- 5) rozpoznaje i wymienia cechy charakterystyczne stylu epoki i kompozytora wykonywanych utworów, np.: technika imitacyjna w polifonii barokowej, faktura homofoniczna w utworach klasycznych, tempo rubato i oddech w romantycznej kantylenie, wykorzystanie kolorystyki brzmienia w impresjonizmie;
- 6) samodzielnie dociera do informacji w zakresie historii dziedziny i cech stylistycznych z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

2. Rozwój techniki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) prawidłowo wydobywa i kształtuje dźwięk we wszystkich rejestrach, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) estetyki brzmienia,
 - b) wrażliwości na barwę,
 - c) szerokiej skali dynamicznej,
 - d) różnorodnych sposobów wydobycia dźwięku,
 - e) wyrównania brzmienia;
- 2) wykorzystuje elementy techniki gry w sposób wirtuozowski;
- 3) swobodnie i elastycznie posługuje się aparatem gry, ze szczególnym uwzględnieniem synchronizacji pracy rąk we wszystkich typach faktury, niezależności rąk oraz sprawności technicznej lewej ręki;
- 4) gra różnorodną artykulacją w następujących technikach gry:
 - a) palcowej,
 - b) pasażowej,
 - c) dwudźwiękowej,
 - d) oktawowej,
 - e) akordowej,
 - f) repetycyjnej,
 - g) kantylenowej,
 - h) przerzutów i skoków,
 - i) ornamentальной (np.: ozdobniki, w tym tryle; arpeggio; glissando; tremolo);
- 5) prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i polifoniczną w następujących zagadnieniach:
 - a) proporcje brzmienia pomiędzy kilkoma planami muzycznymi,
 - b) polifonia trzy- i czterogłosowa,
 - c) prowadzenie kilku głosów jedną ręką,
 - d) opanowanie pełnego zakresu struktur polirytmicznych;
- 6) posługuje się różnorodną pedalizacją, stosując m.in. półpedał, pedał wibracyjny;
- 7) doskonalili technikę gry a vista;
- 8) prawidłowo gra wszystkie gamy i pasaże: majorowe oraz minorowe harmoniczne i melodyczne w pozycjach oktawy, tercji, seksty i decymy oraz podwójnych tercjach, odpowiednie do nich pasaże toniczne z przewrotami mieszane, pasaże oparte na

czterodźwiękach dominanty septymowej i akordach septymowych zmniejszonych z przewrotami mieszane, gamy chromatyczne w pozycjach i podwójnych tercjach.

3. Kształtowanie wrażliwości muzycznej i estetycznej

Uczeń:

- 1) interpretuje utwory muzyczne zgodnie z ich stylem, charakterem i budową formalną, szczególnie uwzględniając:
 - a) estetykę brzmienia,
 - b) kształtowanie formy w czasie: prawidłowy rytm, pulsację, tempo finalne, różnice agogiczne, tempo rubato i inne,
 - c) kształtowanie napięć muzycznych w melodyce,
 - d) artykulację,
 - e) dynamikę,
 - f) stosunek planów (perspektywę brzmienia),
 - g) zróżnicowaną barwę dźwięku – kolorystykę (m.in. efekty impresjonistyczne),
 - h) przebieg harmoniczny utworu,
 - i) właściwe frazowanie,
 - j) ornamentykę,
 - k) pedalizację;
- 2) świadomie przekazuje treść muzyczną utworu, wykorzystując wyobraźnię brzmieniową, ekspresję wypowiedzi, emocje i intelekt;
- 3) wykonuje literaturę fortepianową z różnych epok muzycznych i w różnych stylach: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, impresjonizmu i współczesności (XX i XXI wieku);
- 4) prawidłowo i ze zrozumieniem przedstawia różne formy muzyczne: utwory polifoniczne, klasyczny cykl sonatowy (do wyboru np.: sonatę, koncert), rondo, wariacje, etiudy, utwory wirtuozowskie, utwory kantylenowe, miniatury i duże formy romantyczne;
- 5) poprawnie wykonuje z pamięci podczas występów publicznych następujący program: trzy etiudy lub inne utwory wirtuozowskie (w tym co najmniej jedną etiudę F. Chopina), uwzględniające techniki: palcową obu rąk, podwójnych dźwięków i oktaw, utwór polifoniczny (do wyboru: Preludium i Fuga J. S. Bacha lub inną formę cykliczną w całości), sonatę klasyczną w całości, utwór F. Chopina, utwór dowolny (do wyboru: romantyczny, neoromantyczny, impresjonistyczny lub współczesny) oraz koncert (do wyboru: całość, część I lub II i III); dopuszcza się wykonanie z nut muzyki skomponowanej po 1950 r.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad grą i repertuarem

Uczeń podczas samodzielnego ćwiczenia:

- 1) kontroluje prawidłową postawę przy instrumencie;
- 2) pracuje świadomie nad rozwijaniem środków wykonawczych;
- 3) doskonali umiejętności wykonawcze w pracy nad interpretacją utworów;
- 4) stale pracuje nad doskonaleniem sposobów wydobycia dźwięku;
- 5) prawidłowo odczytuje nowy utwór muzyczny;
- 6) rozumie pojęcia muzyczne, samodzielnie określa charakter utworu oraz stosuje odpowiednie środki wyrazu;
- 7) samodzielnie pokonuje problemy techniczno-wykonawcze i interpretacyjno-muzyczne;
- 8) koryguje popełniane błędy.

5. Przygotowanie do publicznej prezentacji muzyki

Uczeń:

- 1) posiada umiejętność przekazu treści muzycznej wykonywanego utworu podczas publicznego występu;
- 2) posługuje się różnorodnymi sposobami pamięciowego opanowania utworów muzycznych;
- 3) potrafi odpowiednio reagować na błędy i sprawnie je korygować podczas występu;
- 4) utrzymuje w gotowości wykonawczej wybrane utwory;
- 5) współpracuje z innym instrumentalistą lub orkiestrą podczas prezentacji koncertu fortepianowego;
- 6) dokonuje oceny krytycznej wykonanych utworów;
- 7) stosuje podstawowe zasady obycia estradowego.

6. Aktywny udział w popularyzacji kultury muzycznej

Uczeń:

- 1) planuje i realizuje przedsięwzięcia muzyczne;
- 2) rozwija umiejętności współpracy z innymi i tworzenia dobrych relacji;
- 3) bierze udział w różnych formach aktywności muzycznej (audycje, koncerty, kursy i inne).

GITARA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie zainteresowań muzycznych ucznia

Uczeń:

- 1) uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych (koncerty, sztuki teatralne, filmy, wystawy);

- 2) pozyskuje, wybiera i ocenia informacje, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 3) poznaje literaturę muzyczną przedmiotu;
- 4) pogłębia wiedzę ogólnomuzyczną i sprawnie posługuje się fachową terminologią muzyczną;
- 5) wykorzystuje wiedzę teoretyczną do realizacji zadań artystycznych.

2. Rozwijanie umiejętności świadomej pracy nad doskonaleniem gry

Uczeń:

- 1) świadomie doskonali swoje umiejętności techniczne i wzbogaca środki wyrazu artystycznego;
- 2) samodzielnie doskonali pracę nad utworem;
- 3) rozwija umiejętność słuchania własnej gry, świadomego ćwiczenia i korygowania błędów;
- 4) gra a vista nieskomplikowane utwory;
- 5) interpretuje utwory w oparciu o styl, formę i wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 6) potrafi dokonać właściwej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności.

3. Przygotowanie do prezentacji artystycznej

Uczeń:

- 1) jest przygotowany do udziału w życiu muzycznym oraz upowszechniania wartości estetycznych muzyki;
- 2) posiada wrażliwość i wyobraźnię muzyczną umożliwiającą wyrażanie własnych koncepcji artystycznych.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie zainteresowań muzycznych ucznia

Uczeń:

- 1) świadomie uczestniczy w wydarzeniach muzycznych i kulturalnych (koncerty i inne formy sztuki);
- 2) wykorzystuje udział w koncertach, warsztatach, festiwalach i wykładach jako źródło inspiracji do własnej aktywności i dalszego zdobywania wiedzy;
- 3) aktywnie uczestniczy w życiu lokalnej społeczności muzycznej, dzieląc się swoimi zainteresowaniami muzycznymi;
- 4) samodzielnie wyszukuje i wybiera informacje o muzyce, wykorzystując m.in. technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 5) samodzielnie poznaje literaturę gitarową przez udział w koncertach i słuchanie muzyki z nagrań.

2. Rozwijanie umiejętności świadomej pracy nad doskonaleniem gry

Uczeń:

- 1) stosuje właściwe sposoby użytkowania i konserwacji instrumentu;
- 2) poprawnie posługuje się aparatem gry;
- 3) posiada podstawowe umiejętności harmonizacji melodii i realizacji akompaniamentu;
- 4) świadomie kształtuje dźwięk (posługuje się zróżnicowaną barwą i różnymi sposobami artykulacji);
- 5) w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną analizuje i interpretuje utwory solowe i kameralne zgodnie z ich budową formalną i stylem;
- 6) samodzielnie doskonali swoją technikę wykonawczą;
- 7) gra proste utwory a vista z uwzględnieniem prawidłowej artykulacji, dynamiki, frazowania i rytmu;
- 8) samodzielnie przygotowuje wybrane utwory: opracowuje aplikaturę, ćwiczy świadomie, słuchając własnej gry, koryguje popełniane błędy oraz dobiera środki wyrazu artystycznego;
- 9) uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego;
- 10) wykonuje utwory z różnych epok (od polifonicznych form renesansu i baroku do muzyki współczesnej), w tym formy cykliczne (w całości lub wybrane części) oraz etiudy o zróżnicowanej problematyce technicznej;
- 11) realizuje gamy w tonacjach do czterech krzyżyków i trzech bemoli (jednogłosowo, tercje, seksty, oktawy, decymy);
- 12) zna podstawowe akordy durowe, molowe, septymowe i zmniejszone;
- 13) rozpoznaje i rozwija swoje zdolności i zainteresowania muzyczne;

- 14) w zależności od posiadanych predyspozycji i umiejętności podejmuje próby improwizacji, aranżacji i kompozycji;
- 15) posługuje się fachową terminologią muzyczną;
- 16) potrafi dokonać obiektywnej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności.

3. Przygotowanie do prezentacji artystycznej

Uczeń:

- 1) posiada umiejętności techniczno-wyrazowe oraz predyspozycje psychiczne do występów solowych i gry kameralnej;
- 2) wyraża własne koncepcje artystyczne, kierując się wrażliwością i wyobraźnią muzyczną;
- 3) kontroluje, w sposób świadomy, swoje emocje i zachowanie podczas występów;
- 4) przestrzega podstawowych zasad zachowania się na estradzie;
- 5) aktywnie uczestniczy w różnych formach życia muzycznego;
- 6) opanowuje pamięciowo rozbudowany repertuar (półrecital).

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego;
- 5) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

HARFA PEDAŁOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry;
- 2) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) poszerza środki wyrazu o nowe umiejętności;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwijanie umiejętności gry na instrumencie w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) poznaje historię harfy i literaturę na jej temat;
- 2) poszerza wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworów i znaczenia terminów muzycznych w celu prawidłowej interpretacji wykonywanego repertuaru.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) przez udział w koncertach doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym wyrażaniu swojej wrażliwości artystycznej;
- 2) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) pracuje nad osiągnięciem koncentracji umożliwiającej opanowanie tremy i prawidłowy przebieg występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) przyjmuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie oraz dysponuje swobodną techniką gry pozwalającą na prawidłowe wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów w muzyce solowej, kameralnej i orkiestrowej;
- 2) prawidłowo odczytuje zapis utworów muzycznych oraz interpretuje je zgodnie z zamysłem kompozytora;
- 3) umiejętnie realizuje skomplikowane harmonicznie i rytmicznie przebiegi muzyczne, zwracając uwagę na prawidłowo utrzymany puls i akcentację;
- 4) dostosowuje środki wyrazu do rodzaju wykonywanego utworu, sprawnie wykorzystując odpowiednią artykulację, agogikę, dynamikę, frazowanie i ekspresję;
- 5) czyta nuty a vista w sposób gwarantujący szybkie opanowanie nowego materiału;
- 6) poprawnie odczytuje i realizuje współczesną notację muzyczną;
- 7) prawidłowo realizuje szeroki wachlarz harfowych efektów brzmieniowych;
- 8) poprawnie realizuje ozdobniki;

- 9) kreatywnie wyraża swoją wrażliwość artystyczną w interpretacji dzieł muzycznych;
- 10) potrafi prawidłowo nastroić harfę, używając elektronicznego aparatu do strojenia lub kamertonu;
- 11) jest wyczulony na dokładne strojenie harfy, potrafi korygować jej strój w miarę pojawiających się problemów intonacyjnych podczas prezentacji utworu;
- 12) samodzielnie planuje pracę nad utworem, zapoznając się z jego budową formalną i stylem;
- 13) kontroluje i obiektywnie ocenia swoją pracę;
- 14) efektywnie organizuje swoją pracę przez świadome wykorzystanie różnorodnych sposobów ćwiczenia;
- 15) opanowuje pamięciowo część utworów ze swojego repertuaru przez wykorzystanie różnych technik zapamiętywania;
- 16) wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 17) realizuje (indywidualnie i zespołowo) projekty artystyczne w zakresie swoich umiejętności;
- 18) współpracuje w zespole kameralnym;
- 19) przygotowuje i samodzielnie opracowuje fragmenty partii orkiestrowych;
- 20) aranżuje utwory oraz tworzy krótkie improwizacje (np. kadencje);
- 21) ocenia swoje dokonania oraz dokonania innych.

2. Rozwijanie umiejętności gry na instrumencie w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) zna historię harfy na tle historii muzyki, jej literaturę, budowę oraz sposób konserwowania instrumentu;
- 2) stosuje w praktyce swoją wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 3) rozszerza wiedzę w zakresie terminów muzycznych o dodatkowe, dotyczące szczegółowej interpretacji i ekspresji;
- 4) utrwała wiedzę z zakresu stylów muzycznych i zróżnicowanego sposobu artykulacji;
- 5) analizuje utwór od strony budowy formalnej, harmonii, stylu i cech charakterystycznych dla danej epoki;
- 6) zna sposoby zapisu różnorodnej artykulacji, specyficznych dla harfy efektów brzmieniowych oraz współczesnej notacji muzycznej;
- 7) zna różnorodne interpretacje muzyczne i potrafi je ocenić;
- 8) świadomie dba o swój rozwój artystyczny, stale wzbogacając swoją wiedzę;

- 9) zna harfową literaturę solową, kameralną oraz wybrane fragmenty utworów orkiestrowych;
- 10) korzysta z literatury specjalistycznej i publicystyki muzycznej;
- 11) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej i wyszukiwania nowego repertuaru;
- 12) wykorzystuje środki techniczne do audiowizualnej rejestracji swoich występów oraz weryfikacji własnych osiągnięć.

3. Uzyskanie kompetencji niezbędnych do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) przestrzega zasad zachowania się na estradzie;
- 2) osiąga koncentrację niezbędną do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu;
- 3) opanowuje pamięciowo większe formy muzyczne;
- 4) stosuje autorefleksję i potrafi ją wyrazić w celu wzbogacenia własnego rozwoju;
- 5) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole;
- 6) w sposób otwarty i kreatywny współtworzy dzieło muzyczne;
- 7) w pracy zespołowej zaznajamia się z partiami innych instrumentów w partyturze;
- 8) współpracuje w zespole, grając rolę zarówno instrumentu wiodącego, jak i akompaniującego;
- 9) wykazuje się kompetencjami społecznymi w organizowaniu gry zespołowej (przestrzega zasad kultury i dobrego wychowania, okazuje pomoc kolegom, wykazuje się odpowiedzialnością za pracę swoją oraz zespołu, jest elastyczny, otwarty na zmiany, szanuje siebie i innych);
- 10) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego.

KLARNET

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności gry na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w celu poszerzania wiedzy oraz dalszego kształcenia i rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu: klarnet A, B, C, D, Es, klarnet basowy, bassethorn;
- 2) udoskonala podstawowe techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
- 3) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
- 4) świadomie kontroluje prawidłową intonację;
- 5) zna i stosuje nowe środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
- 6) świadomie posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 7) posługuje się wysokim stopniem techniki palcowej, która pozwala mu na wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
- 8) czyta nuty a vista, prawidłowo realizując zapis nutowy;
- 9) świadomie korzysta z różnych sposobów zapamiętywania materiału nutowego;
- 10) zna zasady transpozycji, wykonuje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) zna podstawowe warunki pracy i higienę pracy i ich przestrzega (przewietrzone pomieszczenie, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu);
- 2) organizuje i realizuje pracę nad poszczególnymi elementami warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- 3) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną w pracy nad samodzielnym przygotowaniem utworu;
- 4) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 5) interpretuje prawidłowo utwory w oparciu o wiedzę teoretyczną na temat stylów i form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami);
- 6) odznacza się w grze kreatywnością, muzykalnością i wrażliwością artystyczną;
- 7) poszerza wiedzę z zakresu literatury muzycznej przeznaczonej na klarnet, uwzględniając utwory skomponowane wspólnie.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) potrafi umiejętnie i swobodnie prezentować się na scenie (koncentruje się i pokonuje treść, właściwie ocenia warunki akustyczne sali i dostosowuje do nich sposób gry);
- 2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
- 3) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne w grze zespołowej;
- 4) śledzi bieżące wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, selekcjonuje je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
- 5) kształtuje własne poglądy na temat muzyki, słuchając różnych wykonań dzieł muzycznych i porównując te wykonania.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

- 1) samodzielnie poszukuje informacji z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych, analizuje je i dobiera;
- 2) potrafi obsługiwać aparaturę umożliwiającą rejestrację gry w celu dokonania analitycznej oceny swoich prezentacji.

KLAWESYN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry oraz doskonali sposoby analizy i interpretacji materiału muzycznego.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu przedmiotu z uwzględnieniem kontekstu historyczno-estetycznego

Uczeń poznaje cechy charakterystyczne instrumentów z rodziny klawesynów, wybraną literaturę przedmiotu oraz reprezentatywne utwory z repertuaru klawesynowego, skomponowane w różnych stylach i okresach historycznych.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy i aktywnego uczestnictwa w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) aktywnie współpracuje w grupie;
- 2) uczestniczy w życiu kulturalnym przez grę solową i w zespołach, a także słuchając muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie, rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz praktyczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej

Uczeń:

- 1) profesjonalnie posługuje się techniką gry, korzysta z systemu rejestrów;
- 2) stosuje zróżnicowane rodzaje artykulacji, frazowanie, ornamentykę oraz elementy improwizacji, w zależności od stylu i charakteru wykonywanego utworu;
- 3) posiada umiejętność realizacji faktury wielogłosowej;
- 4) twórczo interpretuje utwór, uwzględniając zasady notacji, cechy stylu i strukturę formy muzycznej, specyfikę instrumentu oraz elementy wyrazowe;
- 5) stosuje różne sposoby zapamiętywania utworów;
- 6) wykonuje a vista łatwe utwory;
- 7) samodzielnie opracowuje utwory o małym stopniu trudności;
- 8) wykonuje utwory w różnych formach muzykowania zespołowego oraz realizuje basso continuo;
- 9) ma w repertuarze utwory o zróżnicowanej formie i stylu, w tym cykl suitowy i formy swobodne;
- 10) korzysta w praktyce z zasobów wiedzy teoretycznej.

2. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu przedmiotu z uwzględnieniem kontekstu historyczno-estetycznego

Uczeń:

- 1) definiuje reprezentatywne dzieła z literatury klawesynowej;
- 2) definiuje strukturę wykonywanego dzieła, jego styl oraz charakter;
- 3) wykorzystuje wiedzę z zakresu podstawowych cech dawnych praktyk wykonawczych;
- 4) wykorzystuje wiedzę z historii rozwoju i budowy klawesynu;
- 5) pozyskuje materiały i wiedzę ze zbiorów bibliotecznych i z multimediiów, korzystając również z technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
- 6) zna terminologię z zakresu przedmiotu i posługuje się nią.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy i aktywnego uczestnictwa w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) potrafi samodzielnie i właściwie zorganizować swoją pracę;
- 2) aktywnie i odpowiedzialnie współpracuje w grupie i na rzecz grupy;
- 3) potrafi odpowiednio prezentować się na estradzie oraz krytycznie oceniać własne dokonania;
- 4) jest obiektywny i rzetelny w ocenie swoich kwalifikacji;
- 5) korzysta z zasobów kultury w różnych jej formach;
- 6) doskonali umiejętności zawodowe i poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową;
- 7) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego.

KONTRABAS

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;
- 2) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) poszerza środki wyrazu o nowe umiejętności;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) poznaje historię kontrabasu;
- 2) poszerza wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworów i interpretacji.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) przez udział w koncertach doskonalili umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością oraz kształcą umiejętność kreatywnego wyrażania swojej wrażliwości artystycznej;
- 2) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) stosuje różne sposoby koncentracji i opanowania tremy oraz wpływa na prawidłowy przebieg występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada umiejętności w zakresie warsztatu technicznego (prawidłowa korelacja elementów aparatu gry) pozwalające na prezentacje treści muzycznych zawartych w utworach, z uwzględnieniem specyfiki literatury solowej, kameralnej i orkiestrowej;
- 2) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie umożliwiającą swobodę techniczną;
- 3) kształtuje walory brzmieniowe kontrabasu (wrażliwość na dźwięk, prawidłowe zastosowanie wibracji);
- 4) wykorzystuje różne rodzaje artykulacji i smyczkowania;
- 5) potrafi samodzielnie opracować i kreować pod względem artystycznym utwór, stosując odpowiednią aplikaturę i smyczkowanie;
- 6) realizuje zgodnie z zasadami ozdobniki oraz wykorzystuje w swojej grze flażolety;
- 7) dba o czystość intonacji;
- 8) stosuje zróżnicowaną wibrację, kształtując dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu;
- 9) samodzielnie poszukuje i wykorzystuje informacje, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych stosowanych w muzyce.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę ogólnomuzyczną umożliwiającą prawidłową realizację zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej;
- 2) prawidłowo odczytuje utwór muzyczny w oparciu o stylistykę epoki;
- 3) poszerza swoją wiedzę, korzystając z literatury specjalistycznej;
- 4) wykorzystuje techniki audiowizualne do rejestracji swoich występów i weryfikacji osiągnięć.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) rozwija zainteresowania muzyczne i odczuwa satysfakcję z działalności estradowej;
- 2) poprawnie interpretuje dzieło muzyczne;
- 3) samodzielnie opracowuje utwory o podstawowym i średnim stopniu trudności;
- 4) prezentuje w sposób optymalny walory artystyczne swojej gry;
- 5) stosuje różne sposoby koncentracji i opanowania tremy, dbając o prawidłowy przebieg występu;
- 6) potrafi opanować pamięciowo duże formy muzyczne;
- 7) jest kreatywny w interpretacji utworów;
- 8) współpracuje z innymi instrumentalistami w ramach zespołów kameralnych, dbając o zachowanie proporcji brzmieniowych, czystość intonacji i jednolitą artykulację;
- 9) podejmuje próby improwizacji, aranżacji lub tworzenia kompozycji;
- 10) posiada wiedzę i umiejętności w zakresie wykorzystywania instrumentu w różnych formach aktywności artystycznej.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) bierze czynny udział w różnych formach życia muzycznego;
- 5) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

OBÓJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności w zakresie techniki gry na instrumencie.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje utwory muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.
3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole instrumentalnym;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany oboju: rożek angielski, obój d'amore, obój barokowy;
- 2) zna zasady konserwacji oboju, dba o stroiki;
- 3) samodzielnie dobiera stroik i właściwie przygotowuje go do gry;
- 4) udoskonala znane techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
- 5) zna sposoby wykonywania ćwiczeń przygotowawczych (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
- 6) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
- 7) zna i stosuje różnorodne środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
- 8) świadomie posługuje się środkami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 9) posiada umiejętności w zakresie techniki palcowej umożliwiające mu wykonywanie utworów o bardziej skomplikowanym charakterze technicznym;
- 10) czyta nuty a vista;
- 11) świadomie korzysta z różnych sposobów zapamiętywania utworu;
- 12) wykonuje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Umiejętność samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) organizuje i realizuje pracę: ćwiczenie poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- 2) kreatywnie interpretuje utwory muzyczne, z wykorzystaniem wyobraźni muzycznej i ekspresji wyrazowej;
- 3) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną do samodzielnej pracy nad przygotowaniem utworu;
- 4) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 5) zna kanony stylu i form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami), pozwalające mu na prawidłową interpretację utworów;
- 6) poszerza wiedzę na temat literatury swojego instrumentu, w tym kompozycji współcześnie napisanych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) posiada niezbędne umiejętności pozwalające na swobodną prezentację sceniczną (koncentrację i pokonanie tremy, właściwą ocenę warunków akustycznych sali i dostosowanie do nich sposobu gry);
- 2) potrafi zróżnicować role – jako solista i kameralista;
- 3) potrafi nastroić swój instrument oraz prawidłowo intonuje dźwięk a1 w celu nastrojenia zespołu muzycznego;
- 4) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne w grze zespołowej;
- 5) na bieżąco śledzi wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, dobierając je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
- 6) kształtuje własne poglądy w oparciu o słuchanie i porównywanie różnych wykonań dzieł muzycznych.

4. Posługiwanie się dostępną technologią informacyjną i komunikacyjną

Uczeń:

- 1) samodzielnie wyszukuje, analizuje i wybiera dostępne informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 2) interesuje się wykorzystywaniem sprzętu elektronicznego i technik multimedialnych do swoich muzycznych potrzeb.

ORGANY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń:

- 1) w działaniach praktycznych integruje wiedzę z zakresu historii muzyki, form muzycznych, harmonii i analizy muzycznej;
- 2) rozwija swoją wiedzę, ze szczególnym uwzględnieniem historii organów i muzyki organowej, korzystając z różnych źródeł.

2. Kształcenie techniki gry na organach pozwalające na wykonanie utworów z różnych epok zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi

Uczeń zdobywa umiejętności techniczne w zakresie gry manualowej i pedałowej oraz realizowania zróżnicowanych struktur formalnych i stosowania odpowiednich środków wyrazowych.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad realizacją utworów

Uczeń poznaje sposoby posługiwania się efektywnymi technikami ćwiczenia na instrumencie, czytania a vista i dąży do samodzielnego przygotowania utworów o średnim stopniu trudności.

4. Praktyczna realizacja elementów improwizacji

Uczeń wdraża podstawowe elementy improwizacji niezbędne w organowej muzyce solowej i kameralnej.

5. Muzykowanie kameralne

Uczeń wykorzystuje nabyte umiejętności gry na organach do muzykowania w zespołach kameralnych.

6. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń przygotowuje się do występów solowych i zespołowych, rozwijając umiejętność koncentracji i opanowania tremy, a także współpracy z innymi instrumentalistami.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy o muzyce

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę z zakresu głównych nurtów rozwoju muzyki, szczególnie organowej, w aspekcie historycznym (od muzyki dawnej po dzieła XXI wieku);
- 2) rozróżnia i analizuje budowę formalną utworów organowych, w szczególności: preludium, fuga, wariacje chorałowe, forma triowa;
- 3) dokonuje analizy przebiegów harmonicznycch;

- 4) dysponuje podstawową wiedzą z zakresu instrumentów muzycznych, ze szczególnym uwzględnieniem organów, zna elementy konstrukcyjne organów (traktura, rejestry, piszczałki, mechanizm powietrzny, szafa ekspresyjna i inne urządzenia pomocnicze);
- 5) rozróżnia typy organów w zależności od ich konstrukcji (mechaniczne, pneumatyczne, elektryczne).

2. Kształcenie techniki gry na organach pozwalające na wykonanie utworów z różnych epok zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi

Uczeń:

- 1) posługuje się techniką gry organowej pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych z różnych epok i stylów w muzyce solowej i kameralnej, stosuje techniki gry klawiszowej wykształcone w ramach nauki gry na fortepianie (drobna technika palcowa, dwudźwiękowa, pasażowa, akordowa, przebiegi gamowe, zdobnictwo, repetycja);
- 2) rozwija technikę gry pedałowej przez wykonywanie gam, pasaży, etiud i ćwiczeń pedałowych oraz wybranych fragmentów solowych z repertuaru organowego;
- 3) wykorzystuje umiejętność dynamicznego prowadzenia frazy, zdobytą w trakcie nauki gry na fortepianie, przez użycie szafy ekspresyjnej i innych urządzeń pomocniczych;
- 4) interpretuje utwory organowe zgodnie z zapisem i kanonami stylistycznymi, stosując w prawidłowy sposób:
 - a) artykulację (technikę grania łącznego i rozdzielnego),
 - b) akcentację (rozróżnianie mocnych i słabych części taktów, podkreślanie wyróżniających się zjawisk metroritmicznych i harmoniczných),
 - c) ornamentykę (umiejętność zastosowania zróżnicowanych form zdobniczych w zależności od epoki historycznej),
 - d) frazowanie (prowadzenie mniejszych i większych konstrukcji muzycznych),
 - e) rejestrację (stosowanie adekwatnych połączeń głosów organowych związane z historycznym instrumentarium i konwencjami);
- 5) realizuje struktury polifoniczne i homofoniczne.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad realizacją utworów

Uczeń:

- 1) poszukuje nowych, efektywnych technik ćwiczenia na organach;
- 2) uwzględnia nowe osiągnięcia z dziedziny psychologii muzycznej, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 3) stosuje rozmaite sposoby zapamiętywania;

- 4) poznaje techniki i rozwija nawyki związane z czytaniem a vista w grze solowej i zespołowej;
- 5) czyta nuty a vista w sposób gwarantujący ciągłość narracji muzycznej;
- 6) samodzielnie opracowuje utwory o małym stopniu trudności.

4. Praktyczna realizacja elementów improwizacji

Uczeń:

- 1) stosuje elementy improwizacji do zdobnictwa w muzyce dawnej;
- 2) improwizuje proste kadencje w utworach solowych i kameralnych;
- 3) harmonizuje podane melodie;
- 4) realizuje proste basso continuo.

5. Muzykowanie kameralne

Uczeń:

- 1) wykonuje partię organów w zróżnicowanych obsadach instrumentalnych;
- 2) realizuje partię basso continuo;
- 3) dostosowuje akompaniament przeznaczony na fortepian lub zespół instrumentalny do specyfiki organów.

6. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) świadomie kontroluje emocje i zachowanie;
- 2) wykorzystuje intuicję i wyobraźnię w interpretacji utworów organowych wykonywanych w różnych wnętrzach (kościół, sala koncertowa i inne);
- 3) dokonuje analizy artystycznej i ocenia swoje występy;
- 4) tworzy repertuarową bazę utworów zrealizowanych na zajęciach indywidualnych lub zespołowych.

PERKUSJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy teoretycznej związanej z grą na instrumencie

Uczeń posiada wiedzę teoretyczną niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętności techniczno-wyrazowe w grze na instrumencie pozwalające na realizację programu określonego przez nauczyciela.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń posiada umiejętność samodzielnego ćwiczenia, korekty własnych błędów oraz realizacji zamierzonego celu artystycznego.

4. Przygotowanie ucznia do występów publicznych oraz do udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:

- 1) potrafi zaprezentować program artystyczny w sposób zgodny z kanonami estetyki estradowej;
- 2) uczestniczy w koncertach szkolnych i poza środowiskiem szkolnym.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie wiedzy teoretycznej związanej z grą na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę na temat instrumentów perkusyjnych w zakresie:
 - a) historii, ich pochodzenia i zastosowania,
 - b) budowy i możliwości technicznych,
 - c) roli w zespole lub orkiestrze,
 - d) rozróżniania wybranych instrumentów etnicznych i ich zastosowania w określonym stylu muzycznym,
 - e) notacji instrumentów perkusyjnych w partyturze;
- 2) wykazuje się umiejętnością obsługi i konserwacji instrumentów:
 - a) potrafi wymienić i nastroić membranę na werblu i innych membranofonach,
 - b) potrafi złożyć i rozłożyć marimbę, wibrafon i ksylofon,
 - c) potrafi wymienić pasek napędu w wibrafonie,
 - d) potrafi przygotować i zabezpieczyć instrumenty do transportu,
 - e) dba o sprawne funkcjonowanie mechanizmów i wygląd estetyczny instrumentów;
- 3) planuje optymalną instalację różnorodnego instrumentarium uwzględnionego w partyturach wykonywanych utworów multiperkusyjnych;
- 4) zna nazwy instrumentów perkusyjnych oraz określi wykonawczych stosowanych w literaturze w językach: polskim, włoskim, angielskim, francuskim i niemieckim.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) dysponuje prawidłowo wykształconym aparatem ruchowym umożliwiającym swobodną pracę rąk;
- 2) kształtuje dźwięk na poszczególnych instrumentach w oparciu o ich specyfikę i budowę;
- 3) posiada umiejętności techniczne, z uwzględnieniem:

- a) gry tremolo na membranofonach (naprzemiennego, dwójkowego, dociskowego) i idiofonach (naprzemiennego),
 - b) swobodnego operowania w dynamice ppp-fff na poszczególnych instrumentach,
 - c) stosowania techniki rudymenarnej według podstawowej listy Percussive Arts Society,
 - d) operowania jedną z technik czteropałkowych: tradycyjną – Lee H. Stevensa lub G. Burtona – akordową i lateralną w grze na marimbie (najlepiej pięciooktawowej),
 - e) operowania jedną z technik czteropałkowych: tradycyjną – Lee H. Stevensa lub G. Burtona, z uwzględnieniem pedalizacji i tłumień (bocznych i ślizgowych) w grze na wibrafonie,
 - f) kształtowania dźwięku w grze na 4 kotłach, umiejętności strojenia i zmiany wysokości dźwięków w trakcie utworów (przestrzajania), stosowania dynamiki, artykulacji i doboru pałek,
 - g) gry na zestawie multiperkusyjnym oraz podstaw gry na zestawie jazzowym,
 - h) podstaw improwizacji opartej na znajomości stylów muzycznych, np. muzyki klasycznej, jazzowej oraz swobodnej improwizacji,
 - i) elementów gry na instrumentach etnicznych, np. kubańskich, brazylijskich;
- 4) zna podstawy interpretacji transkrypcji dzieł epoki baroku, klasycyzmu i romantyzmu zgodnie z kanonami wykonawczymi;
- 5) muzykuje w następujących formach:
- a) solo,
 - b) z akompaniamentem,
 - c) w perkusyjnych zespołach kameralnych (do wyboru) – klasycznych, marszowych, etnicznych, batucadzie,
 - d) w mieszanych zespołach kameralnych,
 - e) w zespołach rozrywkowych lub jazzowych,
 - f) w orkiestrze;
- 6) dostosowuje dynamikę gry do warunków akustycznych otoczenia, z uwzględnieniem specyfiki brzmienia innych instrumentów;
- 7) wykonuje utwory literatury perkusyjnej w następującym zakresie:
- a) wybrane etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych instrumentów, np. etiudy klasyczne i rudymenarne na werblu,

- b) wybrane utwory solo i z akompaniamentem,
- c) wybrane utwory kameralne na instrumenty melodyczne i membranofony, z uwzględnieniem techniki rudymenarnej, oraz na inne zestawy instrumentalne.

3. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem

Uczeń:

- 1) posiada umiejętność pracy nad materiałem muzycznym:
 - a) potrafi prawidłowo odczytać zapis utworu i skorygować błędy,
 - b) stawia sobie cel artystyczny i potrafi go zrealizować,
 - c) korzysta z metronomu w celu zachowania precyzji rytmicznej,
 - d) umiejętnie kreuje własną interpretację utworu w oparciu o poznane interpretacje mistrzów i wiedzę ogólnomuzyczną,
 - e) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych,
 - f) samodzielnie zdobywa informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną,
 - g) wykorzystuje współczesne środki techniczne do rejestracji i odtwarzania swoich prezentacji w celu korygowania popełnionych błędów,
 - h) prezentuje rezultaty swoich działań artystycznych,
 - i) świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
- 2) potrafi przedstawić zarys interpretacji utworu, uwzględniając:
 - a) zamysł kompozytorski,
 - b) budowę formalną,
 - c) stylistykę historyczną,
 - d) artykulację odpowiednią do instrumentu,
 - e) dynamikę, agogikę i metrorrytmikę,
 - f) płynne i logiczne prowadzenie frazy muzycznej;
- 3) stosuje różne sposoby zapamiętywania materiału nutowego;
- 4) posiada umiejętność gry a vista.

4. Przygotowanie ucznia do występów publicznych oraz do udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:

- 1) zachowuje spokój i skupienie;
- 2) sprawnie przygotowuje lub zmienia instrument w czasie koncertu;
- 3) dba o estetyczny wygląd zewnętrzny;

- 4) koncentruje się w czasie występu;
- 5) dokonuje krytycznej oceny własnej prezentacji;
- 6) interesuje się innymi dziedzinami sztuki.

PUZON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń doskonali elementy techniki i interpretacji w grze na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie doskonali pracę nad utworami i zadaniami wybranymi przez pedagoga;
- 2) potrafi wyszukiwać i wybierać informacje niezbędne w rozwiązywaniu problemów muzycznych, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) bierze udział w projektach muzycznych organizowanych przez szkołę oraz poza placówką;
- 2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole instrumentalnym;
- 4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę z zakresu historii i budowy instrumentu;
- 2) doskonali i rozwija technikę gry na instrumencie;
- 3) rozwija umiejętności interpretacyjne;
- 4) potrafi grać a vista proste utwory, zna zasady odczytywania nut w kluczu basowym i tenorowym;
- 5) poznaje wybrane fragmenty partii orkiestrowych.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) osiąga systematycznie zamierzone cele kształcenia;
- 3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
- 4) analizuje i konstruktywnie ocenia własną grę;

- 5) definiuje własne niepowodzenia i wyciąga z nich wnioski;
- 6) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) korzysta z szerokiej oferty edukacyjnej szkoły i środowiska;
- 2) kształtuje postawę aktywnego odbiorcy muzyki i sztuki;
- 3) umiejętnie wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę;
- 4) występuje jako solista i kameralista;
- 5) posiada umiejętności pracy w zespole muzycznym.

SAKSHORN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń doskonali elementy techniki i interpretacji w grze na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie doskonali pracę nad utworami i zadaniami wybranymi przez pedagoga;
- 2) potrafi wyszukiwać i wybierać informacje niezbędne w rozwiązywaniu problemów muzycznych, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) bierze udział w projektach muzycznych organizowanych przez szkołę oraz poza placówką;
- 2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole instrumentalnym;
- 4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię i budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną;
- 3) posiada umiejętności techniczne umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji;
- 4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;
- 5) potrafi odczytać a vista proste utwory;

- 6) zna zasady odczytywania nut w kluczu wiolinowym i basowym;
- 7) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) osiąga systematycznie i z determinacją zamierzone cele kształcenia;
- 3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
- 4) analizuje i konstruktywnie ocenia własną grę;
- 5) definiuje własne niepowodzenia i wyciąga z nich wnioski;
- 6) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) korzysta z szerokiej oferty edukacyjnej szkoły i środowiska;
- 2) kształtuje postawę aktywnego odbiorcy muzyki i sztuki;
- 3) umiejętnie wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę;
- 4) występuje jako solista i kameralista;
- 5) posiada umiejętności pracy w zespole muzycznym.

SAKSOFON

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń rozwija i utrwala umiejętności w zakresie gry na instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Kształcenie własnego rozwoju oraz przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego;
- 2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;

4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę, transpozycję i odmiany instrumentu: saksofon sopraninowy, sopranowy, altowy, tenorowy, barytonowy, basowy, kontrabasowy;
- 2) samodzielnie dokonuje drobnych napraw instrumentu;
- 3) umiejętnie stosuje techniki oddechu, zna budowę aparatu oddechowego;
- 4) zna sposoby rozgrywania się (ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia emisji dźwięku i biegłości palcowej);
- 5) świadomie pracuje nad prawidłową intonacją;
- 6) zna i stosuje nowoczesne środki wyrazu w zakresie dynamiki i barwy dźwięku;
- 7) świadomie posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką i agogiką;
- 8) biegle posługuje się techniką palcową umożliwiającą mu wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
- 9) potrafi czytać zapis nutowy a vista;
- 10) świadomie korzysta z różnych sposobów zapamiętywania tekstu nutowego;
- 11) potrafi wykonać wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
- 12) poznaje współczesne środki wyrazu umożliwiające wykonywanie utworów literatury saksofonowej XX i XXI wieku.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) zna możliwości stosowania różnego rodzaju sprzętu dodatkowego (paski, szelki) w celu zmniejszenia fizycznego obciążenia organizmu, które prowadzi do niepożądanych kontuzji;
- 2) rozwija swą muzykalność, kreatywność i wrażliwość artystyczną;
- 3) organizuje i realizuje proces ćwiczenia poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- 4) łączy i wykorzystuje wiedzę teoretyczną do samodzielnej pracy nad przygotowaniem utworu;
- 5) kontroluje i analizuje własną grę podczas ćwiczenia;
- 6) posiada wiedzę na temat cech stylu i budowy form muzycznych (koncert, sonata, suita, miniatura, temat z wariacjami) umożliwiającą mu prawidłową interpretację utworów;

7) poszerza wiedzę na temat literatury swojego instrumentu, w tym kompozycji napisanych współcześnie.

3. Kształcenie własnego rozwoju oraz przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) posiada kompetencje pozwalające na swobodną prezentację sceniczną (koncentrację i pokonanie tremy, właściwą ocenę warunków akustycznych sali i dostosowanie do nich sposobu gry);
- 2) potrafi różnicować role – jako solista i kameralista;
- 3) kompetentnie i kreatywnie realizuje zadania artystyczne w grze zespołowej;
- 4) na bieżąco śledzi wydarzenia kulturalne i bierze w nich udział, wybierając je pod kątem wykonywanego programu, wykonawców i wskazówek nauczyciela;
- 5) kształtuje własne poglądy, słuchając różnych wykonań dzieł muzycznych i porównując te wykonania;
- 6) samodzielnie wyszukuje, analizuje i selekcjonuje dostępne informacje z zakresu przedmiotu głównego oraz przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 7) obsługuje sprzęt elektroniczny umożliwiający rejestrację swojej gry w celu dokonania analitycznej oceny.

SKRZYPCE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;
- 2) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) pogłębia opanowane środki wyrazu i wzbogaca je o nowe umiejętności;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię swojego instrumentu, rozwija wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przez udział w koncertach;

- 2) kreatywnie eksponuje na estradzie swoją wrażliwość artystyczną, rozwija umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) pracuje nad koncentracją niezbędną do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje poprawną postawę oraz prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę techniczną;
- 2) posiada biegłość palcową umożliwiającą wykonanie utworów o – co najmniej – średnim stopniu trudności;
- 3) świadomie stosuje technikę przygotowawczą;
- 4) posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
- 5) wykorzystuje różne rodzaje artykulacji i smyczkowania, np. spiccato, staccato, sautille, ricochet, smyczkowanie Viottiego i Paganiniego;
- 6) realizuje ozdobniki oraz flażolety naturalne i sztuczne;
- 7) różnicuje wibrację i kształtuje dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu;
- 8) dba o czystość intonacji;
- 9) pogłębia stronę wyrazową wykonywanych utworów przez odpowiednią realizację agogiki, dynamiki, frazowania i ekspresji;
- 10) samodzielnie organizuje pracę nad utworem, wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu formy i stylu.

2. Rozwinięcie wrażliwości i estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) świadomie kształtuje interpretację utworów solowych i zespołowych, posługując się wiedzą z zakresu kanonów stylu, harmonii i formy;

- 2) wykazuje się umiejętnością korzystania z literatury specjalistycznej;
- 3) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do pogłębienia wiedzy merytorycznej;
- 4) wykorzystuje urządzenia audiowizualne do rejestracji swoich występów i weryfikacji osiągnięć;
- 5) zna i porównuje różne interpretacje dzieł muzycznych i wyraża o nich swoją opinię.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) świadomie i umiejętnie wykorzystuje swój potencjał muzyczny na scenie;
- 2) osiąga koncentrację niezbędną do opanowania tremy i prawidłowego przebiegu występu;
- 3) zna i stosuje podstawowe zasady odpowiedniego zachowania się i prezencji na estradzie;
- 4) zna na pamięć część utworów ze swojego repertuaru, w tym duże formy;
- 5) wykazuje się kreatywnością w interpretacji utworów;
- 6) współpracuje z innymi instrumentalistami w ramach zespołów kameralnych, wykazując dbałość o zachowanie proporcji brzmieniowych, czystość intonacji i jednolitą artykulację.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- 4) uczestniczy w audycjach, koncertach, wystawach i innych wydarzeniach kulturalnych.

TRĄBKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń utrwała i rozwija umiejętności gry na instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

3. Kształcenie rozwoju i przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki;
- 4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu w pełnym zakresie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną;
- 3) posiada umiejętności techniczne umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji;
- 4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;
- 5) potrafi czytać nuty a vista i transponować na miarę swoich możliwości;
- 6) poznaje i włącza do swojego repertuaru wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
- 7) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) wytrwale dąży do osiągnięcia zamierzonego celu;
- 3) świadomie i prawidłowo organizuje swój plan pracy;
- 4) potrafi dokonać analizy i oceny własnej gry;
- 5) posługuje się różnymi technikami zapamiętywania;
- 6) posiada umiejętności kreatywnej interpretacji utworu;
- 7) wykonuje utwór zgodnie z budową formalną i ze stylem epoki.

3. Kształcenie rozwoju i przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu obowiązki i zadania w małych i dużych zespołach muzycznych;
- 2) ma poczucie współodpowiedzialności za efekt końcowy pracy w zespole.

TUBA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń doskonali elementy techniki i interpretacji w grze na instrumencie.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie doskonali pracę nad utworami i zadaniami wybranymi przez pedagoga;
- 2) potrafi wyszukiwać i wybierać informacje niezbędne w rozwiązywaniu problemów muzycznych, korzystając z technik informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) bierze udział w projektach muzycznych organizowanych przez szkołę oraz poza placówką;
- 2) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 3) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 4) jest świadomym odbiorcą sztuki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną;
- 3) posiada umiejętności techniczne umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji;
- 4) aktywnie współpracuje z akompaniatorem;
- 5) potrafi czytać a vista proste utwory;
- 6) poznaje i włącza do swojego repertuaru wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
- 7) rozwija i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) osiąga systematycznie i z determinacją zamierzone cele kształcenia;
- 3) świadomie potrafi zorganizować plan swojej pracy;
- 4) analizuje i konstruktywnie ocenia własną grę;
- 5) definiuje własne niepowodzenia i wyciąga z nich wnioski;
- 6) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) korzysta z szerokiej oferty edukacyjnej szkoły i środowiska;
- 2) kształtuje postawę aktywnego odbiorcy muzyki i sztuki;
- 3) umiejętnie wykorzystuje w praktyce zdobytą wiedzę;
- 4) występuje jako solista i kameralista;
- 5) posiada umiejętności pracy w zespole muzycznym.

WALTORNIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń utrwala i rozwija umiejętności gry na instrumencie.

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem;
- 2) przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.
3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) występuje publicznie jako solista i kameralista;
- 2) posiada umiejętność pracy w dużym zespole wykonawczym;
- 3) jest świadomym odbiorcą sztuki;
- 4) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię, budowę i odmiany instrumentu w pełnym zakresie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry, uzyskując swobodę i biegłość techniczną;
- 3) posiada technikę umożliwiającą wykonywanie różnych rodzajów artykulacji;
- 4) twórczo współpracuje z akompaniatorem;
- 5) potrafi grać a vista oraz transponować w miarę swoich możliwości;
- 6) poznaje wybrane fragmenty partii orkiestrowych;
- 7) wykorzystuje i kontroluje technikę gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe).

2. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) samodzielnie pracuje nad materiałem muzycznym;
- 2) wytrwale dąży do osiągnięcia zamierzonego celu;
- 3) świadomie i odpowiedzialnie organizuje swój plan pracy;
- 4) dokonuje analizy i oceny własnej gry;
- 5) posługuje się różnymi technikami zapamiętywania materiału nutowego;
- 6) kształci umiejętność interpretacji utworu;
- 7) wykonuje utwór zgodnie z budową formalną i ze stylem epoki.

3. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym

Uczeń:

- 1) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu obowiązki i zadania w małych i dużych formach muzykowania zespołowego;
- 2) samodzielnie kształtuje zespołowe poczucie obowiązku przez budowanie relacji opartych na zaufaniu i dzieleniu się wiedzą;
- 3) aktywnie uczestniczy w wydarzeniach muzycznych środowiska;
- 4) poszerza i aktualizuje wiedzę muzyczną, korzystając m.in. z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

WIOLONCZELA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) usprawnia aparat gry prawej i lewej ręki;
- 2) doskonali umiejętności techniczne i interpretacyjne;
- 3) poszerza i utrwala środki wyrazu artystycznego;
- 4) rozwija wirtuozowskie elementy gry.

2. Rozwinięcie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń poznaje historię swojego instrumentu, poszerza wiedzę dotyczącą stylów wykonawczych, budowy formalnej utworu i interpretacji.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) przez udział w koncertach doskonali umiejętność swobodnej prezentacji przed publicznością przy równoczesnym kreatywnym eksponowaniu swojej wrażliwości artystycznej;

- 2) pogłębia umiejętność współpracy z innymi instrumentalistami;
- 3) pracuje nad osiągnięciem koncentracji umożliwiającej opanowanie tremy i prawidłowy przebieg występu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) przez udział w wydarzeniach kulturalnych, lekturę literatury fachowej oraz słuchanie nagrań świadomie kształtuje własny gust estetyczny i kształci umiejętność właściwego zachowania podczas różnych wydarzeń kulturalnych;
- 2) aktywnie bierze udział w życiu kulturalnym swojego środowiska.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Doskonalenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje odpowiednią postawę ciała oraz prawidłowo posługuje się aparatem gry, uzyskując swobodę techniczną i wykonawczą;
- 2) posiada sprawność techniczną pozwalającą na wykonanie utworów o – co najmniej – średnim stopniu trudności;
- 3) wykazuje się umiejętnością gry w pozycjach (łącznie z kciukową);
- 4) świadomie stosuje technikę przygotowawczą;
- 5) biegle posługuje się techniką dwudźwiękową i akordową;
- 6) swobodnie wykonuje frazolety naturalne i sztuczne;
- 7) gra różnymi rodzajami artykulacji i smyczkowania;
- 8) prawidłowo wykonuje ozdobniki;
- 9) wykazuje dużą dbałość o jakość dźwięku oraz intonację;
- 10) posiada umiejętność różnicowania barwy dźwięku;
- 11) gra wibracją ciągłą oraz potrafi ją modulować w zależności od stylu i charakteru wykonywanej muzyki;
- 12) pogłębia stronę wyrazową wykonywanych utworów w zakresie agogiki, dynamiki, frazowania i ekspresji;
- 13) planuje i organizuje samodzielną pracę, stosując odpowiednie metody, skuteczne w osiągnięciu zamierzonego celu;
- 14) potrafi kontrolować i oceniać swoją pracę;

- 15) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności do samodzielnego opracowania utworu o średnim stopniu trudności, z zachowaniem wierności tekstu muzycznego, budowy formalnej i poprawnej stylistyki;
- 16) prawidłowo odczytuje a vista utwór o średnim stopniu trudności;
- 17) pod kierunkiem nauczyciela przygotowuje fragmenty partii orkiestrowych;
- 18) podejmuje próby improwizacji lub aranżacji albo komponowania.

2. Rozwinięcie wrażliwości oraz kształcenie estetyki gry w oparciu o wiedzę ogólnomuzyczną

Uczeń:

- 1) zna historię swojego instrumentu;
- 2) świadomie kształtuje interpretację utworów solowych i zespołowych w oparciu o znajomość kanonów stylu, formy i harmonii;
- 3) zapoznaje się ze współczesnym zapisem nutowym, charakterystycznym dla muzyki XX i XXI wieku;
- 4) wykorzystuje środki audiowizualne do rejestracji swoich występów w celu weryfikacji osiągnięć;
- 5) wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną do pogłębiania wiedzy merytorycznej;
- 6) samodzielnie porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów i potrafi trafnie je ocenić, wykorzystuje wnioski z pracy nad pozycjami repertuarowymi.

3. Przygotowanie ucznia do prezentacji estradowej w grze solowej i zespołowej

Uczeń:

- 1) zna i stosuje zasady zachowania się na estradzie;
- 2) potrafi opanować pamięciowo duże formy;
- 3) podczas pracy z akompaniatorem studiuje partię fortepianu oraz wykorzystuje tę wiedzę w samodzielnej pracy w domu;
- 4) wykazuje się kreatywnością w interpretowaniu utworów, prezentując własną osobowość artystyczną;
- 5) posiada umiejętność analizy i krytycznej oceny własnych dokonań;
- 6) jest zdyscyplinowany podczas pracy w zespole;
- 7) eksponuje walory swojego instrumentu podczas muzykowania zespołowego.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru dóbr kultury i do aktywnego uczestnictwa w życiu artystycznym

Uczeń:

- 1) ocenia słuchany utwór i jego wykonanie;
- 2) poszukuje nowych form wyrazu artystycznego, prezentując otwartą postawę wobec zmieniających się praktyk wykonawczych i nurtów stylistycznych;
- 3) poszerza swoją wiedzę, m.in. słuchając nagrań i czytając literaturę fachową, a także korzystając z technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

SPECJALNOŚĆ INSTRUMENTALISTYKA JAZZOWA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) posługuje się techniką gry pozwalającą na wykonanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego;
- 2) interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej;
- 3) improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) czyta nuty a vista w stopniu pozwalającym na odtworzenie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
- 5) samodzielnie opracowuje utwory o zróżnicowanym stopniu trudności;
- 6) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 7) samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje informacje potrzebne do realizacji przedmiotów artystycznych oraz dokonuje ich oceny, z wykorzystaniem technik informacyjnych i komunikacyjnych;
- 8) posługuje się wiedzą z zakresu historii muzyki, w tym literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli;
- 9) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
- 10) gra na fortepianie w zakresie elementarnym, ze szczególnym uwzględnieniem utworów muzyki jazzowej;
- 11) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

BIG-BAND

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń stosuje prawidłową technikę gry na instrumencie i wspólną dla całej grającej grupy artykulację oraz wspólne frazowanie.

2. Zdobywanie umiejętności pracy w dużym zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w różnorodnych, dużych składach wykonawczych.

3. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności specyficzny zapis dla muzyki jazzowej.

4. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki bigbandowej

Uczeń posiada wiedzę z zakresu historii muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu bigbandowego, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

5. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 2) prawidłowo wydobywa dźwięk na instrumencie;
- 3) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego;
- 4) potrafi dostosować rozmaite elementy swojej interpretacji do wymogów gry całej sekcji;
- 5) dostosowuje swoją grę do lidera sekcji w realizacji partii bigbandowych;
- 6) prowadzi swoją sekcję instrumentalną, narzucając artykulację i interpretację.

2. Zdobywanie umiejętności pracy w dużym zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę instrumentu w dużym zespole jazzowym;
- 2) akompaniuje instrumentalistom i wokalistom;

- 3) stosuje elementarne zasady komunikacji i współpracy w różnych, dużych składach wykonawczych;
- 4) słucha i właściwie reaguje na działania dyrygenta oraz innych członków zespołu.

3. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na wykonanie utworu;
- 2) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej, w szczególności zapisu dla muzyki bigbandowej;
- 3) współdziała z całą własną sekcją instrumentalną w procesie odczytywania utworu (dynamika, artykulacja);
- 4) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania.

4. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki bigbandowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu bigbandowego, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki bigbandowej i jazzowej, w szczególności dokonania znanych bigbandów jazzowych;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe;
- 4) rozpoznaje różne rodzaje charakterystycznych faktur stosowanych w aranżacjach bigbandowych.

5. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce bigbandowej;
- 2) gra w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe: melodykę, brzmienie, artykulację, dynamikę, frazowanie oraz podziały rytmiczne;
- 3) improwizuje, świadomie wykorzystując wiedzę zdobytą w procesie kształcenia umiejętności gry na instrumencie w zakresie skal, progresji i kadencji harmonicznym stosowanych w muzyce jazzowej;
- 4) gra zespołowo i solo – w kontekście aranżacji bigbandowych (orkiestrowych);
- 5) analitycznie słucha muzyki, wyróżnia, rozpoznaje i charakteryzuje poszczególne elementy aranżacyjne utworu muzycznego.

COMBO (zespół jazzowy)

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przygotowanie do pracy w combo

Uczeń:

- 1) posiada praktyczną wiedzę z zakresu literatury jazzowej w różnych stylach;
- 2) dysponuje umiejętnością koordynacji elementów melodycznych, harmonicznymi i rytmicznymi;
- 3) samodzielnie przygotowuje partię instrumentalną oraz orientuje się w formie utworu;
- 4) jest świadomy znaczenia poszczególnych elementów aranżacji w strukturze dzieła;
- 5) posiada podstawową wiedzę z zakresu budowy i funkcjonalności instrumentów współtworzących combo;
- 6) świadomie analizuje i posługuje się zapisem „lead sheet”.

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń posiada umiejętność komunikacji społecznej oraz cechuje się odpowiedzialnością i empatią we współpracy.

3. Przygotowanie ucznia do publicznego występu

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje utwory wykonywane w combo;
- 2) posiada umiejętności właściwego zachowania się na estradzie, wiedzę dotyczącą zapobiegania tremie scenicznej i stresowi podczas publicznej prezentacji oraz niezbędną wiedzę dotyczącą elementów pozamuzycznych wpływających na ogólne wrażenie artystyczne i odbiór występu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przygotowanie do pracy w combo

Uczeń:

- 1) interpretuje utwory jazzowe w różnych stylach, wykorzystując posiadaną wiedzę;
- 2) dysponuje zróżnicowanym repertuarem złożonym z najpopularniejszych standardów jazzowych i popularnych kompozycji znanych jazzmanów (originals);
- 3) potrafi nastroić instrument do gry w combo;
- 4) kontroluje i koryguje intonację podczas gry;
- 5) stosuje umiejętność słyszenia harmonicznego;
- 6) stosuje elementy wykonawcze (tempo, intonacja, artykulacja, dynamika, frazowanie, polirytmia, polimetria, oddech, wibracja, glissando – w zależności od stylistyki wykonywanego utworu) w sposób spójny z partiami pozostałych członków combo;

- 7) posiada elementarną wiedzę na temat specyfiki wydobycia dźwięku przez instrumenty współtworzące zespół;
- 8) posiada umiejętność synchronizacji wertykalnej „on cue” (wspólne zaczynanie i kończenie współbrzmienia);
- 9) aktywnie słucha siebie i innych podczas gry, a także gdy nie gra;
- 10) świadomie kontroluje proporcje dynamiczne i brzmieniowe w zespole;
- 11) elastycznie reaguje na zmiany w przebiegu prezentacji dzieła;
- 12) orientuje się w formie utworu, wykorzystując wiedzę z zakresu innych przedmiotów (harmonia, podstawy improwizacji, historia jazzu).

2. Kształtowanie profesjonalnych postaw w pracy zespołowej

Uczeń:

- 1) koordynuje działania własne i partnerów;
- 2) wykazuje współodpowiedzialność za końcowy efekt artystyczny pracy w combo;
- 3) otwarcie formułuje, przekazuje i odbiera uwagi dotyczące pracy i relacji w combo;
- 4) świadomie współtworzy efekt synergii w combo.

3. Przygotowanie ucznia do publicznego występu

Uczeń:

- 1) publicznie prezentuje standardy i originals w różnych stylach i różnych składach instrumentalnych;
- 2) posiada wiedzę i umiejętności dotyczące zachowań estradowych, takich jak: wejście na estradę, ustawienie combo, ukłony, relacje międzyludzkie, stosowny ubiór;
- 3) podczas występu wykazuje opanowanie estradowe i zdolność koncentracji.

ĆWICZENIA RYTMICZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie wartości rytmicznych, pauz i metrum oraz umiejętność realizacji rytmu w praktyce

Uczeń:

- 1) zna wartości rytmiczne, odpowiadające im pauzy oraz czas ich trwania;
- 2) potrafi grupować wartości rytmiczne w taktach o różnym metrum.

2. Kształcenie umiejętności świadomego łączenia wartości rytmicznych – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:

- 1) zna różne rodzaje pulsacji;

2) płynnie łączy pulsację parzystą i nieparzystą.

3. Zdobycie wiedzy z zakresu polimetrii i polirytmii

Uczeń realizuje nakładające się na siebie różne podziały rytmiczne oraz zadania rytmiczne w zmiennym metrum.

4. Kształcenie umiejętności stosowania rytmu w improwizacji

Uczeń stosuje różnorodne rytmy w improwizacji.

5. Poznanie rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń posługuje się rytmami i podziałami rytmicznymi w partiach solowych i zespołowych charakterystycznych dla różnych kultur i stylów muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie wartości rytmicznych, pauz i metrum oraz umiejętność realizacji rytmu w praktyce

Uczeń:

- 1) zna pojęcie rytmu i jego znaczenie w muzyce jazzowej;
- 2) zna zasady grupowania wartości rytmicznych.

2. Kształcenie umiejętności świadomego łączenia wartości rytmicznych – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:

- 1) w zadaniach praktycznych łączy wartości w podziałach regularnych i nieregularnych;
- 2) realizuje zadania rytmiczne przy jednoczesnym taktowaniu i liczeniu na głos.

3. Zdobycie wiedzy z zakresu polimetrii i polirytmii

Uczeń:

- 1) zna nieregularny podział wartości rytmicznych;
- 2) w ramach jednego tempa realizuje zmienne schematy rytmiczne oparte na metrum prostym i złożonym.

4. Kształcenie umiejętności stosowania rytmu w improwizacji

Uczeń:

- 1) odpowiednio interpretuje różne podziały rytmiczne;
- 2) analizuje utwory jazzowe pod kątem przebiegów rytmicznych.

5. Poznanie rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń:

- 1) zna podziały i rodzaje metrum typowe dla muzyki jazzowej, latynoskiej, afrokubańskiej, hinduskiej i bałkańskiej;

2) wykorzystuje charakterystyczne podziały rytmiczne w improwizacjach.

FORTEPIAN OBOWIĄZKOWY – JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) poznaje prawidłową technikę gry na instrumencie;
- 2) kształci umiejętność posługiwania się prawidłowo ustawionym aparatem gry.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń zdobywa umiejętność improwizacji w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz umiejętność interpretowania utworów muzycznych w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń poznaje historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń zdobywa umiejętność czytania zapisu nutowego, w szczególności zapisu specyficznego dla muzyki jazzowej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) posługuje się prawidłowo wykształconym aparatem gry;
- 3) potrafi prawidłowo wydobyć dźwięk, dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) potrafi grać w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, takie jak: melodyka, brzmienie, artykulacja, dynamika, frazowanie oraz podziały rytmiczne;

- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
- 4) potrafi interpretować utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych pianistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) potrafi improwizować na podstawie funkcji harmonicznnych;
- 3) umie odczytać znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) poznaje zasady wykonywania repertuaru muzyki jazzowej w duecie z kontrabasem.

INSTRUMENTY GŁÓWNE – JAZZOWE

AKORDEON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 2) swobodnie stosuje różnorodną artykulację;
- 3) posiada podstawową wiedzę na temat frazowania i rytmiki swingowej realizowanych przez odpowiednie prowadzenie miecha.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń świadomie wykorzystuje schematy harmoniczne i skale charakterystyczne dla muzyki jazzowej w swych improwizacjach oraz realizuje tematy zgodnie z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz oznaczenia i symbole harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń posiada umiejętność gry w zespole jazzowym, poznaje walory artystyczne pracy instrumentalisty jazzowego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) posiada gruntowną wiedzę na temat budowy swojego instrumentu;
- 2) swobodnie operuje dowolną artykulacją, prawidłowo kształtuje dźwięk;
- 3) samodzielnie dobiera rejestry, prawidłowo operuje miechem;
- 4) dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) profesjonalnie wykonuje różne style muzyki jazzowej, wykorzystując charakterystyczne dla nich skale, podziały rytmiczne i zabiegi harmoniczne;
- 2) świadomie improwizuje;
- 3) posiada w repertuarze szeroką gamę standardów jazzowych;
- 4) analizuje nagrania i solówki uznanych autorytetów, a elementy zaczerpnięte z nich wykorzystuje w kształtowaniu własnego języka muzycznego;
- 5) samodzielnie opracowuje tematy zgodnie z zasadami charakterystycznymi dla muzyki jazzowej;
- 6) posiada umiejętność gry solowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;

2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, w tym nagrania najwybitniejszych akordeonistów.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) biegle czyta zapis nutowy oraz oznaczenia i symbole harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 2) czyta nuty a vista w sposób umożliwiający wykonanie utworu;
- 3) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznch bez wcześniejszego przygotowania.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) rozumie, jaką rolę pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) reaguje na działania współwykonawców;
- 3) bezbłędnie realizuje formy wykonywanych utworów;
- 4) dobiera odpowiednie rejestry;
- 5) zna podstawowe zasady współpracy w zespołach instrumentalnych o różnym składzie;
- 6) potrafi analitycznie słuchać współwykonawców.

FLET JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) prawidłowo stosuje aparat gry;
- 2) swobodnie posługuje się różnorodną artykulacją.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z zakresu historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis charakterystyczny dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk non legato i legato, dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z zakresu historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych flecistów, klarncistów i saksofonistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu;
- 2) potrafi grać i improwizować na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnym składzie wykonawczym, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

FORTEPIAN JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci umiejętności gry na instrumencie, prawidłowo stosując aparat gry.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń poznaje historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis specyficzny dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk;
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności w zakresie interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylistykach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej;
- 6) posiada umiejętność gry solowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych pianistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznych bez wcześniejszego przygotowania;

3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym;
- 2) stosuje elementarne zasady komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) słucha i właściwie reaguje na działania współwykonawców.

GITARA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry, swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Zdobywanie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki

jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis nutowy specyficzny dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) posługuje się prawidłowo wykształconym aparatem gry;
- 3) potrafi prawidłowo wydobyć dźwięk, zna i stosuje różne sposoby artykulacji charakterystyczne dla gitary jazzowej;

- 4) posiada umiejętność gry zarówno techniką single note, jak i akordową w całej skali instrumentu, z uwzględnieniem zmian pozycji oraz właściwej aplikatury;
- 5) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie we wszystkich tonacjach, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej;
- 3) zna historię gitary jazzowej zarówno w Polsce, jak i na świecie, zna najważniejszych przedstawicieli tego instrumentu oraz ich nagrania;
- 4) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
- 2) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) umie odczytać znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej, zwłaszcza specyficzne dla gitary jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym, potrafi wykonywać zarówno partie solowe, jak i akompaniament;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców;
- 3) potrafi opanovać pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
- 4) jest przygotowany do publicznej prezentacji przygotowanego programu artystycznego.

GITARA BASOWA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń opanowuje prawidłową technikę gry na instrumencie, kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń kształci umiejętności improwizacji w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy, w szczególności zapis nutowy specyficzny dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) posługuje się prawidłowo wykształconym aparatem gry;

- 3) potrafi prawidłowo wydobyć dźwięk, również w technikach slap, tapping, palm-muting;
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Zdobywanie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) potrafi analitycznie słuchać muzyki, rozpoznać i zapisać poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystać je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory w sposób zgodny z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem najwybitniejszych gitarzystów basowych, zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) umie odczytać znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) zna rolę swojego instrumentu w zespole jazzowym, potrafi wykonywać zarówno partie solowe, jak i akompaniament;

- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

KLARNET JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk, stosuje różne sposoby artykulacji, m.in. non legato i legato;
- 4) dysponuje techniką pozwalającą na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna reprezentatywne nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych klarncistów i saksofonistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) potrafi grać i improwizować na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych, potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

KONTRABAS JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) opanowuje prawidłową technikę gry na instrumencie;
- 2) kształci umiejętności prawidłowego posługiwania się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji jazzowych utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę swojego instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk pizzicato oraz smyczkiem;
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;

- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych kontrabasistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy, jaką rolę pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) wykonuje zarówno partie solowe, jak i akompaniament;
- 3) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 4) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

PERKUSJA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów jazzowych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy rytmiczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentów;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk, posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów jazzowych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) posiada świadomość przebiegu harmonicznego;

- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej;
- 3) zna historię perkusji jazzowej oraz najważniejszych jej przedstawicieli;
- 4) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób gwarantujący ciągłość narracji;
- 2) gra i improwizuje na podstawie budowy formalnej bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrumentarium w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

PUZON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji jazzowych utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) prawidłowo wydobywa dźwięk, posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych puzonistów;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmoniczných bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje znaki i określenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

SAKSOFON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności interpretacji jazzowych utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu (konstrukcja, skala);
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (stosuje właściwy oddech i zadęcie);
- 3) potrafi prawidłowo wydobywać dźwięk (kontroluje dynamikę i brzmienie swojego instrumentu oraz zna charakterystyczne jego możliwości);
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego (zna i potrafi stosować różne sposoby artykulacji).

2. Kształcenie umiejętności interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem literatury saksofonowej;

3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
- 2) improwizuje na podstawie funkcji harmoniczných bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

SKRZYPCE JAZZOWE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji oraz interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) potrafi prawidłowo wydobywać dźwięk;
- 4) posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji oraz interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
- 3) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem literatury skrzypcowej;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) improwizuje na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

TRĄBKA JAZZOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń prawidłowo posługuje się aparatem gry oraz swobodnie operuje różnorodną artykulacją.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;

3) prawidłowo wydobywa dźwięk staccato, non legato i legato, posiada umiejętności techniczne pozwalające na poprawne wykonywanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) gra w różnych stylach, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe związane z melodyką, brzmieniem, artykulacją, dynamiką, frazowaniem oraz z podziałami rytmicznymi;
- 3) improwizuje na instrumencie, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
- 4) analitycznie słucha muzyki, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka improwizacji;
- 5) samodzielnie opracowuje i interpretuje utwory zgodnie z kanonami muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem nagrań najwybitniejszych trębaczy;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmoniczych bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;

- 2) posługuje się elementarnymi zasadami komunikacji i współpracy w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

WIBRAFON JAZZOWY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń wykonuje na instrumencie zapisane i improwizowane partie, prawidłowo posługując się aparatem gry.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń improwizuje w oparciu o formy i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej oraz interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej.

3. Poznanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń zna historię muzyki i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej oraz najważniejszych nagrań wybitnych wibrafonistów jazzowych.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń biegle czyta zapis nutowy oraz zdobywa umiejętność posługiwania się zapisem nutowym specyficznym dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń zna zasady muzykowania zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy instrumentalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna historię i budowę oraz zasady konserwacji instrumentu;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 3) zna podstawowe sposoby trzymania pałek w technice czteropałkowej – tradycyjnej lub G. Burtona;
- 4) świadomie stosuje w grze różne rodzaje pałek wibrafonowych;
- 5) biegle wykonuje partie solowe i akompaniament w fakturze linearnej oraz akordowej;

- 6) swobodnie operuje pełnym zakresem dynamicznym instrumentu, wykorzystując możliwości artykulacyjne i brzmieniowe wibrafonu;
- 7) dostosowuje dynamikę do brzmienia zespołu oraz akustyki pomieszczenia;
- 8) prawidłowo stosuje tłumik;
- 9) wykorzystuje pałki do tłumienia płytek (tzw. dampering oraz dead stroke);
- 10) potrafi niezależnie operować poszczególnymi pałkami.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna podstawowe relacje pomiędzy następstwami akordów wykorzystywane w improwizacji jazzowej;
- 2) zna najważniejsze skale jazzowe;
- 3) prawidłowo prowadzi głosy w układach akordowych (tzw. voicing);
- 4) realizuje wielodźwiękowe akordy (pięcio-, sześciogłosowe i inne);
- 5) zna podstawowe style i formy występujące w muzyce jazzowej oraz charakterystyczne następstwa harmoniczne;
- 6) rozróżnia i realizuje różne rodzaje pulsacji rytmicznej;
- 7) rozpoznaje elementy charakterystyczne dla poszczególnych gatunków muzyki jazzowej.

3. Poznawanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej;
- 2) potrafi scharakteryzować poszczególne okresy w dziejach muzyki jazzowej;
- 3) zna najwybitniejszych przedstawicieli poszczególnych okresów muzyki jazzowej;
- 4) zna najważniejsze standardy jazzowe;
- 5) zna najwybitniejszych wibrafonistów jazzowych, ich najważniejsze nagrania oraz charakterystyczne elementy stylu gry.

4. Kształcenie umiejętności czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 2) gra i improwizuje na podstawie funkcji harmonicznym bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Zdobywanie umiejętności pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) jest świadomy roli, jaką pełni jego instrument w zespole jazzowym;
- 2) potrafi współpracować z innymi członkami zespołu;
- 3) aktywnie uczestniczy w próbach zespołu (potrafi zaproponować własne rozwiązania);
- 4) potrafi poprowadzić próby zespołu;
- 5) potrafi słuchać i właściwie reagować na działania współwykonawców.

SPECJALNOŚĆ LUTNICTWO

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) projektuje i buduje instrumenty lutnicze oraz dokonuje ich korekty;
- 2) ocenia jakość materiałów, z których wykonuje instrumenty;
- 3) ocenia jakość instrumentu pod względem wartości lutniczej i dźwiękowej;
- 4) analizuje instrument lutniczy pod względem stylistycznym;
- 5) gra na instrumentach lutniczych w zakresie elementarnym;
- 6) posługuje się w swojej pracy urządzeniami elektronicznymi i elektrycznymi zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny oraz bezpieczeństwa przeciwpożarowego, z uwzględnieniem poszanowania środowiska naturalnego;
- 7) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 8) samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje informacje z zakresu literatury specjalistycznej oraz dokonuje ich oceny, m.in. wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

AKUSTYKA LUTNICZA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu akustyki lutniczej

Uczeń posiada świadomość istnienia zróżnicowanego środowiska akustycznego, w tym hałasu i zagadnień z nim związanych.

2. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce lutniczej

Uczeń potrafi rozpoznać i zinterpretować podstawowe zjawiska akustyczne.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu akustyki lutniczej

Uczeń:

- 1) definiuje i rozróżnia podstawowe terminy i pojęcia akustyczne;
- 2) poznaje zagadnienia analizy widmowej;
- 3) poznaje zasady akustyki w odniesieniu do różnych grup instrumentów muzycznych.

2. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce lutniczej

Uczeń:

- 1) posługuje się podstawowymi pojęciami akustycznymi w opisywaniu świata dźwięków;
- 2) wykonuje prostą analizę widmową w oparciu o ogólnodostępne oprogramowanie oraz interpretuje wynik;
- 3) przygotowuje i przedstawia krótką prezentację multimedialną w zakresie własnej dziedziny;
- 4) dokonuje prostych badań i doświadczeń akustycznych w grupie i zespole;
- 5) chroni słuch i dba o niego;
- 6) przeprowadza ewaluację własnych działań związanych z akustyką budowanych przez siebie instrumentów.

HISTORIA SZTUKI LUTNICZEJ

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu historii sztuki lutniczej

Uczeń poznaje podstawowe pojęcia i terminy dotyczące instrumentarium historycznego oraz najważniejsze europejskie szkoły lutnicze.

2. Wykorzystanie wiedzy do identyfikacji i oceny historycznej instrumentu

Uczeń rozróżnia i definiuje formy instrumentów historycznych, przeprowadza analizę stylistyczną instrumentu.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą;
- 2) jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów i tworzenia instrumentów lutniczych;
- 3) jest zainteresowany współczesnym życiem artystycznym i aktywnie bierze w nim udział.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu historii sztuki lutniczej

Uczeń:

- 1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu historii sztuki lutniczej;

- 2) poznaje instrumentarium muzyczne w kolejnych okresach historycznych;
- 3) charakteryzuje podstawowe cechy stylistyczne głównych europejskich szkół lutniczych oraz ich najważniejszych przedstawicieli.

2. Wykorzystanie wiedzy do identyfikacji i oceny historycznej instrumentu

Uczeń:

- 1) analizuje instrument historyczny pod względem pochodzenia i budowy;
- 2) dokonuje analizy stylistycznej instrumentu;
- 3) wykorzystuje zdobytą wiedzę w swoich działaniach artystycznych.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje, selekcjonuje i krytycznie ocenia wiadomości z historii sztuki lutniczej;
- 2) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny.

KOREKTA LUTNICZA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu korekty lutniczej

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe pojęcia i terminy dotyczące korekty lutniczej;
- 2) poznaje materiały i podstawowe techniki z zakresu korekty lutniczej;
- 3) zapoznaje się z podstawowymi zagadnieniami etyki w konserwacji dzieł sztuki.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń potrafi przeprowadzić prostą korektę instrumentu.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce lutniczej;
- 2) w działaniach praktycznych stosuje i łączy wiedzę i umiejętności z zakresu przedmiotu głównego oraz z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu korekty lutniczej

Uczeń:

- 1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu korekty lutniczej;
- 2) dobiera właściwe materiały i sposoby pracy, z uwzględnieniem zasad prawidłowej konserwacji;

- 3) realizuje proces konserwacji instrumentów z zachowaniem zasad etyki lutniczej;
- 4) poznaje zasady konserwacji lakieru.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:

- 1) planuje zakres i przebieg działań korektorskich;
- 2) przeprowadza proste zabiegi korektorskie, dobierając właściwe materiały i sposoby pracy;
- 3) wykonuje retusz lakieru w miejscach przeprowadzonej naprawy;
- 4) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) posługuje się kreatywnie środkami wyrazu artystycznego, czerpiąc z tradycji sztuki lutniczej;
- 2) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny, wykorzystuje w działaniach technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 3) dokonuje ewaluacji własnych osiągnięć artystycznych;
- 4) przestrzega przepisów prawa autorskiego i przepisów dotyczących ochrony zabytków.

PRACOWNIA LUTNICZA – ĆWICZENIA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu ćwiczeń lutniczych

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe pojęcia, terminy lutnicze oraz zasady budowy i konstruowania instrumentu lutniczego;
- 2) poznaje techniki obróbki drewna.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:

- 1) potrafi zbudować instrument lutniczy przy zastosowaniu odpowiednich technik;
- 2) organizuje warsztat pracy i potrafi zaplanować proces technologiczny.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności z zakresu przedmiotów lutniczych i ogólnomuzycznych;
- 2) jest zainteresowany współczesnym życiem artystycznym i aktywnie bierze w nim udział.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu ćwiczeń lutniczych

Uczeń:

- 1) rozróżnia, definiuje i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu lutnictwa;
- 2) dobiera właściwe materiały, sposoby i techniki ich obróbki oraz stosuje odpowiednie rodzaje wykończenia powierzchni instrumentu;
- 3) określa przeznaczenie narzędzi i przyrządów lutniczych.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:

- 1) planuje etapy tworzenia instrumentu lutniczego;
- 2) wykonuje instrument lutniczy zgodnie z dokumentacją, uwzględniając parametry akustyczne i zasady ergonomii;
- 3) sporządza dokumentację techniczną instrumentów lutniczych;
- 4) stosuje tradycyjne oraz współczesne techniki i technologie lutnicze;
- 5) potrafi dokonać prezentacji własnych dokonań twórczych;
- 6) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje i selekcjonuje informacje o lutnictwie z różnych źródeł;
- 2) organizuje własną pracę z zastosowaniem różnych technik obróbki drewna;
- 3) wykazuje kreatywność w stosowaniu środków wyrazu artystycznego;
- 4) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny;
- 5) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, konkursach i przeglądach artystycznych;
- 6) realizuje zadania indywidualnie i zespołowo.

PROJEKTOWANIE I MODELOWANIE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu projektowania i modelowania

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe pojęcia dotyczące kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni oraz posługuje się nimi w procesie projektowania i wykonania instrumentu lutniczego;
- 2) poznaje wybrane techniki zdobnicze.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach projektowo-modelarskich

Uczeń potrafi zastosować poznane techniki zdobnicze w realizacji zaprojektowanej kompozycji.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą;
- 2) jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów, posługując się różnymi środkami wyrazu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu projektowania i modelowania

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe zasady kompozycji plastycznej na płaszczyźnie;
- 2) poznaje wiedzę na temat płaskorzeźby;
- 3) poznaje zasady budowania formy przestrzennej.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach projektowo-modelarskich

Uczeń:

- 1) wykonuje dokumentację rysunkową planowanego ornamentu;
- 2) wykonuje zaprojektowany przez siebie element zdobniczy;
- 3) posługuje się różnymi technikami i materiałami plastycznymi w pracach zdobniczych;
- 4) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje, selekcionuje i krytycznie ocenia informacje o sztuce pozyskane z różnych źródeł;
- 2) opracowuje projekty zdobnicze elementów instrumentów lutniczych, kreatywnie posługując się środkami wyrazu artystycznego i wykorzystując tradycje sztuki lutniczej;
- 3) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, z uwzględnieniem dyscyplin plastycznych;
- 4) realizuje zadania indywidualnie i zespołowo.

SKRZYPCE lub inny instrument lutniczy

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu gry na instrumentach lutniczych

Uczeń opanowuje w stopniu podstawowym grę na wybranym instrumencie lutniczym.

2. Wykorzystanie umiejętności gry do oceny brzmieniowej instrumentu

Uczeń potrafi grać na instrumencie w stopniu pozwalającym na ocenę brzmieniową zbudowanego instrumentu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu gry na instrumentach lutniczych

Uczeń:

- 1) samodzielnie stroi instrument;
- 2) gra na wszystkich strunach całym smyczkiem, stosując jego podziały;
- 3) wykonuje proste akordy w pierwszej pozycji;
- 4) zna sposoby notacji muzycznej instrumentu, na którym gra.

2. Wykorzystanie umiejętności gry do oceny brzmieniowej instrumentu

Uczeń:

- 1) wykorzystuje podstawowe pojęcia z zakresu gry na smyczkowym instrumencie lutniczym;
- 2) w grze stosuje następującą artykulację: detaché, martelé, legato, staccato;
- 3) operuje dynamiką;
- 4) samodzielnie, w stopniu podstawowym, potrafi ocenić brzmienie instrumentu;
- 5) potrafi uzyskać wyrównane brzmienie strun dla oceny walorów dźwiękowych instrumentu;
- 6) kontroluje i ocenia brzmienie w procesie budowy instrumentu;
- 7) dobiera odpowiednie struny w celu uzyskania optymalnego brzmienia zbudowanego przez siebie instrumentu.

PRZEDMIOT GŁÓWNY – LUTNICTWO

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu lutnictwa

Uczeń:

- 1) poznaje podstawowe pojęcia, terminy lutnicze i muzyczne oraz posługuje się nimi w procesie projektowania i wykonania instrumentu lutniczego;
- 2) poznaje materiały, techniki ich obróbki i narzędzia lutnicze.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń potrafi zbudować instrument lutniczy, organizuje warsztat pracy i planuje proces tworzenia dzieła.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) łączy zdobytą wiedzę z praktyką lutniczą;

- 2) jest kreatywny w zakresie opracowywania projektów i tworzenia instrumentów lutniczych, posługując się różnymi środkami wyrazu;
- 3) w działaniach praktycznych wykorzystuje wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 4) jest zainteresowany współczesnym życiem artystycznym i aktywnie bierze w nim udział.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie podstawowej wiedzy z zakresu lutnictwa

Uczeń:

- 1) definiuje, rozróżnia i stosuje podstawowe terminy i pojęcia z zakresu lutnictwa;
- 2) dobiera właściwe materiały, sposoby i techniki ich obróbki oraz stosuje odpowiednie rodzaje wykończenia powierzchni instrumentu;
- 3) określa przeznaczenie narzędzi i przyrządów lutniczych;
- 4) określa środki wyrazu artystycznego w lutnictwie.

2. Wykorzystanie wiedzy w działaniach warsztatowych

Uczeń:

- 1) planuje etapy projektowania i tworzenia instrumentu oraz dokumentuje przebieg jego realizacji;
- 2) wykonuje instrument lutniczy zgodnie z założeniami i projektem, uwzględnia współczesne wymagania wykonawców, zwłaszcza w sferze akustyki i ergonomii;
- 3) analizuje i sporządza dokumentację techniczną instrumentów lutniczych;
- 4) stosuje tradycyjne oraz współczesne techniki i technologie lutnicze;
- 5) dokumentuje i prezentuje własne dokonania twórcze;
- 6) ocenia wykonany instrument pod względem stylistycznym, ergonomicznym i brzmieniowym;
- 7) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rozwijanie percepcji sztuki i działań kreatywnych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje, selekcjonuje i krytycznie ocenia informacje o lutnictwie z różnych źródeł;
- 2) opracowuje projekty różnych instrumentów lutniczych, kreatywnie posługując się środkami wyrazu artystycznego oraz wykorzystując tradycje sztuki lutniczej;
- 3) interesuje się współczesnym życiem artystycznym, ze szczególnym uwzględnieniem własnej dyscypliny;
- 4) aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym, konkursach i przeglądach artystycznych;

5) realizuje zadania indywidualnie i zespołowo.

SPECJALNOŚĆ RYTMIKA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) zna i stosuje w praktyce metodę rytmiki E. Jaques-Dalcroze'a;
- 2) realizuje zagadnienia metrytmiczne zgodnie z założeniami metody rytmiki;
- 3) posługuje się techniką ruchu umożliwiającą interpretowanie muzyki ruchem estetycznym i ekspresyjnym;
- 4) interpretuje ruchem utwory muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej;
- 5) posługuje się techniką gry na fortepianie umożliwiającą wykonanie utworów muzycznych różnych epok i stylów oraz pozwalającą na swobodną improwizację;
- 6) realizuje zadania z zakresu improwizacji fortepianowej i potrafi je wykorzystać w praktyce pedagogicznej;
- 7) posiada wiedzę z zakresu pedagogiki wczesnodziecięcej z elementami psychologii;
- 8) stosuje poprawną emisję, posługując się głosem;
- 9) posługuje się metodą E. Jaques-Dalcroze'a w zakresie prowadzenia zajęć rytmiki z dziećmi w wieku przedszkolnym;
- 10) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na odegranie utworu;
- 11) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu obowiązujących przedmiotów;
- 12) posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych;
- 13) publicznie prezentuje (indywidualnie i zespołowo) opracowany program;
- 14) samodzielnie wyszukuje i selekcionuje informacje niezbędne do realizacji przedmiotów artystycznych oraz dokonuje ich oceny, z wykorzystaniem technik informacyjnych i komunikacyjnych.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

FORTEPIAN

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umiejętność swobodnego posługiwania się techniką gry na fortepianie

Uczeń swobodnie posługuje się różnymi elementami techniki pianistycznej zarówno w grze utworów różnych kompozytorów, jak i w realizacji własnej improwizacji.

2. Kształtowanie wyobraźni muzycznej i wrażliwości słuchowej

Uczeń interpretuje utwory zgodnie z ich stylem i formą, świadomie przekazuje treść muzyczną, wykorzystując wyobraźnię, wpływa na estetykę brzmienia.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń efektywnie organizuje swoją pracę, posiada umiejętność gry a vista oraz samodzielnego opracowania utworu.

4. Kształcenie umiejętności akompaniowania i współpracy z partnerem

Uczeń poznaje zasady wykonywania akompaniamentów, uczy się współpracy z partnerem podczas prób i na estradzie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umiejętność swobodnego posługiwania się techniką gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady działania mechanizmu fortepianu;
- 2) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie;
- 3) posługuje się różnymi technikami gry:
 - a) swobodnie posługuje się aparatem gry, wykazuje się niezależnością rąk i palców,
 - b) stosuje różne rodzaje artykulacji (legato, staccato, portato),
 - c) stosuje technikę palcową, pasażową, podwójnych dźwięków, skoków, akordową, oktawową,
 - d) prowadzi dwugłos w jednej ręce,
 - e) prawidłowo wykonuje ozdobniki, tryle, arpeggio w opracowywanych utworach,
 - f) prawidłowo posługuje się prawym i lewym pedałem;
- 2) posiada umiejętność poprawnego wykonania utworu:
 - a) poprawnie realizuje zapis muzyczny utworu (wysokość dźwięku, zapis metroritmiczny, artykulacja, dynamika, frazowanie, agogika, pedalizacja, właściwe palcowanie),
 - b) prawidłowo realizuje fakturę homofoniczną i polifoniczną, uwzględniając właściwe proporcje brzmieniowe oraz równoległe prowadzenie co najmniej dwóch głosów,
 - c) interpretuje utwór muzyczny zgodnie z jego stylem i budową formalną,
 - d) uczy się utworu na pamięć i potrafi w skupieniu wykonać go publicznie;
- 3) wykazuje się umiejętnością gry gam i pasaży:
 - a) zna zasady prawidłowego palcowania gam i pasaży,
 - b) wykonuje prawidłowo gamy i pasaże w tonacjach majorowych i minorowych do siedmiu znaków w ruchu równoległym i kombinowanym,

- c) wykonuje kadencję wielką doskonałą w tonacjach majorowych i minorowych do siedmiu znaków,
- d) rozumie i słyszy każdy pasaż jako określoną funkcję harmoniczną w danej pozycji,
- e) odnajduje w utworach fragmenty oparte na gamach, pasażach i pokrewnych figuracjach oraz prawidłowo je wykonuje.

2. Kształtowanie wyobraźni muzycznej i wrażliwości słuchowej

Uczeń:

- 1) kształtuje napięcia w muzyce w oparciu o zależności harmoniczne;
- 2) świadomie kształtuje stronę brzmieniową i wyrazową utworu oraz dostosowuje środki wykonawcze do wymogów stylistycznych;
- 3) umiejętnie operuje czasem w muzyce (wybór właściwego tempa, precyzja metryczna, poczucie pulsu, oddychanie i świadomość zmian agogicznych w przebiegu utworu);
- 4) wykonuje ze zrozumieniem następujące formy muzyczne: polifoniczne, klasyczne (np. sonatina, allegro sonatowe, rondo, wariacje), etiudy, miniatury, formy taneczne;
- 5) interpretuje ze znajomością stylistyki utwory z okresu baroku, klasycyzmu, romantyzmu oraz utwory muzyki XX i XXI wieku.

3. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) umiejętnie planuje swoją pracę (np. dzieli ją na etapy, koncentruje się na wybranym zagadnieniu);
- 2) systematycznie doskonali swoje umiejętności;
- 3) świadomie koryguje swoje błędy;
- 4) samodzielnie pokonuje problemy pianistyczne, wykorzystując wcześniejsze doświadczenia oraz uwagi nauczyciela;
- 5) samodzielnie i dokładnie odczytuje zapis nutowy;
- 6) zna i wykorzystuje różne sposoby zapamiętywania (np. pamięć ruchowa, wzrokowa, słuchowa, harmoniczna);
- 7) potrafi określić charakter i stylistykę utworu oraz dokonać doboru właściwych środków techniczno-wykonawczych (rodzaju dźwięku, wyrazu muzycznego, palcowania, pedalizacji, frazowania, tempa, dynamiki, artykulacji, proporcji brzmienia);
- 8) potrafi publicznie zaprezentować samodzielnie przygotowany utwór.

4. Kształcenie umiejętności akompaniowania i współpracy z partnerem

Uczeń:

- 1) śledzi „dodatkową pięciolinię” podczas wykonywania partii akompaniamentu;
- 2) słucha utworu w całości i elastycznie reaguje na działania partnera (kształtuje formę utworu i proporcje dźwiękowe);
- 3) rozumie tekst słowny w utworach wokalnych i potrafi prowadzić frazę muzyczną w oparciu o intonację zdania słownego;
- 4) potrafi właściwie zachować się podczas występów publicznych.

IMPROWIZACJA FORTEPIANOWA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie wyobraźni muzycznej i twórczego myślenia

Uczeń w sposób kreatywny realizuje zadania z zakresu improwizacji fortepianowej i kompozycji.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych w praktyce

Uczeń poznaje style muzyczne oraz ich cechy charakterystyczne i potrafi je zastosować we własnej improwizacji i kompozycji.

3. Wykorzystanie improwizacji fortepianowej do zajęć rytmicznych prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze’a

Uczeń wykorzystuje improwizację do zajęć rytmicznych prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze’a.

4. Zdobywanie umiejętności w zakresie szybkości i wielotorowości myślenia przez ćwiczenia transpozycyjne i grę a vista

Uczeń rozwija umiejętność antycypacji i wyczucia klawiatury, samodzielnie poznaje literaturę muzyczną.

5. Wykorzystywanie improwizacji jako żywej mowy muzycznej

Uczeń opanowuje język muzyczny różnych epok w celu swobodnego posługiwania się nim, w zależności od konkretnej sytuacji pedagogicznej lub artystycznej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie wyobraźni muzycznej i twórczego myślenia

Uczeń:

- 1) wykorzystuje proste środki kompozytorskie do tworzenia własnych wypowiedzi muzycznych;
- 2) improwizuje melodię wraz z jej odmianami;

- 3) kreuje własne improwizacje konstruowane na zasadach podobieństwa, przeciwieństwa i przejścia (tj. sposobu łączenia stanów kontrastujących) na gruncie harmoniki funkcyjnej dur-moll oraz harmoniki nowoczesnej;
- 4) tworzy własne kompozycje w określonym stylu;
- 5) improwizuje miniatury muzyczne o różnym charakterze;
- 6) dba o jakość dźwięku w improwizacji.

2. Wykorzystywanie wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych w praktyce

Uczeń:

- 1) rozpoznaje wybrane style muzyczne spośród poniższych: barok, klasycyzm, romantyzm, impresjonizm, neoklasycyzm oraz wybrane kierunki: punktualizm i sonoryzm, posługuje się nimi w improwizacji i kompozycji;
- 2) umie swobodnie improwizować we wszystkich tonacjach majorowych i minorowych do sześciu znaków przykluczowych włącznie, z wykorzystaniem kadencji (małej i wielkiej doskonałej, zawieszanej, plagalnej i zwodniczej) oraz dominant wtrąconych do akordów głównych i pobocznych;
- 3) wykorzystuje rozmaite typy faktury fortepianowej (np. akordowa, figuracyjna, polifonizująca);
- 4) zna i świadomie stosuje w swojej grze zasady budowy okresowej, tworząc formę AB, ABA, wariacji;
- 5) improwizuje prosty dwugłos o budowie ewolucyjnej lub okresowej nawiązujący do muzyki barokowej, z zastosowaniem ozdobników oraz imitacji;
- 6) potrafi przekształcać utwory powstałe na gruncie muzyki klasycznej i neoklasycznej, dążąc do ich uproszczenia (redukcji) lub wzbogacenia w sferze rytmiczno-melodycznej i fakturalnej, z zachowaniem przebiegu harmonicznego i formalnego oryginału;
- 7) zapoznaje się z harmonią muzyki rozrywkowej i jazzowej, stosując wybrane zwroty w swojej improwizacji.

3. Wykorzystanie improwizacji fortepianowej do zajęć rytmicznych prowadzonych metodą E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń:

- 1) improwizuje wstęp do lekcji rytmiki w stylu klasycznym lub neoklasycznym;
- 2) improwizuje wartości, grupy i tematy rytmiczne w różnym metrum i w różnych tempach, ze zróżnicowaniem dynamiki, artykulacji, kolorystyki;

- 3) improwizuje proste łańcuchy realizacji w metrum $\frac{4}{4}$ w stylu klasycznym lub neoklasycznym;
- 4) swobodnie tworzy improwizowane akompaniamenty do polskich piosenek ludowych (m.in. kolęd i pastorałek), popularnych i dziecięcych w fakturze fortepianowej na gruncie harmonii klasycznej lub rozrywkowej;
- 5) komponuje lub aranżuje piosenki do tekstów własnych lub obcych;
- 6) komponuje wybrane polskie tańce narodowe – poloneza, krakowiaka, mazura, kujawiaka i oberka oraz tańce popularne – walca i polkę, w stylistyce klasycznej lub neoklasycznej, oraz improwizuje na temat jednego z wyżej wymienionych tańców;
- 7) improwizuje miniatury oparte na technice modelowania interwałowego w przebiegu periodycznym i aperiodycznym;
- 8) improwizuje w charakterze muzyki repetytywnej (symultatywna polimetria oparta na stałym pulsie);
- 9) posługuje się warsztatem pianistycznym pozwalającym na swobodną improwizację i akompaniowanie na zajęciach ruchowych;
- 10) potrafi współpracować w grupie przy tworzeniu zespołowej improwizacji instrumentalnej lub wokально-instrumentalnej.

4. Zdobywanie umiejętności w zakresie szybkości i wielotorowości myślenia przez ćwiczenia transpozycyjne i grę a vista

Uczeń:

- 1) transponuje pojedyncze dźwięki, interwały i współbrzmienia wieloskładnikowe obiema rękami w różnych układach fakturalnych;
- 2) transponuje podane melodie, harmonizując je w nowej tonacji;
- 3) potrafi śpiewać podaną melodię z równoczesnym wykonywaniem przez siebie akompaniamentu na dwie ręce;
- 4) posiada umiejętność gry na fortepianie bez obserwowania klawiatury;
- 5) grając a vista, antycypuje dalszy przebieg utworu;
- 6) zdobywa doświadczenie w zakresie szybkiej orientacji w tekście, co pomaga w grze zespołowej (np. na cztery ręce).

5. Wykorzystywanie improwizacji jako żywej mowy muzycznej

Uczeń potrafi w sposób praktyczny wykorzystać wiedzę i umiejętności z przedmiotów ogólnomuzycznych, a także rytmiki i warsztatu pianistycznego.

METODYKA NAUCZANIA RYTMIKI

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie wiedzy z zakresu powstania i rozwoju metody nauczania rytmiki E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń poznaje historię powstania metody rytmiki E. Jaques-Dalcroze'a, sylwetkę twórcy metody oraz jej główne cele i założenia.

2. Zapoznanie z wybranymi zagadnieniami z dydaktyki ogólnej

Uczeń zdobywa podstawowe wiadomości z zakresu procesu nauczania.

3. Poznanie teoretycznych podstaw metodyki prowadzenia zajęć rytmiki na etapie wychowania przedszkolnego

Uczeń poznaje strukturę prowadzenia zajęć.

4. Przygotowanie ucznia do samodzielnego prowadzenia zajęć rytmiki

Uczeń poznaje sposoby wprowadzania i utrwalania wybranych zagadnień w ramach metody rytmiki, opracowuje wybrane zagadnienia z zakresu metody rytmiki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie wiedzy z zakresu powstania i rozwoju metody nauczania rytmiki E. Jaques-Dalcroze'a

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę na temat powstania i rozwoju metody rytmiki;
- 2) zna życiorys E. Jaques-Dalcroze'a;
- 3) zna główne cele i założenia metody.

2. Zapoznanie z wybranymi zagadnieniami z dydaktyki ogólnej

Uczeń:

- 1) zna w podstawowym zakresie zasady, metody i środki nauczania;
- 2) zna budowę i typy lekcji;
- 3) zna cele dydaktyczno-wychowawcze przedmiotu.

3. Poznanie teoretycznych podstaw metodyki prowadzenia zajęć rytmiki na etapie wychowania przedszkolnego

Uczeń:

- 1) zna program przedmiotu i rozkład materiału nauczania;
- 2) posiada wiedzę z zakresu rozwoju słuchu, głosu oraz motoryki dziecka w wieku przedszkolnym;
- 3) zna publikacje związane z prowadzeniem zajęć rytmiki.

4. Przygotowanie ucznia do samodzielnego prowadzenia zajęć rytmiki

Uczeń:

- 1) właściwie dobiera materiał nauczania pod kątem możliwości i umiejętności dzieci;
- 2) zna rodzaje ćwiczeń, typy zabaw i tańców, potrafi je wykorzystać w prowadzeniu zajęć;
- 3) wykorzystuje w pracy piosenki i miniatury muzyczne, rozumie ich rolę w procesie umuzykalniania dzieci;
- 4) posiada umiejętność właściwego doboru dziecięcych instrumentów perkusyjnych i ich stosowania w zabawach, ćwiczeniach i instrumentacjach;
- 5) posiada umiejętność doboru różnych środków dydaktycznych oraz kreatywnego sposobu ich zastosowania;
- 6) potrafi skonstruować konspekt zajęć rytmiki i przeprowadzić te zajęcia praktycznie.

TECHNIKA RUCHU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozwijanie sprawności i świadomości ruchu

Uczeń kształtuje aparat ruchowy i wyrabia świadomość poczucia ciała.

2. Kształtowanie estetyki ruchu

Uczeń rozwija świadomość stylu ruchu i muzycznej ekspresji ruchu.

3. Poznanie wybranych tańców

Uczeń zdobywa wiedzę na temat tańców (ze szczególnym uwzględnieniem polskich tańców ludowych), ich różnorodności i odrębności stylistycznej oraz wykonuje układy ruchowe wybranych tańców.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie sprawności i świadomości ruchu

Uczeń:

- 1) poznaje i realizuje ćwiczenia ogólnorozwojowe;
- 2) utrzymuje prawidłową postawę ciała zgodnie z zasadami anatomii;
- 3) usprawnia aparat ruchowy w oparciu o ruch funkcjonalny;
- 4) poznaje i realizuje podstawowe ćwiczenia z techniki tańca klasycznego;
- 5) uwzględnia w ruchu koordynację i niezależność poszczególnych części ciała;
- 6) posiada świadomość poczucia ciała i kierunków ruchu w przestrzeni;
- 7) prowadzi ruch na różnych płaszczyznach oraz porusza się zgodnie z określonym rysunkiem przestrzennym;
- 8) rozwija pamięć ruchowo-przestrzenną;
- 9) potrafi zakomponować zintegrowany ruch ciała i rekwizytu;

- 10) dąży do indywidualnego odczuwania muzyki przez ruch;
- 11) doskonalą umiejętność samodyscypliny i samokontroli;
- 12) wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności na innych zajęciach edukacyjnych wchodzących w skład specjalności.

2. Kształtowanie estetyki ruchu

Uczeń:

- 1) rozwija wrażliwość muzyczną w oparciu o prawidłowe wykorzystanie wiedzy na temat różnych stylów i gatunków w muzyce;
- 2) odzwierciedla w sposobie poruszania się charakter i styl muzyki;
- 3) umiejętnie gospodaruje napięciem i odprężeniem poszczególnych części ciała.

3. Poznanie wybranych tańców

Uczeń:

- 1) posiada wiedzę na temat charakterystycznych cech i odrębności stylu wybranych tańców ludowych;
- 2) wykonuje elementy i układy taneczne co najmniej dwóch polskich tańców narodowych (do wyboru: polonez, mazur, krakowiak, kujawiak i oberek) i jednego obcego (do wyboru: polka, walc).

PRZEDMIOT GŁÓWNY – RYTMIKA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształtowanie wrażliwości muzycznej, rozwijanie wyobraźni i pamięci muzycznej oraz ruchowej

Uczeń:

- 1) integruje i wykorzystuje wiedzę z zajęć kierunkowych i ogólnomuzycznych;
- 2) interpretuje ruchem utwory muzyczne zgodnie ze stylem i z formą, z uwzględnieniem estetyki i ekspresji muzyczno-ruchowej.

2. Rozwijanie aktywnej i twórczej postawy w pracy indywidualnej i zespołowej

Uczeń realizuje własne koncepcje artystyczne oraz działa w ramach wspólnych projektów grupowych.

3. Zdobywanie praktycznej wiedzy z zakresu zagadnień metroritmicznych

Uczeń usprawnia koordynację słuchowo-ruchową, głosowo-ruchową oraz szybkość reakcji na bodźce muzyczne.

4. Rozwijanie zainteresowania innymi dziedzinami sztuki

Uczeń:

- 1) jest motywowany do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym;
- 2) integruje wiedzę z różnych dziedzin sztuki;
- 3) postrzega sztukę jako inspirację do działań kreatywnych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształtowanie wrażliwości muzycznej, rozwijanie wyobraźni i pamięci muzycznej oraz ruchowej

Uczeń:

- 1) świadomie stosuje i określa zjawiska muzyczne;
- 2) wykorzystuje zdobytą wiedzę teoretyczną w praktyce wykonawczej;
- 3) rozwija uzdolnienia muzyczne przez różne formy zadań ruchowych kształcących wrażliwość na muzykę;
- 4) wykorzystuje wiedzę i rozwija umiejętności z zakresu techniki i ekspresji ruchu w ćwiczeniach rytmicznych, improwizacjach i interpretacjach;
- 5) analizuje dzieło muzyczne pod kątem jego elementów i dokonuje syntezy, wyrażając je ruchem;
- 6) rozwija umiejętność koncentracji i samokontroli podczas działań muzyczno-ruchowych.

2. Rozwijanie aktywnej i twórczej postawy w pracy indywidualnej i zespołowej

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętność improwizowania ruchem, głosem i grą na instrumentach;
- 2) rozwija inwencję twórczą i buduje bazę doświadczeń ruchowych;
- 3) aktywnie słucha muzyki, wyrażając ją ruchem;
- 4) realizuje własne koncepcje artystyczne w zakresie działań muzyczno-ruchowych;
- 5) pracuje z innymi osobami w ramach wspólnych projektów i działań, wykorzystując umiejętności interpersonalne;
- 6) zdobywa umiejętności radzenia sobie z treścią podczas uczestniczenia w zespołowych projektach artystycznych;
- 7) kształtuje w zespole umiejętność interpretowania i odtwarzania ruchem dzieł muzycznych zgodnie ze stylem i z formą;
- 8) zna i stosuje zasady komponowania ruchu w układach przestrzennych.

3. Zdobywanie praktycznej wiedzy z zakresu zagadnień metrycznych

Uczeń:

- 1) wyraża swobodnie, w ruchu z taktowaniem, wartości rytmiczne nut i pauz oraz ich wzajemne zależności czasowe w taktach o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce miary;

- 2) realizuje wartości, grupy i tematy rytmiczne według ustalonego tempa, w określonej dynamice i artykulacji;
- 3) odzwierciedla ruchem zmiany agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne;
- 4) prowadzi ruch zgodnie z czasem trwania motywu, frazy, zdania, okresu muzycznego (poprzednik – następnik);
- 5) rozpoznaje w utworach muzycznych i tworzy formy: AB, ABA, rondo, wariacje – wykorzystując różne typy ćwiczeń rytmicznych;
- 6) rozróżnia w muzyce i stosuje w ruchu akcent pojawiający się regularnie i nieregularnie;
- 7) realizuje wybrane zagadnienia z metrytmiki E. Jaques-Dalcroze'a, a w szczególności problematykę:
 - a) uzupełnienia ćwierćnotowego, ósemkowego, szesnastkowego, mieszanego i swobodnego, przedtaktu, synkop,
 - b) podwójnej szybkości i dwukrotnego zwolnienia, kanonu, ostinata, polirytmii, polimetrii wewnątrztaktowej, wynikającej z różnego grupowania ósemek, polimetrii sukcesywnej i symultatywnej,
 - c) taktów o ćwierćnotowej jednostce miary ($\frac{2}{4}$ – $\frac{6}{4}$), taktów o ósemkowej jednostce miary ($\frac{3}{8}$ – $\frac{12}{8}$), przekształceń metrycznych taktów o stałej jednostce metrycznej trójdzielnej na takty o jednostce metrycznej dwudzielnej i odwrotnie,
 - d) równoczesnej realizacji regularnego i nieregularnego podziału wartości rytmicznych: dwóch i trzech, czterech i trzech oraz trzech i pięciu wartości podziału regularnego i podziału nieregularnego, deformacji odcinka muzycznego wartością lub grupą dodaną;
- 8) interpretuje ruchem utwory muzyczne jako ilustracje zagadnień metrytmicznych zgodnie z budową i charakterem;
- 9) kształtuje szybką reakcję na bodźce muzyczne w ćwiczeniach inhibicyjno-incytacyjnych i łańcuchach realizacji tematów rytmicznych.

4. Rozwijanie zainteresowania innymi dziedzinami sztuki

Uczeń:

- 1) w działaniach twórczych łączy wiedzę z różnych dziedzin sztuki;
- 2) inspirowane dziełami sztuki: wyszukuje je, wybiera i wprowadza do swoich działań.

SPECJALNOŚĆ WOKALISTYKA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) posługuje się techniką wokalną (aparatus, oddech, intonacja) pozwalającą na wykonanie dzieł muzycznych różnych epok i stylów;
- 2) właściwie interpretuje dzieło muzyczne pod kierunkiem pedagoga;
- 3) czyta nuty a vista głosem w sposób pozwalający na odtworzenie utworu;
- 4) samodzielnie opracowuje utwory o mniejszym stopniu trudności;
- 5) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 6) samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje informacje z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych i dokonuje ich oceny, wykorzystując m.in. technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 7) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
- 8) posiada niezbędne umiejętności wokalne i aktorskie w zakresie występów publicznych;
- 9) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny w występach solowych oraz w zespołach wokalnych;
- 10) gra na fortepianie w zakresie elementarnym.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

DYKCJA I RECYTACJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:

- 1) poznaje budowę narządów mowy i ich działanie;
- 2) ocenia sprawność własnego aparatu mowy;
- 3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń wykonuje ćwiczenia artykulacyjne i korygujące wady wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:

- 1) poznaje normy wymowy i wykonuje ćwiczenia wspomagające ich opanowanie;
- 2) stosuje normy wymowy w interpretacji tekstu mówionego i śpiewanego.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:

- 1) analizuje utwór, poznaje środki wyrazu używane w interpretacji tekstu;

- 2) wykonuje ćwiczenia wspomagające swobodne operowanie środkami wyrazu;
- 3) interpretuje wiersze, fragmenty prozy i monologi oraz zdobywa umiejętność prowadzenia dialogu scenicznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:

- 1) zna budowę narządów mowy i ich działanie oraz podstawy fonetyki;
- 2) ocenia sprawność własnego aparatu mowy;
- 3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy (język, wargi, zuchwa);
- 4) wykonuje ćwiczenia oddechowe;
- 5) stosuje ćwiczenia relaksacyjne w celu zminimalizowania napięć związanych z występem publicznym;
- 6) dba o higienę głosu.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń:

- 1) wykonuje ćwiczenia artykulacyjne;
- 2) wykonuje ćwiczenia korygujące wady wymowy;
- 3) kształci swoją wrażliwość słuchową i umiejętność samokontroli wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:

- 1) zna normy wymowy (zasady polskiej ortofonii);
- 2) wykonuje ćwiczenia w celu praktycznego opanowania norm wymowy;
- 3) stosuje normy wymowy podczas interpretacji tekstu mówionego i w utworach wokalnych.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:

- 1) określa formę i charakter utworu;
- 2) rozumie treść utworu;
- 3) odczytuje podteksty i skojarzenia zawarte w utworze;
- 4) definiuje środki wyrazu (np. artykulacja, akcent, fraza, pauza, linia intonacyjna, dynamika, barwa, tempo, rytm, gest);
- 5) wykonuje ćwiczenia zwiększające swobodę operowania środkami wyrazu;
- 6) interpretuje teksty poetyckie oraz fragmenty prozy, wykorzystując umiejętności w operowaniu środkami wyrazu.

FORTEPIAN DLA WOKALISTÓW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 2) właściwie realizuje notację muzyczną;
- 3) zdobywa podstawowe umiejętności w zakresie techniki gry i interpretacji.

3. Zdobyć umiejętności czytania nut a vista

Uczeń nabywa podstawowych umiejętności prawidłowej gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele;
- 2) w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą;
- 3) świadomie uczy się utworu na pamięć.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń:

- 1) wymienia i definiuje poszczególne części fortepianu;
- 2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;
- 3) prawidłowo nazywa klawisze i oktawy.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);

- 3) potrafi czytać notację muzyczną w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
- 4) prawidłowo realizuje oznaczenia artykulacji i dynamiki;
- 5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
- 6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
- 7) stosuje zróżnicowaną dynamikę;
- 8) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku.

3. Zdobywanie umiejętności czytania nut a vista

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
- 2) gra a vista proste utwory – osobno każdą ręką, w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:

- 1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;
- 2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) realizuje uwagi nauczyciela podczas samodzielnej pracy;
- 2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 3) wykorzystuje wiedzę zdobytą podczas innych zajęć (zwłaszcza ogólnomuzycznych).

ZESPÓŁ WOKALNY

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie umiejętności muzykowania zespołowego

Uczeń:

- 1) zdobywa umiejętność śpiewu w zespole;
- 2) kształtuje zamiłowanie do muzykowania zespołowego;
- 3) poznaje wokalną literaturę kameralną różnych epok.

2. Rozwijanie możliwości wykonawczych ucznia

Uczeń:

- 1) kształtuje słuch harmoniczny;
- 2) rozwija umiejętności wykonawcze zgodnie ze swoimi możliwościami technicznymi.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie umiejętności muzykowania zespołowego

Uczeń:

- 1) śpiewa w zespole, prawidłowo realizując właściwą linię melodyczną;
- 2) zna gesty dyrygenta i prawidłowo na nie reaguje w trakcie wykonywanego utworu;
- 3) wspólnie rozpoczyna i kończy utwór;
- 4) sprawnie orientuje się w partyturze, śledząc kilka linii melodycznych w jednym czasie;
- 5) czuje się odpowiedzialny za jakość wykonanego utworu, jest zdyscyplinowany, aktywnie słucha, koordynuje poczynania własne i działania partnerów;
- 6) współpracuje z partnerami, nawiązując z nimi pozytywne relacje;
- 7) dba o wizerunek zespołu;
- 8) zna przykłady utworów z wokalne literatury kameralnej różnych epok.

2. Rozwijanie możliwości wykonawczych uczniów

Uczeń:

- 1) śpiewa łatwe utwory dwu-, trzy- i wielogłosowe, w zależności od możliwości wykonawczych zespołu;
- 2) śpiewając w wielogłosie, koryguje własną intonację;
- 3) w muzykowaniu zespołowym wykorzystuje technikę wokalną zdobytą na lekcji śpiewu;
- 4) jest wrażliwy na barwę i jakość dźwięku;
- 5) interpretuje utwory kameralne pod kierunkiem pedagoga zgodnie z ich treścią, charakterem oraz ze stylem epoki.

PRZEDMIOT GŁÓWNY – ŚPIEW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Budowa, działanie i higiena aparatu głosowego

Uczeń:

- 1) zdobywa podstawowe wiadomości z zakresu budowy aparatu głosowego oraz mechanizmu jego funkcjonowania;
- 2) zyskuje świadomość pracy poszczególnych mięśni własnego ciała oraz poznaje zasady higieny głosu.

2. Kształcenie techniki wokalne

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność prawidłowego prowadzenia głosu;
- 2) rozwija sprawność narządów artykulacyjnych;
- 3) zdobywa umiejętność prawidłowego kształtowania głosek w śpiewie.

3. Kształcenie umiejętności wykonawczych

Uczeń:

- 1) uczestniczy w życiu muzycznym szkoły;
- 2) zdobywa umiejętność koncentracji i pokonywania tremy podczas występu;
- 3) kształtuje umiejętność swobodnego zachowania się na scenie i właściwej samooceny wykonanego utworu.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki i do aktywnego udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:

- 1) poznaje literaturę wokalną różnych epok;
- 2) rozwija swoją wrażliwość i umiejętność stylowego wykonania utworów;
- 3) kształtuje swój gust estetyczny i umiejętność właściwej oceny dzieła muzycznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Budowa, działanie i higiena aparatu głosowego

Uczeń:

- 1) wymienia podstawowe elementy aparatu głosowego i rozumie zasady jego funkcjonowania;
- 2) zna oraz stosuje ćwiczenia kształtujące i wyrabiające prawidłowy oddech;
- 3) potrafi rozluźniać poszczególne mięśnie swojego ciała;
- 4) zna zasady higieny głosu i ich przestrzega.

2. Kształcenie techniki wokalne

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę ciała w trakcie śpiewu;
- 2) swobodnie posługuje się aparatem oddechowym (prawidłowy wdech, wydech, dążenie do uelastycznienia pracy mięśni oddechowych);
- 3) świadomie dąży do utrzymania prawidłowego położenia krtani i unoszenia miękkiego podniebienia;
- 4) sprawnie posługuje się aparatem artykulacyjnym, prawidłowo kształtując samogłoski i spółgłoski;
- 5) miękko atakuje dźwięki i umie prowadzić głos w artykulacji legato;
- 6) jest uwrażliwiony na intonację dźwięku, potrafi ją samodzielnie korygować;
- 7) zna i stosuje ćwiczenia budzące rezonans;
- 8) stosuje dynamikę od piano do forte w ramach swoich możliwości głosowych;

9) operuje artykulacją legato, non legato i staccato, w zakresie pozwalającym na stylowe wykonanie utworu.

3. Kształcenie umiejętności wykonawczych

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy utworu i realizuje go zgodnie z zapisem;
- 2) samodzielnie opracowuje łatwy utwór pod względem techniczno-wykonawczym;
- 3) śpiewa prosty utwór a vista;
- 4) zna różne sposoby zapamiętywania utworów i stosuje je w praktyce;
- 5) zna i stosuje wprawki przygotowujące aparat głosowy do występu estradowego;
- 6) interpretuje utwór pod kierunkiem pedagoga zgodnie z jego treścią, charakterem oraz ze stylem epoki;
- 7) współpracuje z akompaniatorem;
- 8) w czasie występów publicznych zachowuje się zgodnie z zasadami obowiązującymi na scenie;
- 9) właściwie ocenia swoją prezentację sceniczną;
- 10) dysponuje repertuarem zgodnym z wymogami rekrutacji na wyższy poziom edukacji muzycznej;
- 11) zna specyfikę zawodu śpiewaka, co pozwala mu na planowanie swojej przyszłości zawodowej.

4. Przygotowanie do świadomego odbioru muzyki i do aktywnego udziału w życiu kulturalnym

Uczeń:

- 1) wspólnie z pedagogiem dokonuje oceny wartości wysłuchanych utworów z literatury wokalne;
- 2) potrafi wymienić nazwiska współczesnych śpiewaków.

SPECJALNOŚĆ WOKALISTYKA JAZZOWA

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- 1) posługuje się techniką wokalną pozwalającą na wykonanie różnorodnego stylistycznie repertuaru jazzowego;
- 2) posiada wiedzę z zakresu techniki mowy i artykulacji, potrafi ją zastosować w wykonywanych utworach;

- 3) interpretuje utwory muzyczne w sposób zgodny z kanonami stylistyki jazzowej;
- 4) czyta nuty a vista w sposób pozwalający na wykonanie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
- 5) samodzielnie opracowuje utwory o zróżnicowanym stopniu trudności;
- 6) łączy i wykorzystuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych;
- 7) samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje informacje potrzebne do realizacji przedmiotów artystycznych oraz dokonuje ich oceny, wykorzystując technologię informacyjną i komunikacyjną;
- 8) posługuje się wiedzą z zakresu historii muzyki i literatury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów oraz przedstawicieli;
- 9) potrafi opanować pamięciowo utwory ze swojego repertuaru;
- 10) publicznie prezentuje przygotowany program artystyczny;
- 11) gra na fortepianie w zakresie elementarnym, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej.

OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE

ĆWICZENIA RYTMICZNE

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowych wiadomości o rytmie i realizacji struktur rytmicznych

Uczeń:

- 1) poznaje wartości rytmiczne nut i pauz;
- 2) grupuje wartości rytmiczne w takty o różnym metrum.

2. Kształcenie umiejętności świadomego posługiwania się pulsem rytmicznym – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:

- 1) zna różne rodzaje pulsacji rytmicznej;
- 2) płynnie posługuje się pulsacją parzystą i nieparzystą.

3. Kształcenie umiejętności posługiwania się polimetrią i polirytmia

Uczeń realizuje różne struktury polirytmiczne oraz zadania rytmiczne w zmiennym metrum.

4. Kształcenie umiejętności realizacji struktur rytmicznych w improwizacji

Uczeń stosuje różnorodne rytmy w improwizacji.

5. Umiejętność wykorzystywania rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń stosuje rytmy i podziały rytmiczne (w partiach solowych i zespołowych) charakterystyczne dla różnych kultur i stylów muzycznych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobycie podstawowych wiadomości o rytmie i realizacji struktur rytmicznych

Uczeń:

- 1) zna pojęcie rytmu i jego znaczenie w muzyce jazzowej;
- 2) zna zasady grupowania wartości rytmicznych w takcie.

2. Kształcenie umiejętności świadomego posługiwania się pulsem rytmicznym – puls ósemkowy, triolowy i szesnastkowy

Uczeń:

- 1) w działaniach praktycznych łączy wartości w podziałach regularnych i nieregularnych;
- 2) realizuje zadania rytmiczne przy jednoczesnym taktowaniu i liczeniu na głos.

3. Kształcenie umiejętności posługiwania się polimetrią i polirytmia

Uczeń:

- 1) zna nieregularny podział wartości rytmicznych;
- 2) w ramach jednego tempa realizuje zmienne schematy rytmiczne oparte na metrum prostym i złożonym.

4. Kształcenie umiejętności realizacji struktur rytmicznych w improwizacji

Uczeń:

- 1) potrafi prawidłowo interpretować podziały rytmiczne;
- 2) analizuje utwory jazzowe pod kątem rytmiki.

5. Umiejętność wykorzystywania rytmów charakterystycznych dla różnych regionów świata

Uczeń:

- 1) zna podziały rytmiczne i rodzaje metrum typowe dla muzyki jazzowej, latynoskiej, afrokubańskiej, hinduskiej i bałkańskiej;
- 2) wykorzystuje charakterystyczne podziały rytmiczne w improwizacjach.

DYKCJA I RECYTACJA

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:

- 1) poznaje budowę narządów mowy i ich działanie;
- 2) ocenia sprawność własnego aparatu mowy;
- 3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń wykonuje ćwiczenia artykulacyjne i korygujące wady wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:

- 1) poznaje normy wymowy i wykonuje ćwiczenia wspomagające ich opanowanie;
- 2) stosuje normy wymowy w interpretacji tekstu mówionego i śpiewanego.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:

- 1) analizuje utwór, poznaje środki wyrazu używane w interpretacji tekstu;
- 2) wykonuje ćwiczenia wspomagające swobodne operowanie środkami wyrazu;
- 3) interpretuje wiersze, fragmenty prozy i monologi oraz zdobywa umiejętność prowadzenia dialogu scenicznego.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Poznanie budowy narządów mowy i sposobu ich funkcjonowania

Uczeń:

- 1) zna budowę narządów mowy i ich działanie oraz podstawy fonetyki;
- 2) ocenia sprawność własnego aparatu mowy;
- 3) wykonuje ćwiczenia usprawniające narządy mowy (język, wargi, żuchwa);
- 4) wykonuje ćwiczenia oddechowe;
- 5) stosuje ćwiczenia relaksacyjne w celu zminimalizowania napięć związanych z występem publicznym;
- 6) dba o higienę głosu.

2. Kształcenie poprawnej artykulacji

Uczeń:

- 1) wykonuje ćwiczenia artykulacyjne;
- 2) wykonuje ćwiczenia korygujące wady wymowy;
- 3) kształci swoją wrażliwość słuchową i umiejętność samokontroli wymowy.

3. Poznanie norm wymowy i stosowanie ich w praktyce

Uczeń:

- 1) zna normy wymowy (zasady polskiej ortofonii);

- 2) wykonuje ćwiczenia w celu praktycznego opanowania norm wymowy;
- 3) stosuje normy wymowy podczas interpretacji tekstu mówionego i w utworach wokalnych.

4. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji utworu literackiego

Uczeń:

- 1) określa formę i charakter utworu;
- 2) rozumie treść utworu;
- 3) odczytuje podteksty i skojarzenia zawarte w utworze;
- 4) definiuje środki wyrazu (np. artykulacja, akcent, fraza, pauza, linia intonacyjna, dynamika, barwa, tempo, rytm, gest);
- 5) wykonuje ćwiczenia zwiększające swobodę operowania środkami wyrazu;
- 6) interpretuje teksty poetyckie oraz fragmenty prozy, wykorzystując umiejętności w operowaniu środkami wyrazu.

EMISJA GŁOSU

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształtowanie prawidłowej emisji głosu

Uczeń:

- 1) poznaje budowę i działanie aparatu głosowego;
- 2) rozpoznaje i rozwija naturalne warunki głosowe;
- 3) poszerza skalę głosu, wzbogaca barwę, zwiększa dźwięczność, dynamikę i sprawność głosu.

2. Kształtowanie prawidłowych nawyków oddechowych

Uczeń:

- 1) poznaje budowę i działanie aparatu oddechowego;
- 2) poznaje zasady oddechu przeponowo-żebrowego;
- 3) doskonali technikę oddechową;
- 4) zwiększa długość oddechu;
- 5) ćwiczy koordynację mięśniowo-respiracyjną.

3. Doskonalenie aparatu artykulacyjnego

Uczeń:

- 1) poznaje budowę i zasady funkcjonowania narządów mowy przy wytwarzaniu głosek w śpiewie;
- 2) rozpoznaje naturalne możliwości artykulacyjne;
- 3) niweluje błędy, zwiększa elastyczność i sprawność aparatu artykulacyjnego.

4. Kształtowanie i doskonalenie techniki wokalne

Uczeń:

- 1) ćwiczy koordynację wszystkich elementów techniki wokalne: emisji głosu, oddechu i artykulacji;
- 2) doskonali technikę wokalną, usprawniając funkcjonowanie głosu.

5. Stosowanie techniki wokalne w utworach muzycznych

Uczeń:

- 1) rozwija umiejętność posługiwania się prawidłową emisją głosu, pracując nad repertuarem o odpowiednim stopniu trudności;
- 2) wzbogaca środki wyrazu głosowego;
- 3) kształci wyobraźnię dźwiękową i zdolność adaptacji techniki wokalne do charakteru i stylu wykonywanego utworu.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształtowanie prawidłowej emisji głosu

Uczeń:

- 1) wydobywa głos, wykorzystując znajomość budowy elementów organu głosotwórczego (krtań, nasada, aparat oddechowy) i ich roli;
- 2) kontroluje głos, wykorzystując wiedzę na temat budowy narządu słuchu i jego funkcji;
- 3) harmonijnie łączy działanie narządów aparatu głosowego;
- 4) określa możliwości swojego głosu i kierunek jego kształcenia;
- 5) stosuje zasady higieny głosu;
- 6) rozwija naturalne warunki głosowe;
- 7) posługuje się poprawną techniką wokalną w zakresie: ataku dźwięku i jego pozycji, impostacji, poszerzenia skali i wyrównania rejestrów, wykorzystania rezonansu, operowania różnymi artykulacjami (np.: legato, staccato), operowania dynamiką, ekspresji głosu i barwy.

2. Kształtowanie prawidłowych nawyków oddechowych

Uczeń:

- 1) zna budowę i działanie aparatu oddechowego;
- 2) prawidłowo używa mięśni oddechowych w celu uruchomienia przepony;
- 3) dba o higienę dróg oddechowych;
- 4) dba o dobrą kondycję mięśni własnego ciała;
- 5) stosuje technikę oddechu przeponowo-żebrowego razem z reakcjami głosowymi;

- 6) wykonuje ćwiczenia doskonalące technikę oddechową w powiązaniu z procesem fonacyjnym w mowie i śpiewie;
- 7) swobodnie koordynuje pracę klatki piersiowej i tłoczni brzusznej, uzyskując efekt podparcia i oparcia dźwięku.

3. Doskonalenie aparatu artykulacyjnego

Uczeń:

- 1) zna budowę i zasady funkcjonowania narządów mowy;
- 2) prawidłowo określa miejsce i sposób artykulacji głosek w mowie i śpiewie;
- 3) wykonuje ćwiczenia niwelujące błędy artykulacyjne i pomagające usprawnić aparat mowy;
- 4) utrwała prawidłowe nawyki artykulacyjne;
- 5) posługuje się naturalną artykulacją;
- 6) ćwiczy elastyczność i sprawność aparatu artykulacyjnego w mowie i śpiewie.

4. Kształtowanie i doskonalenie techniki wokalne

Uczeń:

- 1) koordynuje wszystkie elementy techniki wokalne;
- 2) posługuje się utrwalonymi nawykami prawidłowej emisji głosu opartej na oddechu i bliskiej artykulacji;
- 3) ćwiczy samodzielnie i doskonali technikę wokalną, usprawniając funkcjonowanie głosu;
- 4) traktuje głos jak instrument muzyczny, stosując charakterystyczną dla niego prawidłową technikę wokalną;
- 5) wzbogaca wiedzę z zakresu pojęć wokalnych;
- 6) posługuje się podstawowymi pojęciami wokalnymi (emisja, impostacja, pozycja głosu);
- 7) wzbogaca swoją wiedzę przez zainteresowanie literaturą z zakresu techniki wokalne oraz udział w warsztatach wokalnych.

5. Stosowanie techniki wokalne w utworach muzycznych

Uczeń:

- 1) wykorzystuje technikę prawidłowego posługiwania się głosem w pracy nad materiałem muzycznym;
- 2) ocenia stopień trudności utworu i zawarte w nim problemy techniczne, stosuje odpowiednie ćwiczenia w celu ich przezwyciężenia;
- 3) wzbogaca środki wyrazu głosowego, stosując różne techniki artykulacyjne;
- 4) utrwała prawidłowe nawyki wokalne, stosując różne środki wyrazu głosowego;
- 5) kształtuje wyobraźnię dźwiękową w śpiewie;

- 6) kształtuje i rozwija frazę muzyczną;
- 7) kontroluje wyobraźnię dźwiękową przez stosowanie prawidłowej reakcji głosowo-oddechowo-artykulacyjnej;
- 8) używa techniki wokalne w utworach charakterystycznych dla stylistyki jazzowej;
- 9) stosuje technikę wokalną odpowiednią do stylu wykonywanego utworu;
- 10) stosuje zasadę pierwszeństwa poprawności technicznej przed walorami estetycznymi utworu wokalnego;
- 11) stosuje prawidłowe techniki wokalne w pielęgnowaniu indywidualnego brzmienia głosu.

FORTEPIAN DLA WOKALISTÓW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń poznaje budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) prawidłowo posługuje się aparatem gry;
- 2) właściwie realizuje notację muzyczną;
- 3) zdobywa podstawowe umiejętności w zakresie techniki gry i interpretacji.

3. Zdobyć umiejętności czytania nut a vista

Uczeń nabywa podstawowych umiejętności prawidłowej gry a vista łatwych utworów muzycznych.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń poznaje zasady gry w zespole, wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności muzyczne.

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) świadomie realizuje wyznaczone przez nauczyciela cele;
- 2) w pracy nad utworem posługuje się posiadaną wiedzą;
- 3) świadomie uczy się utworu na pamięć.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobyć podstawowej wiedzy na temat fortepianu

Uczeń:

- 1) wymienia i definiuje poszczególne części fortepianu;
- 2) zna możliwości brzmieniowe instrumentu;

3) prawidłowo nazywa klawisze i oktawy.

2. Kształcenie podstaw nauki gry na fortepianie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę przy instrumencie;
- 2) prawidłowo posługuje się aparatem gry (ułożenie rąk, pozycja dłoni i palców, swoboda nadgarstka, koordynacja i niezależność rąk);
- 3) potrafi czytać notację muzyczną w kluczu wiolinowym i basowym (przyporządkowuje nutę jako zapis graficzny właściwym klawiszom, prawidłowo odczytuje rytm i znaki chromatyczne);
- 4) prawidłowo realizuje oznaczenia artykulacji i dynamiki;
- 5) posługuje się artykulacją portato, legato i staccato;
- 6) posługuje się techniką palcową w stopniu podstawowym;
- 7) stosuje zróżnicowaną dynamikę;
- 8) zna podstawowe zasady kształtowania dźwięku.

3. Zdobywanie umiejętności czytania nut a vista

Uczeń:

- 1) dokonuje wstępnej analizy tekstu;
- 2) gra a vista proste utwory – osobno każdą ręką, w kluczu wiolinowym i basowym.

4. Kształcenie umiejętności gry w zespole

Uczeń:

- 1) gra łatwe utwory na 4 ręce z nauczycielem lub innym uczniem;
- 2) realizuje spójną interpretację w zespole (agogika, dynamika).

5. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń:

- 1) realizuje uwagi nauczyciela podczas samodzielnej pracy;
- 2) wykonuje z pamięci wybrane utwory;
- 3) wykorzystuje wiedzę zdobytą podczas innych zajęć (zwłaszcza ogólnomuzycznych).

PRZEDMIOT GŁÓWNY – ŚPIEW

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie umiejętności wokalnych

Uczeń:

- 1) zapoznaje się z prawidłową techniką śpiewu;
- 2) zdobywa umiejętność prawidłowego posługiwania się aparatem głosowym.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń zdobywa umiejętności improwizacji głosem oraz interpretacji utworów muzycznych w oparciu o formy, kanony i schematy harmoniczne charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń poznaje historię i literaturę muzyczną, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki jazzowej, wokalistyki jazzowej, głównych jej nurtów, stylów oraz przedstawicieli muzyki jazzowej.

4. Umiejętność czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń czyta nuty a vista, improwizuje głosem i wykonuje utwory, z uwzględnieniem oznaczeń wykonawczych stosowanych w muzyce jazzowej.

5. Umiejętność pracy w zespole jazzowym

Uczeń poznaje zasady wykonawstwa zespołowego oraz artystyczne i społeczne uwarunkowania pracy wokalisty jazzowego w zespołach o różnorodnych składach wykonawczych.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Kształcenie umiejętności wokalnych

Uczeń:

- 1) zna budowę aparatu głosowego;
- 2) artykułuje dźwięk, posługując się prawidłową emisją głosu, dykcją oraz techniką oddechu;
- 3) poprawnie wykonuje różnorodne stylistycznie utwory jazzowe.

2. Kształcenie umiejętności improwizacji i interpretacji utworów muzycznych

Uczeń:

- 1) zna i rozróżnia najważniejsze style i formy w muzyce jazzowej;
- 2) zna i rozumie zagadnienie prozodii;
- 3) śpiewa w różnych stylistykach jazzowych, wykorzystując charakterystyczne dla nich środki wyrazowe, takie jak: brzmienie, melodyka, artykulacja, dynamika, frazowanie, podziały rytmiczne;
- 4) improwizuje techniką scat lub tekstem utworu, świadomie stosując skale, progresje i kadencje harmoniczne wykorzystywane w muzyce jazzowej;
- 5) słucha muzyki analitycznie, rozpoznaje i zapisuje poszczególne elementy utworu muzycznego oraz wykorzystuje je w rozwoju własnego języka artystycznego.

3. Zdobywanie wiedzy z historii i literatury muzycznej, z uwzględnieniem muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) zna historię muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jazzu, jego głównych nurtów, stylów i przedstawicieli;
- 2) zna najważniejsze nagrania muzyki jazzowej, w szczególności wokalistów jazzowych;
- 3) zna i rozpoznaje standardy jazzowe.

4. Umiejętność czytania zapisu nutowego specyficznego dla muzyki jazzowej

Uczeń:

- 1) czyta nuty głosem a vista w sposób pozwalający na odtworzenie utworu, z uwzględnieniem stylów i pulsacji występujących w muzyce jazzowej;
- 2) improwizuje głosem na podstawie funkcji harmonicznycy bez wcześniejszego przygotowania;
- 3) odczytuje oznaczenia wykonawcze charakterystyczne dla muzyki jazzowej.

5. Umiejętność pracy w zespole jazzowym

Uczeń:

- 1) prowadzi zespół jazzowy;
- 2) współpracuje i nawiązuje dobre relacje z kolegami w zespołach o różnych składach wykonawczych;
- 3) układa program występu artystycznego.

WARUNKI REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE MUZYK

Zaleca się, aby szkoła posiadała sale lekcyjne o odpowiedniej powierzchni i akustyce niezbędne do prowadzenia zajęć i gwarantujące komfort pracy nauczyciela i uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniego oświetlenia i prawidłowej wentylacji).

Szkoła powinna zapewniać instrumentarium oraz akcesoria umożliwiające realizację podstaw programowych we wszystkich prowadzonych specjalnościach i specjalizacjach z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia.

Wśród sal lekcyjnych powinny znajdować się pomieszczenia przystosowane do wykonawstwa muzycznego (posiadające sprzęt nagłaśniający), do realizacji zajęć ruchowych (posiadające podłogę baletową lub parkiet oraz lustra), a także pomieszczenia do zajęć ogólnomuzycznych wyposażone w sprzęt komputerowy i audiowizualny umożliwiający odtwarzanie materiałów dźwiękowych i filmowych.

W szkole powinna znajdować się biblioteka zawierająca w swoich zasobach materiały niezbędne do realizacji podstawy programowej i programów nauczania (nuty, książki, nagrania oraz prasę specjalistyczną).

Liczba godzin zajęć artystycznych realizowanych w:

1) ogólnokształcącej szkole muzycznej I stopnia w cyklu 8-letnim wynosi:

- a) $52\frac{2}{3}$ godziny – dla ucznia realizującego we wszystkich klasach przedmiot główny – instrument główny,
- b) 56 godzin – dla ucznia realizującego w klasach I–VI przedmiot główny – instrument główny, a w klasach VII i VIII przedmiot główny – rytmikę

(w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia);

2) szkole muzycznej I stopnia:

- a) w cyklu 6-letnim wynosi: $35\frac{1}{3}$ godziny,
- b) w cyklu 4-letnim wynosi: $26\frac{1}{3}$ godziny

(w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia);

3) ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia – w cyklu 4-letnim dla zawodu muzyk dla specjalności:

- a) instrumentalistyka wynosi: do $46\frac{2}{3}$ godziny,
- b) instrumentalistyka jazzowa wynosi: 58 godzin,
- c) rytmika wynosi: $53\frac{1}{3}$ godziny,
- d) wokalistyka wynosi: do 59 godzin,
- e) wokalistyka jazzowa wynosi: do $68\frac{2}{3}$ godziny,
- f) lutnictwo wynosi: 72 godziny

(w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia);

4) szkole muzycznej II stopnia:

- a) w cyklu 6-letnim dla zawodu muzyk dla specjalności:
 - instrumentalistyka wynosi: do 63 godzin,
 - instrumentalistyka jazzowa wynosi: 69 godzin,
 - rytmika wynosi: 72 godziny,
 - wokalistyka jazzowa wynosi: do $76\frac{2}{3}$ godziny,
 - lutnictwo wynosi: 88 godzin

(w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia),

- b) w cyklu 4-letnim dla zawodu muzyk dla specjalności:
 - instrumentalistyka jazzowa wynosi: 60 godzin,

- wokalistyka wynosi: do 61 godzin,
 - wokalistyka jazzowa wynosi: do $70\frac{2}{3}$ godziny
- (w ujęciu tygodniowym w cyklu kształcenia).